D. PETRI CHRYSOLOGI OPERA, IN LOCOS COMMUNES...

Petrus : Chrysologus santo (santo), ...

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
14
19 A
24 n

А Пендбза

D. PETRI CHRYSOLOGI OPERA,

IN LOCOS COMMVNES
ſeu ſerta, ſubtilium conceptuum,
ſolidarumque rationum varietate
ordine alphabetico digeſta :

*In gratiam omnium Concionatorum,
& veræ eloquentiæ ſtudioſorum.*

Quibus hoc opus Epiſtola præuia
dicauit F. CAROLVS MOREAV,
Ordinis Erem. S. Auguſt.
communit. Bitur.

PARISIIS,
Apud CAROLVM ROÜILLARD,
viâ Iacobæa ſub ſigno
Floris lilij.

M. DC. XLII.

*Cum Priuilegio Regis, & Approbat.
Doctorum.*

OMNIBVS VERBI DIVINI, concionatoribus, S.

ACCIPITE *verbi diuini Tubicines*, Ductilem tubam, *non argenteam modo de lege veteri, ſed & auream de officina Chryſologi productam, qua in* Neomenijs & Sabbathis Domus Iſraël, populum ad cœleſte epulum conuocare; qua Ierico mundi turres euertere, *qua ſubrutos* Ieruſalem muros, *Orpheo non impares*, ædificare; *qua feros hominum mores cicurare poſſitis. Quod ſi magis arridet vobis è re Medica, Mu-*

ſica, Gemmaria, vel etiam Glycera ſertifice ſumpta comparatio: hortum Eloquentiæ Chriſtianæ, præcluſum plurimis inſulſa garrulitate dicacibus: hac claui aurea peruium ingreſſi, ex diuerſis areolis florentiſſimi Patris excerptos floſculos, iamque in ſerta digeſtos, non ingrata manu carpite. Hinc inde fuſos, venæ pradiuite, carbunculos, ſaphyros, adamantas, in vaſa auri ſolida, omni lapide pretioſo ornata, compactos, gratis acceptos, gratis date; nec iam ad vacuam Eloquentiæ pompam, ſed ad plenam Dei gloriam, populis de ſuggeſtu proferte. Panes faciales de imputribili Euangelij menſa depromite, non ad propriam famam, ſed ad pauperum & paruulorum famem. Enimuero, vt ipſius Chryſologi verbis vtar; Qui maturitatis fructum quæ-

rit, deſpicit amœna camporum: violæ, roſæ, lilia, grati flores, ſed gratior panis: quod eſt odor naribus, hoc eſt auribus ſermonis ornatus: quod dat panis vitæ, hoc Scientia dat ſaluti: ſeponenda eſt ergo eloquentiæ voluptas, quando Scientiæ depoſcitur fortitudo. *Salutis pocula, & contra omnes animi morbos Alexipharmaca de tanti Medici Apotheca, ægris auditorum mentibus propinate. Nulla tandem vobis occurrat aſpis tam ſurda, quæ venefici incantantis ſapienter, vocem non exaudiat. Si hoc opus, quantulum ſit ex mole, Lector, appendis, falleris; ſi ex rerum ordine, ex ſententiarum pondere, magnum in puſillo inuenis*; Quantumque (*vt refert de Oratione Dominica Tertullianus*) ſubſtringitur verbis, tantum diffunditur ſen-

ſibus: breuitas iſta, magnæ ac beatæ interpretationis ſubſtantia fulta eſt. Plus, *inquit, D. P. Auguſtinus*, admirationis habent; quæ molis minimum, plus enim formicularum & apicularum opera demiramur, quam ingentia corpora balenarum. *Vnum eſt, Lector beneuole, quod pro impenſo labore, in grati animi vicem rependas Authori, Tacitus apud te penſites, velim; quam difficile mihi fuerit in hortulum Chryſologi, mira florum varietate diſtinctum admiſſo, arridentibus ex æquo ſingulis, amœniores ſeligere; quanti laboris,* non pretioſum à vili, *ſed à pretioſiore ſeparare; quantæ præ cæteris attentionis; ex paucis in idem argumentum conuenientibus ſententijs, ſingulas circumquaque ſelectas, ſub eadem alphabeti litera, adeo facili ordine*

diſponere; vt in pluribus ſubiectis, poſſit Eccleſiaſtes quilibet, integram ex vno Chryſologo de eadem materia, concionem, ex diuerſis omnino eius ſermonibus texere. Iam excurrit à perfecto opere biennium, quo cum inuidioſis vtilitati publicæ amicis, ne dicam conſultoribus peſſimis, de manuſcripto priuatis vſibus aſſeruando, & typis ſubducendo, de certo. Sed æmulationis neſcia charitas, libellum eripuit manibus, & de Cellæ tenebris in lucem eduxit. Videte quod non mihi ſoli laboraui, *in concinnando hoc Eloquentiæ operoſo opuſculo, cui,* vt ſine fictione, *non pœnitendo ſudore incubui; ſic illud* ſine inuidia communico, & honeſtatem illius non abſcondo. *Si hoc animi mei in Concionatores ſpecimen acceptum (vt ſpero) conſpexero, ſuſceptum ingens, hoc ipſo*

ordinē, in Tertulliani libros omnes, opus proſequar. Et annuente Diuino Numine, quam citò potero, perficiam. Bene valete, & orate pro veſtro etiam in Euangelio Collega licet indigno,

F. CAROLO MOREAV,
Auguſtiniano Com.
Bituric. alumno.

SANCTI PETRI CHRYSOLOGI VITA,

Ex certis Auctoribus conquiſita & collecta.

PETRVS Chryſologus in foro Cornelij, quod Imolam vocant, honeſtis parentibus natus, à D. Cornelio illius ciuitatis Epiſcopo, non modo ſanctiſſimis moribus, ac diſciplinis optimè inſtitutus, ſed etiam ſacris altaribus oblatus eſt, ac conſecratus: Nec ita multò poſt, Beatiſſimo Sixto 3. Pont. Max. à Deo præmonſtra-

ctus Eccleſiæ Rauennatis 22. Archiepiſcopus adlegitur. Hic vir omni genere laudis excellens, duobus Concilijs, quorum alterum Rauennæ, Romæ alterum, Cælij Symmachi Pontif. Max. Itemque Theodorici Oſtrogothorum Regis iuſſu indictum eſt, interfuit ſubſcripſitque. Ad Chalcedonenſem præterea Synodum aduerſus Eutychem hæreticum literas dedit, quæ adhuc extant. At vero quantum aurea quadam ingenij, atque Eloquentiæ vbertate præſtiterit, vnde & Chryſologi cognomen conſecutus eſt, ex eius orationibus facillimè exiſtimare licet, quæ & verbis & rebus illuſtribus refertæ, amplius 176. quas quidem adhuc inuenerim & legerim feruntur. Is quum Pontificio munere, annos circiter 60. præſtantiſſimè perfunctus eſſet, apud Forocor-

nelienſes 4. Non. Decembris exceſſit è vita, anno ferè quingenteſimo poſt natum humanæ gentis Saluatorem Ieſum Chriſtum, ſepultus eſt iuxta corpus glorioſi Martyris Caſſiani: atque vno omnium conſenſu, inter Diuos relatus: Cui etiam anniuerſarij honores in teſtimonium vitæ, piè ſanctéque tranſactæ, decreti ſunt.

Elogium Chryſologi relictum à Tritemio Abbate.

PETRVS Archiepiſcopus Rauennas vir eruditus atque ſanctiſſimus, in vita multis coruſcant miraculis, in declamandis Homilijs ad populum, excellentis ingenij fuit, multoſque tam verbo, quam exemplo, ad veritatis tramitem conuertit. Multa ſcripſit pro ædificatio-

ne fidelium; de quibus feruntur,

Sermones & Homiliæ plures.
Lib. 1. ad Eutichen qui incipit, triſtis legi triſtes literas.
Scripſit etiam Epiſtolas alias.

Claruit ſub Martiano Auguſto, anno ab orbe redempto 450.

APPROBATIONES.

NOs F. Andreas Boulanger, Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini Prouinciæ Sancti Guillelmi, alias Communitatis Bituricenſis Prouincialis indignus, facultatem facimus R. P. Carolo Moreau, eiuſdem Ordinis & Prouinciæ Theologo concionatori, typis mandandi Librum, qui inſcribitur, *D. P. Chryſologâ opera, ordine alphabetico in ſerta amœniſsima digeſta*, in cuius facultatis fidem ſubſcripſimus hac die duodecima menſis Nouembris, anno Domini 1641.

A. BOVLANGER
Prouincial.

NOs infra ſcripti in ſacra Theologiæ Facultate Pariſienſi Doctores legimus *Opera D. Petri Chryſologi, in ordinem alphabeticum digeſta, per R. P. F. Carolum Morean, Ordinis S. Auguſtini*: nihilque in ijs offendimus ab ortodoxa fide, aut morum regula diſſentaneum, & quod non ſit approbatione, ac multa commendatione digniſſimum; in ijs enim elucet antiqui ac venerandi patris pietas, eloquentia, acumen ingenij, ac ſoliditas cum ſtyli breuitate ac perſpicuitate, non mediocrem voluptatem vtilitatemque lectoribus procuraturâ. Datum Pariſijs in noſtra domo Choletæâ die prima Aprilis ann. Domini 1642.

L. Bail. I. Malevde.

EGo F. Thomas Baron, Ordinis Minorum Regularis Obſeruantiæ, ſacræ Facultatis Pariſienſis Doctor, *Opera Sancti Petri Chryſologi in locos communes à Reuerendo admodum Patre C. Morean ordine Alphabetico digeſta*, digniſſima eſſe iudicaui quæ in lucem prodeant, non ſolum ob miram eruditionem & ſingularem tanti viri eloquentiam, verum etiam propter vtilitatem non mediocrem quam omnibus Verbi diuini Concionatoribus hac facillima methodo ordinata, ſunt allatura. Datum in Monaſterio Sanctæ Claræ prope Lutetiam Pariſiorum, anno ab orbe redempto 1642. die vero menſis Martij vigeſima prima.

F. T. BARON.

Extraict du Priuilege du Roy.

PAR grace & Priuilege du Roy, il eſt permis à Charles Roüillard, Marchand Libraire à Paris, d'imprimer, ou faire imprimer vn Liure intitulé *Opera Sancti Petri Chryſologi in ordinem alphabeticum digeſta, per F. Carolum Moreau, Ord. Erem. S. Auguſt. communit. Bitur.* Et deffences ſont faites à tous Libraires, Imprimeurs, & autres de quelque qualité & condition qu'ils ſoient, d'imprimer ou faire imprimer, vendre, ny debiter ledit Liure, ſi ce n'eſt du conſentement dudit Roüillard, & ce durant le temps & eſpace de ſix ans, à compter du iour que ledit Liure aura eſté acheué d'imprimer: & ce aux peines portées par ledit

Priuilege. Donné à Paris le 8. iour d'Auril 1642. Par le Roy en ſon Conſeil,

VABOIS.

Acheué d'imprimer pour la premiere fois le douziéme iour d'Auril 1642.

PRÆMONITIO
neceſſaria Lectori.

QVo facilius poſſit, Lector, ſingulas apud ipſum Authorem ſententias inuenire, ſi forte de germana titulorum applicatione dubitet, vel ſecurius fideliuſque citare voluerit, in ſingulis, non tantum ſermonis numerum, ſed principium, medium, & finem adnotauimus, ſequentibus notis, in p. in principio: à p. poſt principium: in m. in medio: à m. poſt medium: in f. in fine. Vnum eſt, quod hic deſiderari poſſit, nempe, vt diuerſo charactere, loci ſcripturæ à Chryſologo expoſiti, legerentur impreſſi: ſed quoniàm íuris ſacri peritis & ſcientibus legem loquor, ſup-

plebunt ipſi quod typis defuit, quodque ſecunda forte implebit editio. Si quæ legenti breues parentheſes occurrant; non Chryſologi eſſe ſentiat, ſed ad conceptum aliquem inſinuandum à nobis interjectas. Aduertat etiam, Lector, quoties abundantior materia, plures titulos exigit minuſculis literis exaratos, ad capitularem titulum recurrendum eſſe: Verbi gratia, litera A, p. 4. cæcus eſt, vel, oculatus eſt, recurrendum eſt ad præcipuum titulum qui eſt *Amor.* Porro ad Typographi noſtri commendationem breuiter dixero, vix vllum emendatiorem hac ętate reperiri. In qua libri plerumque innumeris mendis aſperſi lectorum oculos lædunt, & auctorum animos exaſperant. Paucula in hac editione errata ſic corriges.

Pag. 119. circa f. nolite ſollici-

tum. l. ſolliciti. pag. 155. S. *Fœli-eitas.* pone titulum ſecundum loco primi. p. 158. in m. tit. *Gentilis* omiſſus. pag. 178. in m. inſulas. l. infulas. pag. 187. in f. ſanctititas. l. ſanctitatis. pag. 328. circa f. doloren. l. dolorem. pag. 361. in p. S. l. R. pag. 411. in p. ſer. 57. p. l. à p. pag. 411. à m. atque mutatione. l. aquæ. pag. 412. in p. ſer. 61. l. 62. pag. 417. in m. eſſe, Angelum. l. eſſe Angelum, in indice. pag. 4. de fidei. l. de fideli.

D. PETRI CHRYSOLOGI, OPERA IN ORDINEM ALPHABETICUM digeſta.

A

ADAM.

Secundus primo nobilior.

FActus eſt primus homo in animam viuentem : nouiſſimus Adam in ſpiritum viuificantem. Ille primus ab iſto nouiſſimo factus eſt, &c. Ille viliſſimo plaſmatur ex limo, ex vtero pretioſo virginis hic

A

procedit: in illo terra mutatur in carnem, in iſto caro promouetur in Deum, &c. Sanguis ſiluit, caro ſtupuit, ſoporata ſunt membra, & aula virginis tota eſt in cœleſti commoratione ſuſpenſa, donec auctor carnis, carnis ſumeret indumentum: & fieret homo cœleſtis, qui non ſolum terram redderet homini, ſed homini donaret cœlum. Ex Sermone 117. in p.

ADVLTER.

Adultera filia Patri ſimilis.

Vbi de Saltante filia. De Adulterio, inquit, nòn niſi turpis debuit procreari: quæ fractis greſſibus, corpore diſſoluto, diſiuncta compage membrorum, fluentibus ex arte viſceribus, tota patris fieret deformitate formoſior. Et reuera ſuam credidit tunc Herodès cùm talem vidit: nam putaſſet alienam, ſi pudicam, vel aliquantulum peruidiſſet. Ex ſerm. 174. a p.

A

ÆTERNITAS GLORIÆ *quærenda.*

Qui confidit manſura ſuccedere, habere quid quærit tranſitura? Seculum deficit non creatori, ſed crimini: neque iuſtis, ſed peccatoribus finiuntur elementa. Ex ſerm. 47. a m.

Regni eius non erit finis. Quid eſt, quod permanſura non ambiunt, qui ambiunt tranſitura? Quid eſt, quod caducos honores auro comparant, & nolunt gratis accipere ſempiternos? Ex ſerm. 144. in f.

Æterna pœna.

Quis oſtendit vobis fugere à ventura ira? Quæ eſt, inquit, iſta ventura ira? Illa quæ non habet finem, quæ hominem non abſoluit morte, ſed colligat: nec iam veniæ ſpem habere permittit, quam ſemel tartari deputarit ad pœnam. Ex ſer. 137. a m.

AMOR.

Omnia vincit.

Amor impenetrabilis eſt lorica, reſ-

A

puit iacula, gladios excutit, periculis inſultat, mortem ridet, ſi amor eſt, vincit omnia. Ex ſer. 40. à p.

Cæcus eſt.

Quid erit, quid debeat, quid poſſit, non reſpicit ius amoris? Amor ignorat iudicium, ratione caret, conſilium neſcit. Amor non accipit de impoſſibilitate ſolatium, de difficultate remedium, &c. Quid plura? Amor quod amat, non poteſt non videre, &c. Ideo Deum dicit ſe viſibilem præbuiſſe. Ex ſer. 147. à m.

Oculatus eſt.

Diſcipulus quem diligebat Ieſus, &c. Dominus eſt. Primus, inquit, qui diligitur, videt, quia ſemper amoris oculus acutius intuetur, & ſemper viuacius qui diligitur, ſentit. Ex ſer. 78. à m.

Amor Dei in homines noſcitur ex ſubditis creaturis & Angelis.

Putáſne, inquit, mortale pectus Dominicæ charitatis erga nos magnitudinem capiat? Putáſne, &c. Quicquid cœli micat, radiat, & ſplendet ornatus,

A

quicquid terra fragrat in floribus, ſapit in fructibus, in animantibus gaudet, noſtro amore factum, noſtræ addictum eſt ſeruituti, &c. Nobis principatus cœlorum, nobis æthereæ poteſtates, nobis ſupernæ dominationes, nobis Angelorum officia excubijs militant indefeſſis. Sed iſta parua ſunt tantúmque infima, quantum creatore ſuo minor eſt creatura. Deus vultu incontemplabilis, &c. Quoties, qualiter, quàm variè, ſe humanis aptauit obtutibus? Subijcit de Noe, Moyſe, &c. Cùm ſiccato gurgite cedit vnda pijs: & liquore durato murum præſtat, munimen exhibet liberandis: ac tota naturæ ſuæ virtute de hoſte ſæuiſſimo triumphatura decurrit, &c. Ex ſer. 69. in p.

Amor Dei omnia debita ſoluit, & peccata vincit.

Duo debitores, &c. Audiſtis, inquit, quemadmodum cœleſtis creditor totum debitum charitate compenſat, & ad incrementum totius fænoris, amoris ſolius exigit, & requirit vſuram. Plectendus debitor, qui dilectione ſola ſuam negligit redimere cautionem.

A

Vis ſcire homo, quid Deo debeas? Quod factus es, Dei creditum eſt: quod es rationis capax, Dei fœnus eſt, &c. (Beneficia percurrit & peccata repenſata pro bonis) factus es, inquit, glorioſi fœnoris debitor luctuoſus: cui deficientibus virtutum lucris criminum multiplicatur vſura. Sed licet in hac re cecideris, licet fueris in iſta deuolutus, vide ne deſperes: homo, remanſit tibi vnde pijſſimo ſatisfacias creditori. Abſolui vis? Ama, charitas cooperiet multitudinem peccatorum, Ioan. 4. Negationis crimine quid peius? & tamen Petrus amore ſolo valuit hoc delere, probante Domino cùm dicit: Ioan. 21. Petre amas me? Inter omnia Dei præcepta amor obtinet principatum. Diliges Dominum, &c. Ama ergo homo Deum, & ama totus; vt poſſis omnia ſine labore vincere peccata. Teneræ militiæ, delicati conflictus eſt, amore ſolo de cunctis criminibus reportare victoriam. Ex ſer. 94. in m.

Amor non peccat.

Cui minus dimittitur, &c. Ergo, inquit, ad peccandum ſatis eſt, vt maior

A

charitas comparetur? Abſit. Charitas de præteritis ſubuenit, non liberat de futuris: Charitas neſcit peccare cùm diligit: Charitas non eſt charitas, ſi delinquit: Charitas Dei, cuſtos eſt ſanctitatis. Ex ſer. 94. in f.

Deus plus amandus quàm timendus.

Totum quod eſt in nobis reſpondeat gratiæ, non timori: quia qui iudicem mutauit in patrem, amari voluit: non timeri. Ex ſer. 67. à p.

Amandus Chriſtus nobis ſimilis.

Hinc eſt quod ad cor tuum venit, & ad mentem tuam, quia animo, corde, corpore à te ab initio diligi perquiſiuit. Ex ſermone 62. à m.

Si de cœlo ſumpſiſſet Angelum, nihilominus inuiſibilis haberetur, ſi de terra minus homine, & diuinitatis eſſet iniuria, & deieciſſet hominem, non leuaſſet. Nemo ergo chariſſimi, Dei credat iniuriam ſi Deus ad homines per hominem venit, & aſſumpſit ex nobis

A

vt videretur à nobis. Ex ſermone 147. in f.

ANDRÆAS.

Chriſto & Petro ſimilis.

Sequitur hic, inquit, moriendo Dominum æſtuans & anhelans, ac toto virtutis gradu dominicis incumbit hærere veſtigijs, ne eum curſus faciat diſparem fratri, quem natura ſimilem, vocatio ſocium, parem gratia ipſa perfecerat, &c. Solum eſt quod tempore Dominicæ paſſionis fugit, ſed neque hoc impar, quia fugit: Negare autem ſi aliqua putatur culpa, non eſt grauius fugere, quàm negare: Sed tacenda ſunt alia: æquauit fratres venia, quos ſic diſcreuerat culpa, &c. Crucem quam refugerant, poſtea coniunctis viribus ardenter inuadunt, vt vnde reatum ſumpſerant, inde conſcenderent cœlum, inde præmium ſumerent & coronam, &c. Sic Andræas noſter & ſi cedit ordini, præmio tamen non cedit, & labori. Ex ſerm. 133. à p.

A

ANGELVS.

Humilius credit quàm homo.

Vbi poſitus erat Dominus. Virtus, inquit, Angelica eſſe Dominum, qui crucifixus eſt, confitetur: & infirmitas humana diſcutit, vtrum ſit Dominus qui refugit? Ex ſer. 80. à p.

Seruit homini.

Exibunt Angeli. Nec quiſquam dubitet ſanctis Angelos eſſe parituros, quibus obſequium promittit & Chriſtus? Chriſti vox eſt, Præcingam me, & miniſtrabo vobis. Ex ſermone 47. in f.

Nobis principatus cœlorum, nobis æthereæ poteſtates, nobis ſupernæ dominationes, nobis Angelorum officia excubijs militant indefeſſis. Ex ſer. 69. in p.

Non laſſatur.

Angelo, quæ cauſa ſedendi erat, cui nulla inerat laſſitudo? Sed ſedebat vt fidei Doctor, vt reſurrectionis Magiſter. Ex ſerm. 74. à m.

A

Cogitet dignitatem ſuam.

Homo iam tibi parce, quia vt tibi parcas, tuos Deus lauit, tuos tenuit, tuos amplexatus eſt pedes,&c. Abijcere debet habitum ſeruitutis, qui ſe Regem credit conſecratum. Ex ſerm. 23. à m.

Angeli eam honorant vt Dei imaginem.

Quod in terra à Deo ſibi ſimile factum, in cœlo poterat honorificum non haberi, &c. Perfecta deuotio hoc debet imagini, quod debet & Regi. Ex ſerm. 147. in f.

Ignorans eſt ſui.

Cùm ſua ſemper mente volutatur vt ebrius, non ſe computat, & computas cœlum: qui ſe ſcire exiſtimat totum, ſe neſcit. Ex ſerm. 44. à p.

Faciem cœli & terræ noſtis probare. Oculus, inquit, effuſus perdit lumen, quia tota hominis intra pupillam viſio continetur, ne ergo ſtudeas videre multa, vt videas temetipſum,&c. Videt nihil, qui videre exiſtimat totum. Ex ſerm 164. in f.

A

Multos habet hoſtes.

Ad vnam ouem genera tota, tota feritas beſtiarum, &c. Ad vnam columbam tot milui, tot aquilæ, vultures tot voraces, vnde Pſalm 39. Circundederunt me mala, quorum, &c. Ab intus exeunt de corde. Nouus, inquit, eſt hic ordo bellandi, de homine contra hominem gentes exeunt bellaturæ. Ex ſerm. 171. à m.

Sine Deo mortua eſt & putrida.

Sinite mortuos. Sine anima, inquit, corpus non viuit, non viuit anima ſine Chriſto, &c. Diſcedente Deo, confeſtim venit in animam peccatorum fœtor, corruptio criminum, vitiorum putredo, conſcientiæ vermis, vanitatum cinis, infidelitatis horror, & fit in corporis ſepulchro viuo funus animæ iam ſepultum. Ex ſerm. 19. in f.

APOSTOLI.

Duodecim ſunt horæ.

Poſt diuturna tempora, inquit, tetræ noctis, auroræ ſuæ deſiderato ſplen-

A

dore æternus dies Chriſtus noſter reluxit in lucem, qui duodecim ſuas horas in Apoſtolis ſuis duodecim ſignanter aptaret. Hunc diem B. Pſalmiſta prophetali vidit ſpiritu, cum canebat: hæc eſt dies quam, &c. Duodenarius numerus iſte per quaternarium tripartitam nobis monſtrat & format quadrigam: per quam Trinitas tota toto orbe Apoſtolicis vehitur & fertur excurſibus. Duodecim Patriarchas ſubdit, fontes duodecim Exod. 15. duodecim lapides ex Iordane. Ioſue 4. in figuram Apoſtolorum. Ex ſer. 170. à p.

Miſſi ſunt ad labores.

Sic & ego, inquit, mitto vos, non authoritate adhuc iubentis, ſed toto diligentis affectu: mitto vos ad tolerantiam famis, ad onera vinculorum, ad ſquallorem carceris, ad perferenda omnia genera pœnarum, &c. Ex ſer. 84. in m.

Mulieribus pijs prælati.

Non poſtponuntur Apoſtoli fœminis, ſed ad maiora ſeruantur, &c. Illæ portant aromata, iſti flagella, illæ intrant ſepulchrum, iſti carcerem; illæ

A

ad obſequium feſtinant, iſti peruolant ad catenas, infundunt illæ oleum, iſti ſanguinem fundunt, mortem ſtupent illæ, ſuſcipiunt hi mortes. Ex ſerm. 79. in m.

Confirmati.

Stetit Ieſus in littore. Vt Eccleſiam, inquit, in qua diſcipuli amaris tunc fluctibus iactabantur, ad fidam fidei ſuæ reduceret ſtationem.

Quia eos fidei virtute repererat deſtitutos, & à virili robore inuenerat perdeiectos, arguit tales, pueros nuncupando, &c. Non vt fortiſſimos milites, ſed pueros compellat vt timidos; & quos idoneos necdum deprehendit ad prælium, vt teneros inuitat ad menſam. Ex ſerm. 78. in m.

AVARITIA, AVARVS ET AVRVM.

Auaritia cæcitas & damna fusè.

Dic fratri meo, vt diuidat mecum hæreditatem. Præceps cupiditas, inquit, & incauta, mundanæ litis arbitrum credidit ipſum ſæculi cognitorem, &

A

eum fieri voluit diuiſionis authorem, qui ad reſtituendam venerat humani generis vnitatem. Magiſter dic, &c. Hic non Magiſter quæſtus eſt, ſed amoris, &c. Dic fratri meo, &c. Non poteſt dicere fratri, diuide, qui per Prophetam docuit: Ecce quàm bonum, &c. Pſalm. 132. Hereditatem. Quæ maior hæreditas quàm diuinæ vinculum charitatis? Quia hæreditas aliquando perit, charitas numquam; 1. Cor. 13. quia charitas ſi eſt, permanet; ſi non permanet, non eſt, &c. Hæreditas mundana antè poſteris infert iurgia, quàm confert cenſum, antequam diuidat facultates, ſcindit hæredes, &c. Ille ditat filios, qui relinquit filiis pleniſſimam charitatem. At tu quiſquis ille es, qui Dominum tali petitione compellas, Dominum prouocas, Dominum producis ad litem, Rom. 8. Cum quo tibi Apoſtolus hæreditatem docet, & oſtendit eſſe communem. Hæredes Dei ſumus, &c. Quid ab eo partem petis, qui tibi quæſiuit & contulit totum? &c. Cauete ab auaritia, ait ei Dominus, hoc eſt dicere, abijciatur auaritia, & non erit in hæreditate contentio. Auaritia, fratres, parentes negat,

A

germanos diuidit, ſeparat ſocios, &c. Hanc qui intra ſe habuerit, erit nullius, ſuus non erit. Auaritia, fratres, ſicut dicit Apoſtolus 1. Tim. 6 radix eſt omnium malorum, quæ cùm radicari cœperit in corde, ſic morum diſſipat ornamenta: ſicut arbor noxia feralibus radicibus nexa ſoluit, & diſſipat monuta maiorum. Ex ſer. 162.

Hac nocte, &c. Conuenienter hac nocte, inquit, quia fugiens miſeriæ lucem, auaritiæ tenebris ſe manciparat: Dicendo, Manduca, &c. Quod autem bibentes filij noctis ſint, non diei, Apoſtolus ſic declarat 1. Theſſal. 5. Et qui inebriantur, nocte ebrij ſunt. Ex ſerm. 104. à m.

Eius Tyrannis & damna.

Quantum debes, &c. Centum cados, &c. Scribe quinquaginta: Agebat, inquit, vt totam fidem perderet dum mediat cautionem. Vbi de mammona iniquitatis. Imperat, inquit, gentibus, iubet regnis, bella mandat, comparat bellatores, ſanguinem vendit, agit mortes, prodit patrias, vrbes deſtruit, ſubdit populos, arces vrget, vexat ci-

ues, foro præſidet, ius delet, &c. Fidem tentat, violat veritatem, famam carpit, honeſtatem diſſipat, ſoluit affectus, innocentiam tollit, pietatem ſepelit, neceſſitudinem ſcindit, amicitiam ſubruit. Et quid plura? Hoc eſt in mammona, Dominus iniquitatis, qui iniquè humanis & corporibus dominatur & mentibus. Ex ſerm. 126. à p.

Publicanorum malum.

Deitas aduocabat, vt daret fraudulento fidem, venali gratiam, cupiditatis Magiſtro officium largitatis, &c. Magnum malum quod & malis poterat diſplicere. Ex ſerm. 28. à m.

Auaro nulla quies.

Quid faciam? quia non habeo quo congregem fructus meos, &c. Miſerum, inquit, quem vbertas ſterilem, abundantia anxium, inhumanum copia, diuitiæ fecere mendicum; humanus ager inhumanum Dominum ſuſtinebat: & quod terra fundebat largiter, concludebat & congregabat anguſtè: vt eſſet alienorum cuſtos, qui eſſe ſuo-

A

rum noluit prorogator, ingratus Deo, ſibi nequam: hoſtis pauperum, diuitum nota, carcer naturæ. Ex ſer. 104. in p.

Auaro ſemper egeſtas.

Quid faciam, quod non habeo, &c. Audiſtis, inquit, quomodo non habet diues? Ecce clamat: non habeo. Verum eſt, quia non habet ſemper, qui quærit ſemper. Ex ſerm. 104. à p.

Diaboli poſſeſſio eſt.

Quid faciam? Interrogantis vox eſt: & quem putas interrogabat iſte? Erat in illo alter, quia ad eius penetralia iam Diabolus poſſeſſor inſederat, & qui intrauerat in cor Iudæ mentis eius tenebat arcanum. Ex ſerm. 104. à p.

Auari cum mortuo ſimilitudo.

Quod eſt dare vitam mortuo, hoc largitatem tribuere eſt auaro. (quia Idolum auaritiæ colens, fit ſimilis ei, & mortuo, non videns, non audiens, non compatiens, non adiuuans pauperem.) Ex ſerm. 28. in f.

A

Auarus rapitur ad pœnam.

Repetunt animam, &c. Quare, inquit, non dixit, qui dederat, repetit: ſed repetunt? Quia ſanctorum Deus repetit animas, & reducit: Tartarei miniſtri repetunt, & pertrahunt animas impiorum. Ex ſerm. 104. à m.

In eum pœnam inuocat clamor pauperum.

Catenæ horreorum tuorum ſtrinxerunt fauces pauperum, &c. Vnde pauperum te præcedunt gemitus, & ſequuntur: te turba impetit plangens petentium: vt addictus à ſuperno iudice ſatietatem pœnarum capias, qui horreorum tuorum ſeras negando cæteris tibimet concluſiſti. Ex ſerm. 104. in m.

Auari impœnitentis pœna.

Vidit Lazarum, &c. Gratis; inquit, reſpicit modo Lazarum ſurſum, qui antè deorſum Lazarum videre deſpexit, &c. Cùm eſſet in tormentis. Pungit, inquit, pœna, quem pœnitudo non compunxit, & vexant tormenta, quem

A

Lazari vulnera non mouerunt. Ex ſerm. 66. in p.

Aurum mergit in profundum.

"Heu quàm lamentandæ vices, quando deſperati penes homines poſſidebunt ſpem diuinam, & humanis bonis præditi, bonis cœleſtibus fraudabuntur. Et hoc facit Theſaurus qui cor hominis aut per eleemoſynam leuat in cœlum; aut per auaritiam demergit in terram, &c. Aurum de profundo terræ, anima de excelſis cœli: melius proinde eſt ad ſedem animæ deferri aurum; quàm in ſepulchro auri anima demergatur. Ex ſerm. 22. in m.

Auri pondus in Matthæo.

Matthæum, inquit, publicanum Diuitiæ, ſic cupiditatis publicabant Magiſtrum, fornace auaritiæ ſic coquebant, ſic alligabant vinculis cautionum, ſacculorum ponderibus ſic premebant: vt leuari ad innocentiam, ad iuſtitiam ſurgere, ad virtutem progredi non valeret. Vnde & ſedere eius erat iam ſubſidere, non ſedere. Ex ſer. 28. à m.

A

Vidit ſedentem, &c. Sedebat vtique, inquit, qui ſtare non poterat pondere cupiditatis oppreſſus, & ipsâ totus conſcientiâ fraudis incuruus. Aurum natura graue, grauius fit auaritia nimis. Hinc eſt quod plus habentem deprimit, quàm ferentem: & vehementius aggrauat corda, quàm corpora, &c. Auri furor ardentius humano feruet in pectore, quàm caminus totus igneſcit incendijs, &c. Sequere me. De ſupernis ad ſuperna tendentem, & non aurum de inferis ad inferna mergentem, &c. probat grauitatem exemplo fratrum Ioſeph vendentium, Gen. 31. & populi adorantis vitulum aureum. Sic, inquit, conuertit homines in iumenta, vt vituli caput, caput ſuum crederent, & omnium rerum capiti caput pecudis anteferrent. Ex ſerm. 29. in p.

B

BACCHANALIA.

Perſonati, & Deorum laruas portantes, Gentiles imitantur.

GLorientur, inquit, Chriſtiani ſe à talibus liberatos eſſe per Chriſtum, ſi modo non eorum ſpectaculis polluantur, &c. Si huiuſmodi fugiant de aſſenſionè diſcrimen: quia factis ſemper eſt æqualis aſſenſus Apoſtolò probante cùm dicit: non ſolùm qui faciunt ea, ſed etiam qui conſentiunt facientibus Et ſi tanta eſt de aſſenſione damnatio, quis ſatis lugeat eos, qui ſimulachra faciunt ſemetipſos? Nonne iſti amiſerunt imaginem Dei? &c. qui ſe ſimulachrorum formis ſacrilegis formauerunt? Sed dicit aliquis, non ſunt hæc ſacrilegiorum ſtudia, vota ſunt hæc iocorum: & hoc eſſe nouitatis lætitiam, non vetuſtatis errorem, &c. Erras homo, non ſunt hæc ludicra, ſed crimina. Quis de impietate ludit, de ſacrilego quis iocatur, piacu-

B

lum quis dicit riſum? &c. Tyrannus eſt, tyranni habitum qui præſumit. Qui ſe Deum facit, Deo vero contradictor exiſtit: imaginem Dei portare noluit, qui Idoli voluerit portare perſonam: qui iocari voluerit cum Diabolo, non poterit gaudere cum Chriſto. Nemo cum ſerpente ſecurus ludit, nemo cum Diabolo iocatur impunè. Si qua ſunt ergo viſcera pietatis in nobis, &c. Abſtrahamus eos qui ſic ad perditionem currunt, &c. Beatus qui ſuæ vitæ cuſtos eſt, & prouiſor eſt ſalutis alienæ. Ex ſerm. 155. à m.

BAPTISMVS.

Sola aqua Spiritus ſancti mundat.

Ex Pſalm. 50. Amplius laua me. Agens de illotis manibus diſcipulorum. Id eſt, inquit, quouſque me legaliter lauas, & me non lauas? Laua me per gratiam ſemel, quem lauacra legis innumera non lauerunt, &c. & poſtea agens contra baptiſmata Iudæorum qui in foro polluti innocentum ſanguinem, &c. Quomodo, inquit, te exte-

B

rior, lauare & mundare ſufficiat aqua? Corda & corpora noſtra mundare hæc poterit, cùm fuerit & ipſa Spiritus ſancti purificata commercio, vt viſibili miniſterio inuiſibile purificationis noſtræ perficiat Sacramentum. Ex ſerm. 171. à p.

Numero quadragenario diluuij ſignatus.

Quadraginta diebus ac noctibus expiaturus terram cœleſtis imber effunditur: vt quia perire ſibi mundus, quod factus fuerat, iam debebat, gauderet tali baptiſmate ſe renatum, &c. Attendite, Fratres, quantus ſit quadragenarius numerus iſte, qui & tunc cœlum terris aperuit abluendis: & nunc fonte baptiſmatis orbem totum pandit gentibus innouandis. Ex ſerm. 166. à p.

Cœleſtes generat per Spiritum, vt Chriſtum de fonte virgineo.

Qualis cœleſtis, tales & cœleſtes, &c. Hinc eſt, inquit, Fratres quod virgineum fontis vterum cœleſtis Spiritus arcana luminis ſui admixtione fœcundat;

B

dat: vt quos origo limoſæ ſtirpis profuderat ſub miſera conditione terrenos, cœleſtes pariat, & ad ſimilitudinem ſui perducat auctoris. Ex ſer. 117. in m.

C

CANTVS,

Leuamen eſt laboris.

NAutæ cantu ſuperant marina diſcrimina, hinc immenſa pondera adducunt leuamine canticorum, hinc viantes colles arduos facit tranſcurrere vox ſonora, hinc præliatores ipſos præcedens cantus ſubire concitat amara bellorum, &c. Ex ſerm. 10. in p.

CASTITAS,

Cingulo ſignata.

Et lucernæ ardentes. Cincti, inquit, caſtitatis baltheo, quod eſt inſigne Chriſtianæ militiæ, fluxam carnis de-

C

truncemus ignauiam: & regis noſtr
expectatione peruigiles inſomnem
ſomnum ſæculi neſciamus. Non dor-
miunt, inquit, Prou. 4. niſi cùm malè
fecerint, &c. Non portanti tantùm lu-
cerna lucet, ſed multis, & opus bonum
dum facto in vno lucet, multos illu-
ſtrat exemplo. Ex ſerm. 22. à m.

Caſtitas nuptialis lucida eſt.

Et vos ſimiles, &c. Semper, inquit, nuptijs amicæ ſunt faces: Luminum teſtimonio celebratur caſtitas nuptiarum. Sicut enim fugit lucem, illicita qui præſumit, ſic multiplici coruſcat in lumine, licita qui requirit, &c. Ex quo ad deſponſandum ſuam Eccleſiam Chriſtus aduenit, thalamus ornatur ſponſæ, & ornatur auro fidei, argento ſapientiæ, virtutum gemmis, ſanctitatis velis, verecundiæ roſis, lilijs caſtitatis, pudoris violis: & ad alta cœli pudicitiæ templum, faſtigium virginitatis attollitur, &c. Ex ſerm. 22. à m.

C

CENTVRIO.

Dux & doctor fidelium.

Cohortis Romanæ Centurio Dux factus eſt militiæ Chriſtianæ, & meritò, quia antè cœpit docere quàm credere, &c. Videtis Centurionem, antequam diſcipulatus ſubiret officium, locum Magiſterij fuiſſe ſortitum. Præbet enim petendi formam, dat normam credendi, fidei pandit cauſas, virtutum commendat exempla, qui nondum Chriſtianæ ſcholæ ingreſſus eſt diſciplinam. Ex ſerm. 15. in p.

Eius dignitas.

Verè Centurio, qui ſtipendia terrena centenarium cœli mutauit in fructum, & ſeruitutem militiæ ſæcularis in diuinam ſuſtulit dignitatem. Ex ſer. 15. à p.

Chriſto ſtupori fuit.

Quo audito Ieſus miratus eſt. Creator, inquit, mirabilium miratur: aurium conditor quaſi qui non audita neſciat, ſic ſtupet audita. Ex ſerm. 102. in f.

C

CHARITAS.

Eſt ſupra obedientiam.

Auete. Dixerat, inquit, diſcipulis ſuis ipſe: Neminem ſalutaueritis in via, Luc. 10. Et quid eſt, quod hic in vita tam feſtinus ſalutat? Occurrit, non expectat cognoſci, ſed in ſalutationem totus vadit, & ſuum ſoluit ipſe ſua ſalutatione mandatum? Fecit, fecit, quia totum vincit, & exuperat vis amoris: ſimul quia Chriſtus in Eccleſia ſe ſalutat, quam ſuam fecit eſſe, &c. ad Coloſſ. 1. ipſe eſt caput corporis Eccleſiæ. Ex ſerm. 76. à p.

CHRISTIANVS.

Eius Ætates.

Spes verò non confundit. Ecce, inquit, quibus ætatibus iuſtus perfectum roboratur in virum: in tribulatione, patientia, probatione, ſpe. Tribulatio, Fratres, velut primam iuſti viri cõcutit, & conturbat infantiam: ſed cùm inuenerit iſta patientem, ad maiora adoleſ-

C

centem iam bonæ indolis tunc erudit. Patientia eſt, Fratres, quæ Chriſti iuuenem aptum probat eſſe virtutibus. Spes eſt, quæ virum perficit, & ad menſuram Chriſti plenitudinis indefeſſa producit. Perfectæ virtutis eſt, quod in re non teneas ſpei robore poſſidere. Ex ſerm. 110. à m.

Paruus malitia.

Innocentia infantes, malitia paruuli, quæ mundi ſunt neſcientes, totam regni Dei præſentiam poſſidentes: atteſtante Domino, cùm dicit: Sinite paruulos venire ad me, &c. Matthæi 19. Ex ſerm. 130. in m.

Ex ſeruo filius.

Ex Abacuc 3. iuxta 70. Domine audiui auditum. Non quia, inquit, tunc Propheta tantus audierit Dominum, ſed quia tunc ſeruus Dominum ſuum ſibi conuerſum reperit, & audiuit in patrem: non quia mundi huius fabricam, &c. Adoptatum ſe tunc ſtupuit in filium, quando perdiderat ipſius fiduciam ſeruitutis, &c. Fumauit Mons

C

Sina Exod. 19. cùm daturus legem Deus deſcendit in montem: Quid caro faceret, cùm Deus deſcendit in carnem carni gratiam collaturus? Venit pater quia homo Deum, ſeruus Dominum non ferebat. Ex ſerm. 68. à p.

Pater noſter, &c. Quod ſuæ dignationis eſt, inquit, tuæ eſſe voluit poteſtatis. Iuxta illud Ioan. 1. Dedit eis poteſtatem, &c. Ex ſerm. 69. à m.

Nihil tam ſtupet cœlum, pauet terra, expaueſcit vniuerſa creatura, quàm quod vos eſtis hodie nobis dicentibus audituri. Seruus Dominum patrem vocare audet, iudicem ſuum reus nuncupat genitorem. Qui terrena perdidit, æſtimat ſe diuinitatis hæredem. Sed audemus, quia præſumptio dicentis non eſt, vbi authoritas eſt iubentis: ipſe enim nos dicere ſic voluit, qui nos docuit ſic orare. Et quid mirum ſi homines Dei conſecrauit in filios, quando ſe hominis dedit, & aptauit in filium. Ex ſerm. 70. in p.

Inferis addicti iuriſdictione ſuſcipiuntur in ſupernis, Apoſtolo probante cùm dicit 1. Cor. 6. an neſcitis quia Angelos iudicabimus? &c. Succumberet conſcientia ſeruilis, terrena

C

conditio ſolueretur, niſi nos ad hunc clamorem ipſius Patris authoritas, ipſius Filij ſpiritus excitaret. Miſit, ait, Deus ſpiritum filij ſui in corda noſtra clamantem Abba, Pater. Ex ſerm. 71. à p.

Poſt longam ſuſpenſionem. Stupent cœli, &c. Cœlum non capit, ſol non videt, terra non ſuſtinet, &c. ex Iſa. 53. Quis credidit auditui noſtro? Ierem. 4. Partus, inquit, ſupernorum ſenſuum non ſuſtinebat clamans: Ventrem meum doleo, &c. Abacuc 3. Expauit venter meus, &c. Pater noſter, &c. Hoc eſt quod pauebam dicere, &c. cœli & terræ, carnis & Dei repentè tantum poſſe prouenire commercium, vt Deus in hominem, homo in Deum, Dominus in ſeruum, ſeruus verteretur in filium: fieretque diuinitatis & humanitatis, ineffabili modo vna & ſempiterna cognatio, &c. te non fieri ſolùm liberum vult ille, ſed naſci: ipſam propter te manumittit naturam, ne quem næuum, ne quam maculam imponat ortus priſtinæ ſeruitutis, &c. Stupor inſurgit, Chriſtus de Dei patris pectore matrem vocat, & fatetur in terra: & homo de matris vtero patrem

C

vocat, & confitetur in cœlis. Quò te homo repente prouexit gratia? quò te rapuit cœleſtis natura? vt in carne & in terra poſitus adhuc, & carnem iam neſciat, & terram; dicendo: Pater noſter qui es in cœlis. Ex ſerm. 72. in p. & in m.

Patrem Deum habens, nihil in terra quærat.

Beatus qui cùm patrem meruerit habere Deum, præter cœleſtem patriam nihil requirit. Ex ſer. 49. in f.

Terrena ſpernat.

Pater, &c. Quia tibi fuit quondam Pater, qui te reſoluit in limum, qui te ad clauſtra duxit & pertraxit inferni: terram neſciat, amorem carnis ignoret, &c. qui Deum Patrem cœleſtem repetit ad naturam, &c. Ex ſerm. 68. in m.

Qui es in cœlis. Homo, inquit, quid commune cum terris tibi, qui confiteris tibi genus eſſe de cœlis? Ergo cœleſtem vitam monſtra in habitatione terrena: quia ſi quid in te geſſerit terrena cogi-

C

tatio, cœlo maculam, cœleſti generi iniuriam intuliſti. (operari ſequitur eſſe, ſpiritu ambulemus, vt filij lucis) Ex ſerm '71. à p.

Deiectæ, inquit, mentis eſt, qui familiaris rei meminit, cùm vocatur ad regnum: iacens animus plebeïus nummulum theſauris regalibus antepoñit, &c. Plus conſilio patris agit (vendite, &c. facite ſacculos, &c.) quàm iure dominantis: inter inſidias latronum & tinearum morſus, quare tua recondas, objurgat. &c. Auri cuſtos, ſeruator argenti, ſecuritatem non habet: & cui deeſt ſecuritas, quies perit: pœna diues eſt ille, non cenſu, &c. Ex ſerm. 22. à p.

A Patre cœleſti non degeneret.

Qui es in cœlis. Hoc cùm dicis, inquit, non ſic habeas, quaſi non ſit in terris: non ſic accipias, quaſi ſit loco clauſus, qui claudit omnia: ſed intellige eſſe tibi genus è cœlo, cuius pater habetur in cœlo: & age vt viuendo ſanctè ſancto reſpondeas patri. Dei filium ille ſe probat, qui vitijs non obſcuratur humanis, qui diuinis virtuti-

C

bus elucelcit. Ex ſerm. 67. à p.

Qui es in cœlis. Si te, ait, Dei filium eſſe fateris, viue quaſi Dei filius, vt actu, vita, virtute, tanto poſſis reſpondere genitori. Ex ſerm. 70. à p.

Filij Dei, &c. Putaſne, inquit, cœleſtes taliter appellat iſte virtutes? aut homines Dei aptat in filios? & terrenam carnem cœleſtem ſubleuat ad naturam? &c. Pſalm. 81. Ego dixi, Dij eſtis. Audiuimus, Fratres, quò nos tulit diuina dignatio, quò paternitas extulit nos ſuperna, credamus nos Dei filios, reſpondeamus generi, viuamus cœlo, patrem ſimilitudine referamus, ne perdamus vitijs, quod ſumus per gratiam conſecuti, &c.

Afferte Domino, &c. Videtis, inquit, quia cœleſtis pater ſentit amorem donis, datis affectum, probat muneribus charitatem. Ex ſerm. 10. à p.

Chriſtum imitetur.

Magiſter dic, &c. Deum, inquit, Magiſtrum vocas, & Dei deſeris diſciplinam: ignoras quoniam Magiſtro magnam facit iniuriam, qui ſe diſcipulum fatetur eius, cuius non ſequitur

C

inſtitutum? Nam ſicut diſcipuli probitas laus eſt Magiſtri, ita Magiſtri vituperatio diſcipulus neſciens diſciplinam. Ex ſerm. 94. in m.

CHRISTVS.

Eius generatio duplex.

Chriſti generatio ſic erat. Non dixit, inquit, ſic facta eſt, ſed ſic erat, quia Chriſti generatio erat apud Patrem, quando generabatur ex matre. Quod erat, ſemper erat: quod factum eſt, hoc reddebatur; erat Deus, reddebatur homo. Ex ſerm. 146. in p.

Idem petit, & dat.

Quæcunque petieris à Deo. Deus, inquit, ex ſe dat, non à ſe petit. Mulier, Iudex ipſe eſt, quem tu deſideras aduocatum, in hoc dantis poteſtas eſt, non neceſſitas eſt rogantis. Malis hoc credere, non eſt credere; hoc ſcire neſcire eſt, 1. Cor. 1. qui ſe putat aliquid ſcire, tunc neſcit: Aut forte Deus, qui tunc poteſt ſuſcitare omnes, vnum modò mortuum non poteſt ſuſcitare? &c.

C

Martha ante te eſt reſurrectio, quam tam longè mittis, &c. vt qui reſuſcitat iubendo vnum, reſurgendo ex ſe reſuſcitet omnes, &c. Ex ſerm. 63. à m.

Diues & Pauper.

Homo quidam erat diues. Et quis erat, ait, homo iſte, niſi Chriſtus? Quis Diues niſi ipſe qui in paupertate noſtra totas creaturæ diuitias poſſidebat, &c? vt intelligerent quod ineſſet locuples deitas, cui erat humana paupertas, &c. Et quomodo diues non erat, cui miniſtrabant Angeli, virtutes parebant, elementa ſeruiebant? & quæ non erant, fiebant iuſſa; vocata veniebant. Ex ſerm. 125. in p.

Verus Deus probatur.

Spiritus ſanctus ſuperueniet. Quia, inquit, quod de carne natum eſt, caro eſt; & quod de Spiritu, Spiritus eſt, Ioan. 3. qui ergo de Spiritu naſcitur, ſine controuerſia Deus eſt, quia Spiritus eſt Deus, Ioan. 4. Ex ſerm. 142. à m.

C

Manus Patris ad formandum & reformandum hominem.

Veni, impone manum tuam ſuper eam. Vt, ait, qui ſponte poſuit ad creandum, ad reparandum iterum exoratus imponat, &c. Pſal. 138. Tu formaſti me, & poſuiſti ſuper me manum tuam. Quia qui poſuit cùm formaret ex nihilo, impoſuit iterum vt reformaret ex perdito, &c. Dextera Domini. Pſalm. 117. &c. Dextera Domini Chriſtus eſt (inſtrumentum Deo coniunctiſſimum) Et verè exaltauit nos, quos de profundo extulit, & eleuauit in cœlum. Ex ſerm. 33. in m.

Omnia fecit & refecit.

Dic tantum verbo, &c. Nam & ego homo ſum, &c. Hoc eſt, inquit, ſi ego qui ſum ſub poteſtate conſtitutus, imperio verbi ſolo facio mihi parere ſubiectos: quomodò tu qui nulli ſubiaces, & cuius omnia ſubiacent poteſtati, verbo non potes iubente curare? &c. aut verbo reficere non potes, quod verbo feciſti? Dixit & facta ſunt, &c. Pſ. 148.

A

Aut aliquid ex aliquo reparare non ſufficis, cuncta ex nihilo qui paraſti? &c. Miſit verbum ſuum Pſal. 103. Ex ſerm. 102. à m.

Vt Deus peccata dimittit.

Quis poteſt peccata remittere? &c. Peccatis dare veniam, inquit, penes hominem non eſt, & eſt deitatis inſigne ſingulare, &c. Phariſæe, qui ſciendo neſcis, confitendo negas, cùm teſtaris, impugnas: Si Deus eſt qui remittit peccata, cur tibi Chriſtus Deus non eſt, qui vnius indulgentiæ ſuæ munere totius mundi probatur abſtuliſſe peccata? Ecce Agnus Dei, &c. Ex ſerm. 50. à m.

Natus non minorat Deitatem.

Qui natus eſt, &c. Tali natiuitate, inquit, conſecrata eſt in Deo humanitas, non tali dignatione minorata eſt in homine Deitas. Ex ſerm. 58. à m.

C

Miſſus non minor Patre.

Sicut miſit me, &c. Miſſi ſermo, ait, non minorat filium, ſed declarat: quia non mittentis poteſtatem hic, ſed miſſi voluit intelligi charitatem. Cùm dicit, ſicut miſit me Pater. Non Dominus, ſed Pater. Ex ſerm. 84. in m.

Corpus ſumpſit de limo intacto.

Qui ex intacto limo fecit hominem, naſcendo ipſe hominem de corpore fecit intacto. Ex ſerm. 148. in p.

Cur de ſponſata natus.

Prouidetur, inquit, maritalis ſpecies, vt celet miraculum, vt tegat ſignum, vt velet virginis partum, vt crimini non det locum, vt furentis inſidias ſic eludat. Ex ſerm. 146. in f.

In Chriſto humanæ affectiones.

Circumſpiciens eos cum ira, contriſtatus, &c. Iraſcitur, inquit, vt Dominus, contriſtatur vt parens, dolet vt homo, intuetur vt Deus. Ex ſerm. 32. à m.

C

Infirma noſtra ſuſcepit.

Erat in puppi dormiens, &c. Ad dormientem, inquit, confugiunt vigilantes; & credunt obſiſtere ſæuientibus elementis eum, cui ſomnum dominari ſua compaſſione conſpiciunt, &c. Et vbi eſt illud: Ecce non dormitabit? &c. per ſe nō dormit, neq; ſibi dormitat maieſtas expers laſſitudinis, quietis ignara: ſed totum per me mihi agit, qui quoties ſpeciem ſui actus, ſui vultus immutat, toties noſtrarum varietates arguit, & culpas animarum. Ex ſerm. 21. in m.

Quidquid filius minoratur, accipit, neſcit, mei eſt corporis non ſubſtantiæ ſuæ. Ex ſer. 61. à m.

Aſcendit in nauiculam, &c. Miratur mare ſiccantem Iſraeli & ſolidum Petro præbentem ſub mercede nautica transfretare. Suſtinuit, inquit, has neceſſitates, vt homo verus humanis neceſſitatibus probaretur, &c. Chriſtus ſi in ſuis manſiſſet virtutibus, commune cum hominibus nil haberet: & niſi impleſſet carnis ordinem, carnis in illo eſſet otioſa ſuſceptio. Ex ſerm. 50. à p.

C

Ex Marci 7. Ingreſſus domum neminem ſcire voluit, & non potuit latere, &c. Velle, inquit, & non poſſe, non eſt diuinæ Maieſtatis, infirmitatis eſt humanæ, &c Nunquid extollenda ita eſt mulieris fides, vt inclinetur Domini poſſibilitas & voluntas, &c. Subdit ſimile eſſe cùm dixit hæmorrhoiſſæ quis me tetigit? Ex ſerm. 100. in p.

Natus vt liberet à morte.

Vbi de Chriſti natalis fine. Vt naſcendo, inquit, ipſam naturam à ſeruitute mortis, cui taliter addicta fuerat primitus, liberararet: & fonte purgato ſupernam riuulis redderet puritatem. Ex ſerm. 87. in f.

Natus poteſtate, non neceſſitate.

Ceſſet, inquit, inanis Philoſophiæ labor, naſci Chriſtum non fuit neceſſitas, ſed poteſtas: Sacramentum pietatis fuit, deitatis non fuit detrimentum, &c. Ex ſerm. 148. in p.

C

Fugit ad gentes.

Adeſt bellua, ait, adeſt imago horrida & crudelis inferni, &c. vt ipſa quæ fuerat tota cauſa diſcriminis, ipſa fieret neceſſariæ nauigationis inaudita vectura, vectorem ſuum ſeruans & poſt triduum referens ad ſuperna, & hoc daret gentibus quod abſtulerat à Iudæis. Ex ſerm. 37. à m

De fuga eius.

Si rerum, ait, refugium fugit, auxilium lateſcit omnium, ſi formidat fortitudo cunctorum, ſi ſe vniuerſorum defenſio non defenſat; quare humana notatur fuga, arguitur trepidatio, formido culpatur? Quare vocatur in crimen Petrus qui negat, Ioannes qui expaueſcit & fugit: diſcipuli omnes, quia deſerunt per pauorem? &c. Chriſtus fugit nobis non ſibi, &c. quia in perſecutione melius eſt fugere quàm negare. Denique Petrus quia fugere noluit, abnegauit: Ioannes ne abnegaret, aufugit. Ex ſerm. 150. à p.

Quid ſibi vult, inquit, Euangeliſta, quod hæc ſcribit ad memoriam ſempi-

C

ternam? Deuoti militis eſt regis ſui tacere fugam, referre conſtantiam; virtutes loqui, timores ſilere: aperire fortia, infirma reticere; aduerſa delere, prædicare victorias, quo & hoſtium frangere auſus poſſit, & ſociorum excitare virtutem, &c. Bellicoſus quod in bello fugit, artis eſt, non timoris: Deus quando fugit hominem, Sacramenti eſt, non pauoris, &c. Occultum ſe non patitur inire conflictum, qui mandare ſuum ſæculis vult triumphum. Secreta victoria, virtúſque latens exemplum poſteris non relinquunt, &c. Ex eodem. à p.

Fugit vt reuocet fugaces.

Sicut, inquit, natum diximus vt repararet naturam: dicamus vt fugaces reuocaret, aufugit. Et reuera ſi vt reuocet errantem ouem in montibus ipſe errat, quomodo ipſe non fugit, fugientes populos vt reducat. Ex ſerm. 150. in p.

Chriſtus, inquit, fugit vt cedat tempori, non Herodi, neque humanas inſidias expaueſcit, qui totas venerat diabolicæ fraudis aperire verſutias, &c.

C

Infans mortem diſtulit, non fugit. Denique fugam eius non de periculi metu, ſed de Prophetiæ veniſſe myſterio Euangeliſta aſſerit ſic dicendo: vt impleretur. Oſee 11. Ex Ægypto, &c. Si mactatus in illo grege lactentium tunc fuiſſet, mors ei caſus fuiſſet, non voluntas: non virtus fuerat, ſed infirmitas; neceſſitas fuerat, non poteſtas; & innocentiæ fuiſſet præmium, Maieſtatis gloriæ non fuiſſet. Ex eodem. in m.

Et vbi eſt illud, inquit, Domine refugium factus es nobis. Et, Deus noſter refugium & virtus? Si refugium fugit, ſi timet virtus: quæ ſecuritas, quod munimen? &c. Non fugit propter authoris mortem, ſed propter ſæculi vitam. Nam qui mori venerat, quare fugeret mortem? Chriſtus totam cauſam noſtræ ſalutis occiderat, ſi ſe paruulum permiſiſſet occidi. Chriſtus venerat, vt quos præceptis docuerat, firmaret exemplis, & ipſe faceret, quæ facienda mandauerat, &c. Venerat mortem perdere moriendo, penetrando inferna diſſoluere, reſurgendo ſepulchra reſerare, aſcendendo ad cœlos cœleſtibus donare terrenos. Hæc omnia perijſ-

C

ſent nobis, ſi Chriſtus cùm eſſet in cunabulis non fugiſſet, &c. Neque ſine humanis iniurijs iniuriæ humanæ poterant amputari: Cauſam ſuam facit, qui alterius vult capere, &c. Ex ſerm. 151. in m.

Fugit, vt parcat.

Ieſus abſcondit ſe. Non timens, inquit, ſed ignoſcens Deus peccatorem cùm fugit, parcit: Deus rebellem non vult perdere, cum declinat. . Ex ſerm. 131. in f.

Fugit vt det exemplum. fugiendi.

Martyr comprehenſus debet tenere conſtantiam, non comprehenſus debet fugere perſequentem: vt & perſecutori indulgeat reſipiſcendi tempus, & ſibi tempus non auferat ſupplicandi (pro perſequente orate, &c.) Perſecutorem, qui prouocat, facit: corrigit qui declinat. Orandum eſt, fugiendum eſt, vt & ille qui per ignorantiam furit, ſanetur, & ille qui patitur, de patientia palmam habeat, non ſubeat de temeritate diſcrimen. Fratres ſi Saulum Martyres

C

non fugiſſent, Paulum non feciſſent.

Fugit Chriſtus, &c. Vt qui ad vitam perfectum hominem fecerat, perfectum repararet ad vitam: & qualem terris dederat, talem redderet cœlo.

Subdit, , fugam in Ægyptum ſignare conuerſionem ad Gentes, vt, inquit, Eccleſiam Synagogæ, Iudæis Gentes anteponendas in fide, ſuam panderet per figuram. Ex ſerm. 151. à m.

Ablui voluit mundator.

Zacharia, inquit, tuus filius ſuum Dominum pœnitentiæ demergit in baptiſma, in remiſſionem diluit peccatorum, quia voluit fons dilui, cognitor ſuſcipere veniam. Iudex ipſe ſuam ſubire ſententiam, ne damnaret reos, ne vindictam proferret in noxios, &c. puniri voluit, ne puniret, quia amari magis voluit quàm timeri. Ex ſer. 90. in m.

Interrogat omnia ſciens.

Interrogauit eum, &c. Interrogat, inquit, vt homo, operatur vt Deus, &c. Interrogat, vt præſentes ſcirent, futuri cognoſcerent. Ex ſerm. 176. in m.

Nuditate ſua nos operuit.

Chriſtus ſicut ouis, & volens, & tacens tondetur: vt tegat illam, quam Adam primus intulit nuditatem. Ex ſerm. 23. à p.

Iudicatus eſt, vt nos abſoluat.

Iudicatur hic ſolus, inquit, qui ſolus iudicare noluit, ne puniret: improba ſeueritate diſcutitur, qui vt largiretur veniam, nil quæſiuit, &c. ſuſcipere maluit quàm rogare ſententiam. Ex Sermone 49. in m.

Aſcendit vt homo.

Aſcendit, inquit, in cœlos per me, qui per ſe nunquam deſuit cœlo. Ex ſerm. 62. in f.

C

Aſcenſio eius ſupra Incarnationem.

Quid eſt, inquit, magis tremendum, quod ſe dedit terris Deus, aut quod vos dat cœlo? &c. Eſt vtique terribilius, quod terra transfertur in cœlum: homo deitate mutatur: ſeruitutis ſors dominationis iura ſortitur. Ex ſerm. 67. à p.

CHRISTI NOMEN.

Quàm glorioſum.

Et in Chriſtum Ieſum, &c. Illud, inquit, Sacramenti nomen eſt, hoc triumphi, &c. Ex ſer. 60. in m.

Vis illius nominis.

Hoc nomen, inquit, dedit cœcis viſum, auditum ſurdis, claudis curſum, ſermonem mutis, vitam mortuis, totámque Diaboli poteſtatem de obſeſſis corporibus virtus huius nominis effugauit; & ſi nomen tantum eſt, quanta poteſtas eius, qui vocatur hoc nomine? Ex ſerm. 144. à p.

C

CHRISTI ELOGIA, *& officia.*

Nauta eſt Eccleſia.

Aſcendit in nauiculam, &c. Non Chriſtus, inquit, indiget naui, ſed nauis indiget Chriſto: quia ſine cœleſti gubernatore nauis Eccleſiæ per mundanum pelagus tali & tanto diſcrimine ad cœleſtem portum non valet peruenire. Ex ſerm. 50. à p.

Medicus pius.

Non eſt opus Medico ſanis. Et quis, ait, non erat ægrotus, ipſa generis humani ſic ægrotante natura? Ad omnes ergo venit, qui omnes, malè habentes, vt curaret inuenit, ſed planè mori meruit, qui medicum contempſit, ne ſe accuſaret, vel confiteretur ægrotum. Ex ſerm. 29 in f.

Quando, inquit, medicus languentium aut quærit, aut reſpicit voluntates, cùm ſemper contraria deſideret, & requirat infirmus? &c. Et ſi homo iniurias deſpicit, maledicta contemnit, vt ſauciatis morbo ſponte vitam conferat

& ſalutem: quanto magis Chriſtus medicus bonitate diuina morbis ſaucios peccatorum & phreneſi criminum laborantes, ad ſalutem etiam inuitos attrahit & nolentes? Ex ſer. 50. in m.

Phariſæus, inquit, perfidiæ morbo ſaucius, ſuperbiæ flamma febriens, per phreneſim ſe neſciebat inſanum. Hinc eſt quod Chriſtus illuc primùm curam vertit, vbi ignota ſæuiebat infirmitas: vt cœleſtis Medicus vno medicamine duos curaret ægrotos, Ex ſerm. 94. à p.

In ſuis patitur.

Hic reſurrexit à mortuis. Verum, inquit, dicit: nam ſicut in Chriſto ſui reſurgunt, ita in ſuis ipſe patitur Chriſtus: & ſicut honor capitis ad membra pertendit, ita membrorum pœna ad dolorem capitis, ad capitis redundat iniuriam. Ex ſer. 173. in m.

Quærit peccatores.

Quo, inquit, medicus niſi ad ægrum? Non eſt opus ſanis, &c. vbi anhelus Paſtor, niſi ad ouem perditam? quando ſe Rex hoſtibus immiſcet, niſi cùm vult liberare captiuum? Et qui pretioſam

perdit Margaritam, loca ſquallida non dedignatur intrare, & eam inter ſtercora ipſa perquirere non abhorret. In quod præceps poſt filium non ſe dat mater? Et arguitur Deus qui creauit hominem ad, &c. Murmuras homo, quare hominem Deus, &c. Quid facies cùm videris eum propter hominem ipſas tenebras tartari penetrare? Ex ſerm. 54. à m.

In via natus vt ſit via.

Neceſſario, inquit, via generatur in via. Ego ſum, inquit, via; vt omnis aditus excluderetur erroris, & viator tandem cœlum peteret, qui terreni itineris incaſſum diu ſudores pertulerat, & labores. Ex ſer. 175. in p.

Veritas eſt & vita.

Surrexit ſicut dixit. Gemina, inquit, virtus eſt, & redire à mortuis, & futura præſcire

Qui crucifixus eſt quæritis, &c. Quid, inquit, quæritis viuentem cum mortuis? Vitam quid quæritis in ſepulchro? Ex ſerm. 80. à p.

C

Omnia nobis factus eſt.

Tibi, ait, Rex, tibi Sacetdos, tibi Sacrificium, tibi Paſtor, tibi ouis, tibi agnus, tibi totum factus eſt, qui fecerat totum, &c. Et quid plura? Dat ſe tibi Deus homo, vt ferre potes, quia vt eſt, tu non potes ſuſtinere. Ex ſerm. 23. à p.

Iudæis lapis & ſcorpius, & non panis.

Nunquid lapidem dabit? Iudæis applicat, quibus panis de cœlo factus eſt lapis ſcandali. Quare, inquit, petram? Quia mordere petram, non panem à patre quærere geſtiebant. Pſ. 21. Circundederunt me canes multi. Denique poſteaquam illi in canes ex hominibus probantur eſſe conuerſi, cœleſtis illis in petram conuerſus eſt panis, non dantis vitio, ſed accipientis nequitia: qui illos non reficeret, ſed necaret: nec in fundamento poſitus promoueret ad culmen. Sed eos qui ſui patris tendebant ad necem, in profundam daret, & volueret in ruinam. Ex ſerm. 55. à m.

C

Nunquid pro piſce ſerpentem? &c. Chriſtum intelligit de Iordanis alueo leuatum, & paſſionem carbonibus aſſatum. qui Iudæis ſerpens exaltatus eſt. Similiter & de ſcorpione: Cùm enim Christus ouum verbi, vt gallina protulit, ipſis ſcorpio factus, Rom. 7. Mandatum quod erat illis in vitam, hoc illis eſſet ad mortem. Serm. 55. à m.

CHRISTI DIGNITATES.

Vnctus eſt ſpiritu.

In Chriſtum, &c. Chriſtum, inquit, vnctum accipe non communi oleo, ſed ſancto, quo natus eſt, ſpiritu. Ex ſerm. 58. in m.

Hodiè Spiritus ſanctus ſupernatat aquis in ſpecie columbæ, vt ſicut illa columba Noë nunciauerat diluuium diſceſſiſſe mundi: ita iſta indice noſceretur perpetuum mundi ceſſaſſe naufragium: neque ſicut illa veteris oliuæ ſurculum portaret, ſed totam in caput parentis noui chriſmatis pinguedinem fundit, vt impleat illud, quod Propheta prædixit: Proterea vnxit te Deus, &c. Ex ſerm. 160. in m.

C

Rex eſt & Sacerdos.

Et in Ieſum Chriſtum filium. Ab vnctione, inquit, Chriſtus; Ieſus vocatus eſt à ſalute, &c. In hunc Regem Regum, Sacerdotem Sacerdotum, tota ſe plenitudine Spiritus diuinitatis effudit: vt regnum & ſacerdotium, quod per alios præmiſerat temporaliter, in authorem ipſum refunderet, & redderet ſempiternum. Ex ſerm. 59. in m.

Debebat, inquit, Iudæus oleum, quod Chirographo legis ad vngendos Reges, Prophetas, & Sacerdotes; Chriſtiani chriſmatis acceperat in figuram; donec ad ipſum Regum, & Sacerdotum Principem perueniret, cui tota reddenda & infundenda erat centenaria chriſmatis plenitudo, &c. Ex ſerm. 126. à m.

Rex paruus in grano.

Si, inquit, cœleſtis regni Maieſtas omnis ad grani ſinapis ſimilitudinem venit, quid queritur, quod Deus ad hominem, Dominus ſerui deſcendit in formam? &c. Chriſtus velut granum ſinapis in hortum virginei corporis

C

miſſus, orbe toto crucis in arborem creuit, ac tantum dedit fructus ſui ſaporem, cùm teritur paſſione, vt quicquid eſt vitale, ſuo ſaporaret & condiret attactu, &c. Chriſtus Rex, quia tota ipſe eſt origo regnandi: Chriſtus regnum, quia in ipſo eſt regni ſui tota Maieſtas: Chriſtus homo, quia totus homo reparatur in Chriſto: Chriſtus granum ſinapis, vnde magnitudo tota Dei, tota hominis exiguitate minoratur, &c. Regnum Dei accepit homo Chriſtus, quod habuit ſemper Deus Chriſtus. Ex ſerm. 98. in m.

Paruus factus, vt ametur.

Cùm pueros omnium amorem conſiliare dixiſſet. Sic, inquit, naſci voluit, amari voluit, non timeri. Ex ſerm. 158. à p.

Parum eſſe credidit, ſi affectum ſuum erga nos præſtando proſpera tantùm, & non etiam aduerſa ſuſtinendo monſtraret Poſt omnia, mundum ſuum pauper ingreditur: iacet in cunabulis vt homo, vagitu ſuo implorat, exigit quam tibi præſtitit ipſe pietatem. Parens omnium vſus eſt te parente:

C

ſubiectus tibi extitit, cui omnis ſubiacet altitudo: timuit, quem timenda metuunt: fugit, ad quem cuncta confugiunt: Cœlorum arbiter eſt hoſpes in domibus peccatorum: pane paſcitur, qui paſcit omnes: & quid plura? ſiſtitur terræ fundator, iudicatur humanæ largitor veniæ; diſcutitur cordis ſcrutator, punitur vitæ dator & redditor, cunctorum reſurrectio ſepelitur, vt tarda mens hominis, & intelligentia ſatis pigra, vel morte in ſe Dei probaret affectum, quæ prædictis & innumeris Dei beneficijs, Dei erga ſe non intellexerat, non ſenſerat charitatem. Ex ſerm. 69. in m.

CHRISTI MIRACVLA.

Eius præſentia morbos & mortem fugat.

Videtis, inquit, quomodo dimittit febris, quem tenuerit Chriſtus: ibi non ſtat infirmitas, vbi auctor ſalutis aſſiſtit: acceſſus illuc mortis nullus eſt, vbi viuificatoris ingreſſus eſt. Ex ſerm. 18. à p.

C

Non vbique eſt vt homo.

Quoniam non eram ibi. Et erat, inquit, locus vbi non erat Chriſtus? & quomodo non erat ibi, vnde mortuum Lazarum diſcipulis nunciabat? Fratres, erat ibi Chriſtus Deus, ſed ibi non erat homo Chriſtus: Erat ibi Chriſtus Deus cùm moreretur Lazarus, ſed tunc ad mortuum venturus erat Chriſtus, quando erat mortem Chriſtrus Dominus ſubiturus. Ex ſerm. 63. in m.

Non eſt hic. Secundùm id, inquit, quod in loco extitit: hic eſt autem, per hoc quod vbique eſt, & loci capacitate non clauditur. Ex ſerm. 77. in f.

Ecce vobiſcum ſum, &c. Eſt ſemper nobiſcum, ait, qui cum Patre eſt ſemper, & veniet nobis per hoc quod aſſumpſit ex nobis. Ex ſerm. 80. in f.

Mare calcat.

Mare pedibus Chriſti tumentia terga ſubmiſit, ſtrauit in plano vortices ſuos, motus frænauit, aſtrinxit fluctus, & per liquentem viam ſaxea ſoliditate ſeruiuit. Ex ſerm. 20. in p.

C

Tactus eius primæ mulieris tactum ſanat.

Tenuit manum eius, &c. Quæ, ait, neceſſitas tangendi, erat, vbi ineratius iubendi? Sed Chriſtus tenuit manum mulieris ad vitam, quia Adam de manu mulieris acceperat mortem, &c. Tenuit manum eius vt acciperet indulgentiam manus, quæ carpſerat de morte ſententiam, &c. Ex ſer. 18. à p.

Subdit Socrum Petri ſignare Synagogam. Tenuit, inquit, manum eius vt antè prophetarum ſanguine manus eius mundaretur, quàm miniſtrationis Eccleſiaſticæ ſumeret Sacramentum. Ex eodem. à m.

Quæ & qualis eſt mulier quæ tangit eum. Mulieris, inquit, malæ tactus vrit malè conſcium: parem polluit, ſuſpectum notat, hominem malæ voluntatis infamat: Cæterum peccatrix fit bona, fit ſancta, fit innocens, cùm tetigerit veniæ largitorem. Stercora contingunt, ſed non inquinant ſolem: Medicum cùm tangit vulnera, putredo non polluit: Iudicem quamuis tangat reus, non poteſt maculare, cùm

C

ſupplicat: Sic peccator cùm Dominum tangis, non Dominum ſordidat: ſed ipſe & peccato omni caret, & rapit ſubitò ſanctitatem, &c. Subdit exemplum hæmorrhoiſſæ. Ex ſer. 94. à p.

Ex conuerſione aquæ Deum ſe probat.

Per Epiphaniam, inquit, Chriſtus in nuptijs aquas ſaporauit in vinum, vt Chriſtum nuptijs interfuiſſe virtutis fuerit, non voluptatis, &c. & elementorum creator, mutatione reuelatus eſt creaturæ. Ex ſerm. 157. à m.

Perfecte ſanat.

Chriſtus, inquit, ſic, curat morbos, vt vires priſtinas mox reducat: vbi curat ars, ibi infirmitatis reſidet laſſitudo: vbi ſanat virtus, ibi languor veſtigium non relinquit. Ex ſer. 18. in m.

Tota vita mirabilis.

Iſta, inquit, cogitare, capere, exiſtimare, niſi qui ab ipſo Deo acceperit, non valebit, quòd creator rerum fœmineo creatur partu, quòd mundi Do-

C

minus in ſeruitute videtur humana, quod Paſtor omnium, paſtu indiget, &c. quòd mortuorum moritur ſuſcitator, &c. quòd ſupernorum Dominus apud inferos inueniatur. Ex ſerm. 79. à m.

CHRISTI VIRTVTES.

Lumen eius non ferendum.

Si naſcentis, inquit, iubar ſolis oculorum noſtrorum vix ſufferr ſanitas tota, vel puritas; quanta interni viſus eſt præparanda ſynceritas, vt ſplendorem ſui ferre poſſit orientis, & radiantis authoris? Ex ſerm. 140. in p.

Diem eius quis vidit?

Abraham exultauit, &c. Id eſt, inquit, Diem quo mundo natus eſt Chriſtus: Dierum conditor non tenetur die: temporis author tempora neſcit, ſed Chriſtus propter hominem homo natus, & diem ſuſcepit & tempus, &c. Ex ſerm. 131. à m.

C

Venit lux noſtris tenebris.

Veſpere facto, &c. Serò, inquit, lucis redditor venit, vt nobis gentibus, qui in nocte venimus ſæculorum, diem redderet ſempiternam. Ex ſerm. 18. à m.

Scientia eius omnia videt.

Tali, ait, ſenſu Mulier meritò de ſummitate fimbriæ peruenit totam ad deitatis ſummam. Acceſſit retro. Sed vbi? Retrò nil erat ibi faciem, quam declinabat, inuenit. Erat in Chriſto corpus multiplex (ob multa membra) ſed erat Deitas ſimplex, erat totus oculus, qui poſt ſe ſupplicem ſic videbat. Ex ſerm. 34. à p.

Quomodo hic litteras ſcit, &c. Hic eſt ipſe, ait, qui non didicit litteras, ſed donauit: Hic eſt, qui ſenſum condidit per quem litteræ finguntur: Peritus legis, auctor omnium cur litteras non didicerit, admiratur: Deus vtique eſt origo cunctorum: qui facit eſſe quod non fuit; cùm non didicerit, docet. Ex ſer. 85. in f.

Diffamatus eſt apud illum, &c. Quaſi, inquit, non præuiderit, cui oc-

culta nota ſunt, cuius oculis etiam illa nuda ſunt, quæ teguntur. Ex ſerm. 125. à p.

Humilitas eius nos erigit.

Diſcumbebant cum eo, &c. Venit, inquit, ad conuiuium vita, vt faceret ſecum conuiuere mortuos: Iacuit Reſurrectio, vt de ſepulchris ſurgerent, qui iacebant: decubuit indulgentia, vt peccatores leuaret ad veniam; venit ad humanitatem Diuinitas, vt ad diuinitatem veniret humanitas, &c. Ex ſerm. 30. in m.

Humilitas eius ſuperbiam noſtram confundit.

Sicut Chriſtus ſurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vitæ ambulemus: Chriſtus, inquit, quicquid ſuarum virtutem eſt, refert ad gloriam Patris; & homo, cuius ſuum nihil eſt, ſibi vendicare, quód per Chriſtum reſurrexit, elaborat. Ex ſerm. 113. à m.

C

Chriſtus ſequendus non præcedendus.

Feſtinans deſcende. Si ſapis, inquit, feſtinans deſcende: deſcende ante Dominum de Adamitica arbore, vt poſt crucem Dominicæ paſſionis aſcendas, &c. vt expeditus intres paupertatis ſcholam patientiæ diſciplinam, tolerantiam paſſionum, Philoſophiam mortis, &c. Ex ſer. 54. à p.

Vide Chriſti Incarnatio.

CONFESSIO.

Porta ſalutis.

Introite portas. Sola, inquit, eſt confeſſio quæ nos fidei facit intrare per ianuam. Ex ſerm. 6. à m.

Deum præuenit.

Præoccupemus faciem, &c. Et quis, inquit, præuenit peccatorum cognitorem? Scrutatorem cordium? cogita-

tionum conſcium? futurorum præſcium? præſentem ſemper & vbíque? Sed præueniendus eſt, non velocitate pedum, ſed prouidó confeſſionis obſequio, &c. cùm pœnitentiæ locus eſt, confiteamur patri, ne iudicem ſentiamus; prodamus quæ fecimus pietati, ne ſeueritati cogamur exoluere, quæ tacemus. Ex ſerm. 46. à p.

Excuſat peccatum.

Beatus, inquit, qui Deo debita, & cùm non intelligit ſe contraxiſſe, perſoluit, altius propheta inſtituente cùm dicit, quæ non rapui tunc exoluebam. Beatus qui ſe apud Deum ſemper, vt excuſet, accuſat, ſcriptura taliter admonente. Iuſtus in primordio ſermonis ſui, &c. Et ſi iuſtus, quare ſe iuſtus accuſat? quia: Non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens. Ex ſerm. 123. à p.

Morbus confitendus.

Vt, inquit, intelligant ægritudinem, medicum, vt curentur, admittant; confiteantur ſe peccatores: vt modò Chriſtus parens & conuiua largiatur veniam: ne pòſt Iudex ferat in contuma-

C

ces debitam ſine fine ſententiam. Ex ſerm. 29. in f.

Pudor vincendus.

Eſt nobis, inquit, dura & deflenda conditio: peccare nos cogit fragilitas innata, & confiteri prohibet confuſio cognata peccati: Malum enim facere pudor non eſt, & pudor eſt confiteri? timemus dicere, quod committere non timemus. Prima eſt fœlicitas in peccatorum turpitudinem non veniſſe: ſed fœlicitas eſt ſecunda peccatorum veniam peccatis latentibus inueniſſe. Hoc Propheta ſenſerat, cùm dicebat; Beati quorum remiſſæ ſunt. Ex ſerm. 34. in p.

Confeſſionis ſecretum.

Mulier, inquit, cùm quæreret medicinam tacita vulneri verecundo, inuenit ſilentium (id eſt ſecretum confeſſionis) per quod poſſit peccator ad veniam peruenire, &c. Quærebat quomodo faceret occultum de publico, de turba ſecretum: agebat vt ſibi & rediret ſanitas, & verecundia non periret, &c. Mulier prima dedit formam

C

quomodo peccator tacita confeſſione deleat ſine confuſione peccatum; quomodo delinquens ſoli Deo cognitus de reatu nudare apud homines verecunda conſcientiæ non cogatur: quomodo homo poſſit venia iudicium præuenire. Ex ſerm. 34. à p.

Culpa accuſanda, non natura.

Non, inquit, criminentur naturam, non contumelientur authori, non accuſent carnem, de anima non querantur, aſtris non imputent, infamare deſinant innocentiam creaturæ; malum ſentiant accidens, non creatum, & creatorem boni Deum, Diabolum inuentorem mali, &c Habituri in bonis adiutorem Deum, qui dat poſſe, quod iubet & quæ præcepit., facit ipſe, &c. Nemo ergo quaſi concreatis ſibi vitijs obſequatur, & quod eſt criminis, eſſe putet naturæ. Ex ſerm. 11. à p.

Peccata operit.

Myſterio, inquit, non cauſa aſcendit in arborem Sycomorum: vt vnde Adam texerat nuditatem corporis, Zachæus inde velaret fœditatem auari-

C

tiæ, &c. & de ſpecula confeſſionis indulgentiæ cerneret largitorem. Ex ſerm. 54. à p.

CONIVGIVM.

Penſa viro & mulieri diuidit.

Mulier abſcondit in farinæ menſuris tribus. Res, inquit, de vſu geritur: vir in agro ſinapis arborem ſerit, domi mulier fermentum procurat, & panes præparat alimoniæ: quia virum foris expectat labor, intus mulierem domeſtica cura conſtringit. Ex ſer. 99. à m.

Deuoti coniugij fœlix vnitas.

Erant Ambo iuſti ante Deum. Eſt, inquit, coniugium ſingulare, quando manet in duobus mens vna, vna ſanctitas in duobus, conſtabat mente, quod diſtabat in ſexu, &c. Ex ſerm. 89. à m.

Mulier in eo obediat viro.

Tenuerunt pedes eius. Vt ſcirent, ait, in capite Chriſti virum eſſe; ſe eſſe in pedibus Chriſti; & datum ſibi virum

C

ſequi, non præire per Chriſtum. Ex ſerm. 80. à m.

CONVERSIO.

Conuertitur Deus ad peccatorem conuerſum.

Conuertere Domine, &c. Homo, inquit, Deo, reus Iudici, addictus ſic loquitur cognitori? Conuertere Domine. Homo peccat, Deus conuertitur? Ita, fratres, quia iuxta Prophetam Iſai. 53. ex Septuaginta. Ipſe peccata noſtra portat, & pro nobis dolet, & B. Ioannes. Ecce Agnus Dei, &c. Suſcepit peccatum, vt peccatum tolleret, non haberet. Conuertere Domine Vnde? vbi? De Deo in hominem: de Domino in ſeruum: de Iudice in patrem, vt pium conuerſio te demonſtret, quem poteſtas terribilem comminatur? Ex ſerm. 45. à m.

C

Conuerſio hominis.

Venite exultemus. Venite, inquit, quo? vel vnde? ex te homo in te, vbi non locorum mutatio, ſed conuerſio ſenſuum aduerſa depellit, mœrores fugat, deſperationes abijcit, excludit anguſtias, & intra domicilium ſinceri pectoris lætitiæ diuinæ æternam præparat manſionem. Ex ſerm. 46. in p.

Gentilis in fidelem.

Commutantur in Eccleſias delubra, in altaria vertuntur areæ, pecorum victimæ mortuorum in viuam cordis hoſtiam transferuntur, auguria, diuinationes, ſomnia, in ſolo Dei nutu, in Dei tantum conſtituuntur arbitrium. Serm. 51. in m.

Luporum in agnos.

Grex puſillus & mitis diu contentus occidi, diu deuorari paſſus eſt: donec gentilis ſæuitia ſanguine ſatiata, vel carnibus, Euangelici pabuli ſuauitatem, & diuini fontis fluenta deguſtans, totum contagium ſæculi euitaret & pa-

C

ſtum, atque in hominem rediret ex beſtia, qui ex homine fuerat dilapſus in beſtiam. Ex ſerm. 23. in p.

Expectandum, vt zizania conuertantur in triticum.

Ne forte colligentes zizania, &c. Quod, inquit, hodie erat, zizania cras in triticum vertebatur, &c. Hinc eſt quod auctor vtráque referebat ad meſſem, id eſt, vſque ad iudicium diuinæ patientiæ ſuæ; & noſtræ pœnitentiæ tempus, vt qui ſe de malo commutarit in bonum, dominicum deputetur in triticum cœleſtibus horreis aggregandus. Qui ſe de fideli fecerit infidelem, gehennæ deputetur incendio. Et quid plura? Si zizanijs non Dei patientia ſubueniret: Nec Matthæum de publicano Euangeliſtam, nec Paulum de perſecutore Apoſtolum Eccleſia poſſideret. Denique Ananias eradicare triticum tunc quærebat, quando ad Saulum miſſus, &c. Sed cùm Ananias videret Saulum, Paulum Dominus tunc videbat. Ex ſerm. 97. à m.

C

Ad conuerſionem miſericordia Dei nos inuitat.

Per miſericordiam Dei. Nouum, inquit, genus obſecrationis inducit: quare non per virtutem? quare non per Maieſtatem? &c. Sed per miſericordiam? Quia per ipſam ſolam, & Paulus crimen perſecutoris euaſit, & Apoſtolatus tanti adeptus eſt dignitatem, &c. 1. Tim. 1. ſed miſericordiam Dei conſecutus ſum, &c. Rogat Paulus, imò per Paulum rogat Deus, quia plus amari vult, quàm timeri. Rogat Deus, quia non tam Dominus eſſe vult, quàm Pater. Rogat Deus per miſericordiam, ne vindicet per rigorem, &c. Audi rogantem Dominum, Eſa. 56. Tota die expandi manus meas, &c. Nonne qui expãdit manus, ipſo habitu rogat, &c. Videte, videte in me corpus veſtrum, membra veſtra, &c. Et ſi quod Dei eſt, timetis, quare vel quod veſtrum eſt, non amatis? Si Dominum fugitis, quare non recurritis ad parentẽ? Sed forte vos paſſionis meæ, quam feciſtis, magnitudo confundit: Nolite,

C

Crux hæc non meus, ſed mortis eſt aculeus. Claui iſti non mihi infigunt dolorem, ſed veſtram mihi infigunt altius charitatem, &c. Extenſio corporis mei vos dilatat in gremium, non meam creſcit in pœnam, &c Ex ſerm. 108. à p.

Conuerſio noſtra Dei gaudium eſt.

Peccatores recipit. Quam, inquit, amiſerat qui recipit? Donat culpas, iram vertit in gaudium, dolorem mutat in gratiam, quicunque inuenit, quod amiſit. Recipit peccatores Deus, ſed Deus, peccatores eſſe non ſinit, quos recipit: Peccator Deum non violat appropinquans, Deus peccatores ſanctificat, cùm propinquat. Phariſæe, Chriſtus peccata non recipit, cùm recipit peccatorem: quia Deus non criminis, ſed hominis eſt receptor, &c. Iucundius eſt nobis inueniſſe perdita, quàm non perdidiſſe ſeruata. Ex ſerm. 168. à p.

Cibus

C

Cibus Chriſti eſt.

De accubitu Chriſti cum Matthæo. Diſcumbebat, inquit, Ieſus plus in Matthæi mente, quàm ſigmate, & epulabatur non cibis, ſed reditu peccatoris, &c. Oblatras cur peccatorum vinum bibat, qui pro peccatoribus ſuum ſanguinem fudit. Ne perderet peccatores in ſe ſententiam ſuam iudex retorſit, vt amaſſe ſe peccatores proderet magis ſoluendo debitum quàm donando. Ex ſerm 29. à m.

Petit, inquit, eſcas ſaturitas tota rerum, panis ipſe manducat, quia non ille cibum ſed ſuorum ſemper eſurit charitatem. Ex ſerm. 78. à m.

CONVIVIVM NATALE modeſtum ſit.

Natalium, inquit, veſtrorum ſolemnitas teneat in exultatione menſuram, Epulis noſtris interſit Chriſtus, in facie prandeatur authoris: Lætitia menſæ veſtræ pertingat ad pauperes, &c. Fugetur effuſio, ſaltatricum peſtis: Lenocinia cantorum, voluptatum fomen-

C

ta, ventris onera, naufragia mentium cum Herodis conuiuijs abſcindantur, &c. Ioannes de morte ſua natus eſt, & de natali ſuo mortuus eſt Herodes. Ex ſerm. 127. in f.

CORPVS.

Seruus eſt animæ.

Corpus ſeruit, inquit, & homini nihil corpore pretioſius hic ſeruus infirmabatur ad mortem: Ergo Centurio rogabat, vt Chriſtus ſolus mortali corpori largiendo vitam perpetem, ſubueniret. Ex ſerm. 102. à p.

Lectus animæ, qui verſatur & verſat.

Super lectum doloris eius. Quis, inquit, eſt lectus doloris noſtri niſi corpus noſtrum? in quo anima iacet, & iacet dolens, & dolet quæ cœlũ repetere cupiens, premitur corporis terra. Stratum eius, &c. Caro eſt quæ verſatur & verſat. Ipſa eſt, quæ in aduerſis voluitur, in proſperis verſat. Dominus ergo verſat ſtratum noſtrum, quando no-

C

bis aduerſa vertit in proſpera. Ex ſerm. 14. à m.

Portet Deum.

Vnam, inquit, ouem ſequitur, vnam quærit, vt inueniret in vna omnes, &c. In vna oue, hoc eſt, in Adam poſuerat totum gregem generis humani.

Fratres, ille nos quæſiuit in terra; nos illum quæramus in cœlis: ille nos portauit ſuæ diuinitatis ad gloriam, nos illum ſanctitate tota noſtro portemus in corpore, 1. Cor. 6. Ille Deum in corpore ſuo portat, qui nullum portat in ſuæ carnis operatione peccatum. Ex ſerm. 168. à m.

CRVX.

Tria peccati damna ſuſtulit.

Flammea romphæa Paradiſi voluebatur in ianua, &c. æreis ianuis & ferreis vectibus portæ inferi claudebantur, &c. Chirographum paterni debiti quod morti ſingulos adijciebat, ſtylo culpæ, & reatus ipſius atramento tenebatur adſcriptum: & ad ſobolis noxam

multa temporum currebat vſura: nec erat idoneus, qui Paradiſum introiret, flammam extingueret diuinitus inſtitutam; aut aperiret ianuas inferni cœlitus obſeratas, aut ſolueret Chirographum, quod in Arca legali, Dei præcepto tenebatur incluſum. Hinc eſt, &c. quòd ipſe Dominus ad terras & inferos tota poteſtate deſcendit, &c. Hinc eſt quòd arietem ſuæ crucis portat, aggreſſurus infernum, vt conterat, &c. De latere fundit aquam, vt paradiſi viam temperet, &c. Totum Chirographum debiti diluat, & ſoluat antiquum. Ex ſerm. 123. in m.

Damna ligni reparat.

Antè, inquit, ſinapis granum memorat accepiſſe virum, mulierem nunc aſſerit accepiſſe fermentum, &c. Verè, ſicut dixit Apoſtolus Paulus 2. Cor. 11. neque vir ſine muliere, neque mulier ſine viro in Domino. Ad vnum regnum diuerſum ſexum varia ſimilitudo perducit, &c. pretioſum latet in hac vilitate myſterium, dicente Apoſtolo. Epheſ. 5. Myſterium hoc magnum eſt, &c. per virum & mulierem mundi cauſa ſæculis tractata finitur, &c.

C

ad Euangelici ſinapis arborem deducuntur, vt oculos, quos illecebroſa arbor aperiendo clauſerat, ſinapis arbor grani ſui collyrio, &, acritudine ipſa, dum claudit, aperiret, vt ora quæ venenoſæ arboris guſtus infecerat, ſalutaris flammeo guſtus ſui ſapore ſanaret, & iſta arbor igneo paſtu ſuo conſcientiam toto conuerſationis ſuæ ardore ſuccenderet, quam frigidam illa toto iam rigore perfecerat. Neque hic iam vel agit, vel confunditur nuditas, vbi hominem totum tegit venia: fidei facit calere veſtitus. Ex ſerm. 99. à p.

Tegit nuditatem.

Venit, inquit, ad ficum Chriſtus, vt inueniret Adam, vt nudum tegeret pio ſui corporis indumento, cuius ficus non velabat, ſed ſtimulabat pudorem (hinc enim de ligno vetito carnis pruritus & pudenda libido) cuius ficus iſta, id eſt, Synagoga, circumciſionibus ſuis nudabat partem verecundi corporis, non tegebat. Ex ſerm. 106. à m.

C

Plura dedit quàm arbor vetita abſtulerit.

Crucifixus, &c. Audis, inquit, crucifixum, vt ex mortis ignominia, magnitudinem ſentias charitatis: mortemque quæ per lignum venit mortificatam ſcias eſſe per lignum: & credas maiora tibi eſſe reddita per crucis arborem, quàm te perdidiſſe per paradiſi arborem ſuſpirabas. Ex ſerm. 60. à m.

D

DEVS.

Dei natura non diſcutienda.

CRedo in Deum. Qui, inquit, credit in Deum, Deum diſcutere non præſumat: Deus quod ſit, ſufficit ſcire; qui requirit, vnde ſit, quantus ſit Deus; Deus quid ſit, hic neſcit: ſolum importunum tenebrat aſpectum, ad Deum inconceſſus cœcatur acceſſus. Ex ſerm. 61. in m.

Deus vbique præſens.

Loquens de Chriſto transfretante. Qui loca, inquit, fecerat, quid noui videret in locis? aut illi quid aberat, qui vbique erat? Ex ſerm. 16. in p.

Dominus tecum. Ergo, inquit, erat cum virgine, qui ad virginem miſerat, &c. teneri locis non poteſt, qui omnibus habetur in locis; & totus vbique eſt: ſine quo nihil eſt totum. Ex ſerm. 143. in m.

D

Omnia videt.

Ex Pſal. 138. Quò ibo, &c. Videt, inquit, iſte per totum mundum nuda Dei oculis delicta conſiſtere; non cœlum, non terram, non maria, non abyſſum, non ipſam noctem Deo velare poſſe peccata. Ex ſer. 2. in m.

Falli, nec fallere poteſt.

Diuinum, inquit, creditum humana non indiget cautione. Deus facere fraudem neſcit, pati non poteſt, quia non excluditur tempore, non ætate vincitur, occultatione non fallitur; videt abſcondita, furata tenet, negata poſſidet. Deo ſalua eſt ratio ſua ſemper, quia ille quod credidit, vbi pereat non eſt. Ex ſerm. 62. à p.

Nihil ſiniſtrum habet.

Sedet ad dexteram, &c. Deus, inquit, loca neſcit, diuinitas nihil recipit ſiniſtrum. Ex ſerm. 57. à m.

D

Paſſiones quomodo dicantur de Deo.

Et Deus, inquit, tumeſcit ira? Caleſcit furore? abſit; Fratres, Deus non ſubiacet paſſioni, nec ira accenditur, nec furore turbatur: ſed ira Dei eſt delinquentium pœna; furor Dei eſt ſupplicium peccatorum. Ex ſerm. 45. in p.

Dux eſt ſuorum militum.

Miro, inquit, contubernio Iſraeliticis Deus conuerſatur in caſtris, numeroſas gentes nunc ferit fulmine, nunc tangit grandine, nunc ſolo tubarum clangore proſternit, vt ſine conflictu, ſine vulnere Deus ducat victrices acies, quas præcedit. Ex ſerm. 69. in m.

Cum homine contrahit.

Ad tuam, inquit, ſortem venit, ad tuum non dedignatur venire contractum, Ex ſerm. 62. à p.

D

Vnus colendus eſt.

Deum ſuum, ait, qui vult ſcire, neſciat gentium Deos, qui Deos dicit, contradicit Deo. Seruire vni libertas eſt, captiuitas multis. Ex ſerm. 61. in m.

Credo in Deum. Credimus in Deum ſi negamus Deos, ſi renunciamus idolis, ſi Diabolum & eius Angelos abnegamus. Ex ſerm. 59. à p.

Dei nomen ſanctificandum.

Sanctificetur, &c. Cuius, inquit, genus ſumus, eius cenſemur & nomine: rogamus ergo vt nomen eius quod in ſe, & per ſe ſanctum eſt, ſanctificetur in nobis. Ex ſerm. 67. à p.

Sanctificetur, &c. Si, inquit, nomen Chriſti cæcis viſum, curſum claudis, &c. quemadmodum tu ipſius nominis oras, & expoſtulas ſanctitatem? quia à Chriſto vocatus es Chriſtianus, &c. Ex ſerm. 68. in m.

Sanctificetur. Nobis, inquit, benè agentibus benedicitur nomen Dei; nobis malè agentibus blaſphematur, &c. Petimus ergo, petimus vt quantum nomen Dei ſanctum eſt, tantum nos eius.

mereamur in noſtris mentibus ſancti-tatem. Ex ſerm. 71. à p.

Dei charitas in nos contra Diaboli inuidiam.

Sed quid valet, inquit, Diabolus ad Deum? Inuidia quid valet ad Dominicam charitatem? Inuidit Diabolus terram, ſed donauit cœlum Deus: claues ſcientiæ Legiſperitus ſuſtulit, ſed claues cœleſtis regni per Petrum largitus eſt Chriſtus: ac ſic inuidia ſuis commodis eſt nudata, & homo ditatus eſt ipſa neceſſitate damnorum. Ex ſerm. 172. in m.

DIABOLVS.

Sub Serpente fuit.

Ex Gen. 3. vbi de ſerpente, &c. Nobis, inquit, humana abſtulit, dum diuina promittit. Serm. 27. à p.

Ab eo ſcandalum.

Venenum, inquit, quàm dulce ſerpentis antè facit militem regis ſui negare victoriam, ſeruus ipſe Dominum, quàm [illegible] Dominus [illegible]

D

poſt ſe mittit, ſcandalum remittit au-thori: dicendo ad Petrum, vade poſt me; & Diabolo, Satana, ſcandalum mihi es. Et verè poſt Dominum vadit Petrus, quia vt eum ſequeretur ad cœlum crucem reſupinus aſcendit. Ex ſerm. 27. à p.

Ab eo omnia mala.

Seminauit bonum ſemen, &c. Audiſtis, inquit, quemadmodum ſator mundi rerum principia bona ſeuit, nec vllum malum ab originis proceſſit authore? &c. Vidit Deus cuncta, &c. Quem Deus faciens vocauit mundum: Inficiens reddidit inimicus immundum: & hominem quem Deus in Paradiſo deliciarum collocauit ad vitam, inimicus in hac laboris vita detraxit ad mortem, &c. Ex ſerm. 96. à p.

Superſeminauit zizania. Superſeminauit, inquit, non ſeminauit; præcedunt creatoris bona, mala Diaboli pòſt ſequuntur, vt malum quod eſt ex Diabolo, ſit accidens non natura. Ex eòdem. à m.

Sed libera nos, &c. A quo malo? inquit, à Diabolo quippe, ex quo eſt

D

omne malum. Rogamus liberari nos à malo, quia malo qui non caruerit, frui non poteſt bono. Ex ſer. 67. in f.

Exaltat ſuos vt deprimat.

Mitte te deorſum, &c. Sic ſuis ſuadet, ſic ſuis prouidet ſemper: ſic ſuos eleuat, vt de alto præcipitet validiùs in ruinam. Ex ſerm. 13. à m.

Caput petit.

De capite petito S. Ioan. Serpentis, inquit, germen caput hominis petit, cui ſuum caput ſententia principali ſciebat addictum, dicente Deo: ipſe ſeruabit caput tuum. Ex ſer. 173. in f.

Initijs inſidiatur.

Diabolus, inquit, ſemper primordia boni pulſat, tentat rudimenta virtutum, ſancta in ipſo ortu feſtinat extinguere, ſciens quòd ea ſubuertere fundata non poſſit. Ex ſerm. 11. in m.

D

Nihil habet in Chriſto.

Quid nobis & tibi fili Dei. Hoc eſt dicere, inquit, vitæ auctor quid tibi cum mortuis? Habitator cœli quid tibi cum ſepulchris? Odor Paradiſi quid tibi cum fœtore? Quid? quod Iudici, & reo; quod vindici, & pœnali; quod Regi, & deſertori, &c. Quid? vt reddatis homines, mundum reſtituatis authori: & veniente creatore ſciatis vobis in creaturis amplius nihil licere. Quid nobis & tibi? Et vobis cum hominibus quid? &c. iudicem confitentur, clamant iudicium ſe debere, & de tempore præſcribunt; Auctori temporum tempus opponunt, &c. Ex ſerm. 16. in m.

Lapides Chriſto porrexit illuſus.

Diabole, inquit, fallit te prouiſio tua; Poteſt famem vertere in ſaturitatem, qui poteſt in panem lapides immutare; quid illi conſilium tuum, cui ſua ſufficit virtus? &c. Tentare cupis ſed neſcis. Eſurienti tenera offerre non dura de-

D

buiſti, &c. iſtis non modo Dei filium, ſed filium hominis laqueare non poſſes, &c. Poteſt de lapidibus panes facere, qui aquas conuertit in vinum; ſed ſigna fidei ſunt præſtanda non idolis; credenti danda ſunt: non ſunt danda tentanti, & facienda ſunt ad petentis ſalutem, non ad facientis iniuriam. Diabole tibi vt quid ſigna? Cui nihil ſubuenit ad ſalutem, cui totum reſtat ad pœnam, cui & ſigna proueniunt ad ruinam? Ex ſerm. 11. à m.

Si filius Dei es, mitte te, &c. O ſignum, mitte te deorſum: conuenientius dixerit, ſi filius Dei es, aſcende ad cœlum: cùm ſit hominis vtique ad ima cadere, Dei ſit ad ſuperna conſcendere. Ex ſerm. 13. à m.

Non, inquit, de pinna Templi tantùm ſe dedit ad terram, ſed è cœlis ſe ad inferos vſque iactauit, vt non cadentium forma, ſed reſurrectio eſſet mortuorum. Ex eodem. à m.

Offert, inquit, quæ Dei ſunt Deo, authori, quæ authoris ſunt repromittit, ſuadet, vt adoret ab omnibus adorandus. Ex eodem. à m.

D

Fœtor eius intolerabilis.

Habitacula fœtida & immunda perquirit: ſordibus delectatur & cœno qui vtique ſemper fœtore criminum & ſquallore paſcitur vitiorum. Sed ſic eſt odor eius tartareus & crudelis, vt eum nec porcorum natura ſufficeret ſuſtinere; denique demergi in mari, & fluctibus maluit deperire, quàm eius immunditiam pati, & putredinem tolerare. Ex ſerm. 17. in f.

Fœtoribus paſcitur.

Mitte nos in gregem porcorum. De monumentis, inquit; mitti ſe precatur in porcos nequitia: quia fœtores amittere neſcit, ſed mutare. Cœnum petunt ruentes cœlo: poſt æthereas habitationes ambiunt volutabra porcorum. Ex ſerm. 16. à m.

Noſtris malis paſcitur.

Ex 1. Petri 5. Leo rugiens, &c. Ieiunantibus nobis, inquit, Diabolus eſurit, qui ſemper noſtris ſaturatur ex culpis. Ille cibum noſtrum deducit in

D

crapulam: potum noſtrum in ebrietatem diffundit: vt mentem faciat amentem, carnem luteam reddat, corpus animi domicilium, virtutum ſcholam, Dei templum, in ſcenam criminum, in vitiorum pompam, voluptatum redigat in theatrum. Capit ille ſatietatem, &c. quando nos luxus ſoluit, &c. lucra capiunt, vſuræ vinciunt, chirographa ligant, premunt ſacculi, elidit aurum. Ex ſerm. 12. à p.

Catenis, inquit, & compedibus vinctus tenebatur homo: vinctus alieno crimine, & habitatoris ſcelere habitaculum innocens torquebatur. Diaboli culpa hominis redundat ad pœnam, & prædæ miſerijs prædo ſaginabatur incluſus. Ex ſerm. 17. à p.

Auidus eſt noſtræ mortis.

Duo Dæmonia de monumentis, &c. In monumentis, inquit, ſedem fecerant mortis authores. Attendite quæ ſæuitia, quæ rabies Dæmonum erga genus humanum: quamuis breue tempus hominum, ferre non poſſunt: contenti non ſunt mori homines, ſed viuos homines geſtiunt ſepelire: ſe ſepulchris

D

mandant, vt homines redigant ad ſepulchra: paſcuntur cadaueribus, putredine ſaginantur: deliciantur fœtore, quibus tota voluptas eſt homines interire. Ex ſer. 16. à p.

Veniſti ante tempus torquere nos. De tempore, inquit, ſic queruntur quaſi ipſum cum tempore fecerint vt viuos condiderint in ſepulchris? Tempus abſcindit, præuenit mortem, ſepelit viuos crudelitas immatura: & de tempore, queritur quaſi antè tempus habere debuerit: & non vt exorta eſt mox puniri: de tempore cauſatur nequitia ſæculi indurata. Malis patientia breuis eſt, bonis tarda vltio: quod læſis longum eſt, anguſtum eſt ad lædentes. Ex ſer. 16. à m.

Auctor mortis, mortis incubat manſiones: & humanæ necis auidus, quos crudelitate ſua occidere non poteſt: viuos geſtit feraliter funerare: ſæuit, furit interitus noſtri auarus exactor: cui pœna eſt quod homo naſcitur, quod tardius moritur, cruciatur, &c. & ad vtrumque peruerſus ingerit ſepulchris viuos, mortuis apponit cibos, mera fundit, (alludit ad veteres erga mortuos ceremonias, & epulas)

D

vt & viuos enecet & mortuos inquietet. Ex ſerm. 17. in p.

Non poteſt à via nos remouere.

Ita vt nemo poſſet tranſire per illam viam, &c. Hinc eſt, inquit, quod Chriſtus factus eſt via; vt ad viam per viam, ad Deum per Deum venientibus obſiſtere vis Dæmonum non valeret: ad Deum niſi per Deum non poteſt perueniri. Ex ſer. 16. in m.

Captiuatur à captiuis.

Ad præſentiam, inquit, Chriſti homines exeunt de monumentis, & verſa vice captiuos ferunt, à quibus fuerant captiuati, ſiſtunt pœnis, quorum cruciatibus torquebantur: aptant ad ſententiam, à quibus addicti fuerant iam ſepulchris. Ex ſer. 16. à p.

Nihil poteſt contra iuſtos.

Cùm dormirent, &c. Maximæ, inquit, infirmitatis eſt dormientibus irruiſſe, &c. Malus nunquam non ſtul-

D

tus. Quid hic egit inimicus? Eſto quod dormierint ſerui. Nunquid & Dominus dormiebat? &c. Lucis refuga, vigilaſti, laboraſti, ſed non latuiſti, &c. Deſertor cœli præueniſti, feciſti, ſed non profeciſti. Deo perire non poteſt quod ipſe cuſtodit: Ille, ille te videt, qui totius & fraudis teſtis eſt, & laboris. Manent ergo laboris ſui fructus benefacientem: manent & nequitiæ ſuæ pœnæ fraudentem. Ex ſerm. 97. à p.

Nihil poteſt, niſi dolo.

Erat, inquit, in aperto pœna, ſed in ipſa pœna carnifex latebat incluſus, &c. Diabolus nihil eſſet; ſi eſſent homines ſollicitiores & cautiores. Aut quid in homine vnquam præualuit ille virtute, niſi arte, mendacio, inſidijs, fraude, dolo, &c. Ille voluntates hominum ſemper explorat: & bonas quidem voluntates refugit, malis autem voluntatibus obſecundat, vt ſit magiſter ſcelerum, criminum leno, paraſitus ipſe vitiorum. Et quia poteſtate non poteſt; dominatur turpiſſimis mentibus, turpiſſima ſeruitute. Sic mendacio decepit Euam, ſic cupiditate

D

laqueauit Iudam, ſic Iudæos cæcauit inuidia, ſic Gentes idolorum caligauit errore. Ex ſerm. 105. in p.

Sed libera nos, &c. Hoc eſt à Diabolo qui totius mali auctor eſt & origo, &c. ætate maior ſæculo, nocendi vſu tritus, lædendi arte peritiſſimus. Vnde non iam malus, ſed malum dicitur, à quo eſt omne, quod malum eſt. Ex ſerm 70. à m.

Diabolus, inquit, vario nequitiarum genere multimoda arte fallendi, rerum faciem turbat, ſenſus hominum moreſque confundit, fallit augurijs, diuinatione mentitur, ſignis decipit, illudit aſtris, ſpectaculis occupat, obſidet vitijs, peccatis vulnerat, criminibus ſauciat, deſperatione proſternit Chriſti regnum prolongat, & abſentat à nobis. Ex ſerm. 71. in m.

Nihil poteſt niſi permiſſus.

Grex, inquit, in gregem mittitur, vt prodatur Dæmonum multitudo: vt appareat hoc duos portaſſe homines, quod numeroſitas non valuit ſufferre porcorum, &c. vt tali facto innoteſcat, quomodo in homines ſæuiunt, quo-

D

modo quærunt mortes hominum, qui ſic porcos vt perderent, quæſierunt, &c. Dæmones niſi victi non cedunt, lædere non valent niſi iuſſi. Traditur ergo vile pecus, vt luceat Dæmonibus in homines nil licere, quibus in porcos iuſſum eſt vt liceret. Ex ſer. 16. à m.

Non timenda legio Dæmonum.

Reſpondit Legio, &c. Ad vnum, inquit, Legio. Euidens eſt deſidia militis, ſi deſerat acie͂ ſi greſſum retrahat, ſi confligere pertimeſcat, vbi vnum numeroſo hoſte fortiorem peruidet eſſe captiuum. Ad præſentiam regis iſti quid ſunt, qui vt vnum, & necdum tyronem caperent, toto cohortis ſuæ agmine conuenerunt? Vbi eſſent, ſi vexillum iam crucis ibi, ſi Chriſti ſigna vidiſſent? Age Chriſtiane, incede ſecurus. Quid poſſunt præſumere Dæmones, qui nec porcos quidem contingere præualent niſi eos poteſtas diuina permiſerit? Miſer eſt qui relicto iudice fruſtra carnificis requirit fauorem: qui nec vexare, nec parcere, nec minuere poteſt tormenta, nec addere: ſed facit totum addictus ipſe verbere ad ius, & arbitrium iudicantis. Ex ſerm. 17. à m.

D

DIVES.

A Deo non repellitur.

Matthæus, inquit, publicanus generas nobis non paruam ſuis quæſtibus quæſtionem, & magnum nobis negotium ſua negotiatione proponit. Sed dicit aliquis, quam quæſtionem quod negotium? Deus ſuſcipit pauperes, ſed diuites non repellit? &c. Dat exemplum Abraham, Iob, & Dauid &c. Abraham ſic poſſedit diuitias vt eas ſæpe & oblatas contemneret, & calcaret indultas; & ſic diligeret poſſidere diuitias, non à diuitijs poſſideri: habere eas ad largitatis materiam, non ad cupiditatis incendium. Ex ſer. 28. à p.

Diues villicus eſt bonorum, non Dominus.

Mendicare erubeſco, &c. Et quis, inquit, non erubeſcit in cœleſtibus mendicare? Miſer, quem temporalitas habuit diuitem, mendicum ſempiternitas poſſidebit, &c. in terra nos debemus villicos ſentire, Dominos non putare: prorogationis temporariæ mi-

D

niſterium ſuſcepiſſe, non inueniſſe ius perpetuum poſſidendi, &c. Ex ſerm. 125. à.m.

Diues durus in Lazarum.

At iſte, inquit, alter Diues, imo diuitiarum captiuus, ſeruus opum & ipſis cenſibus compeditus, tantum pompæ immobile ſepulchrum, in quo pietatis totus vtique & viſus defecerat, & auditus: non iam perſonam, non pauperem, ſed ipſam miſericordiam deſpicit ad ianuam ſuam Lazaro ſic iacente, &c à m.

Epulis blandis ferrea viſcera, crudelis anima nutriebat, quem Deus humanæ ſalutis auidus inquiſitor emollire cupiens, non tam Lazarum, quàm ipſum pietatis conflatorium eius proiecit ad ianuam, &c. & vt diues dare poſſit magis magiſque cenſus cumulatur: ſed diues adamante durior, quicquid Deus, &c. aut effundebat turpiter, aut crudeliter reponebat: &c. Itemque Deus quia obturatis auribus vnius oris nil erat vox clamantis, ad aperiendum cor diuitis totum corpus pauperis vulneribus aperit, vt in admonendo diuite tot eſſent pauperis ora, quot vulnera. &c.

Tota

D

Tota pauperis caro componitur in ſcenam pietatis, &c. humanitatis ordo mutatur. fit humana mendicitas, vt cupiditas prodatur inhumana. Diues pauperem nec cadentibus de menſa micis paſcit: & Lazarus pauper, quia aliud non habebat, etiam de carnibus ſuis canibus humanus extitit, &c. tu ſæuior canibus tuis, nam te ſæuiente illi parcunt, qui non ad morſum dentes, ſed linguas ad obſequium ſic producunt; vt in modum ſpongiæ non vexent vulnera, ſed detergant, &c. Canes curant pauperem magiſterio naturæ, & homo hominem negligit, ipſa grauiter accuſante natura. Ex ſer. 121. à m.

Diuitis & Lazari hiſtoria, theatrum.

Quoties, inquit, nobis à Deo diues ingeritur purpuratus, quoties vulneratus pauper, toties nobis miſericordiæ σκώμμα (id eſt cauea ludorum) panditur, toties nobis ſtadium pietatis aperitur: vt de ſpectaculo cœleſti poſſimus attendere, quàm breui quantumuis pauper ad palmam, diues peruenit ad ruinam. Ex ſerm. 121. in p.

E

D

Non humano caſu, iudicio ſit diui- no, vt diuitis & pauperis conflictus eſſet in terra, ſpectaculum maneret in cœlo. Diues totus indutus diuitiarum ſtabat armis, & contrà pauper ipſa ve- ſtitus in carne: niſi forte lorica erat illi vnum totius corporis vulnus. Iaciebat impietatis tela diues, clypeum miſera- tionis Lazarus opponebat. Ex ſerm. 124. à p.

Diuitis hiſtoria vera.

Si eſt, inquit, ſub terra tartari carcer, ſi eſt καῦσις (id eſt combuſtio) ardens, ſi eſt infernus ſine fine crucians, ſi eſt apparitor qui nos ad iſta rapiat. Quid ſtupemus? vbi ſumus? quis eſt iſte qui nos eludit ſomnus? &c. Si eſt Abrahæ ſinus bonis omnibus ad requiem præ- paratus. Si eſt Lazarus in ſinu patris tanti, imò quia dubium non eſt, vbi & loca, & perſonæ, & nomina deſcri- buntur: quare non cœlo mutamus ter- ram? quare non caducis emimus æter- na? quare non perituris manentia com- paramus? vt & ſupplicia deuitemus in- ferni, & hæc quæ audire deſideramus auguſtè, latè videre, habere, & tenere

D

poſſimus. Ex ſerm. 124. in f.

Quàm diſpar Abrahæ.

Vidit Abraham, &c. Longè, inquit, illi erat Abraham cui non fuerat proximus pauper. Vidit Abraham diuitiarum conſortem, ſed inhumanitatis exortem, &c. Ille diues, plus humanitate quàm cenſu. Tu diues, inhumanitate tua maior tuis diuitijs extitiſti. Ille peregrinus, &c. Ille panes, &c. Ex ſerm. 66. à p.

Nunquid, inquit, per ſe tantum diuitiæ criminoſæ ſunt? & per ſe penes Deum damnandæ ſunt veſtes? &c. aut ita per ſe probata eſt, & ſanctificata mendicitas, &c. Quemadmodũ Abraham innocentem habuere diuitiæ; hunc fecere diuitiæ criminoſum? &c. Abraham, fratres, non ſibi, ſed pauperi diues fuit, &c. Hoſpitem hoſpes ſemper ipſe ſuſcepit, &c. ſciens ſe non incubatorem, ſed diſpenſatorem diuinæ poſitum largitatis, &c. Ex ſerm. 121. à p.

Pater Abraham, &c. Patrem, inquit, ſe eſſe neſcit, quem in Lazaro patrem ſic ſpreuiſti: modo tibi iuſtus occurrit, qui tunc, vt tibi pius eſſet, diu Laza-

D

rum paſſus eſt cruciari. Infœlix quem ſic ipſa origo arguit, &c. Ex ſerm. 122. à p.

A paupere accuſatur in iudicio.

Mitte Lazarum, &c. Benè diceres, inquit, ſi Lazarus in ſinu reſidens, ipſum pectus Iudicis non teneret, &c. Gratis rogat iudicem, quem ſic innocens confeſſor accuſat. Ex ſer. 122. à p.

Diuitis vices diuerſæ à paupere.

Inhumani, ait, diuitis, & Lazari pauperis ſtupendas vices, pauendas ſucceſſiones, conditiones admodùm lamentandas in medium producere, & afferre geſtimus. Ex ſerm. 66. in p.

Pauper diues vulnere, cenſu nudus, exutus corpore, veſtitus pœnis, animam, quam ſolam non tenebant vulnera, Deo in hoſtiam iugiter offerebat. Hinc eſt quod recipit pro doloribus requiem, pro opprobrio gloriam, &c. pro vulneribus præmia, pro ſiti refrigerij fontem, pro fame cœleſtis menſæ delicias ſempiternas, & quem diuitis angulus non recepit, ſinus diuinæ conſolationis includit. Tu diues ful-

D

gens quondam purpura, nunc tegere fimo, pro coccino veſtire flammis: pro molli diſcubitu ſuſtine tormentorum dura, pro lautis ferculis epulare pœnas, ebrietates ſiti digere, pro odoribus aſpergere fœtore: Et cui aſtiterunt voluptatis obſequia, aſtent tibi miniſteria nunc pœnarum; quia iſta tibi, deſpiciendo pauperem taliter tu mutaſti. Ex eodem. à p.

Vt mittas Lazarum in domum, &c. Ante quam, inquit, benè iacuit Lazarus: ad illam ianuam, in qua fame ſua inhumanitatis tuæ titulos fixit, vbi poſtes tuos ſuis vlceribus laureauit, vbi ſanie ſua pinxit micas tuas. Patere ergo ſtare vices, &c. ſcitur quia plus te fœlicitas Lazari, quàm gehennæ torquet incendium. Ex eodem. à m.

Quàm rerum, ait, lamentanda mutatio! pauperem portant Angeli, diuitem deglutit infernus. En fratres, mors pauperis totam vitam diuitis vicit, & elatio ſola pauperis totam diuitis pompam tranſcendit & gloriam. Quare ſic ſepultura decipit oculos? quare ſic exequiarum pompa mentitur? &c. Ex ſer. 121. in p.

D

Immutatio, ait, quantà rerum: quo deſcendit diues? quo pauper aſcendit? Reſpicit ibi ſurſum, quem deſpexerat hic deorſum: & videt eum de inferno in ſinu Abrahæ, quem iacentem, ſe coram, ſuperbo de ſigmate non videbat. Ex ſerm. 124. in m.

Diues ſepultus in inferno.

Miſer, inquit, accepit antè animæ quàm corporis ſepulturam: nec antè quieti corporis, quàm pœnali traditus eſt ſepulchro: vt viuat pœnæ ſemper, cùm ſit ſemel mortuus vitæ. Ex ſerm. 124. in m.

Lingua eius ſine miſericordia punitur.

Et refrigeret linguam, &c. Lingua, inquit, in capite, caput mali, ipſa derogat egeno, inſultat pauperi, pietatem latrat, miſericordiam carpit: & meritò prima eſt in gehenna, in cruciatu præuia, dux pœnarum, quia ipſa interdixit miſericordiam, cui datum fuerat vt iuberet. Ex ſerm. 124. à m.

D

Cur eius lingua plectitur.

Refrigeret linguam, &c. Quaſi, inquit, reliquum corporis ab incendio haberet immune: ſed lingua plus ardet quæ miſericordia vt fieret, iubere neglexit, in lingua maius ſentit incendium, quæ maledixit pauperi, miſericordiam contradixit: lingua in tormentis prima eſt, quæ derogando pauperi, pauperis blaſphemauit authorem. Ex ſerm. 66. à p.

Finis pulcher ſermonis de diuite.

Si eſt Abrahæ ſinus, &c. Si eſt Lazarus in ſinu patris tanti, imò quia dubium non eſt, &c. quare non cœlo mutamus terram, quare non caducis emimus æterna? quare non perituris manentia comparamus? vt & ſupplicia deuitemus inferni, & hæc quæ audire deſideramus, auguſtè, latè videre, habere, & tenere poſſimus. Ex ſerm. 114. in f.

D

Diues pauperi ingratus ſic tractabitur.

Clamans dixit, &c. Sic, inquit, clamat ibi, qui hîc clamantes contempſit, audire, &c. In hora ſententiæ, tempus indulgentiæ quis requirit? &c. Vt intingat,&c. Qui claudit, inquit, manum pauperi, extremi ſtipem digiti ſic depoſcit, & ſitit aquæ guttam, qui vini lacus, ne guttam daret, incluſit. Ex ſer. 66. à p.

Pater Abraham, &c. Stultè, inquit, petit miſericordiam à patre, quam negauerat fratri, &c. aut quæ illi ſupplicatio apud patrem poterit ſubuenire, cui in ſinu patris reſidet accuſator? Pectus patris Lazarus tenet, & totam ſancti cordis pulſat æquitatem, quatenus ſe filij patrem boni, mali iudicem ſeruet. Ex ſerm. 124. à m.

D

Diuitum miſeriæ & peccata.

Quid faciam, quia non habeo, quò congregem fructus, &c. Miſerum, inquit, quem vbertas ſterilem, abundantia anxium, inhumanum copia, diuitiæ fecere mendicum. Humanus ager inhumanum dominum ſuſtinebat: & quod terra fundebat largiter, concludebat, & congregabat anguſtè: vt eſſet alienorum cuſtos, qui eſſe ſuorum noluit prorogator, ingratus Deo, ſibi nequam: hoſtis pauperum, diuitum nota, carcer naturæ. Ex ſer. 104. in p.

Diues & pauper inuicem medici.

Ob hoc, inquit, egerat Deus, vt diues pauperis, pauper diuitis in oculis ſemper eſſent, quatenus viciſſim ſibi ambo curam de vario languore præſtarent. Ægrotabat pauper corpore, mente diues. Hinc eſt quod differebatur cura pauperis, vt diues ſumeret de vulnere medicinam, de gemitu compaſſionem, de lachrymis pœnitentiam, de patientia exemplum, de fame miſericordiam, de ſiti ſenſum. Ad ſummam,

cœleſte de terrena compaſſione conſortium. Ex ſer. 124. à p.

DIVITIÆ.

Cauſa vitiorum, & quomodò.

Diuitem, inquit, extulit purpura ad ſuperbiam, byſſus ad luxum, ad inhumanitatem copia, abundantia ad impietatem, vnguenta ad marcorem, ad cæcitatem ſplendor, ſublimitas ad ruinam. Néque proſpera, inquit, ignauos erigunt, neque fortes aduerſa proſternunt, quia neque diuitiæ, neque paupertates, ſed animus aut ducit gratos ad præmium, aut ad pœnam deducit ingratos. Ex ſer. 124. à p.

Diuiſionis ſunt ſemina.

Facultates, inquit, vnitatem ſcindunt, fraternitatem ſeparant, cognationem ſpargunt, parentum perdunt & violant charitatem. Ex. ſerm. 1. à p.

D

Pennæ ſunt miſericordi.

Diues, inquit, qui ſurſum reſpicit, non curuatur diuitijs, ſed leuatur, &c. Ex ſerm. 54. à p.

Magnum fecerunt Zachæum.

Statura puſillus, &c. Satis, inquit, hic animo magnus erat, qui puſillus videbatur in corpore: nam mente tangebat cœlos, qui corpore homines non æquabat. Ex ſerm. 54. à p.

Cœlo præmittenda ſunt.

Sicut, ait, ſe iſte ibi credit viuere, qui illuc tranſmittit ſua: ita ille ſe ibi non credit eſſe victurum, qui ſibi illic quod habere debeat, nil pararit. Nam ſi paupertatem vix ferre poſſumus temporalem, in æternum mendicus fieri quis durabit? Quis militans non ad patriam mittit, quicquid bellico ſudore conquirit, vt adoleſcentiæ labores ſenectus delicioſa compenſet? Et Chriſtianus, cui militare eſt id quod viuit in ſæculo, quomodo non cogitat, vt

D

pericula terrena otijs cœleſtibus conſolетur ? Ex ſerm. 54. à m.

DOMINICA

Pro Sabbatho ſubſtituta.

Veſpere Sabbathi, &c. Quia, inquit, illuminatur per Chriſtum Sabbathum, non deletur. Non enim venit legem ſoluere, ſed adimplere. Illuminatur, vt in die Dominico luceat, clareſcat in Eccleſia quod in Synagoga Iudæis obſcurantibus fuſcabatur. Ex ſerm. 75. à p.

Eius cultus.

Et tu, inquit, Chriſtiane, diem Domino dominicum ſerua, ſi vis illum videre Domini Diem; ſi vis quicquid eſt Dominicum per Dominum poſſidere. Ex ſerm. 105. in f.

E

EBRIETAS.

Noctis eſt opus.

Cœnam fecit. Benè, inquit, cœnam, quia non luci, ſed tenebris addictus eſt: hic natalis, in quo nòctis filius natus eſt non diei. Ex ſerm. 174. in p.

Naufragium eſt mentis.

Vbi de condemnato Ioanne. Sic inquit, iudicat mens oppreſſa crapulis, ſoluta vino, & toto quodammodo ebrietatis demerſa naufragio. Ex ſerm. 173. in f.

Eius damna.

Odor, inquit, vini odorem fugarat incenſi, & ebrietatis ignis flammam prouocarat altaris: vnde quia alienati vino alienum portauerant ignem, mox diuino igne referuntur extincti. Ebrietas in alio crimen eſt, in Sacerdote

E

ſacrilegium; quia alter animam ſuam necat vino, Sacerdos ſpiritum ſanctitatis extinguit, dicente Apoſtolo 1. Theſſ. 5. Spiritum nolite extinguere, &c. Hanc qui habet, ſe non habet: hanc qui habet, homo non eſt: hanc qui habet, peccatum non facit, ſed eſt ipſe peccatum, &c. hanc nullus nouerit Chriſtianus, ne auditu quidem Sacerdos attingat; ne qui eſt forma virtutum, vitiorum inde fiat, & inueniatur exemplum. Ex ſer. 26. in m.

Fax eſt Luxuriæ.

Ecce, ait, quid pariunt totis noctibus protracta conuiuia, ecce quid generat quod cum menſura emitur, & ſine menſura bibitur vinum: ecce quo præcipitatur caro, cùm ad luxuriæ facinus voluptatis inflammatur incendijs. Rogo quid tantis cuneis arctatur? Sufficit infelix caro ſibi ſuis caſibus ad ruinam; atteſtante Propheta cùm dicit: Pſal. 61. Vt quid irruitis in hominem, interficitis, &c. Ex ſerm. 174. à p.

E

In Sacerdote grauior eſt.

Ebrietas, inquit, in alio crimen eſt, in Sacerdote ſacrilegium, &c. Vide ſupra eius damna. 26.

Pœna eius in inferno.

Refrigeret linguam, &c. Hæc de toto corpore prima ſentit ardorem, quæ cùm prima hic varios deliciarum cibos & odorata deguſtaret pocula, mandare pietatem noluit, fieri miſericordiam non præcepit, &c. Quid eſt diues? vbi ſunt torrentes torcularium tuorum? vbi ſunt horrea ad famem pauperis: non minus cupiditatibus dilatata, quàm copijs, &c. iſta omnia tibi periere, non crimini, qui ſitis extremi digiti guttam, quam ſi vel ſolam dediſſes pauperi, non ſitires, &c. Velim ſcire diues, ſi vel ipſe tibi in pœna poſitus ignoſcis: quia ad hæc mala non veniſſes, ſi de tantis horreis micam, guttam de tantis torcularibus tunc dediſſes. Ex ſer. 122. à m.

Intingat extremum digiti, &c. Sitit itaque, ait, guttam, qui vini lacus, cùm pauper ſitiret, effudit; & ſtilla digiti

E

extremi credit gehennæ flammas extinguere, qui menſuris per totam diem ebrietatis non extinxit incendia. Ex ſerm. 124. à m.

ECCLESIA.

In Iudaïs & Gentibus.

Maria Magdal. & altera Maria, &c. Maria, inquit, & Maria, ſic altera vt ipſa: ipſa vt altera, altera ipſa Maria, Maria mater Chriſti: vnum nomen duas geminatur in fœminas, quia hic Eccleſia ex duobus populis veniens, vna figuratur ex duobus populis, id eſt, ex Gentibus & Iudæis, quia primi nouiſſimi, &c. Venerunt non vt Dominum cernerent, ſed ſepulchrum: nec quærebant cum mortuis iam viuentem, quæ Dominum iam reſurrexiſſe credebant. Ex ſerm. 75. à p.

Prius in gentibus ſub onere ſuperſtitionis, & in Iudaïs ſub onere legis.

Dicit ſignari Eccleſiam muliere inclinata. Dum, inquit, fugit gentium ſa-

E

crilegia, & declinat ſarcinas idolorum, grauiora incurrit, & portauit pondera Synagogæ, probante Domino. Luc. 11. Qui alligatis onera grauia, &c. Act. 15. Petrus, quid tentatis Deum imponere iugum, &c. Hinc eſt quod Chriſtus ab his oneribus cupiens homines alleuiare clamat, Math. 11. Venite ad me, &c. Subdit ideo 18. annis, quia, inquit, niſi decalogus legis ogdoadis veniſſet ad gratiam, nunquam ſancta Eccleſia, nunquam mulier hæc ad plenitudinem temporis, ad diem ſalutis, ad tempus acceptum ad ſui ſaluatoris præſentiam perueniſſet. Ex ſer. 105. à m.

Viuit in Gentibus, moritur in Iudæis.

Dum, inquit, circa hanc Chriſtus ſuis virtutibus occupatur, in Archiſynagogi filia deficit, & moritur Synagoga: vt & ipſa ad vitam per fidem redeat, quæ per legem mortua fuerat, & perierat per naturam. Ex ſerm. 36. à m.

E

Eccleſia prælata Synagogæ.

Ecce mulier, &c. Quæ mulier? inquit, Eccleſia ſine dubio. In ciuitate, &c. perfidiæ ſepta muris, ſuperbiæ turribus communita, diſtincta iniquitatum plateis, obſerata contradictionum portis, depicta doli fucis, indurata ſilicibus vſurarum, negotiorum doloribus aggrauata, infamata lupanaribus, id eſt, idolorum templis, &c. Ex ſerm. 95. à p.

Aquam pedibus non dediſti, &c. Et hæc, inquit, quando dicet? quando venerit in maieſtate, &c. Matth. 25. hæc autem (Eccleſia) dum meorum pedes lauat, pedes vngit, pedes oſculatur, fecit ſeruis quod vos Domino non feciſtis; fecit pedibus, quod capiti vos negaſtis: impendit minimis, quod vos veſtro denegaſtis auctori. Ex ſerm. 95. à m.

Vt nauis expoſita fluctibus.

Vbi, ait, Chriſtus Eccleſiæ ſuæ nauim mare ſæculi transfretaturus aſcendit, gentium flabra, Iudæorum turbines, perſecutorum procellæ, vulgi nubes,

E

Dæmonum nebulæ, ſic ruerunt, vt totius mundi fieret vna tempeſtas, &c. Et verè fratres, dormiente in morte Chriſto in Eccleſia magna eſt exorta tempeſtas & nauicula Chriſti nunc tollitur ad cœlum, nunc in trepidationum ima deſcendit, nunc Chriſti regitur viribus, nunc formidine iactatur, nunc operitur fluctibus paſſionum, nunc confeſſionum remigijs enatat. Ex ſer. 20. à p.

Hortus eſt Dei.

Miſit in hortum ſuum: hortus eſt, inquit, Euangelij vomere toto orbe diffuſa cultura, clauſus ſtimulis diſciplinæ, ab omni poſſimo gramine Apoſtolico labore purgatus, fidelium plantarijs, lilijs Virginum, roſis Martyrum, Confeſſorum viriditate amœnus, fragrans floribus ſempiternis. serm. 98. a. m.

Vbi de regno & grano. Radicatum eſt, inquit, in Patriarchis, natum eſt in Prophetis, creuit in Apoſtolis, in Eccleſia fecit arborem magnam: multiplices dedit in donationibus ramos: quos enumerat Apoſtolus 1. Cor. 12. &c. Eleuare à terra, &c. ſume alas colum-

E

bæ, Pſal. 67. vt in tantis ac talibus ramis iam nullis laqueis attentanda requieſcas ſemper, & de volatu tali valida, & de tanta manſione ſecùra. Ex ſer. 98. à m.

Corpus Chriſti eſt.

Auete, &c. Chriſtus, inquit, in Eccleſia ſe ſalutat, quam ſuam fecit eſſe, & ſic viſcera ſua ſuum ſic recipit in corpus: dicente Apoſtolo: & ipſe eſt caput corporis Eccleſiæ, ad Coloſſ. 1. Ex ſer. 76. in m.

Vnitas Eccleſiæ redempta.

Super hoc, ait, lætetur & cœlum, quia in vno peccatore pœnitentiam agente totius Chriſtiani populi claruit pœnitudo, tota deitatis forma Chriſti noſtram refulſit in drachmam. Ex ſer. 169. in f.

Virgineus thalamus ornatus.

Ex quo, inquit, ad deſponſandum ſuam Eccleſiam Chriſtus aduenit, thalamus ornatur ſponſæ: & ornatur

E

auro fidei, ſapientiæ argento, virtutum gemmis, ſanctitatis velis, verecundiæ roſis, lilijs caſtitatis, pudoris violis: & ad alta cœli pudicitiæ templum, faſtigium virginitatis attollitur: Nec deſunt Pſalmorum citharæ, prophetica organa, Apoſtolorum voces, totæque ſymphoniæ cœleſtium nuptiarum. Satis ſeruus ſomni eſt, qui tali ac tanto clamore non ad cœleſtis Regis nuptias ſuſcitatur. Ex ſer. 22. à m.

Virgo eſt.

Matth. 19. Sinite paruulos, &c. Tales, inquit, generat perpetuæ virginitatis copula, tales generat cœleſtis vitæ coniunctio, ſexus neſcia, conceptus conſcia, gnara partus, corruptionis ignara, pudore integra, integritate clauſa, caſta pignoribus, fœcunditate diffuſa. Ex ſer. 130. in m.

In eius fide manendum.

Aſſumunt eum, ita vt erat in naui. Mar. 4. 4. 36
Quid hoc? inquit, aliter eſt Chriſtus in cœlo, aliter habetur Chriſtus in naui, aliter in Maieſtate Patris, aliter in ho-

E

minis humilitate ſentitur, &c. Laus fidei eſt, ita Chriſtum recipere, vt eſt, & habetur in naui, hoc eſt in Eccleſia. Ex ſer. 21. à p.

ELECTI.

In dextera poſiti.

Mittite in dexteram, &c. Reuocat, inquit, ad dexteram quos turbo paſſionis egerat ad ſiniſtram. Ex ſer. 78. à m.

ELEEMOSYNA.

Tyrannidem auaritiæ vincit.

Quid faciam? Ingemuit cor, inquit, doluit mens, credulitas dedit conſilium ſalutare, vt villicus ad verum Dominum iam rediret: & erogando mammonam ſæuum, Dominum ſuæ victor ſubderet ſeruituti, vt fieret ſalutis occaſio, quod perditionis extiterat inſtrumentum. Ex ſer. 126. in m.

Imperat diuitijs.

Diuitiarum, inquit, ſeruus non Dominus eſt auarus; at, miſericors tot ſer-

E

uos ſe probat habere quot nummos. Ex ſerm. 54. à p.

Extendit manum aridam.

Nec ſit, inquit, in Eccleſia cuius manum arefaciat cupiditas, contrahat auaritia, rapina debilitet, tenacitas ægrotam conſtringat: ſed ſi acciderit idipſum audiat Dominum (dicentem extende manum) & cito eam in opere pietatis extendat, relaxet, & in miſericordia, in eleemoſynis porrigat: ſanari neſcit: qui neſcit pauperi fœnerari. Ex ſerm. 32. à m.

Obligat Deum reddere.

Non habeo quod ponam ante illum, &c. Luc. 11. Feci, inquit, quod iuſſiſti, redde quod promiſiſti: tibi credidi dicenti: Nolite ſollicitum eſſe in craſtinum. Vnde heſterno hoſpiti quod apponerem non reliqui: ſi tibi ego ſic habenti moleſtus ſum: quanto mihi ille extitit moleſtior non habenti? &c. Plus hic iubentis, quàm non habentis verecundia nunc laborat. Ex ſerm. 39. in m.

E

Bona eripit tineis & ſeruat cœlo.

Quàm ſecurus, ait, dormit, qui Deum ſuorum meruit habere cuſtodem, &c. Quomodo paterna ſeruat affectio, timor non poteſt ſic ſeruare ſeruilis: pater cùm dat ſua filijs, non minuit commendata filiorum. Quid ſit pater, neſcit: ſe filium, qui non credit patri. Tineam non excludunt clauſtra, ſed claudunt, & generant, non repellunt, rubiginem nutriunt ſeruata, non vitant; quia quod de te naſcitur, non vitatur. Vbi eſt neceſſitas, fures deeſſe non poſſunt. Qui ergo inter tineas, rubiginem, fures, ſua ponit, exponit quæ ſua ſunt, non reponit. &c. tum de pauperibus vectoribus. Nemo, inquit, de fraude dubitet, baiulorum tuta eſt iſta tranſuectio, per quam noſtra ad Deum Deo fideiuſſore portantur. Ex ſerm. 7. à m.

Ieiunantes, inquit, prandium noſtrum reponamus in manu pauperis, vt ſeruet nobis, quod venter nobis fuerat perditurus. Manus pauperis Abrahæ ſinus eſt, vbi quicquid pauper acceperit, mox reponit. Theſaurus

cœli

E
cœli eſt manus pauperis, quod ſuſcipit, ne in terra pereat, reponit in cœlum, &c. Manus pauperis eſt gazophylacium Chriſti, quia quicquid pauper accipit, Chriſtus acceptat. Da ergo homo pauperi terram vt accipias cœlum, da nummum vt accipias regnum, da micam vt accipias totum, &c. Ex ſer 8. à m.

O homo ſi hîc permanſurus es, quæ tua ſunt hîc repone: ſi illuc iturus es, hic quæ tua ſunt cùr derelinquis? Qui relinquenda ſeruat, alienorum cuſtos eſt, non ſuorum. Si in hac vita, qua peregrini ſumus, viuimus, & modicum temporalem eſſe pauperem dolet, triſtem, inhonorum eſſe; quale eſt in perpetua patria inter æternos ciues, de contemptu dolorem, de ignobilitate pœnam, de nuditate opprobrium ſuſtinere. Ex ſerm. 22. à p.

Lucratiua eſt.

Facite vobis ſacculos, &c. Nouo modo, ait, imò cœleſti modo, qui hunc audit, vendendo comparat, recondit erogando, dum amittit, acquirit, &c. Ecce docet auaritiam, qui cœperat ſua-

E

dere contemptum, &c. Ex ſerm. 25. in m.

Suſcepit eum gaudens, &c. Gaudet, inquit, quia ſuſcepit ſuſceptorem ſuum, quia Paſtorem ſuum paſcit, quia reus iudicem ſuffragio humanitatis inclinat, quia cibi & potus fœnore debitorem ſuum ſibi facit, & acquirit; & ſic fit vt quæſtum non perdat publicanus iſte, ſed mutet. Ex ſer. 54. à m.

Ex Pſal. 75. Dormierunt, &c. Vigila ergo, ait, diues in opere bono, in malo dormi: vt non ſit manus tua pauperi vacua, vt tibi plena ſit ſemper. Quia diues quantùm largiter profundit tantùm largiter redūdat in reb9. Eſto ergo diues in miſericordia, ſi ſemper eſſe vis diues: & tunc erunt horrea tua maiora, tunc plena, ſi non fuerint largitate vacua, cupiditate incluſa. Ex ſerm. 104. in f.

E

Vſura eius & cautio.

Chriſte, ait, quò te protrahit amor tuorum? &c. Si & in cœlo ſacculis opus eſt, cura non amittitur ſed mutatur, &c. vt auarus dum conſueta percurrit ad lucra, aut virtutem capiat, aut à virtute capiatur, &c. vt qui te non ſequitur ad cœlum, ſequatur ſaltem ſacculos ſuos, &c. Vſura mundi centum ad vnum, Deus vnum accipit ad centum; & tamen homines cum Deo nolunt habere contractum. Sunt forſitan de cautione ſolliciti. Quare? Nonne homo homini exiguæ chartulæ obligatione conſtringitur? Deus tot & tantis voluminibus cauet, & debitor non tenetur? Sed dicis, eſto quod debeat, quo exigente reſtituet? ſeipſo, quia non poteſt ille mentiri: idem ipſe eſt, & executor, & debitor. Ex ſer. 25. à m.

Dat liberos.

De Abraham ſuſcipiente Dominum. Hinc eſt, inquit, quod emortua mox ſenis membra reuiuiſcunt, ſterilis vetulæ iam viſcera ſuſcitantur extincta, &

natura in viuo cadauere perſepulta in ſuum reſurgit authorem. Ex ſer.69.à p.

Peccata redimit.

Diſcite, quid eſt, miſericordiam volo, &c. Miſericordiam, inquit, voluit, vt Matthæus, quod tulerat per miſeriam, in miſericordiam prorogaret: & inde redimeret pœnam, vnde comparauerat culpam. Ex ſer. 28. in f.

Redimat, inquit, eleemoſynis, quod non poteſt ſupplere ieiunijs: quia illius gemitus Dominus non requirit, qui pro ſe gemitus pauperum ſic redemit. Ex ſer. 166. in f.

Dat ſalutem.

In die mala, &c Non, inquit, videbit diem malum, qui dies bonos habere pauperem fecit. Videbit diem malum, qui diem iudicij ſine aduocatione paupertatis intrauerit. Sine cauſa accuſant peccata, quem pauper excuſat: excuſari non poteſt, quem fames pauperis accuſauerit, &c.

Dominus conſeruet eum, &c. non, inquit, vt denunciantis ſit vox iſta, ſed rogantis. Qui audiuit rogantem egenum, ecce audit toto orbe pro ſe Eccleſiam ſic rogantem. Dominus con-

E

ſeruet eum, &c. conſeruet ne rapiatur ad pœnam, viuificet, vt reſurgat à mortuis & recipiat vitam. Ex ſer. 14. à m.

Patrona eſt in iudicio.

Clamat Deus, ait, miſericordiam volo: qui quod vult Deus, Deo negat, ſibi quod deſiderat vult negari. Miſericordiam volo. Homo, petit Deus ſed tibi, non ſibi, &c. Eſt in cœlis miſericordia, ad quam per terrenas miſericordias peruenitur, &c. Dicturus cauſam in Iudicio Dei, patronam tibi miſericordiam, per quam liberari poſſis, aſſume. Qui de patrocinio miſericordiæ certus eſt, de venia ſit ſecurus. Miſericordia non ſolum cauſam præuenit, anticipat cognitorem: ſed etiam ſententiam reuocat, abſoluit addictos. Quod Niniuitæ probant, quos iam ſententiæ ſubiectos, pœnæ traditos, ad victimam ſtantes, morti deditos, miſericordia ſic rapuit, ſic tenuit, ſic præuenit, vt maluerit Deus deduci ſententiam, ne miſericordiæ quid negaret, &c. gratis miſericordiam ſperat ibi, qui hic non fecerit miſericordiam. Ex ſerm. 8. à m.

E

Sola in Iudicio memoratur.

Quod Abel, inquit, paſſus ſit, quod ſeruauit mundum Noë, quod Abraham fidem ſuſcepit, quod Moyſes legem tulit, quod Petrus crucem reſupinus aſcendit, Deus tacet, & hoc clamat ſolum quòd comedit pauper. In cœlo prima eſt eſurientis annona, prima ſtipendia pauperis tractantur in cœlo, erogatio pauperis prima diuinis ſcribitur in diurnis. Beatus cuius nomen toties Deo legitur, quoties ratio pauperis recitatur in cœlo. Ex ſer. 14. in m.

Eripit inferno.

Ex Gen. 19. Loth, inquit, quia hoſpitio ſuſcepit Angelos, iudicium præuenit. Hinc gehennam vicit in carne: miſericordem neſcit diuinus ignis exurere, &c. Denique veniens Chriſtus antè de miſericordia diſputat, quàm iudicet de reatu. Eſuriui, &c. Non dixit, occidiſtis, furtum feciſtis, ſed eſuriui ego, &c. Manducat Deus in cœlo panem, quem perceperit pauper in ter-

E

ra, &c. Da ergo panem, da potum, da veſtimentum, da tectum ſi Deum debitorem, non iudicem vis habere. Ex ſerm. 42. à m.

Eleemoſynæ defectus damnat.

Si qui, inquit, de duabus tunicis non dederit vnam, reus eſt: qualis eſt vnam de plurimis qui negarit? qui ad hoc veſtes ſuas carcerat, & panem claudit, vt pauper fame pereat frigore conſumatur. Ille veſtes ſepelit, non reponit, &c. qui quod negat pauperi, dat tineis. Ex ſerm. 137. à m.

Dat menſam cœleſtem.

Vbi de Abraham, ex Gen. 18. quia, inquit, duos cum Deo terrenam ſuſcepit ad menſam, Orientis & Occidentis populum menſam ſuſcepit ad cœleſtem: Venient, inquit, ab Oriente & Occidente, & recumbent cum Abraham. Ex ſerm. 42. à m.

Hodie in domo tua, &c. Cuius, ait, domum non intrauerit Chriſtus, ille ad diuinam non perueniet manſionem: & cuius hic ad menſam non ſederit

E

Chriſtus, ille cœleſtem non accumbet ad menſam. Ex ſerm. 54. in m.

Qui regnum habet certum, ſecurus det pauperi.

Eſt, inquit, conſuetudinis; eſt animi fœlicis, vt adſcitus ad regnum quod fuit proprium, quod priuatum mox parentibus, mox propinquis, ciuibus indigentibus liberaliter prorogare: ne ſit mendicus animo, qui cenſu functus eſt & honore, &c. Inde ſubdit. Ideo Chriſtum poſt regnum promiſſum dixiſſe. Vendite quæ poſſidetis, &c. Ex ſerm. 25. à m.

Qui dederit, inquit, eſurienti panem, dabit ſibi regnum: negabit ſibi fontem vitæ, ſitiente aquæ calicem, qui negarit. Amore pauperis Deus regnum ſuum vendit: & vt emere omnis homo poſſit, fragmentum panis ponit in pretium, quia vult habere omnes, &c. Quis excuſare poterit non ementem, quem tanta vilitas venditionis accuſat? fratres; prandium noſtrum pauperis ſit cœna: vt menſa Chriſti noſtrum paretur in prandium; promittente ipſo cùm dicit Luc. 22. manducabitis in menſa

E

mea in regno meo. Ex ſerm. 41. à m.

Etiam pauper eleemoſynam dare poteſt.

Et capillis, &c. Vacat, inquit, ab excuſatione paupertas, inhumanitas veniam non habebit, quia in totum ſibi natura ſufficit ad obſequium creatoris. Ex ſerm. 93. à m.

Homo, inquit, ſi non habes nummum, da pauperi manum (refert ex Iob 29. iuxta 70. Ego fui oculus cæcorum, pes. a. claudorum, ego eram pater inualidorum) quia maiorem miſericordiam facit, qui ad menſam ſuam manu pauperem debilem ducit. Ipſum ſe pauperi dedit, qui ſe aptauit in obſequium pauperis, aptauit in pauperis ſeruitutem. Ex ſer. 122. in f.

Ne dicat, ait, homo, non habet manus mea quod det pauperi; det ipſam manum pauperi; & plus erit pauperi manum dediſſe quàm nummum: iter præbuiſſe pauperi, quàm pauperi panis dediſſe fragmentum. Ex ſerm. 176. à p.

E

De ſuperfluis danda eſt.

De ſtipendijs, inquit, quicquid exuberat, commilito pauper aſſumat, peſtilens effuſio nil perdat; in conflictu habebis auxilium, eſurientem ſocium quem cibabis. Ex ſerm. 12. à p.

De rapina facta criminoſa eſt.

Qui, inquit, aliena prorogat, plus dando diripit quàm furando: nec compeſcit inde dolentum gemitus, ſed producit. Audeo dicere, qui de fraude Deo offert, cumulat crimina, non emundat, quia Deus in tali munere exuuias ſuorum pauperum, non miſericordias intuetur. Ex ſerm. 54. à m.

E

Facienda eſt pauperi & altari exemplo Magi & Iudæi.

Indeuotus, ait, ſatis eſt vacuus adorator: hoc probat Magus qui onuſtus auro, ſuccenſus thure, ſacratus myrrha, Chriſti cunabulis inclinatur. Quale eſt; ſi quod fecit Magus, non faciat Chriſtianus? quale eſt: ſi ad gaudium naſcentis Chriſti fleat pauper, captiuus gemat, hoſpes lamentetur, eiulet peregrinus? Feſta cœleſtia Iudæus decimis ſemper honorauit, Chriſtianus quid de ſe ſentit, ſi vel centeſimis non honorat? &c. Doleo certe, doleo, quando lego Chriſti cunabula Magos rigaſſe auro: & video altare Chriſti Chriſtianos vacuum reliquiſſe, &c. Non habeo nemo dicat, quando Deus ex eo quod habes, non ex eo quod non habes, quærit: quando duo æra viduæ in acceptum dignanter aſcribit. Deuotiſſimus creatori, vt nobis deuota ſit creatura, &c. Repleamus altare Dei, vt noſtra horrea repleat fructuum plenitudo: certè ſi non damus: quia non accipimus, non quæramur. Ex ſerm. 103. à m.

E

ELIZABETH.

Fœlix ſterilitas.

Elizabeth ſterilis. Sterilitas, inquit, iſta non erat maledicta ſed myſtica, in qua partus non ablatus eſt, ſed dilatus, &c. vt in filio ſingulari tota fœcunditas penſaretur, quando in vno naſcebatur numeroſitas congeſta virtutum. Ex ſerm. 89. à m.

EPIPHANIA.

Reuelauit occultum Chriſtum.

Qui, inquit, naſcendo antè humano corpore ſe velauit, poſtea operando ipſe ſe cœleſti reuelauit arcano: pòſt Deus ipſe apparuit trino modo (ſtella, aquæ mutatione, voce: patris & Spiritus illapſu) qui homo in partu paruit ſingularis. Ex ſerm. 157. in p.

E

In eius die trinum de Chriſto teſtimonium.

Sicque, inquit, Chriſtus diuerſo tempore, vno, eodemque die magorum munere, aquæ mutatione, atque patris voce Deus trino teſtimonio noſceretur, fieretque de trina oſtenſione Chriſti, Epiphaniæ vna & ſacrata ſolemnitas. Ex ſer. 157. in f.

EVANGELIVM.

Quadriga eſt Eliæ.

Nec mirum, ait, ſi Eliam curſus æthereus euexit ad cœlum, cùm quotidie iſta Euangeliorum quadrigis, hominum genus cœli perferat & tranſmittat ad regnum. Ex ſer. 92. in p.

EVCHARISTIA.

In ea Chriſtus poteſt mutare panem.

Qui, inquit, totum fecit ex eo quod non erat, ex eo quod eſt, quic-

E

quid vult facere, non laborat. Ex ſer. 90. à m.

Signata per aquæ mutationem.

Aqua, inquit, in ſanguinis erat conuertenda myſterium, vt mera pocula de vaſe corporis ſui Chriſtus bibentibus propinaret, &c. Et calix meus inebrians, &c. Ex ſer. 160. in f.

Chriſtus verus panis.

Non in ſolo pane, &c Quam, inquit, verè viuit in verbo Dei, Dei verbum; quàm verè panis non indiget pane. Ex ſerm, 13. in m.

Panis quotidianus.

Panem noſtrum, &c. Qui, inquit, patrem ſe nobis dedit, &c. qui nos nomine ſublimauit, &c. In regno Dei, inter munera diuina, quid quærit paupertas humana, &c. Et vbi eſt illud: Nolite ſolliciti eſſe, &c. Hoc petere iubet, quod prohibet cogitare: Cœleſtis pater, cœleſtem panem, cœleſtes filij vt poſtulemus, hortatur, ipſe

E

dixit: Ioan. 6. Ego ſum panis, &c. Ipſe eſt panis, qui ſatus in virgine, fermentatus in carne, in paſſione confectus, in fornace coctus ſepulchri, in Eccleſijs conditus, illatus altaribus, cœleſtem cibum quotidie fidelibus ſubminiſtrat. Ex ſer. 67. in m.

Panem noſtrum, &c. Poſt cœleſte regnum, inquit, panem quis poſtulet temporalem? Sed quotidianum, & in diem vult nos in ſacramento ſui corporis panis viaticum poſtulare, vt per hoc ad perpetuum diem, & ipſam Chriſti perueniamus ad menſam, vt vnde hic guſtum ſumpſimus, inde ibi plenitudinem, totaſque ſatietates capiamus. Ex ſerm. 68. à m.

Panem noſtrum, &c. Ipſe, ait, eſt panis qui de cœlo deſcendit, qui legis & gratiæ mola aptatus eſt in farinam, qui crucis confectus eſt paſſione, qui magnæ pietatis fermentatus eſt ſacramento, qui conſperſionis leuis leuamentum ſuſtulit de ſepulchro, qui vt diuinitatis ſuæ calore coqueretur, ipſe clibanum decoxit inferni, qui ad cœleſtem cibum quotidianus Eccleſiæ defertur ad menſam, qui in remiſſionem frangitur peccatorum, qui

edentes ſe perpetuam paſcit, & enutrit ad vitam. Ex ſer. 71. à m.

Pabulum iumentorum.

Ex Iſaiæ 1 Agnouit, inquit, bos Iudæus iugo legis excuſſo, agnouit & aſinus paganus ſtultitiæ feritate depoſita: ille deſerens ſuperfluum obſeruationis laborem, hic relinquens vagum ſuperſtitionis errorem. Vterque agnouit, quia vterque ad vnum præſepe Domini epulaturus acceſſit, epulaturus non fœnum mortis, ſed cibum ſalutis. Edite, edite pia animalia æternæ vitæ cibaria & perpetuæ retributionis eſcam auidis quantùm poteſtis faucibus occupate, non diuidentes in fruſta, ſed integrum, ſolidumque ſumentes. Non poteſt enim edi Chriſtus, & diuidi: integer à credentibus ſumitur, &c. Verbum enim caro factum eſt, &c. Ex ſer. 159. in m.

A peccato liberat.

Et vos, ait Paulus, mortificati eſtis legi per corpus Chiſti. Quia, inquit, lex reum aſtringit, arctat obnoxium,

E

punit & interficit criminoſum; qui ergo per corpus Chriſti ab omni crimine exemptus eſt & eruditus, fœliciter moritur legi (cuius pœnis eximitur) vt innocentiæ viuat & gratiæ. Ex ſer. 115. à m.

Semen reſurrectionis eſt.

Et ſepultus. Vt, inquit, ex illius ſemine corporis omnis humanorum corporum ſatio vitalem ſurgeret, & leuaretur in meſſem. Ex ſerm. 59. in m.

Vt manducaret cum illo. Rogas, inquit, Phariſæe vt manduces cum illo, crede, eſto Chriſtianus, & manducas ex illo. Ego ſum, inquit, panis qui, &c. Rogat Chriſtum, id eſt, reſurrectionis authorem, vt manducet cum illo: quia qui conuiuit Chriſto, mori neſcit, vtique viuit ſemper, &c. Phariſæus Catholicus dicitur Iudæorum: nam & reſurrectionem credit, & à Saducæo reſurrectionem negante diſſentit. Hinc eſt quod rogat Chriſtum, id eſt, reſurrectionis authorem, &c. Chriſtiane, qui ſe tibi hîc manducandum dedit: quid ſuum tibi

E

denegare poterit in futurum? Et qui tantum tibi viaticum parauit ad vitam: quid in illa tibi manſione perpetua non parauit? &c. Synagogam ingreſſus accubuit, quando occubuit Chriſtus: ſed corpus ſuum Eccleſiæ tranſmiſit ad menſam, vt eſſet cœleſtis caro manducaturis gentibus ad ſalutem. Ex ſer. 95. à p.

Eius fimbria ad diuinitatem peruenimus.

Acceſſit, &c. Quia, inquit, in Chriſto nil poſtremum credidit, nil iudicauit extremum: quia nec minoratur Deus in homine; nec virtus attenuatur in fimbria: nec cœleſtis natura membrorum variatur officijs. Hinc eſt quod mulier per dorſum peruenit ad faciem: (vt Moyſes per poſteriora) per veſtimentum penetrauit interna; & per fimbriam capitis tetigit ſummitatem. Pſal. 132. ſicut vnguentum quod deſcendit, &c. Ex ſermone 35. in m.

E

Euchariſtia mutat in Deum.

Moyſes, inquit, ipſe dierum quadraginta ieiunio ita humano defæcatus eſt, & exinanitus à corpore, vt totus diuinitatis mutaretur in gloriam: & adhuc in noſtri corporis obſcuro toto fulgeret lumine deitatis: neque intueri eum mortalium viſus poſſet, qui ſubſtantia Dei diu paſtus tota mortalis cibi oblitus fuerat adiumenta, &c. Et reuera fratres, neſcit laſſari: mori non poteſt, cui panis, cui vita Deus eſt. Merito hic talis legem ſancire meruit, qui totum quidquid in homine lex vrgere poterat, peramiſit. Ev ſerm. 166. in m.

Ex Marci 6 Circuibat Ieſus caſtella. Audiſtis, inquit, quemadmodum circuit, quemadmodum te & propter te vbique pietas indefeſſa perquirit. Et ille qui capit omnia, nec in vlla capitur ipſe creatura, intrat, & tuo anguſtatur in corpore, tuis in habitaculis ſe coarctat, &c. Quò ſe mouet immobilis plenitudo? quo accedit vel recedit, quo ſunt plena omnia? &c. Habitus ſuſcipit, formas variat, com-

E

mutat officia ; & nunc, igneus tibi reſplendet in rubo, vt perfidia te frigidum, fidei calore ſuccendat : nunc eluceſcit cœleſti flammeus in columna, vt remotis ignorantiæ tuæ tenebris, per ſolitudines mundi huius, viam poſſis ſcientiæ percurrere ſalutaris : nunc idem tibi nubis vertitur in columnam vt ardentes tuorum temperet æſtus animorum. Subdit de Aquila, gallina, paſtore, &c. Sic, inquit, habitus ſuſcipit, formas variat, & vt te mutet in melius, ipſe ſua toties mutat & commutat officia : & quia diu circuierat, vt te diriperet & deuoraret inimicus, nunc neceſſario circuit, vt te vindicet & eripiat Chriſtus. Ex ſer. 170. in p.

Beatitudo eſt hominis.

Panem noſtrum, &c. Perfectio, ait, beatitudinis eſt hodie, hoc eſt, in præſentis illius panis iam cibo viuere, cuius perpetuitate, quod eſt quotidie, ſaginabimur in futurum. Ex ſerm. 72. à m.

E

Diſpoſitio ad Euchariſtiam.

Plebeium cultum, inquit, regia non admittit poteſtas, &c. Deinde ſubdit ex Matth. 21. de eiecto ob defectum veſtis nuptialis. Deformitas, inquit, inuitati ad inuitantis redundat iniuriam, &c. Vide ſupra v. Anima. tit. cogitet dignitatem ſuam. Ex ſerm. 23. à m.

Prius peccata ſunt confitenda.

Quis, inquit, eſt peccator, niſi qui ſe peccatorem negat. Magis ipſe peccator eſt, &, vt verius dicam: ipſe iam peccatum eſt, qui ſe iam non intelligit peccatorem. Et quis iniuſtus, niſi qui ſe iudicat iuſtum? &c. Phariſæe confitere peccatum, vt Chriſti venire poſſis ad menſam: vt ſit tibi panis Chriſtus, & panis iſte frangatur in tuorum veniam peccatorum, &c. Intra domum miſericordiæ cum Chriſti venia, ne cum tua iuſtitia extra domum miſericordiæ puniaris excluſus, &c. Si vis curam, agnoſce languorem. Ex ſer. 30. à m.

E

Ab humilibus ſumitur.

Vbi de Cananæa. Merito, inquit, quæ ſe canem confeſſa eſt, in hominem commutatur: & iuſtè conuertuntur in canes, qui ſe filios eſſe noluerunt; merito adoptatur in filiam, honoratur, & leuatur in menſam, quæ ſe ſub menſa laudabili & prouida humilitate deiecit. Ex ſer. 100. in f.

Defectu fidei ab ea non ſanàmur.

Curauit, inquit, fides intra ictum temporis quod 12. annis ars humana curare non potuit, &c. Miſeri, qui quotidie corpus Domini tractamus, & ſumimus, & à noſtris vulneribus non curamur. Non Chriſtus infirmantibus, ſed fides deeſt: nam multo magis modo in nobis manens poterit vulneratos curare, qui latentem mulierem præteriens ſic curauit. Ex ſerm. 33. in fine.

E

Indigna eius ſumptio nocet.

O quàm, inquit, docuit mulier quantum ſit corpus Chriſti, quæ in Chriſti fimbria tantum eſſe monſtrauit. Audiant Chriſtiani, qui quotidie corpus Chriſti attingunt, quantam de ipſo corpore ſumere poſſunt medicinam, quando mulier totam rapuit de ſola Chriſti fimbria ſanitatem. Sed quod nobis flendum eſt, mulier de vulnere medicinam tulit, nobis medicina retorquetur in vulnus. Hinc eſt quod Apoſtolus ait, 1. Cor. 11. Iudicium ſibi, &c. & dormiunt multi, &c. Dormientes mortuos dicit, quos luget in viuo corpore iam ſepultos. Ex ſer. 34. à p.

Sol, inquit, lippientibus oculis non lucem tribuit ſed tenebras: Vinum vires febrientium non reparat, ſed eneruat: ſine medico vitæ poculum fit lethale, ſic perfidis perniciosum eſt ſine fide fidei ſacramentum. Ex ſerm. 60. in f.

E

Ab humilibus ſumitur.

Vbi de Cananæa. Merito, inquit, quæ ſe canem confeſſa eſt, in hominem commutatur: & iuſtè conuertuntur in canes, qui ſe filios eſſe noluerunt; merito adoptatur in filiam, honoratur, & leuatur in menſam, quæ ſe ſub menſa laudabili & prouida humilitate deiecit. Ex ſer. 100. in f.

Defectu fidei ab ea non ſanàmur.

Curauit, inquit, fides intra ictum temporis quod 12. annis ars humana curare non potuit, &c. Miſeri, qui quotidie corpus Domini tractamus, & ſumimus, & à noſtris vulneribus non curamur. Non Chriſtus infirmantibus, ſed fides deeſt: nam multo magis modo in nobis manens poterit vulneratos curare, qui latentem mulierem præteriens ſic curauit. Ex ſerm. 33. in fine.

E

Indigna eius ſumptio nocet.

O quàm, inquit, docuit mulier quantum ſit corpus Chriſti, quæ in Chriſti fimbria tantum eſſe monſtrauit. Audiant Chriſtiani, qui quotidie corpus Chriſti attingunt, quantam de ipſo corpore ſumere poſſunt medicinam, quando mulier totam rapuit de ſola Chriſti fimbria ſanitatem. Sed quod nobis flendum eſt, mulier de vulnere medicinam tulit, nobis medicina retorquetur iń vulnus. Hinc eſt quod Apoſtolus ait, 1. Cor. 11. Iudicium ſibi, &c. & dormiunt multi, &c. Dormientes mortuos dicit, quos luget in viuo corpore iam ſepultos. Ex ſer. 34. à p.

Sol, inquit, lippientibus oculis non lucem tribuit ſed tenebras: Vinum vires febrientium non reparat, ſed eneruat: ſine medico vitæ poculum fit lethale, ſic perfidis perniciosum eſt ſine fide fidei ſacramentum. Ex ſerm. 60. in f.

E

Chriſto nihil nocet.

Tetigit fimbriam, &c. Sciens quod Deum nec tactus polluit, nec offendit viſus, nec auditus ſauciat, nec inquinat humana cogitatio: Nam ſi ſol tangit ſtercora, non tamen ſtercoribus inquinatur: quanto magis creator ſolis tangit omnia, &c. Et ſi medicus cùm ſaniem vulnerum tractat, cùm curat verecunda membrorum non iniuriam computat ſed honorem; quanto magis, &c. Dei conſpectum offendunt peccatorum vulnera, non dolorum, &c. quia homo habetur voluntarius in delictis, in languoribus tenetur inuitus: hinc eſt quod peccator pœnam recipit, ægrotus recipit curam. Ex ſer. 35. à p.

FIDES.

F

FIDES.

Non cadit ſub ſenſus.

EX Rom. 4. non propter Abraham tantùm, ſed & propter nos ſcriptum eſt, &c. Videtis, inquit, fratres, quia dum priores futura, dum præterita credunt poſteri; ſic vno itinere fidei vtrique perueniunt ad ſalutem: dum illi venturum Chriſtum, nos iam veniſſe profitemur, &c. Ideo ſalus hæc tam antecedentium, quàm ſequentium oculis eſt negata, vt tota eſſet in fide. Ex ſer. 110. à p.

Non eſt curioſa.

Moyſes, inquit, vt poſteriora tantum Dei videat admonetur: quatenus homo quærat Deum ſequi, non præcedere: neque ante Deum quæ ſint quærere præſumat, ſed quod per Deum ſint omnia adorator agnoſcat. Ex ſer. 131. in p.

F

Rationem non quærit.

Qui, ait, fidem quærit, rationem non quærit: qui diuinam poſtulat, ſeponit humanam. Ex ſer. 58. in p.

Credo in Deum Patrem, &c. quod, inquit, ſcire licet, diſcutere non licet; credere conuenit, non conuenit perſcrutari, nam ob hoc omnipotentem Deum diximus, vt Deo impoſſibile nil putemus. Ex ſer. 59. à p.

Credo, inquit, ſi dicis, quomodo non credis, ſi diſcutis. Si putas impoſſibile, omnipotentiam quam confeſſus es, ſuſtuliſti. Ex ſer. 60. in m.

Non eſt tamen ſine ratione.

Deus, inquit, ex carne nunc aſſumere non potuit, quod in principio aſſumpſit ex limo? imò quia totum Deo eſt poſſibile, & tibi ne ad minima quidem operum Dei poſſibile eſt peruenire, conceptum Virginis noli diſcutere ſed crede, &c. Fide percipe, quia ne minima quidem operum Dei aſſequi poteris ſine fide, dicente ſcriptura: Omnia opera eius in fide: Pſal. 32. Sed, tu hic totum vis de ratione conſtare, vbi to-

F

tum conſiſtit ex fide: quod tamen non ſine ratione ſubſiſtit, ſed ratione Dei, non tua homo. Quid tam rationabile, niſi vt Deus quicquid voluerit poſſit? Qui quod vult non poteſt, Deus non eſt. Ex ſer. 141. in m.

Pudeat hæreticos diſcutere, quæ fidei ſunt.

Humanæ, inquit, leges intra triginta annos, litigioſas omnes interimunt quæſtiones, & Chriſtus circa quingentos annos natiuitatis ſuæ cauſas præſtat: ortus ſui lites patitur: ſtatus ſui ſuſtinet quæſtiones; hæretice, deſine iudicare iudicem tuum, & adora in cœlis Deum, quem Deum magus adorauit in terris. Ex ſer. 145. in f.

Fides indiuiſibilis eſt.

Edite, inquit, edite pia animalia æternæ vitæ cibaria, auidis quantùm poteſtis faucibus, non diuidentes in fruſta, ſed integrum ſolidumque ſumentes. Non poteſt edi Chriſtus & diuidi: integer à credentibus ſumitur, &c.

F

Vide ſupra V. Euchariſtia tit. pabulum iumentorum. Ex ſer, 159. in m.

Fides ſemen eſt.

Accipite, inquit, fidem, expectate rem: quia cui fides non præcedit in ſemine, res ei non ſequitur in fructu. Ex ſer. 60. à p.

Ex paruo creſcit.

Sicut, ait, fons anguſto ore manans, magnis fluuiorum laticibus ampliatur, ſic fides Symboli breuiato ſermone credulitatis latiſſimos dat meatus, &c. Ex ſerm. 61. à p.

Vita eſt animæ.

Ex Rom. 1. Qui, inquit, generatur ex fonte, ex fide viuit: quod eſt anima corpori, hoc eſt baptiſmati fides: hinc eſt quod qui, &c. Iuſtus, inquit, ex fide viuet. Moritur ergo omnis quicunque fuerit ſine fide. Ex ſer. 83. à m.

F

Medicus eſt.

Super ægros manus, &c. Homo, inquit, eſto tibi per fidem medicus, ne cogaris extraneis medicis tuo diſpendio ſubiacere, & carè quod gratis poſſides, comparare. Ex ſer. 83. in f.

Tangit Chriſtum.

Vbi de Magdala. Noli, inquit, me tangere, id eſt, obſequi tactui carnis, quem fidei tactu deberes attingere, &c. In terra non tangit Chriſtum, qui fide in cœlo non conſcendit ad Chriſtum. Ex ſerm. 76. in m.

Fidei furtum.

Vbi de hæmorrhoiſſa. Non tantùm inquit, duo maria confunduntur fluctibus ſuis, quantum mulieris huius animus ancipiti cogitationum cumulo iactabatur, &c. Contingere metuens, ne iudaicum furorem, ne legis poſſet ſubire ſententiam, &c. ne fieret populorum fabula, quæ tot annis ſtadium, & σκάμμα (id eſt, cauea ludorum) fuerat paſſionum, &c. Inter hæc bella cogi-

F

rationum ſolam ſalutis viam mulier, curam, vt furaretur, inuenit, vt raperet tacita, quod peteret non valebat, & pro ſua verecundia, & pro reuerentia præſtaturi, &c. Fide Deum, manu tangeret veſtimentum, ſciens hanc fraudem non ſolum veniam, ſed & remedium præſtaturam: quam non voluntas, ſed neceſſitas verecunda generauit: præſertim cùm & lucrum furantis quæreret: & ei cui auferebatur, nullum gigneret detrimentum. Pium latrocinium quod miniſtra fide, fide attrahente committitur. (diceres lanam conſilio manuum fidei trahere de veſte Chriſti.) Ecce vbi virtus eſt quæſita contrarijs, vbi fraus. Ex ſerm. 33. in m.

Furto, inquit, fidei ſummam rapuit de fimbriæ ſummitate virtutem. Fœlix fraus, quæ & lucrum ſalutis contulit, & damna ſuſtulit mox pudoris. Ex ſerm. 35. in p.

Inter Dominum, ait, & mulierem ſalutis agitur tam grande commercium, &c. Fœlix mulier, quæ in tanta multitudine eſt ſola cum Chriſto, &c. Ex ſerm. 36. à p.

F

Fides formata brauium accipit.

Quid prodeſt, inquit, Iudæis currere per obſeruationem legis, qui Chriſtum Dominum legis ignorant? Currunt & Philoſophi per inanem ſapientiam ſæculi, &c. Sed veram Chriſti ſapientiam neſciunt, &c. Currunt & hæretici, &c. Currere ergo debemus fideli curſu in fide Chriſti, in mandatis Dei, in operibus iuſtitiæ vt ad coronam æternæ vitæ peruenire poſſimus, &c. Et ſi certantes vincimus, tot coronas accipimus, quot vitiorum victores fuerimus, &c. Spectamur certantes à Domino; ſpectamur ab Angelis eius. Ex ſer. 119. à p.

Fides hæmorrhoiſſæ fluctuans.

Vide ſupra, tit. Fidei furtum.

Dubia fides.

Valde mane. Lucem, inquit, dubiam non minus cordis videntur ſuſtinere quàm corporis. Ex ſer. 82. à p.

F

Parui in fide pulmento paſti.

Merito, inquit, in fide paruulos ſic pueros appellat dicendo: pueri nunquid habetis pulmentarium? Ex ſerm. 76. in m.

Defectus eius in Thoma Chriſtum iterum crucifixit.

De S. Thoma loquens, cui hæmorrhoiſſam præfert. Thomas, inquit, Apoſtolus, vt Chriſtum Deum crederet; immiſit manus, iniecit digitos, patefecit vulnera: & vt Chriſtum crederet, iterum pati compulit Chriſtum. Ex ſerm. 35. à m.

FILIVS.

Duo filij Iudæus & Gentilis.

Duos filios habuit. Duos, inquit, populos Iudaicum, Gentilemque: ſed Iudaicum ſeniorem prudentia legis fecit: Gentilem paganitatis ſtultitia reddidit iuniorem. Ex ſer. 5. à p.

F

Filij dulcis conditio ſub Patre.

Eſt, inquit, penes patrem dulcis conditio, libera ſeruitus, abſoluta cuſtodia, timor lætus, blanda vltio, paupertas diues, ſecura poſſeſſio. Namque ad Patrem labor reſpicit, fructus redundat in Filios. Ex ſer. 1. in m.

Filij melior hæreditas eſt honor patris.

Beati filij, inquit, quorum tota eſt in Patris charitate ſubſtantia; Beati, quibus manet tota in obſequio patris, in patris cultura poſſeſſio. Ex ſer. 1. à p.

Filius inter parentum lumina peccare non poteſt.

Propinquorum, inquit, quot oculi, tot lucernæ. Dies eſt aſpectus matris. Sol patris rutilat in vultu. Vnde viuenti inter tot virtutum duces, criminum tenebræ propinquare non poſſunt. Ex ſer. 1. in f.

F

Filius hæreditatis impatiens.

Quantum, inquit, pius Pater, tantum hæres impatiens, qui patris fatigatur ad vitam, &c. prærogatiuam filij meruit non habere, qui ea quæ patris erant, noluit poſſidere cum patre. Ex ſerm. 1. in p.

Filius à ſe recedit, recedens à Patre.

In ſe, ait, reuerſus eſt; in ſe antè redit, vt rediret ad patrem: qui à ſe antè receſſerat, cùm receſſit à patre. A ſe migrat, & ab homine totus tranſit in beſtiam, paternæ pietatis immemor, & gratiæ genitoris oblitus. Ex ſerm. 2. n p.

Filij mali ſors mala.

Ecce, inquit, quid facit cupiditas ad cenſum præceps. Ecce quemadmodum ſine patre cenſus nudauit filium, non ditauit, &c. Ciuem in peregrinum, filium in mercenarium, in egenum locupletem, liberum mutauit in ſeruum, iunxit porcis à patre pijſſimo quem ſe-

F

iunxit, vt ſeruiret cœnoſo pecori, qui pietati ſanctæ parere contempſit, &c. Sic mercator ad talem contractum peruenit, qui parentum debitum neſcit ſoluere, qui vicem neſcit redhibere generanti. Ex ſer. 1. à p.

Filius degener.

Fili recepiſti, &c. Adhuc, inquit, voco filium, vt amarius doleas perdidiſſe, quod natus es, &c. quia non habuiſſe, doloris non eſt tanti, quanti habita mœroris eſt perdidiſſe, &c. qui genitoris opera non facit, negat genus, Domino ſic dicente. Si Abrahæ filij eſſetis, &c. Ex ſer. 123. à p.

SANCTA FOELICITAS.

Quàm generoſa.

Meruit, inquit, filios tot habere, quot dies mundus accepit. Verè mater luminum, fons dierum: quæ ſeptenario coruſco germinis ſui toto orbe ſplendet. Beata, quæ non ſolum pro lege patitur, ſed ipſius legis heptaliſmum meruit mater ſancta generare, &c. qui

F

non vnius & temporalis tabernaculi illuſtraret arcanum, ſed Eccleſiam ſempiternam ſacro illuminaret incenſo, &c. Vide tit. ſequentem. Ex ſerm. 134. in p.

Eius filij, ſeptem dies & candelabra.

Fœlix, inquit, quæ meruit portare tot virtutum pignora, quot illa arca præceptorum volumina ſacrata geſtauit: & vt illa verbo, ita hæc doceret exemplo, &c. Huc, huc S. Paulus veniat, qui (ad Gal. 4.) adhuc parturit donec Chriſtus formetur in homine. Ecce mulier iterum, atque iterum parturit, donec in virtutem mutetur infirmitas, caro tranſcendat in ſpiritum, terra transferatur in cœlum, &c. Ecce mulier, ecce mater, quam vita filiorum fecit anxiam, mors ſecuram, &c. vt eos vno die ſacros martyres pareret, quos vix paruulos per annorum curricula generabat, &c. Diſcurrebat lætior inter confoſſa cadauera, quàm inter cunabula chara filiorum: quia internis oculis tot cernebat brauia, quot vulnera: quot tormenta, tot præmia;

F

quot victimas, tot coronas: Beata, cui in futura gloria tot aſtant candelabra quot germina. Et quid plura fratres? Non eſt, non eſt vera mater quæ neſcit filios ſic amare. Ex ſerm. 134. in m.

FVRTVM.

Aliena non rapienda, & citò reſtituenda.

Recepiſti bona, &c. Si, ait, tantùm diuitis huius iſtud eſt crimen, quia recepit bona, quantùm reus, qui inuadit indebita? &c. Certe ſi cui aliquid tulimus, tota celeritate reddamus; ne hîc relinquentes omnia, illuc cenſu pauperes, crimine diuites, ad iſtum diuitem perducamur. Ex ſerm. 123. à p.

G

GAVDIVM MVNDI.

Maledictum.

IBi erit fletus & ſtridor, &c. Quàm male, inquit, ſtridet ibi, qui hîc malè ridet: & qui nunc malis pauperum gaudet, de bonis pauperum tunc lugebit. Ex ſerm. 47. in f.

Gentilis ſurdus & mutus.

Erat, inquit, ſurdus & mutus (ſcilicet Gentilis) qui nec audire legem poterat, nec Deum poterat confiteri, ſed in igne gehennæ, & per aquas amari ſemper gurgitis iactabatur. Ex ſer. 52. in f.

Cæcus.

Credo in Deum, &c. Vbi de anima iam fideli. Diu, inquit, cùm videret lapides, qui crederet non videbat; ſed eſt verè Deus, qui te præſtitit non videndo videre, quem videndo dij gen-

G

tium fecerant non videre. Audi dicentem Dominum, in iudicium veni in hunc mundum, vt qui non vident videant: & videntes cæci fiant. Ex ſerm. 62. in m.

Peccator Deos peccatores colens.

Defleamus, ait, fratres, & eos qui talia ſunt ſecuti, & nos euaſiſſe talia cœlitus gaudeamus, quorum formant adulteria in ſimulachris, quorum fornicationes imaginibus mandant, quorum titulant inceſta picturis, quorum crudelitates commendant libris, quorum parricidia tradunt ſæculis, quorum impietates perſonant tragœdijs, quorum obſcœna ludunt, hos quâ dementiā Deos crederent, niſi quia criminum deſiderio, amore ſcelerum poſſidentur, criminum Deos exoptant habere criminoſos, &c. Hinc eſt, quod veneri adulter ſeruit, hinc eſt quod ſe Marti crudelis addicit. Ex ſerm. 155. à p.

G

A Deorum numero & vitijs confuſus.

Credo in Deum. Deos, inquit, deaſque ſexu diſpares, numero confuſos, turba populares, viles genere, fama turpes, impietate maximos, primos ſcelere, crimine ſingulares, ipſis etiam ſepulchrorum ſuorum vultibus accuſatos, lætamini vos fugiſſe: quia miſeriæ, doloris, & infœlicitatis eſt, tantos & tales habuiſſe ſeruulos; quantos vos, & quales Dominos hactenus pertuliſtis. Ex ſerm. 57. à p.

Gentilis & Iudæi vocatio.

Cœpit mittere binos & binos. Nec mirum, inquit, ſi trinitas quæ ex duodenario numero tripartitam conſcendit quadrigam, nunc aſcendit & bigam; vt duobus nuncijs duorum vocatio monſtretur & clareat populorum, &c. & impleatur. Iſa. 21. vaticinium: Qui ſe aſcenſorem bigæ vidiſſe teſtatur: vnde mox cecidiſſe Babylonem clamat, & omnia ſculptilia. Ex ſerm. 170. à m.

G

Gentilis vocatio, reprobatio Iudæi.

Dico huic vade, &c. Iudæorum, inquit, repulſam, vocationem gentium, Chriſtiani populi obedientiam ſic demonſtrat. Ex ſer. 102. à m.

Ex Gen. 27. Iacob, inquit, ſuo nimis timidus, matris conſilio ſatis auſus, patris vt præriperet benedictionem plus myſticus quàm doloſus inceſſit: nam primogenitum ſe mentitus non eſt; quia ille primus eſt, quem cœleſtis gratia generat, non natura mortalis: (ſubdit pelles hædorum ſignare mortificationem & bonum odorem) donec cœcitati Iſraeliticæ ſalubriter illudentes, paternam benedictionem toto fidei præripiamus arcano: dicente Apoſtolo. Rom. 11. Cæcitas in parte in Iſrael facta eſt, donec plenitudo gentium introiret. Ex ſerm. 73. in fine.

Vt canis panem filiorum meruit.

Non ſum miſſus, &c. ſed oues, inquit, luporum contagione iam rabi-

dæ., & ipſis beſtijs propria feritate ſæuiores, laniare, & violare ſuum ſemper voluere paſtorem: atque ideo velle ſuum Chriſtus implere non poterat, non impoſſibilitate ſua, ſed nequitia perditorum, & quod alijs detulerat, alijs conferre cogebatur, dicente ipſo: Regnum cœlorum vim, patitur, &c. vim fecit fides gentium(vt hæreditatem totam diriperet filiorum. Ex ſer. 100. in m.

Confundit Iudæum interrogans de Chriſto.

Vbi eſt, &c. Non, inquit, interrogant, ſed inſultant, &c. increpant deſides, &c. Nam quid ab hominibus quærunt, qui per Deum nouerant, quod quærebant? &c. quo illis lucerna templi, quibus cœli ſidus mirabile perlucebat? Vbi eſt? hoc eſt dicere: Cur rex Iudæorum in præſepi iacet, & non decumbit in templo? &c. Acceperunt iumenta in præſepe, quem in domo ſua recipere vos ſpreuiſtis. Agnouit bos, &c. Ex ſer. 156. à m.

G

Credidit in Chriſtum mortuum.

Vbi de hæmorrhoiſſa. Acceſſit, inquit, retro, hoc eſt fidei ſequitur auditum, &c. Poſt tergum, hoc eſt, nouiſſimo tempore Chriſtum ſequitur, & ſancitur occulto fidei ſacramento, & verè tetigit veſtimentum, quod in ſepulchro reperit, per quod reſurgentis Domini credidit & prædicauit inſignia. Ex ſer. 36. à m.

GLORIA COELI.

In ea fides & lingua ceſſabunt.

Cùm, inquit, res venerint, aduenerint & promiſſa, ſpes deſinit, fides ceſſat. Dulcis eſt Epiſtola, ſed vſque dum veniat ipſe qui miſit: Neceſſarium chirographum, ſed vſque ad debiti ſolutionem: grati flores ſed vſque dum veniatur ad poma, ſed præſentia epiſtolam delet, rumpit ſolutio cautionem; flores conſumuntur à pomis. Ex ſer. 62. in m.

G

GRATIA.

Reſtaurat deſtructa per legem.

Ingreditur, inquit, Hiericho, vt quod lex terribili vociferatione deiecerat, Ieſus clamore piæ prædicationis attollat. Ex ſerm. 54. in p.

Gratia vocationis.

Quis, ait, intrat ad Iudicem non vocatus? quis non iuſſus ingreditur ad Regem? quanto magis ad Deum non venit quis non vocatus? quos vocauit, &c. Rom. 8. Ex ſer. 102. à m.

Gratia preueniens quàm ſuauis & paterna.

Vidit illum pater, &c. Pater, inquit, vidit illum, vt & ille patrem poſſet attendere; patris viſus illuſtrauit filij venientis aſpectum, vt tota fugaretur obſcuritas quæ circunfuſa fuerat de reatu, &c. Cecidit ſuper collum, &c. vt erigeret ſic iacentem: vt amoris

G

onere, onus tolleret peccatorum. Venite ad me omnes, &c. Videtis quia filius iuuatur iſtius patris onere, non grauatur, &c. Oſculatus eſt eum. Sic pater iudicat, ſic emendat, ſic peccanti filio dat oſcula, non flagella. Delicta non videt vis amoris, & ideo pater peccata filij redemit oſculo, clauſit amplexu: ne nudaret Pater filij crimina, Pater filium ne fœdaret. Sic curat filij vulnera, ne filio cicatricem, næuum filio ne relinquat. Beati, inquit, quorum remiſſæ ſunt, &c. Pſal. 31. Rogo, quis hic deſperationis locus? quæ hîc ſimulatio timoris? Niſi forte timetur occurſus: terret oſculum: turbat amplexus; & capere ad vindictam, non recipere ad veniam pater creditur: cùm filium tradit manibus, claudit gremio, ligat lacertis, &c. A ſeruis, inquit, ante veſtiri voluit, quàm videri: vt ſoli patri nota eſſet nuditas: quia pater ſolus videre filij non poterat nuditatem, &c. Date calceamenta, &c. Ne, inquit, vel in pede remaneret deformitas nuditatis: certè vt calceatus anterioris vitæ rediret ad curſum, &c. Date annulum, &c. Paterna pietas contenta non eſt innocentiam

reparare ſolam, niſi priſtinum reſtituat & honorem, &c. Et adducite vitulum ſaginatum. Communis, inquit, vitulus non ſufficit, niſi fuerit pinguis: vitulus pinguis teſtatur paternæ pinguedinem charitatis, &c. Mortuus filius vituli ſuſcitatur ex morte, & vnus vitulus totius familiæ funditur in ſaginam. Ex ſerm. 3. à p.

Pater, inquit, occurrit, & occurrit longè; cùm adhuc impij eſſemus, &c. Occurrit pater, occurrit in filio, cùm per ipſum de cœlo deſcendit, & peruenit ad terras Ioan. 8. Pater, inquit, qui me miſit mecum eſt. Ex ſerm. 5. in m.

Nudum operit.

Vide ſupra, tit. Gratia præueniens quàm ſuauis.

Subito prouehit peccatorem.

Ex Act. 8. poſt exemplum Pauli. Nec minus, inquit, animat me illius ſpadonis exemplum, quem fides antè rapuit ad gratiam, quàm currus ad Indiam domumque reuocaret. Accedit

G

illud etiam latronis memorabile documentum, qui tunc rapuit paradiſum, quando latrocinij ſui pœnas eſt appenſus vt ſolueret. Ex ſerm. 61. in p.

Subitò operatur.

Sic inquit, Cornelius Centurio antequam intraret baptiſma, peruenit ad ſpiritum, ſic latro in ipſo momento mortis paradiſum inuaſit, &c. Ex ſerm. 60. in p.

Gratia animam cœlo maiorem facit.

Poſt deſcriptas à Paulo virtutes. Ita, inquit, viuens, vt Apoſtolus docuit, non proſternit mundum? non proterit carnem? non Diabolum vincit? non æquatur Angelis? non maior eſt cœlo? Planè maior, quia cœlum non mouetur ſponte, non voluntate agit; non iudicio facit quicquam, ſed ſola neceſſitate ſeruit ſemper, quia ſemel iuſſum eſt ſeruire? Vnde cùm non ſit obnoxium pœnæ, ſic nec conſiſtit ad præmium: at homo ex terrena vilitate concretus, dum terrenam labem

G

vincit, &c. tranſcendit cœlum, ad ipſam Deitatis peruolat ſedem: & ſic fit maior cœlo meritis, &c.

Probat hoc Apoſtolus Paulus, qui dum terram ſatis vincit, & intrauit cœlum, & tranſiuit aliud, & vſque ad tertium meruit peruenire, &c. Erit, erit maior cœlo qui vixerit, ſicut docuit Paulus, erit clarior ſole, qui ſic virtutum radijs toto orbe ſplendet, vt fuſcari ſe nulla vitiorum nocte permittat. Erit, erit iſte lucidior luna, qui tenebras has non tenuato lumine temperat, ſed totam ſæculi noctem plenam meritorum fulgore depellit: nec ſicut Luna quotidiana lucis detrimenta perſentit, &c. nec ſicut illa menſtruo interpolatur obſcuro, ſed in claritate Dei continua permanebit. Et ſi magna eſt illa quod mitigat noctem; quanto hic maior cuius vita nil recipit de nocte? De ſtellis taceo, quia quot cœlum ſtellis, tot Sancti virtutibus eluceſcunt; dicente Domino: Vos eſtis lux mũdi, &c. Ad ſummum. Cœlum, ſol, luna, ſtellæ, Deo dicente, Matth. 24. rranſibunt; Iuſtus autem in claritate Dei continua permanebit. Ex ſerm. 120 à m.

GVLA.

G

G V L A.

Animæ & corpori nocet.

Sicut, inquit, tetræ nubes caligant cœlum, ſic obſcurant animas intemperata conuiuia: ſicut ventorum turbines elementa confundunt, ſic fercula congeſta conturbãt ſtomachum; vt nauem fluctus, corpus ebrietas ſic demergit, &c. Ex ſer. 41. à p.

Fragilitas, ait, dum parat cibum, perducit ad crapulam, &c. dat carni totum, vt animæ nil relinquat, facit corpus paſſionum pompam; facit vt ſit homo ſua mors, vita vitiorum. Ex ſerm. 41. à p.

H

HÆRETICVS.

Zizania eſt Diaboli.

SIc, ait, Euangelicam ſegetem ſatam cœleſti ſemine Hæretica zizania ſuperſeminando confudit inimicus, vt manipulos fidei, gehennæ faſciculos faceret, ne triticum fieret cœleſtium horreorum. Ex ſerm. 96, à m.

Cathedra peſtilentiæ.

Et in Cathedra peſtilentiæ, &c. Intelligit Philoſophiam plures Deos docentem, Phariſæum traditiones humanas legi Dei præferentem, & hæreticum. In cathedra, inquit, peſtilentiæ hæreticus ſedet, qui ſub ſpecie fidei; fidei ſcindit, rumpit, diſtrahit vnitatem. Ex ſerm. 44. in f

H

Abutitur Scriptura ſicut & impij.

Beatus, ait, Apoſtolus quando interrogat, quando manifeſta perquirit, eos videlicet obiurgat & increpat, qui eloquia diuina ſua interpretatione corrumpunt, & inde concipiunt ſuffragia criminum, vnde aſſumere debuerant documenta virtutum, &c. Ex ſer. 113. in p.

HERODES.

Noctis filius.

Cœnam fecit. Benè, inquit, cœnam, quia non luci, ſed tenebris addictus eſt hic natalis, in quo noctis filius natus eſt, non diei. Ex ſer. 174. in p.

Vulpes.

Vulpes foueas habent. Applicat Herodi, quia, inquit, ab exteris gentibus, non valebat referre prædam, familiarem plebem, vernaculos populos, velut aues domeſticas deuorabat, &c. Verè vulpis, qui regnum dolis rapuit,

H

quod nec naſcendo meruit, nec viuendo. Hic ergo Herodes in cordibus ſcribarum vſque ad necem Chriſti foueas ſibi ſuorum ſcelerum collocauit: nec reliquit locum vbi Chriſtus caput ſuum, quod Deus eſt, reclinaret. Ex ſerm. 19. in m.

Clàm vocatis. Occultè, inquit, vocat magos; quia fur amat noctem, latro in occulto tendit inſidias, &c. quid turbaris Herodes? quid es tantum de ſucceſſore ſollicitus? Cui ſydera militant, terreno imperio non tenetur. Ex ſer.158. in m.

Crudelis in pueros.

Vbi de Herode. Ad ſinus, inquit, matrum militum cogit caſtra, inter vbera arcem pietatis oppugnat, in teneris vberibus ferrum durat, lac fundit, antequam ſanguinem, dat antè mortem ſentire quàm vitam, tenebras ingerit intrantibus lucem. Sic agit magiſter mali, miniſter doli, iræ artifex, &c. Hoſtis naturæ, malus omnibus, ſuis peior, peſſimus ſibi: quem Chriſtus, non vt euaderet, ſed ne videret, aufugit, &c. Innocentis cauſam facit inno-

H

centium crimen, munus nati, natorum vertit in pœnam, authoris ortum, orientum mandat occaſum; negotium ſaluantis, ſaluandorum iubet eſſe diſcrimen. Iudex audientes vocat, interrogat loquentes, negantes arguit, vrget reos, &c. ſententiæ dat detectos. Infantes quid? quorum lingua tacuit, oculi nil viderunt, nil audierunt aures, manus nil fecerunt, & quibus actus nullus eſt, vnde culpa? &c. Quibus apud Herodem ſolum quod nati ſunt, hoc fuit crimen; & reuera, quomodo non redderent naturæ creditum, à quibus cauſa exigebatur authoris? &c. Quis excuſabit, quem pulſat innocentia, infantia impetit, lac vt ſanguis accuſat? Ex ſer. 152. à p.

Sanguinis auidus.

Herodes, inquit, ſicarius in ciues, in nobiles latro, in domeſticos prædo, interemptor plebis, occiſor filiorum, &c. inebrians cruore terram, in ſiti ſanguinis permanebat. Hinc eſt quod Ioannis ſanguinem pium ingenti poculo crudelitatis abſorbuit. Ex ſerm. 127. à p.

H

In Herodem Baptiſtæ ſicarium inuectiua.

Alligauit eum. Qui, inquit, vincula ſoluerat peccatorum, peccatoris vinculis alligatur, vt vincta venia locum veniæ non relinquat, &c. Herodes, tu adulterium facis, & in carcerem vadit Ioannes? Sic iudicas ſedens in loco iudicis reus? &c. Rogo vbi rerum facies? vbi pudor? &c. Certè vbi Deus? vbi homo? vbi fas? vbi lex? vbi ipſius iura naturæ? &c. Cauſam cuſtodiæ qui requirit; inuenit in te quod puniat, & in Ioanne quod doleat. Ex ſerm. 127. à p.

Indignus venia, quam ligat.

Vide titulum proximè præcedentem.

Herodes & Herodias ſimiles.

Herodias, inquit, quæ vxor eſſet duorum fratrum ſceleris amore contendit, vt affectione violaret affectum, & ſociaretur Herodi Herodias ne eſſent vel nomine diſſimiles, qui erant ſcelere, moribus, vitaque conſimiles, &

iungerentur vocabulo, quos criminum iunxerat turpitudo. Ex ſerm. 173. à m.

HOMO.

Hominis excellentia ex fine & imagine.

Homo, ait, quare tam tibi vilis es, qui tam pretioſus es Deo? Quare ſic honoratus à Deo, teipſum taliter inhonoras? Quare quæris vnde factus ſis, & ad quid factus ſis non requiris? Nonne tota iſta quam vides tibi facta eſt mundi domus? tibi infuſa lux, &c. fecit vt eſſet tibi cum Deo ratio communis, corpus commune cum iumentis, dedit tibi animam de cœlo, dedit tibi corpus de terra, vt in te nexa cœli, terræque concordia ſeruaretur (ex Phil. de opif. cœpta creatio à Cœlo, finita in homine, vt extrema circuli iungerentur, & ex Plat. homo orizon mundi.) Adhuc tamen quid adijciat ad honorem tuum tuus creator excogitat: In te imaginem ſuam ponit, vt terris inuiſibilem conditorem viſibilis imago præſentem poneret: & in terre-

H

nis dedit tibi vices ſuas, vt non fraudaretur Domini vicario mundi tam larga poſſeſſio. Et ſi iſta ita ſunt: quare modo putatur iniuria, quando Deus quod per ſe fecit in te, in ſe clementer excepit, & in homine ſe verè videri voluit; in quo antè imaginario voluit ſe videri, deditque vt proprietas eſſet ipſe, qui antè vt ſimilitudo eſſet, acceperat, &c. Ex ſer. 148. à p.

Hominis infirmitas.

Quoniam infirmus ſum, &c. Quid, ait, infirmius homine, quem ſenſus fallit, ignorantia decipit, circunuenit iudicium, pompa lædit, tempus deſerit, mutat ætas, hebetat infantia, iuuentus præcipitat, ſenectus frangit. Ex ſer. 45. à p.

Homo tranſit vt arbor, non manet in mundo.

Video homines vt arbores ambulantes. Quare, inquit, ſicut arbores non vt columnæ, &c. quia inquit, poſt curam Chriſti viderat quod homines velut arbores tranſirent in hoc ſæculo,

non manerent: temporalem plantationem germinis humani eſſe in hac vita mox videt, quem curauerit Chriſtus, &c. Educit eum foras, vt in Eccleſia lucem fidei videat qui ſub legis velamine nil videbat. Imponit ei primùm manum vt videat tranſire vmbram legis, vt Sacerdotes, Scribas, Phariſæos, & figuram totam Iudaicæ obſeruantiæ videat velut arbores præterire: quæ vt naſcuntur, vireſcunt, floreſcunt, fructificant in tempore, ſic cum tempore ſeneſcunt, pereunt, euaneſcũt. Ex ſerm. 176. à m.

HVMILITAS.

Omnia Deo refert.

Domine nonne bonum ſemen, &c. Seminaſti, inquit, non ſeminauimus: nos quod per te facimus, tibi ſemper noſtro aſſignamus authori, &c. Nos præter tuam gratiam nihil habemus, per quam ſtamus, mouemur, &c. ſine qua iacemus, deficimus, & perimus. Ex ſerm. 97. in m.

H

Exaltat Zachæum.

Vide ſupra v. Diuitiæ. tit. Magnum fecerunt Zachæum.

Quæſtuoſa eſt.

Acquiſiuit, inquit, humilitas, ſuperb... quod amiſit. Ex ſer. 23. in p.

Regnum habet.

Puſillus, ait, grex eſt, qui non de magno minuitur, ſed creſcit de puſillo: puſillus grex naſcentis Eccleſiæ deſignat infantiam, quam venire ad regni ſui inſulas incrementis cœleſtibus mox promittit. Ex ſerm 22. à p.

HYPOCRISIS.

Fermentum inflans.

In fermento, inquit, non eſt moles magnitudinis ſed tumoris, & conſperſio tali ſpecie inflata eſt, non ditata, &c. Quid eſt hypocriſis, niſi ſpecies arte compoſita, quæ aliud in re agit, aliud promit in vultu? Hoc

H

penes Phariſæos per ſcientiam tumeſcebat, Apoſtolo ſic dicente: Scientia inflat. Illos namque ſcientia inflabat ad ſuperbiam, non inſtruebat ad vitam. Ex ſerm. 172. à m.

Damna eius.

Hypocriſis, inquit, ſubtile malum, ſecretum virus, venenum latens, virtutum fucus, tinea ſanctitatis, &c. Subdit cætera vitia palàm ſæuire, &c. Hypocriſis, ait, ſecura ſimulat, &c. & crudeli arte virtutẽ truncat mucrone virtutum: Ieiunium ieiunio perimit, oratione orationem euacuat, miſericordiam miſeratione proſternit, &c. Hypocriſis dum cupit captiuare oculos, oculis fit ipſa captiua, &c. Hypocrita abſtinentiæ fluctus intraſti, continentiæ conſcendiſti vndas, enataſti ieiunij pelagus, & in ipſo portu ieiunij naufragaſti: quia non comparaſti lucrum, ſed mercatus es vanitatem, qui de Dei credito humanum negotium perfeciſti. Hinc eſt quod Deo redditurus es rationem, quia ab hominibus percepiſti miſeræ fraudis vſuram, &c. Peſtilentia cauenda, quæ de

H

remedijs creat morbos, conficit de medicina languorem, ſanctitatem vertit in crimen, placationem facit reatum, generat de propitiatione diſcrimen, &c. Theſaurum qui non abſcondit, perdit; virtutes proditæ non manebunt. Virtutes ſicut proditores ſuos deſerunt, ſic ſuos inſtant cuſtodire cuſtodes, &c. Vnge caput, &c. Sic non voluptuoſos indulget aſpectus, ſed vultus qui ſimulantur, excludit; facies mœrore deiecta inuitat famam, non ieiunium voluntarium profitetur. Si vult, quare triſtis? ſi non vult, ieiunus quare? Meritò tali pœna viuit, qui ſibi facit de virtute vitium, mendacium de veritate, de mercede ſtipendium, de remiſſione peccatum. Ex ſerm. 7. in p.

I

IEIVNIVM.

Ieiunij cum gula antitheſes.

IEiunium, inquit, quadrageſimæ ſtatuens in procinctu, ipſe victor ſingularis aduenit, vt quaterna decade ieiunij quadraturam mundi totam muro inexpugnabili communiret, &c. hoc Adam ſeruauit in paradiſo, quem inde detraxit gula: hoc in arca cuſtodiuit Noë, mundum ebrietas cùm demerſit: per hoc Loth Sodomiticum reſtinxit incendium, qui per ebrietatem, inceſti eſt aduſtus incendio. Hoc Moyſem diuini feruoris fecit lumine perlucere, quando comeſſatio & ebrietas Iſraeliticum populum ſimulachrorum tenebrauit erroribus. Hoc Eliam prouexit ad cœlum, quando Achab impium ebrietas ad inferna deiecit, &c. Diabolus qui manducantem contempſerat Chriſtum, bibentem velut hominem computarat; vbi ieiunantem vi-

dit, ſuſpicatur Deum, &c. Si filius Dei es. Erras Diabole; nec tentare noſti; cadere non poteſt Deus. Ex ſerm. 12. à m.

Ieiunij quadrageſimæ inſtitutio & perfectio.

Videtis, inquit, fratres, quia quod quadrageſimam ieiunamus, non eſt humana inuentio, authoritas eſt diuina, &c. Quadrageſima, quatuor decades quadratam fidei continet diſciplinam, quia ſemper eſt quadrata perfectio. Ex ſerm. 11. in m.

Abſoluit à peccatis.

Ezechiel, inquit, eximius Prophetarum quadraginta diebus iacens latere vno, ſcientibus legem loquor, captiuitatem futuram dum præfigurat, abſoluit: quia ſaciatus numerus iſte ſuſcipit iniquitates, vt deleat iniquitates, vt abſoluat, ingreditur vincula; patitur, vt relaxet. Ex ſerm. 166. à m.

I

Animæ & corpori prodeſt.

Medici, ait, ſtudioſi parant abſtinentiæ remedio ſubuenire, vt ſanet abſtinentia, quod voracitas ſauciarat. Et ſi pro temporali cura, ægri medicis obediunt, ſeruant arduam parcitatem: quare pro ſempiterna ſalute ſit durum Chriſto moderatis obedire ieiunijs? &c. Ex ſer. 41. à p.

Manna eſt.

Quadraginta annis, inquit, populum Iudæorum panificus in eremo pauit imber: nec ſolito miniſtratu incrementa germinis produxit è terra, ſed ipſe terris potius fluxit frumenta, totúmque ſeruitutis humanæ ademit laborem, qui blando rore eſurientibus cœleſtem præbuit & euexit annonam, &c.

Subdit & quadraginta diebus exploratam terram. Vt, inquit, expugnatis & expulſis vitiorum gentibus, regionem noſtri cordis poſſideat turba virtutum. Ex ſerm. 166. à p.

I

Diſponit ad communionem.

De vino nouo in vtres nouos, &c. Sicut, inquit, vtres pellium ab omni ſquallore purgantur, & pigmentis liniuntur odoratis, vt saporem vini poſſint inuiolabilem cuſtodire : ita ieiunijs corpora humana ab omni carnalium delictorum ſquallore purgantur, & fiunt vtres diuinis torcularibus apti: vt de prælo crucis accipiant vinum nouum, & incorruptam nouitatem conſeruent. Ex ſerm. 31. in f.

Ieiunij laus.

Ieiunium, inquit, eſt ſingulare ſanctitatis aratrum, colit corda, eradicat crimina, euellit delicta, vitia ſubruit, charitatem ſerit, copiam nutrit, parat innocentiæ meſſem. Ex ſerm. 31. in m. Vide infra tit. Nullum eſt ſine eleemoſyna.

I

Vt Eliam glorificat, ſic defectus eius alios damnat.

Ieiunium, inquit, Eliam leuauit ad cœlum, & purificato corpori, ignei currus addixit obſequium: vt oſtenderet gehenna, quæ exurit reos: innocuis quam deſeruit. Ex ſer. 166. à m.

Ieiunium dat alas ad Deum.

Vacuandus, ait, eſt venter moderatione ieiunij, vt exoneratus animus poſſit ad alta pertendere, conſcendere ad virtutes, poſſit ad ipſum pietatis authorem totus aliger peruolare. Hoc Elias probat qui dominici continuatione ieiunij defœcatus à carnali pondere mortis victor euolauit ad cœlum, &c. Et de fame prodigi. Si, inquit, tantum præſtitit vel inuita fames, probate, quid voluntarium poſſit conferre ieiunium. Ex ſerm. 2. à p.

Dei filium oſtendit.

Audiſtis, inquit, quod de ieiunijs ipſe ſentiat & iudicet inimicus. Si filius Dei

es. Videtis quia iam non hominem, ſed filium Dei credit, quem liberum à ventris conſpexerat ſeruiture. Senſit, ſenſit Diabolus ieiunium cunctis virtutibus anteferri, &c. Quare non dixit: ſi filius Dei es, dic vt homines aut Angeli, fiant, ſed dic, &c. Signum panis petit, qui ſignum ieiunij pertimeſcit. Signum panis petit, vt ieiunij tremendum ſibi refugiat ſignum. Ex ſerm. 13. à p.

Deum facit.

Vide ſupra v. Euchariſtia, tit. Euchariſtia mutat in Deum.

Ieiunium nullum eſt ſine eleemoſyna.

Sciat, inquit, ille ſuſtinere ſe laborem incaſſum, ſe nil habiturum: qui premens ieiunij aratrum, & abſcindens gulæ gramina, atque eradicans luxuriæ ſentes, miſericordiæ ſemina nulla iactauerit. Ex ſerm. 7. à m.

Eſurit, inquit, ieiunium, ieiunium ſitit, quod non pietatis cibo paſcitur, quod potu miſericordiæ non rigatur. Alget ieiunium, ieiunium deficit, quod

I

non eleemoſynæ vellus tegit quod non miſerationis operit veſtimentum. Deinde confert ieiunium veris zephirum, flores pandenti eleemoſynæ, ad meſſem meriti. Quod oleum, inquit, lucernæ eſt, hoc ieiunio pietas, &c. Pietas, inquit, facit ſplendere ieiunium, & ad totam radiare continentiæ claritatem. Quod diei ſol eſt, hoc eleemoſyna noſcitur eſſe ieiunio, &c quod eſt anima corpori, ieiunio largitas hoc habetur, &c. Eſt ieiunium, vitiorum mors, vita virtutum, &c. eſt ieiunium caſtitatis murus, pudicitiæ propugnaculum, ciuitas ſanctitatis, &c. Eſt ieiunium inuictus Chriſtianæ militiæ principatus. Sed in his virtutibus ieiunium tunc viget, tunc vincit, tunc triumphat, cùm duce miſericordia pugnat. Miſericordia & pietas ieiunij ſunt alæ, per quas tollitur, & portatur ad cœlum: ſine quibus iacet & volutatur in terra. Ieiunium ſine miſericordia ſimulachrum famis eſt, imago nulla ſanctititas, &c. Ieiunium ſine miſericordia non eſt veritas, ſed figura; vbi autem miſericordia, ibi & veritas; probante Propheta, cum dicit. Miſericordia & veritas ob-

I

uiauerunt ſibi, &c. Qui ieiunans prandium ſuum non erogat, ſed deponit, cupiditati probatur ieiunare non Chriſto, &c. ſeruet nobis manus pauperis, quod venter nobis fuerat perditurus. Ex ſerm. 8. à p.

Abſtinentia, inquit, eſt hominis prima medicina, ſed ad plenam curam miſericordiæ requirit expenſas. Abſtinentia extinguit febrem, ſed arefacta membra longæ febris incendio niſi largo infundantur vnguento, &c. ad integram ſanitatem redire non poſſunt: Sic ieiunium quamuis excludat vitiorum morbos, carnis amputet paſſiones, criminum cauſas propellat; tamen ſine miſericordiæ vnguento, ſine pietatis riuo, ſine eleemoſynæ ſumptu, perfectam ſalutem mentibus non reponit.

Ieiunium, ait, eſt ſanctitatis hoſtia, ſacrificium caſtitatis, ſed ſine miſericordiæ incenſo, ad diuinum non poteſt conſpectum in odorem ſuauitatis aſcendere.

Quod anima, inquit, eſt corpori, hoc miſericordiam conſtat eſſe ieiunio; quando ieiunium ex miſericordia viuit, tunc viuificat ieiunantem.

I

Ieíunium virtutum nauis portat quæſtum vitæ : lucrum ſalutis aduectat, ſed qui intrat pelagus carnis, ſcindit vitiorum fluctus, inter ſcopulos criminum tranſit, prꝗterit littora paſſionum: niſi citò portum pietatis intrauerit, exercere virtutes non poteſt, lucrum non poteſt habere virtutum. Ex ſerm. 41. in m.

Ieiunium, inquit, ſine pietate ieiunat, &c. Fames eſt auaritiæ, ieiunium ſine miſericordia, &c. vltio, non deuotio eſt, non Deo ieiunare ſed ſacculo; atterere ſe abſtinentia, & hydropi cupiditatis inflari; exonerare ventrem cibis, & mentem pecuniæ pondere prægrauare. Ipſum ſe redigit in ſacculum, qui peccuniam neſcit prorogare, ſed claudere : iſte alienorum cuſtos, non Dominus eſt ſuorum. Ex ſer. 42. in p.

Eſt ager cultus ſine ſemine, ſine miſeratione ieiunans, &c. dat laborem, & ad bonam frugem non valet peruenire.

Quomodo, inquit, petet miſericordiam, qui negarit? Iudicium, inquit, ſine miſericordia fiet illi, &c. Miſericordiam qui non dat alteri, tollit ſi-

I

bi, &c. Miſericordiam qui ſeminat inopi, ſibi metet, &c. Non ſic imber infundit terram, quomodo ieiunium lachrymæ rigant pauperum: qui ſeminant in lachrymis, &c. Cœli pluuia infundit terram, lachrymæ pauperis cœlum rigant: ergo ſitit, & expectat de ploratu pauperum vicem roris, &c. quia miſericordia arat cœli cāpos, &c. ibi ſegetem colligit qui ſemen ſuum pauperi commiſerit, hic ſerendum, &c. qui parcè ſeminat, &c Ex ſer. 42. à p.

IMPII.

Etiam inuiti Deo ſeruiunt.

Caiphas, inquit, profano prophetat ore, & cùm Sacerdos eſſet, falſitatis ſuæ ſenſum vicit officio veritatis ſententiā non ſuo ſed addicti probat imperio. Balaam maledico benedicit ore, & conductus ad nequitiam, tota loquitur myſteria veritatis: & ſicut in ſpinis roſa, hoc eſt, in frutice horrenti miri odoris floſculi germinantur: ita ſenſus aliquoties peſſimorum, ad bona diuinitatis impulſu aguntur inuiti: vt non

I

ſit meriti. ſed myſterij quod loquuntur. Ex ſerm, 49. à m.

INCARNATIO CHRISTI.

De ea dicturus labia purget.

Ex Iſaia querente immunda ſe habere labia, & dicente, Regem Dominum Sabaoth vidi, &c. Quantùm, inquit, caro anguſta eſt animo ſuo, arcta ſunt labia tantùm; lingua tantum breuis eſt ſuæ mentis interpres. Dolet ſe non poſſe nuntiare quod vidit. Subdit purgata labia. Poſt, inquit, emundationem labiorum ineffabilem partum virginis eſt locutus. Ex ſerm. 57. in p.

Ineffabilis eſt.

Virgo, inquit, peperit, quis loquetur? Verbum caro factum eſt, quis narrabit? Si verbum Dei infantiæ dat vagitum, homo imperfectus quomodo clamabit in verbo. Ex ſerm. 144. in p.

I

Secretum eſt.

Quantum, inquit, ſecretum cubiculi ſit regalis, quali reuerentia, quo tremore locus habeatur, vbi ipſa Principis requieſcit poteſtas, quam nulli extraneo, immundo nemini, nulli infideli pateat, &c. Quis ad ipſas palatij fores vilis? &c. Intra thalamum verò ipſum virginem Deus capit ſolam, &c. Vnde homo his admonitus exemplis, æſtima quis ſis, qualis ſis, & tunc demum cogita vtrum poſſis dominicæ natiuitatis penetrare ſecretum, &c. Ex ſer. 141. in p.

In ea Deus latuit.

Chriſtus, inquit, ſic in oculis noſtris fuit homo: vt Deus ſemper in maieſtatis ſuæ maneret arcano. Ex ſerm. 5. à p.

Olim figurata.

Crebro, inquit, Deus hominibus formam hominis demonſtrat, & magnitudinem ſuam tantam, breuem noſtri operis colligit in figuram; vt præ-

I

ſentiam diuinam poſſit infirmus noſter oculus intueri, anguſtus noſter recipere poſſit aſpectus, &c. Si toties Deus ab hominibus in figura hominis videtur: Quid eſt quod Iudæus modo hominem videns Chriſtum ſic exaſperatur? niſi forte figura, honor, veritas putatur iniuria. Ex ſerm.131. à p.

Figurata ſtola, annulo, calceamento, vitulo.

Cecidit ſuper collum. Cecidit, inquit, cùm per Chriſtum diuinitas tota, noſtra decumbit, & incumbit in carne, Et oſculatus eſt eum. Quando Pſal. 84. Miſericordia & veritas, &c. Dedit ſtolam primam. Illam quam Adam perdidit, immortalitatis gloriam ſempiternam. Poſuit annulum, &c. Annulum honoris, titulum libertatis, inſigne pignus ſpiritus, ſignaculum fidei, arrham cœleſtium nuptiarum. Audi Apoſtolum 2. Cor. 11. Deſponſaui vos, &c. Et calceamenta, &c. Vt eſſent calceati pedes, &c. Epheſ. 6. vt ſint beati pedes euangelizantium pacem Rom. 10. Et occidit vitulum, &c. De quo Dauid Pſal. 68. Et placebit Deo

I

ſuper vitulum, &c. Occiditur Patre vitulus ſic iubente; quia Chriſtus Deus Dei filius occidi ſine patris voluntate non poterat. Rom. 8. qui proprió filio, &c. Hic eſt vitulus qui in epulum noſtrum quotidie & iugiter immolatur. Ex ſer.5. à m.

Signata per Ionam fugientem à facie Dei.

Fugit Ionas à facie Dei; nonne Dominus, vt hominis faciem præferret, & formam; faciem, formamque propriæ Diuinitatis aufugit? Philip. 2. qui cùm in forma Dei, &c. Et benè typus Chriſti ipſius Ionæ ſeruatur in verbis, non dixit: Fugio Deum; ſed à facie Dei ego fugio: Deus qui vbique eſt, quo ſeipſum fugiat non eſt; ſed Chriſtus non vt loco, ſed ſicut ſpecie faciem deitatis aufugeret, totum noſtræ ſeruitutis confugit ad vultum. Ex ſerm. 37. à p.

In ea vir de virgine factus.

Ex Maria Virgine. Soporatus eſt, inquit, Adam, vt de viro virgo ſumere-

tur : nunc ſtupuit virgo vt vir reparatur ex virgine. Ex ſer. 57. in m.

Mirabilis conceptio.

Vide ſupra v. Adam, tit. Secundus nobilior primo.

Tectum noſtrum indignum verbo.

Sub tectum meum, &c. Hoc tectum, inquit, corpus eſt quod tegit animam, quod operit ſenſum ſpiritus, quod cordis domicilium velat, quod libertatem mentis à cœleſti viſione ſecludit. Sub hoc ergo tecto centurio indignum ducit intrare Chriſtum, hoc eſt, in corpus humanum diuinam ſuccedere maieſtatem. Ex ſer. 102. à m.

Verbum glorificauit carnem.

Verbum caro factum eſt. Vt hominis caro promoueretur in gloriam Dei; non vt Deus in carnis verteretur iniuriam. Ex ſer 145. in f.

I

Incarnatio conueniens fuit.

Si, inquit, Deus fecit hominem, quis arguit quod refecit? Et quod ex limo formaſſe dignè creditur, quare ex carne reformaſſe iudicatur indignum? quid pretioſius, Caro, an limus? ergo reparationis noſtræ quanto pretioſior materia, tanto maior eſt gloria. Ex ſer. 143. à m.

Eam adorant & beſtiæ.

Tu homo, ait, ſi non mox cum Angelis, agnoſce vel tardiſſimè cum iumentis: ne dum moraris, ipſis iumentis, quibus antè comparatus fueras, poſtponaris. Ecce iumenta adulantur. Caudis blandiuntur, auribus, linguis lambunt, & motu quo poſſunt authorem ſuum fatentur contra naturam in tuam veniſſe naturam; cognouit bos, &c. Iſa. 1. Et tu cum Iudæis diſcutis, carpis, qui excluſerunt à diuerſorijs ſuis Dominum ſuum, quem iumenta ſuis in præſepibus ſuſceperunt. Ex ſer. 141. à m.

In ea Chriſtus patriam habuit.

Egreſſus Ieſus, abijt in patriam ſuam,

I

Vnde, inquit, quò ingreditur, qui nullo continetur, nullo concluditur loco? Ad quam patriam vadit, orbem qui fecit & poſſidet vniuerſum? Pſal. 88. Tui ſunt cœli, &c verùm non ſibi per ſe, ſed per te tibi egreditur & ingreditur Chriſtus, donec te intromittat expulſum, &c. In patriam ſuam. Non vt ſuam ſibi, ſed vt tuam tibi quam Adam perdiderat patriam redonaret, &c. Quicquid per hominem ſuſceptum legimus egiſſe & pertuliſſe Chriſtum, non ad diuinitatis audiamus iniuriam, ſed profeciſſe hominis ad gloriam. Ex ſer. 49. in p.

In ea Chriſtus nobis eſuryt.

Homo, inquit, Deus in te ieiunat, in te eſurit, imò ieiunat tibi, tibi eſurit, qui ſibi ſicut neſcit manducare, ſic neſcit eſurire, ergo cùm propter te ieiunat Chriſtus, te eſurit. Ex ſer. 11. à m.

In ea interrogauit non quaſi ignorans, ſed vt iudex.

Interrogabat eum Ieſus quod tibi nomen, &c. Interrogat, inquit, non

I

ignorat, ſed implet iudicem, ſeruat ordinem cognitoris, nomen interrogat vt de conditione diſcutiat, iudicet de reatu, addicat de crimine, Deum ſe eſſe data ſententia prædemonſtret. Ex ſer. 17. à m.

In ea iudicatus Index.

Quis me conſtituit iudicem aut diuiſorem ſuper vos? Et ibi eſt, inquit, illud Ioan. 3. quod tu dixiſti Domine, Pater neminem iudicat, &c. Et quis diuidet iuſtos ab iniuſtis, ſicut paſtor oues ab hœdis, &c. Eſt quidem penes Chriſtum, & fuit, atque erit omne iudicium, ſed tunc non iudicaturus venerat ſed iudicandus, nec addicturus reos, ſed à reis innocens addicendus, &c. vt eſſet vernula temporis, qui erat & factor, & cognitor ſæculorum. Ex ſer. 162. à m.

In ea breuiatus vt nos dilatet.

Venit Ieſus in patriam ſuam. Nemo, inquit, miretur, ſi conditor rerum, cœlorum Dominus, Deus omnium, patriam, locumque ſortitur: quando ſe

I

claudit vtero, metitur cunis, vberibus occupat, arctat gremio, dat in vlnas: & vt anguſtias tollat humanas, humanis ſe dedit atque aptauit anguſtijs. Ex ſer. 48. à p.

In ea noſtra tulit onera.

Quare, inquit, ad hominem venerit in homine Deus; vtique vt leuaret iacentes, eliſos erigeret, ſolueret compeditos, & eos quos afferre, nec offerre nemo poterat, ipſe operis ſui vector clementiſſimus baiularet. Ex ſerm. 15. in m.

In ea filius fabri mundi.

Nonne hic eſt fabri filius? Dicebant, inquit, hic eſt fabri filius, ſed cuius fabri filius non dicebant, &c. Chriſtus erat fabri filius, ſed illius qui mundi fabricam fecit, non malleo, ſed præcepto: qui elementorum membra non ingenio ſed iuſſione compegit, qui maſſam ſæculi auctoritate, non carbone conflauit; qui ſolem, lunam, &c. qui cuncta fecit ex nihilo, & fecit ô homo,

I

vt opificem operis æſtimatione penſares. Ex ſerm.48. in m.

Fabri filius. Benè, inquit, perſonam tacuit, vt proderet ex arte genitorem, dicendo non Ioſeph ſed fabri filius. Et quis talis faber qualis eſt iſte, qui talem & tantum ex nihilo fabricatus eſt mundum, &c. Dic ergo Iudæe. Fabri filium vt Dei filiũ fatearis inuitus, &c. Ex ſer. 49. à m..

In ea ſub tecto ſine paſſione vitioſa.

Non ſum dignus, &c. de Petro dicente. Exi à me Domine, &c. Agit, inquit, vterque ne indignitas hoſpitij in hoſpitis manet iniuriam, &c. benè, inquit, Centurio tectum ſuum indignum iudicat Chriſto: quia ſub ſingulari tecto manebat noſtri corporis Chriſtus iuxta illud Prophetæ Pſal. 101. Sicut paſſer ſolitarius in tecto. Ex ſerm. 15. à m.

I

Poſt eam ſolus homo inter creaturas Deum habet blandum & facilem.

Intrate in conſpectu eius, &c. Quis, inquit, exultans ante terrorem Maieſtatis ſupernæ? Archangeli tremunt, pauent Angeli, metuunt poteſtates, in faciem cœli proruunt ſeniores, elementa fugiunt, ſoluuntur ſaxa, montes defluunt, terra tremit, & homo terræ quàm intrepidus intrabit, & adhuc conſiſtit exultans, &c. Subijcit rationem. Scitote quoniam Dominus, &c. quia totum pauorem diuinitatis, totum metum iudicis in habitum noſtrum dedit, prouidenti locauit aſpectu, vt ingreſſus non pœnas iudicis metuat, ſed parentis præſumat amplexum. Et quomodo non exultet, qui genitorem reperit, quem timuerat cognitorem. Ex ſerm. 6. à m.

In ea omnem ſibi iunxit creaturam.

Ad Virginem deſponſatam, &c. Chriſtus, inquit, ſuam ſponſam recipit,

I

non præripit alienam: nec ſeparationem facit, quando ſuam ſibi totam iungit in vno corpore creaturam. Ex ſerm. 140. à p.

In ea magnum commercium.

Vide infra, v. Maria, tit. Magnam penſionem pro vteri domo accepit.

Homo, inquit, quod credere iuſſus eſt, diſcutere non præſumat; quis attingit arcanum Dei, partum virginis? rerum cauſas; ſæculorum negotium commercium diuinitatis & carnis? hominem Deumque vnum Deum. Ex ſerm. 143. in p.

Quid eſt, inquit, magis tremendum, quod ſe dedit terris Deus, aut quod vos dat cœlo? quòd ſocietatem carnis intrat ipſe, aut quòd vos facit conſortium diuinitatis intrare? quòd mortem ſumit ipſe, aut quòd vos reſumit ex morte? quòd ipſe in veſtram naſcitur ſeruitutem; aut quòd vos gignit in liberos? quòd ſuſcipit paupertatem veſtram, aut quòd vos ſibi facit hæredes, ſui filij cohæredes? &c. Ex ſer. 67. in p.

Quid mirum, inquit, ſi homines Dei conſecrauit in filios, quando ſe homi-

I

nis dedit & aptauit in filium? Carnis tunc naturam tranſtulit in diuinam, deitatem quando humanam detulit ad naturam, &c. Aut homini negare quid amoris potuit, quid muneris, qui totum quod erat hominis, etiam peccatum ſuſcepit & mortem? Aut quomodo hominem in ſuis proſperis ſocium non habebit, qui in aduerſis hominis ſe fecit eſſe conſortem? Homo redi ad Deum ſic amatus à Deo, & ad illius gloriam da totum te, qui ſe totum propter te ad ſuam deduxit iniuriam. Ex ſerm. 70. in p.

In ea Deus conuerſus in patrem.

Humanitati, inquit, permixta deitas, deitati conſociata pietas, hominem miſcuit & Deum: quæ Dominum vniuit in patrem. Ex ſer. 5. à p.

INFERNVS.

Credendus, etſi nemo inde redeat.

Habent Moyſem, &c. Hoc eſt, inquit, ſi Moyſem qui regna Ægypti elementis ſecum militantibus triuit,

qui ſiccauit mare, &c. non ſolùm non audierunt ſed & occidere ſunt moliti, iſti Lazarum dignabuntur audire, quem tot vulnera ſæpiunt, quot Moyſem cinxere virtutes? &c. Sed ſi quis ierît à mortuis, &c. hoc diues de corde omnium dicit mundanorum. O ſi quis veniret à mortuis, &c. Sicut diues petit, Deus pro Lazaro Lazarum miſit. Sed quid miſſus, quid deſideratus, quid reſurgens profecerit patienter audite. Cogitauerunt, inquit, Ioan. 12. Principes Sacerdotum vt & Lazarum interficerent, &c. poſt mortem quid ſit nolumus ab inferis venire qui dicat: Cùm de cœlo Chriſtus veniens, & ab inferis ipſe rediens, & quid bonos in cœlo maneat, & quid malos expectet in inferno, & verbo docuerit, & firmauerit exemplo. Ex ſer. 66. à m.

INIMICVS.

Inimico ſi dimittas debitum, dimittetur tibi.

Et dimitte nobis, &c. Hoc, inquit, intellige, quia remittendo alijs, tu tibi veniam dediſti. Ex ſer. 67. à m.

I

Et dimitte nobis, &c. Qui, inquit, ſic petit, & debita non relaxat, iſte ſe etiam per quod orat, accuſat. Ex ſer. 68. à m.

Et dimitte nobis, &c. Sic dicendo, ait, homo indulgentiæ modum menſuramque veniæ tu tibi dediſti; qui à Domino tantum tibi petis dimitti, quantum dimiſeris ipſe conſeruo. Ex ſerm. 70. à m.

Et dimitte, &c. homo, inquit, penes te eſt poteſtas veniæ, in te Indulgentiæ ius; tu tibi remiſſionis author es conſtitutus, &c. homo tu tibi miſericordiæ factus es ipſa menſura, quantum quæris miſericordiæ, fac tantum, &c. gratis petis veniam, qui tibi in alio indulgere contemnis. Ex ſer. 71. à m.

De ſupplicantis, inquit, pectore veniæ fons emanat & ad veniam refluet, quicquid pietatis exuberat & effundit in alterum, &c. ſatis poteſt homo miſericors, qui cum Deo de pietate confligit, cùm tantum ſibi dari, quantum dederit; quantum donauerit, tantum deſiderat & donari. Ex ſerm. 72. in f.

I

INNOCENTES.

Eorum crudele Martyrium.

Lac, inquit, miſcent ſanguini, coæuos eius parricidali furore collidunt, laniant innocentiæ ſocios, quia culpæ participes inuenire non poterant quos punirent. Ex ſerm. 146. in f.

Innocentes prouexit Chriſtus.

Natus Rex, ait, & Rex cœleſtis quare neglexit milites innocentiæ ſuæ, coætaneum ſibi quare neglexit exercitum? &c. Fratres, Chriſtus non deſpexit ſuos milites, ſed prouexit, quibus dedit antè triumphare quàm viuere: quos fecit capere ſine concertatione victoriam, quos donauit coronis antè, quam membris, &c. præmiſit ergo Chriſtus ſuos milites non amiſit, &c. Viuunt, viuunt, qui verè viuunt, qui pro Chriſto merentur occidi. Ex ſerm. 152. à m.

I

Antè vincunt quàm viuant.

Chriſto, inquit, dicati milites cœperunt antè militare quàm viuere; antè pugnare quàm ludere: fundere antè ſanguinem, quàm lactis vbera perpotare, &c. anticipant virtutibus blandimenta, vulneribus oſcula, vnguenta ferro vt cœlum poſſint antè habitare quàm terram, &c. Verè, verè fratres, iſti ſunt gratiæ Martyres, confitentur tacentes, neſcientes pugnant, vincunt inſcij, &c. Coronas rapiunt ignorantes, &c. Si ſtetiſſet Chriſtus, haberet eos Synagoga filios, hos Eccleſia Martyres non haberet. Ex ſerm. 153. in m.

Innocentum Matres Martyres

Beati ventres, ait, qui portauerunt tales; beata vbera quæ ſe talibus infuderunt; beatæ lachrymæ, quæ pro talibus fuſæ flentibus gratiam baptiſmatis contulerunt. Nam diuerſo modo, dono vno, in lachrymis ſuis matres, & ſui filij ſuo ſanguine baptiſantur: in martyrio filiorum paſſæ ſunt matres, nam gladius filiorum pertranſiens membra,

I

ad matrum corda peruenit, & neceſſe eſt vt ſint præmii conſortes, quæ fuerunt ſociæ paſſionis. Arridebat paruulus occiſori, gladio adiocabatur infantulus, nutricis loco attendebat lactens percuſſoris horrorem, &c. Matres tulerunt, quicquid & angoris extitit & doloris. Ex ſerm. 152. à m.

INTENTIO PVRA.

Iuſtitiam non facit coram hominibus.

Quomodo, inquit, quod fit ab hominibus, coram hominibus non fit? &c. publici operis quod ſecretum? Qui poteſt celare radios ſolis, iuſtitiæ poterit occultare fulgorem, &c. & vbi eſt illud Matth. 5. Sic luceat? &c. Quomodo iuſtitiam vult celare, cuius opera vult ſic elucere? Fratres, hîc præceptio cœleſtis vult iactantiam tollere, auferre pompam, vanitatem demere, ſummouere inanem gloriam, &c. Tum de vera iuſtitia loquens. A Deo, inquit, genita cœlum ſpectat, in oculis agit diuinis, ſupernis virtutibus mixta

I

mper, à Deo ſolo vt glorificetur, éx-
ctat, &c. Iuſtitia quæ ſe humanis
ulis locat, diuini Patris non poteſt
pectare mercedem: voluit videri &
a eſt; voluit hominibus placere, &
cuit, habet mercedem quam voluit,
mium quod habere noluit, non ha-
it. Ex ſerm. 9. in p.

*entio pura neſcire vult ſini-
ſtram, quod ſiniſtra facit.*

Neſciat ſiniſtra, &c. Putas, in-
t, quàm vult neſcire alterum,
teipſum qui facis, aliqua tui par-
ult neſcire, &c. Sicut ſunt no-
in dextera parte virtutes, ita no-
pars vitiorum in ſiniſtra. Ergo vt
is eſt dexteræ, quod facit tacitus da-
: quod facit dator garrulus hy-
riſis eſt ſiniſtræ. Ex ſerm. 9.
.

Secreta eſt in corde.

n plateis, inquit, in triuijs ſuum
as habet ſecretum: è contra plateæ,
ium eſt, cùm in ſecreto facit hypo-
a nihil ſecretum. Fratres, Deus

I

monendo ſic, vota culpat non loca: ſenſum, non opera: ſtudium, non datorem: largientem ad ſuam famam, non ad pauperis famem, &c. Ex eodem in m.

Quàm pura eſſe debeat.

Vide ſupra, tit. Iuſtitiam non facit coram hominibus.

INVIDIA.

Cor indurat.

Erat filius ſenior in agro. Erat, inquit, in agro terram percolens, ſe deſertans, duritiam ſoluit ceſpitis, perdurat affectum, ſentes eradicat, & gramina, ſtimulos inuidiæ non euellit. Sic in ſegete cupiditatis fructum zeli colligit, & liuoris. Ex ſer. 4. in p.

Inuido nocet.

Ex Luc 11. Væ vobis quia tuliſtis clauem ſcientiæ, &c. Audiſtis, inquit, quemadmodum dum ſecluſit alios, ſeipſum ianitor inuidioſus excluſit. Acceperat claues Phariſæus non vt clauderet, ſed vt intrare deſiderantibus

I

periret: ſed ne intraret alter, ipſe permanere foris maluit, per liuorem. Omnia quidem vitia ad ſuorum ſemper intendunt, & profiliunt læſionem, ſed ſuos ſemper amplius inuidia conſumit, inuidia ſuorum carnifex ſemper extitit, &c. hanc qui receperit, ſua ſuſtinet ſine fine ſupplicia, quia in ſe domeſticum ſemper diligit habere tortorem. Quis ibi malorum finis, vbi cruciatus eſt aliena fœlicitas? Malum multiplex: quot ſunt proſperitates hominum, tot tormenta ſunt inuidorum. Ex ſerm. 172. in p.

Cæcat mentem.

Vnde huic omnia iſta? Non ſic, inquit, nubes cœlum, nox diem, ſolem caligo, quomodo mentem cæcat, & tenebrat inuidia. Ex ſerm. 48. in p.

Liuoris, ait, nubilum, malitiæ fumus viſum ſpectantium caligabant, ne lumen Chriſti, ne tempus Euangelij peruiderent. Ex eodem. à p.

O qualiter, inquit, oculos claudit liuor, quantum iudicium, cordis nequitia præiudicata confundit: ô quàm durè amputat obſtinatio rationem: ſen-

I

ſus humanus peruerſus audire non poteſt, quod ſemel ſtatuit odiſſe, &c. Quod vult, non quod eſt, audit ſemper, qui decreuit errare, &c. vt & æterna dare poſſe mortalibus, non credatur, qui ſic humanis videtur ſubiacere. Ex ſer. 131. à p.

Damnum trahit de alterius lucro.

Hic peccatores recipit, &c. Non minus, inquit, inuidi, quàm ſuperbi malitiam de Dominica bonitate capiebant: de pietate Dei impij reddebantur, fiebant de Christi miſeratione crudeles, ſumebant de cœleſti curatione languorem, & pœnitentium veniam vertebant iudicis in reatum. Ex ſerm. 168. à p.

Damna eius.

Inuidia, inquit, malum vetuſtum, prima labes, antiquum virus, ſæculorum venenum, cauſa funeris & ſubdit per eam Angelum cœlo, hominem paradiſo pulſum, Chriſtum morti traditum, &c. Inuidia, inquit, inteſtinus hoſtis non carnis quatit muros, non

I

elidit ſepta membrorum; ſed in ipſam cordis arietat arcem; & antequam viſcera ſentiant, ipſam Dominam corporis animam prædo capit, & adducit incluſam, &c. Sicut, inquit, nos Deo iungit charitas, à Deo inuidia ſic ſeiungit, &c. O zeli tumor, duos non capit domus ampla germanos. Et quid mirum fratres? fecit inuidia, fecit vt mundi tota duobus eſſet anguſta fratribus latitudo, namque ipſa Cain iunioris erexit in mortem, vt eſſe ſolùm zeli liuor faceret, quem primum fecerat lex naturæ, &c. In filio eſt ſubſtantia patris tota, & ideo pater nihil perdidit, filium cùm recepit. Frater credidit damnum, qui redijſſe conſpicit cohæredem. Et quando inuidus non auarus, quando quicquid habet alter ſe computat perdidiſſe? Ex ſer. 4. à p.

Ipſa, inquit, contaminauit terras germano ſanguine: ipſa germanos compulit venundare germanum: ipſa Moyſem fugauit; Aaron in fratris excitauit iniuriam: Mariam maculauit liuore germani: ac ne multis, quod pauet mens, quod viſus tremit, quod auditus non capit, ipſum Chriſti attendit & peruenit ad ſanguinem, &c.

I

Inuidia delictorum venenum, criminum virus, peccatorum mater, origo vitiorum, hanc qui non videt, bona videt; hanc qui neſcierit, mala neſcit; hanc qui fugerit, viuit, &c. Ex ſerm. 48. à m.

Diabolum fecit.

Maluit, inquit, in Diabolum commutari, ne hominem plenum gloria ſic videret. Ex ſerm. 148. à m.

Diaboli zizania.

Nonne, inquit, ex vno homine Deus omnem repleuit terram, & ſemine ex vno pius ſator totum genus hominum tantam multiplicauit ad meſſem? Sed inimicus mox homines in vnum redegit omnes, & ſuperſeminando mala, quod benè ſatum fuerat, deleuit diluuio, non rigauit. Ex ſer. *96*. in m.

Ille, inquit, malis noſtris gaudet, turget ruinis noſtris, noſtris vulneribus conualeſcit, noſtrum ſanguinem ſitit, noſtra ſaturatur ex carne, noſtris viuit ex mortibus. Diabolus hominem non vult habere, ſed perdere; quare? quia ad cœlum, vnde ille cecidit, non

I

vult, non fert, non patitur peruenire. Ex eodem. in f.

Vt quid? inquit, vt periret Dominica meſſis, & hoc ad lucrum quid pertinebat inimici? niſi quod inuidiæ ſpiritus hominum damnum, ſuum computat lucrum. Ex ſerm. 97. à p.

Peior eſt gehenna.

Vbi de diuite Epulone. Plus te, inquit, fœlicitas Lazari, quàm gehennæ torquet incendium. Ex ſer. 66. à m.

Mitte Lazarum. Adhuc, tu, inquit, in Lazarum ſic crudelis? Mitte Lazarum. Quo? ad infernum de gremio, de ſolio ſublimi ad profundiſſimum chaos; ad tormẽtorum ſtridorem de ſancta quiete, de tanto ſilentio beatorum. Vt video quod agit diues, non eſt nouelli doloris, ſed liuoris antiqui: & cœlo magis incenditur quàm gehenna. Eſt graue illis malum, eſt illis incendium non ferendum, quos aliquando habuere contemptui, videre fœlices. Ex ſer. 122. à p.

Mitte ad fratres meos, &c. Dolet, inquit, agit infœlix, ne videat fœlicem, quem aliquando putauerat infœlicem. Ex ſerm. 123. à m.

I

Iunidia non eſt inter membra.

Omnia membra non eumdem actum agunt, &c. Nec, inquit, pes oculi miniſterium, neque oculus pedis officium peruerſo tumore confundat; ſed vt ſanctitatis membra, donis contenta ſint largitoris, & credant ſuum eſſe membra omnia, quod vnum faceret membrum. Ex ſerm.120.in m.

Inuidia vbique regnat.

Inuidia, inquit, cœlum tentat, ibi enim diabolum fecit ex Angelo: vrit terras, quæ vtique paradiſi nobis amœna flãmeo cuſtode ſecluſit, reges vrget, quia hæc Herodem in coæuos Chriſti ſic compulit deſæuire, vt antè lac quàm ſanguis teneris funderetur ex membris, &c. hæc enim reddidit fratricidam, &c. Iudæos hæc ſi dici fas eſt, ſi capit ſermo, fecit eſſe deicidas: Deicidas diximus, non quo peruenit ſed quo facinus hoc tetendit. Ex ſer. 172. à p.

I

Eſt inter Iudæum & Gentilem.

Per Symphoniam concentum Pſalmorum de Chriſto cui Iudæus inuidet ſtans foris exprobrans longam ſeruitutem. Cui pater: tu ſemper mecum in Abel, Enoch, &c. Omnia mea tua ſunt, Quemadmodum, inquit? quia tibi lex, tibi prophetia, tibi templum, tibi ſacerdotium, tibi ſacrificia, tibi regnum, tibi munera, tibi ſuper omnia natus eſt Chriſtus. Ex ſer. 5. in f.

Inuidia in Chriſtum.

Nonne mater eius dicitur Maria? Iterum, ait, Iudæe matris nomen clamas, occultas patris, patrem dicis, nomen non dicis; fabrum dicis, opus non dicis, &c. Et fratres eius & ſorores, &c. Si mater, ſi fratres, ſi ſorores apud vos ſunt; pater vbi eſt? vobiſcum non eſt, quia Deus odit fictos, inuidos deſerit, declinat ingratos, &c. Callidè fratres ingeris, oſtentas ſorores vt numeroſo partu ſanctæ matris virginitas lateat, obſcuretur integritas, & ſentiatur de filio totum quod huma-

I

num eſt, nihil diuinum, &c. B. Maria ſi alios filios habuiſſet, à Chriſto Mater in articulo ipſo mortis, non diſcipulo traderetur, non commendaretur extraneo. Ex ſerm. 48. à m.

Inuidia Diſcipulorum Ioannis.

Quare nos & Phariſæi ieiunamus frequenter, diſcipuli autem tui, &c. Et, inquit, cum diſcipulis Ioannis quæ ſocietas Phariſæis, niſi quia iunxerat inuidia, quos diſiunxerat diſciplina? Hic iam ſua perdit iura zelus, iunxit diſiungere conſuetus. Ex ſerm. 31. à p.

Inter proximos eminentes.

Nemo Propheta, &c. Docet, ait, quia inter ſuos poſſe morſus eſt, aduſtio eſt: inter ciues eminere proximos proximorum vrit gloriam, propinqui propinquo ſi honorem debeant, computant ſeruitutem. Ex ſer. 48 in fine.

I

IOANNES BAPTISTA.

Ex ſterili natus, via & lucerna ad Chriſti natalem.

Vtitur comparatione oculi debilis qui niſi paulatim aſſueſcat lumini, non poteſt ferre ſolis radios. Hinc eſt, inquit, quod Dominus tetro infidelitatis nubilo cordibus iam cœcatis, vt irradiaret partus virginei ſacramentum, deſperatæ & annoſæ ſterilitatis, antè præmiſit conceptum, &c. In Ioanne Dominus accendit ſui luminis, & præmiſit lucernam; vt deguſtato lumine, in ſe iam diuini ſolis iubar ipſum præferrent, ipſam deitatis caperent claritatem, &c. Vt ille denſas noctis placido lumine aperiret tenebras, ipſe noctis neſcium diem iam deſiderantibus ad lucem perpetem redonaret: hinc eſt quod & magis adhuc noctis incolas, & totis obtupeſcentes oculis, tenuiter micans ſtella aſſuefacit ad lucem; & gradatim pertrahit ad ipſum fontem luminis & dierum, &c. Subdit de ortu Ioannis; vt compendio, inquit, credulitatis iſto, ad illud vbi partus eſt

I

ſine partu, vbi creatur author ipſe creantis, vbi naſcitur ipſa origo generantis, inter hyemales nubibus & nebulis dubias luces lucerna præuia ſtella duce peruenire poſſimus, &c. Sterilitas ſenectute exaggeratur extrema, & ab ſpe generandi totum ſubducitur quicquid eſt corporis & naturæ, &c. Ex ſerm. 87. in p.

Dignitas eius à parentibus.

Stupet, ait, ordo, deficit conſuetudo, miratur ipſa natura, & ex apparatu manſionis, hoſpitis meritum, dignitaſque innoteſcit. Ex ſerm. 92. in m.

Exultat in vtero.

In vtero, ait, ſuum Ioannes ſentit authorem, & extat nuncius matri, qui erat ſuæ neſcius vitæ; hinc eſt quod Iacob, ante legitur bellare, quàm naſci, ante triumphare quàm viuere. Ex ſerm. 76 à p.

I

Ex vtero magnus.

Beatus, inquit, Ioannes, qui antè Dei ſpiritu meruit intonare, quàm hominis vagiret in fletu: beatus qui antè diuina poſſidere meruit, quàm ſortiretur humana: beatus qui antequam videret præſentia, futura meruit nunciare, &c. Ex ſerm. 88. à m.

Multis natus.

Multi in Natiuitate, &c. Non eſt, ait, vnigenitus, qui eſt cunctorum creatus ad gaudium? Ex eodem. in m.

Magnus coram Domino.

Erit magnus coram, &c. Qui, inquit, coram Deo magnus eſt, quantus ſit penes homines quis probauit. Ex eodem. in m.

In Spiritu Eliæ venit.

In ſpiritu Eliæ. Nemo, inquit, cùm hoc audit μετεμψύχωσι imputet: hic ſpiritum dicit illum, quem per diuinam gratiam meruit, non quem carnis conſecutus eſt ad vitam. Ex ſerm. 88. in f.

I

Sanctitas eius.

Sacramenti, ait, filius inter ſacraria delatus, inter ſacramenta conceſſus, Antiſtes de venerando generatus antiſtite, Angelus ore Angeli ſancta delatus in viſcera, &c. Ex ſer. 88. in f.

Super Apoſtolos eſt.

Vbi de Chriſti baptiſmo. (Baptiſtam præferre videtur Apoſtolis in transfiguratione timentibus) Inter hæc talia, inquit, & tanta intrepidus ſtat Ioannes, quia timere non poteſt, qui totus ad amorem Dei natus angelico teſtimonio comprobatur. Ex ſer. 160. à m.

Verbum ſupra eum.

Factum eſt Verbum Domini ſuper Ioannem, &c. Quare, inquit, non ad Ioannem, ſed ſuper Ioannem? quia quod de ſurſum eſt, ſuper omnes eſt, &c. quia Ioannes vox eſt, Deus Verbum, Deus ſuper Ioannem, ſuper ſeruum Dominus, ſuper vocem verbum. Sed dicis mihi: quid, quod vox

I

præcedit verbum? Præcedit, ſed non præcellit: antecedit ad ſequentis obſequium, non ad propriæ poteſtatis indicium, &c. Iubentem poteſtas reſpicit, non clamantem. Ex ſer. 137. à p.

Doctor exemplo & verbo.

Doctor, inquit, dicto, factoque. Magiſter verus: quod verbo aſſerit, demonſtrat exemplo. Magiſterium ſtat de ſcientia, ſed Magiſterij authoritas conſtat ex vita: docenda faciens obedientem perficit auditorem. Ex ſerm. 167. in p.

Victor Diaboli.

Tota, ait, germina ſerpentis antiqui iſte Ioannes noſter interemit, & effuſione ſui ſanguinis extinxit occiſus. Ex ſer. 173. in f.

Ipſamet pœnitentia eſt.

Quam quæſo, inquit, meretur veniam qui in morte Ioannis ipſam pœnitentiam tam crudeliter interemit. Ex ſerm 174. in m.

I

Clamat poſt mortem.

Vocem, inquit, intercipi poſſe ſtultiſſimè credidiſtis; Ioan. 1. Ego vox, &c. Vox occidi non poteſt, ſed magis clamat anguſtijs corporis abſoluta, ſic vox clamat, &c. Ex ſer. 174. in m.

Mors eius vt natiuitas ſingularis.

Ioannes, inquit, non potuit mori communi ſorte, qui natus eſt priuilegio ſingulari. Ex ſer. 89. à p.

Deſcriptio Tragœdiæ mortis eius.

In arenam, inquit, vertitur domus, menſa migrat in caueam, fiunt de pranſoribus ſpectatores, &c. fit cibus cædes, vinum tranſit in ſanguinem, finis apponitur natali, in ortu exhibetur occaſus, conuiuium in homicidium commutatur, &c. Intrat beſtia, non puella, diſcurrit fera non fœmina; quærit amputare non ſalutare, &c. Ex ſer. 127. à m.

I

Caput eius in diſco, vt tribunali iudicans ſedet.

Ioannes, inquit, venit in ſublimi poſitus, vt lucerna ſuper candelabrum tenebras vt fugaret Ioan. 5. Venit Ioannes vt iudex in tribunali reſplendens, vt qui arguit adulterium, exponeret, & damnaret homicidam. Ex ſerm. 174. à m.

Mors eius glorioſa.

Iuſtus, ait, tunc inchoat viuere, cùm pro Chriſto meretur occidi, transfertur iſta morte vita martyris, non aufertur, &c. Tu fucatam murice purpuram perdidiſti; Ioannes cruore ſuo fulgenti purpura ſemper gloriatur indutus, &c. Vide ibi antitheſes de menſa Herodis & Angelorum: Ille, inquit, audit cœleſtem iugiter Symphoniam, tu audis inferni ſemper gemitum & ſtridorem. Deinde comparat cum Ioſeph veſtem relinquente, Ioannem corpus relinquentem, carcerem ſubeuntem, de pane Ioſeph torquem meruit; Ioannes pane cœleſti oſtenſo, &c. Ex ſer. 174. à m.

I

Laudes eius.

Ioannes, inquit, virtutum ſchola, magiſterium vitæ, ſanctitatis forma, norma iuſtitiæ, virginitatis ſpeculum, &c. Ioannes maior homine, par Angelis, legis ſumma, Apoſtolorum vox, ſilentium prophetarum, &c. Metator Domini, Dei teſtis, totius medius Trinitatis datur inceſtui, traditur adulteræ, addicitur, ſaltatrici. Ex ſer. 127. in p.

IOANNES EVANGEL.

Cuſtos B. Virginis.

Virgini, inquit, Virginem tradit, vt inter tales cura ſola ſacramenti, ſola ſocietas religionis haberetur: nec mundanæ ſollicitudini diſcipulus tantus iſte ſeruiret; ſed prædicaturus virginitatis partum domi haberet, vnde hoc dubitantibus approbaret. Ex ſer. 49. in f.

I

S. IOSEPH.

Exemplo eius fugienda iudicia.

Voluit occultè dimittere. Æſtuabat, inquit, animus ſanctus negotij nouitate perculſus, ſtabat ſponſa prægnans, ſed virgo: ſtabat plena pignore, ſed non vacua pudore; ſtabat de conceptu ſollicita, ſed de integritate ſecura: ſtabat veſtita materno munere, ſed non honore virginitatis excluſa. Sponſus quid faceret ad iſta? Accuſaret de crimine? ſed erat ipſe innocentiæ teſtis: Culpam diceret? ſed erat ipſe cuſtos pudoris: Vrgeret adulterium? ſed erat ipſe virginitatis aſſertor, &c. Cogitat dimittere, & dicit Deo totum, quia homini dicere non habebat. Et nos fratres, quoties res turbat, fallit ſpecies, facit color negotij interna neſcire, declinemus iudicium; ſubtrahamus vindictam, ſententiam fugiamus, dicamus Deo totum; ne dum facile innocentum forte geſtimus in pœnam; ipſi nobis noxiam ſententiam proferamus, dicente Domino Matth. 7. In quo iudicio iudicaueritis, &c. Ex ſer. 145. à p.

I

Ioſeph, &c. Noli timere, &c. Quam vides, inquit, virtus eſt iſta, non crimen: hic non humanus lapſus eſt, ſed diuinus illapſus: hic præmium eſt, non reatus; hic incrementum cœli eſt, non corporis detrimentum: hic non eſt proditio perſonæ, ſed iudicis eſt ſecretum, &c. hic hominis furtum non eſt, theſaurus eſt Dei: hic non eſt mortis cauſa, ſed vitæ. Et ideo noli timere, quia quæ vitam parturit, non meretur occidi. Ex ſerm. 145. à m.

Vide infra eodem v. tit. Perplexus.

Iuſtus & pius.

Iuſtus, inquit, quia pius: & pius quia iuſtus: denique cùm pietatem cogitat, crudelitate caruit: dum cauſam temperat, iudicium cuſtodiuit. Ex eodem. à p.

Perplexus.

Quis, ait, excuſat ſponſam, quam conceptus accuſat? &c. Quid eſt quod inter innocentes taliter laborat pudor, verecundia ſuccumbit, fatigatur caſtitas? &c. Quid eſt, quod ſic zelo ſponſi ſponſæ periculum comparatur?

I

Quid eſt quod virtus tanta putatur crimen, ſalus certa diſcrimen? &c. Ex ſer. 146. in m.

Ioſeph, inquit, ille maritus ſolo nomine, conſcientia ſponſus prægnantemſponſam fluctuans & anxius intuetur; quia neque accuſare innocentem, neque prægnantem poterat excuſare: tacere tantum non erat, erat loqui periculoſum; admittit, non prodit crimina accuſator inſontis. Ex ſer. 175 à m.

IRA.

Humanitatem tollit.

Deſcribens iratum. Feritas, inquit, accedit, recedit humanitas, & ne multis, moriente homine, furor viuit. Ser. 38. à m.

IVDÆVS.

Circunciſus omnibus bonis.

Peccauimus quia non ſumus ſub lege, ſed ſub gratia? Abſit, ſic agit contra Iudæos. Cùm legem, inquit, tempus

I

excluſerit; quid cultor legis à lege faciet abdicatus? Iudæe, quid habes quod non perdidiſti? Si autem perdidiſti, quid gloriaris quaſi non perdideris? Vbi eſt templum, vbi eſt Sacerdos, vbi eſt ſacrificium? &c. Sed vt ſis Iudæus meritò circumcideris, quia bonis omnibus abſciſſus es ſupradictis. Ex ſer. 114. à p.

Iudæi ſordes.

Venit in omnem regionem Iordanis, &c. Quia, inquit, Iudaicas ſordes non poterat hydria iam lauare ſed flumen, ſicut ſcriptum eſt; erant hydriæ lapideæ ſecundùm purificationem Iudæorum. Ex ſer. 137. à p.

Criminum venditor.

Iudæi, ait, crimina aut malè emunt ſua, aut diſtrahunt peius aliena; dum peccata taxant pretio, dum pecunia penſant & compenſant delicata; dum in ſceleribus fundant quod toto ſcelere congregauerunt. Sic Iudam comparant traditorem Domini ſui, & pretio redemptoris mundi ſanguinem pen-

I

ſant : ſic aperti ſepulchri fidem claudunt ſacculo, vt negandæ reſurrectionis crimen nummis criminum mercarentur. Ex ſerm. 76. à m.

Impiè Chriſtum vendidit.

Pecuniam dederunt militibus, &c. Qui dant, inquit, pecuniam non perdenda comparant, ſed ſeruanda: Iudæi vendente Iuda emerunt, vt perderent Chriſtum; nunc pecuniam copioſam, vt ſe, legem, templum, patriam perderent, effuderunt, &c. Non contenti occidiſſe magiſtrum, quomodo diſcipulos poſſent perdere moliuntur: diſcipulorum crimen eſſe faciunt virtutem magiſtri. Ex ſer. 80. à m.

Debitor olei chriſmatis.

Centum cados olei. Exponit myſticè de gentili, qui diſſipatis bonis temporalibus Iudæo debitori Dei ſuadet, &c. Quare, inquit, non argenti, vel auri pondus? quare non centum decem aut nonaginta, ſed centum? vt & de debito, & de numero cœleſte luceat ſacramentum, &c. Vide ſu-

I

pra v. Chriſti dignitates, tit. Rex & Sacerdos.

Debet, inquit, Iudæus oleum, qui iuxta Apoſtolum Rom. 11. Feracis in ſe oliuæ pinguedinem incredulitatis ſterilitate ſiccauerat. Ex ſerm. 126. à m.

Creditorem occidit.

Quia, inquit, contra cautionis fidem debitor, ne redderet debitum, occidit impius creditorem: legalis ipſa cautio peruenit ad gentes, hoc eſt, lex, vt Iudæus conuictus per gentilem, quia debitum conuertit in crimen, pœnitentiæ ſoluat vſuram. Ex ſerm. 126. à m.

IVDICIVM DEI.

Bonos à malis diſcernet.

Piſces, inquit, congregat captura confuſos, ſed in vaſa diſcretio dat electos: ſic vocatio Chriſtiana iuſtos & iniuſtos, malos, bonoſque congregat; ſed bonos, malosque electio diuina diſcernit. Ex ſerm. 47. à p.

I.

Eius timor.

Terræ motus factus eſt magnus Si, inquit, ſic terra tremuit, cùm ſuorum Dominus reſurgit ad veniam, quemadmodum contremiſcet, cùm noxiorũ conſurget ad pœnam? dicente Propheta: Pſal. 75. terra tremuit, &c. Et quæ conſerui, hoc eſt, Angeli, præſentiam ſuſtinere non valuit, quemadmodum Deum iudicem ſuſtinebit? Ex ſerm. 77. in m.

Illud non credit malè viuens.

Inde venturus eſt iudicare, &c. Si, ait, credimus venturum iudicem, innocentes iudici nos præparemus: iudicem negat eſſe, aduenire non credit: iudicandum ſe ſatis iſte diffidit, qui malè viuit. Ex ſerm. 59. à m.

IVDICIVM temerarium fugiendum.

Vide ſupra v. S. Ioſeph, tit. Eius exemplo iudicia fugienda.

I

Alienat à Deo.

Vbi de filij prodigi fratre. Dum, inquit, gentilem fratrem priſtinis iudicat, & horret ex moribus, ipſe paternis bonis ſe eximit, ipſe ſe paternis excludit gaudijs. Ex ſer. 5. à m.

Oculus ſimplex aliena peccata non videt.

Vidit hominem, &c. Vidit, ait, plus diuinis oculis quàm humanis, vidit, &c. vt peccata hominis non videret. Ex ſer. 30. à p.

IVRAMENTVM MALVM.

Abiurat honeſtatem.

Vbi de Herode. Iurat, inquit, miſer, dum quicquid honeſtatis eſt, & virtutis abiurat. Ex ſer. 174. à p.

I

IVSTVS.

Non æſtuet purgari.

Domine nonne? &c. Auditum, inquit, ſui Domini præuenerunt, ne ſecuri de innocentia, reatum de ſilentio ſuſtinerent: cùm vocatur innocens ad reatum, dum purgari æſtuat, viget, & ſtimulat cognitorem. Ex ſerm. 97. à p.

Multùm diſtat ante Deum & homines iuſtum eſſe.

Erant iuſti ambo ante Deum. Placere, inquit, iudicijs humanis, coram hominibus eſſe iuſtum, eſt virtutis humanæ, maximi eſt laboris: antè Deum qui ſcrutatur corda eſſe iuſtum, humani laboris non eſt, muneris eſt diuini. Ex ſerm. 89. à m.

L

LACHRYMÆ ſunt inſtar maris.

MIſit ſe in mare. Vt, ait, mare diluerét, quod negatio taliter ſordidauerat. Ex ſer. 78. à m.

Sunt Baptiſma.

Lacrymis, &c. En, inquit, mutatur ordo rerum: pluuiam terræ cælum dat ſemper, ecce nunc rigat terra cœlum, imò ſuper cœlos & vſquè ad ipſum Dominum imber humanarum proſilit lachrymarum (aqua ſaliens in vitam æternam) vt iuxta Pſalmiſtam, & de aquis fletuum cantetur illud: Et aquæ omnes quæ ſuper cœlos ſunt, &c. O quanta vis in lachrymis peccatorum! cœlum rigant, terram diluunt, extinguunt gehennam, delent in omne facinus diuina promulgatione ſententiam, &c. In peccatricis caput purgandis criminibus refluebat vnda, vt

L

ſuo fonte mulier in nouum baptiſma ſuorum dilueret illuuiem peccatorum. Ex ſerm. 93. à m.

Vbi de S.-Petro. Pallent, inquit, ora ieiunijs, macies corpus attenuat, eleemoſyna pro delictis ſupplicat, lachrymæ peccata baptiſant, &c. Iucundæ ſunt lachrymæ quæ gaudium immortalitatis emerunt, &c. Ex ſerm. 107. à p.

Vide ſupra v. Innocentes, tit. Innocentum matres martyres.

Cœlum rigant.

Vide ſupra, tit. Sunt Baptiſma.

Sunt potus Chriſti.

Phariſæi, ait, domum Chriſtus intrauit, non accepturus Iudaicos cibos, ſed diuinam miſericordiam largiturus; neque accubuit pocula ſaporata melle, floribus odorata ſumpturus, ſed pœnitentis lachrymas ex ipſis oculorum fontibus potaturus; Deus delinquentium gemitus eſurit, ſitit lachrymas peccatorum. Ex ſer. 93. in p.

L

Vertuntur in vinum obliuionis peccati.

Venit in Iordanem. Vt, inquit, pœnitentes potaret aqua, non vino, &c. Subdit de Chriſto, cuius baptiſma præcellit. Aquas, inquit, pœnitentiæ, gratiæ conuertit in vinum, &c. quatenus conſcientiæ dolores, pœnitentiæ gemitus, peccatorum lamenta ſobria dominici calicis aboleret ebrietas Pſal. 22. Ex ſer. 133. à p.

LEX VETVS ET NATVRÆ.

Diuiſa eſt Gentili & Iudæo ſubſtantia.

Da mihi portionem. Et quæ eſt, inquit, iſta portio? Quæ eſt? Habitus, ſermo, ſcientia, ratiò, iudicium, &c. hæc eſt, iuxta Apoſtolum lex naturæ. Et ideo illis diuiſit ſubſtantiam dando iuniori quinque iſta quæ diximus beneficia naturæ: ſeniori quinque legis libros, &c. per regionem longinquam intelligit patriam Idolorum, per ſub-

ſtantiam diſſipatam dona prædicta, &c. Cùm, inquit, conſumpſiſſet coniecturis quicquid erat ſermonis, ſcientiæ, rationis, iudicij, egeſtatem ſummam, famem magnam cognoſcendæ veritatis ſuſtinebat, &c. vt inquit, paſceret dæmones thure, victimis, ſanguine, falſarum reſponſionum mercedem pro tali labore relaturus. Occidebatur pecus: vt quod viuum nihil ſciebat, diuinaret occiſum: & loqueretur ex fibris mortuum quod nunquam fuerat ore prolocutum. Ex ſer 5. à p.

LEX VETVS.

Velum & vmbra fuit.

Vide ſupra v. homo, tit. Tranſit vt arbor, non manet in mundo: ſub finem.

Veſpera.

Factum eſt vt incenſum poneret, &c. In hora, inquit, incenſi fratres, iam ſol Iudaico occumbebat in populo, vt in Eccleſia matutinus exurgeret: & iudaicæ doctrinæ inſtabat veſper, quia Euangelij imminebat aurora: legis obſcura-

batur dies, vt totus reluceret in gratia. Ex ſerm.86. à m.

In decalogo, vt drachma perdita Chriſtus latens.

Chriſtus, ait, eſt plenum Deitatis numiſma, Chriſtus eſt drachma noſtræ redemptionis & pretij; Chriſtus eſt, qui & erat in legis decalogo & latebat, Chriſtus eſt quem habebat & Synagoga, & tenebris impugnantibus non videbat. Ex ſerm. 169. in m.

Lex vetus foris ad ianuam gratiæ.

Et omnis multitudo orabat foris. Vt ergo, inquit, populus qui ſtabat foris, intromitteretur, exorat: quia quos lex adducit ad ianuam, gratia intromittit in templum. Ex ſerm. 86. à m.

Peccatum oſtendit, non curat.

Lex ſubintrauit vt abundaret delictum, &c. Non, inquit, per ſe fratres, ſed per eum qui legem per imbecillitatem ferre non poterat. Non magnitudo

L

tudo lucis hebetat oculos, quæ ſolis à Deo creata eſt oculis, ſed oculorum infirmitas lucis totam ſuſtinere non poteſt, & ferre claritatem: ita & lex, &c. Morbus latebat occultus, &c. Venit lex quæ & vulnus proderet, & tandem vetuſto languori ſupernum aduenire medicum nunciaret: venit lex quæ mandatorum fomentis in cutem produceret, quod in altum lethaliter ſæuiebat. Venit lex vt gladio præceptorum velut apoſtema longi temporis aperiret, &c. nec tamen per ſe aut vulnus claudere, aut ægrotanti perfectam addere valebat ipſa ſanitatem. Quod vbi vidit ægrotus, & tandem ſtatum ſuum miſerandus agnouit, cæpit tendere feſtinus ad medicum, vt quod per legem proditum, & per ipſam diu fuerat ampliatum, tanti medici peritia curaretur & gratia. Ex ſer. 112. in m.

Vetus pannus.

Nemo immittit commiſſuram panni rudis in veſtem, &c. Antiquæ, ait, legis ſupellectilem dicit Iudaicis ſtudiis attritam; corruptis ſenſibus, ſectis ſciſſam; impuris actibus obſoletam. Pan-

L

nũ rudem, Euangelij nuncupat indumentum, &c. Tunc primùm regalis indumenti tela de Chriſti vellere texebatur. de vellere quod dabat Agnus; Agnus Dei, qui tollit, &c. Texebatur autem regium veſtimentum, quod in purpureum fulgorem cruor tingeret paſſionis: meritò ergo Chriſtus hunc pannum rudem Iudaicæ vetuſtati prohibebat immitti, ne peior ſciſſura fieret ſi Iudaicam vetuſtatem nouitas ſcinderet Chriſtiana. Ex ſer. 31. a. m.

Abrogata.

Peccauimus, quia non ſumus ſub lege, &c. Peccauimus, ait, quia in cura non permanſimus iam ſanati? Peccauimus, quia ignem, ferrum, medicamenta reliquimus iam curati? Infœlix æger, qui poſt curam non vult curare tormentum, &c. Cultorem ſuum lex non abſoluit à peccati vinculo, ſed crimine præuaricationis obligat, &c. Ex ſer. 114. à p.

Lex dominatur homini quanto, &c. Nam quæ ſub viro eſt mulier viuente viro alligata eſt legi, &c. Videtis, inquit, fratres, quemadmodum legis tempora, legalibus teſtimonijs aſſeris

præterijſſe, totamque eius prærogatiuam miro coniugij exinaniuit exemplo. Ex ſer. 115. à p.

Dicit legem non mori, ſed potius Synagogam mori legi. Moritur, inquit, legi, legalibus addicta ſententijs, vt viuat gratiæ, & reſurgat per veniam, quæ fuerat mortificata per legem, &c. Non lex homini, ſed homo moritur legi: nec mandatum præterit, ſed mandato deficit ille, qui labitur à mandato; nec deſerit legem quæ ad legis recurrit authorem. Serm. 115. in m.

Permittit nubere Sacerdoti.

Lex, inquit, naturam rexit, ſupra naturam hominem non erexit. Lex fidei ianua, gratiæ nuncia, Euangelij præuia, pædagogus religionis infantiæ, remiſit in ſacerdotio legalis coniugij caſtitatem, vt in Pontificatu gratiæ venturam perpetuæ virtutis gloriam nunciaret. Ser. 91. à p.

Lex eſt timoris.

Quid eſt, inquit, quod Iordanis Ioſue 3. qui fugit ad præſentiam legalis arcæ, ad totius Trinitatis præſentiam

L ij

non refugit? &c. hîc Trinitas exercet gratiam totam, totam ſecum loquitur charitatem: ibi elementa corripit, vt ſeruulos inſtituat ad timorem. Ser. 160. à m.

LEX GRATIÆ.

Supra veterem.

Moyſes, inquit, laturus legem, cœlum vocat & terram; Sacerdos quid inuocabit gratiam prolaturus? Ser. 60. in p.

Implet decalogum.

Vide ſupra v. Eccleſia, tit. Prius in gentibus ſub onere, &c.

Signata per numerum octuageſimum.

Scribe octoginta, &c. Quia, inquit, quinquageſimus miſericordiam confert; ita octogeſimus totam fidem præfigurat, & gratiam; hic eſt numerus in quo decalogum legis eſſe, & ogdoadem gratiæ ſatis gnarus legis, ſatis ſtudioſus Euangelij lector intelligit. Ser. 126. à m.

L

Libertas eſt.

Qui, ait, ſub lege ſunt peccati, deprimuntur, & incuruantur imperio; nec poterunt miſeri de peccati turpiſſima ſeruitute, niſi gratia manumittente liberari, &c. Subdit de lege gratiæ: Vbi, inquit, nouo libertatis genere non eſt omiſſa ſeruitus, ſed mutata: quia melior eſt deuota famulatio quàm vaga & præſumpta libertas. Hæc ſeruitus fratres, non obligat ſed abſoluit; non onerat ſed honorat; abſtergit ſeruitutis maculam, non inurit. Quid hîc rogo non diuinum eſt, vbi ſeruitus pellitur ſeruitute, vbi mors morte moritur? &c. Ser. 114. in m.

Soluit debitum.

Villicus, inquit, cùm dicit ſcribe octoginta, id agit, vt per gratiam ſoluat, quod reddere non poterat per naturam. Benè ergo iſte villicus meruit laudem Domini, qui in chirographis non fraudem molitus eſt, ſed ſalutem. Ser. 126. in f.

L

LIMVS.

De Limo oculus hominis reparatus.

Chriſtus, inquit, imponit lutum, & collyrio materiali fingit, facit, procurat oculos, non recurat; vt creante, non medicante manu, inde homini suppleret lumina; vnde hominem fecerat totum. Ser. 176. in p.

LINGVA.

Mentem ſequi non poteſt.

Vide ſupra v. Incarnatio Chriſti, tit. De ea dicturus labia purget.

Ex ea, & corde ſalus.

Ex Rom. 10. Corde creditur, &c. Magnum, inquit, filioli per hoc fidei noſtræ videmus eſſe compendium, quando inter cor, & linguam totum ſalutis humanæ verſatur & geritur ſacramentum. Habes homo vnde credere debeas, corde creditur, &c. habes vnde debeas confiteri, ore confeſſio, &c. Ser. 56. in f.

L

Lingua Eliæ clauis cœli.

Vbi de muliere. Hoc malum, inquit, fugit Elias, & cuius lingua clauis facta eſt cœli, tanquam reus fugit à facie mulieris, &c. Ser. 127. à m.

LVXVRIA.

Mortem caſtitatis petit.

Quid, inquit, peteret luxuria, niſi caſtitatis interitum, pudicitiæ necem, mortem ſibi ſemper contrariæ ſanctitatis? Ser. 174. à p.

Paſcit Dæmonem & vnum cum ipſo facit.

Voluptatibus, inquit, corporis malè dulcibus inhiant, & manducant ſiliquas; & paſcunt dæmones, qui ſemper corporum vitijs ſaginantur, & ſordibus; quia ſicut 1 Cor. 6. Domino qui ſe iungit, vnus ſpiritus eſt: Ita qui ſe iungit Diabolo, eſt Dæmon vnus. Serm. 5. in m.

L

Pœna eius fames eſt.

Facta eſt fames, &c. Luxuriæ, ait, ventri, gulæ, fames tortor apponitur: vt ibi vltrix pœna ſæuiat, vbi pœnalis reatus exarſerat, &c. Quàm crudele miniſterium, quia neque conuiuit porcis, qui viuit porcis. Miſer qui porcorum deficit, & eſurit in ſaginam. Ex ſerm. 1. à m.

Domanda eſt mortificatione.

Vbi de Paulo corpus caſtigante. Nec, inquit, laxabat fræna corpori, ne per indulgentiam caro, laxata alterius incurreret ſeruitutem. Ser. 161. à m.

M

MAGDALENA.

Euæ contraria.

VEnit Maria videre ſepulchrum. Hoc nomen, inquit, matris eſt Chriſti, venit vt fieret viuentium mater, quæ facta fuerat morientium mater, &c. Quæ de paradiſo perfidiam ſumpſerat, feſtinat fidem ſumere de ſepulchro: contendit rapere de morte vitam, quæ de vita rapuerat mortem, &c. & fieret reſurrectionis nuncia, quæ internuncia & lapſus extiterat & ruinæ, &c. vt quam deceperat arboris viſus, viſus repararet ſepulchri, &c. Ser. 74. à p.

Cum Angelo loquitur.

Et ſedebat ſuper eum. Mulieri, inquit, cui fuerat cum Diabolo lethale conſilium; cum Angelo colloquium ſit vitale. Ex eodem. à m.

M

Pœnitentia ſua Chriſto parat conuiuium.

Venit, inquit, pietatis illa, non voluptatis exhibitura conuiuium: denique & pœnitentiæ ponit menſam, fercula compunctionis apponit, panem doloris infert, potum lachrymis temperat in menſura, & ad delicias deitatis totas, totam pulſat cordis ſui & corporis ſymphoniam, organi planctus dat clamorem, citharam per ſuſpiria longa modulatur, gemitus aptat in fiſtulam: & dum pectus ipſam conſcientiam arguens ſæpè percutit, facit placitura Deo cymbala perſonare: dumque taliter aptat diuinis oculis cibos, totas miſericordiæ copias ſic reportat. Ser. 93. à p.

Sanctiſſima eſt, & imitanda.

Imitemur, inquit, hanc mulierem, quam conſpicimus non ſolum caruiſſe peccatis, ſed ad totum Sanctitatis verticem perueniſſe. Ser. 94. in f.

M

MAGI CHRISTI adoratores.

De genere Noë.

Non ait, Chaldæa arte, ſed de priſca ſanctorum traditione maiorum, erant iſti de genere Noë, de filijs Abrahæ, qui Chriſtum naſci per Deum didicerant, non per artem, cumque hominem, Deum, regem, moriturum alto cognouerant ſacramento. Hinc eſt quod apta Patrum fidei munera portauerunt; vt aurum Regi, incenſum Deo, morituro myrrham ſcienter offerrent; talique munere & pietati ſatisfacerent & honori. Ser. 157. in m.

Prælati Iudæis.

Ex Magorum, ait, fide, eſt gentium credulitas dedicata, & Iudæorum eſt notata crudelitas, &c. Æthiopia præueniet manus eius, &c. Ser. 160. à p.

Magi agnoſcunt in pannis Chriſtum.

Qui nobis, inquit, naſci voluit, à nobis noluit ignorari, &c. Hodie Ma-

M

gus clarum miratur in pannis, quem diu in aſtris patiebatur obſcurum. Ex ſer. 160. à p.

Munera eorum myſtica.

Vide ſupra eodem v. tit. De genere Noë.

Fidei duces ſequendi.

Sicut, inquit, illi magi, qui noſtræ fidei ſunt duces, credulitatiſque principes commoniti in ſomnis, id eſt, in hac vita, quæ ſomno eſt ſimilis, illuſo Herode, id eſt, Diabolo huius mundi principe; per aliam viam, id eſt, per alteram vitam, ad illam noſtram patriam reuertamur, de qua per Adam ciecti infœliciter ſumus; per Chriſtum verò miſericorditer nunc reducti. Ex ſer. 159. in f.

Vide; Sidera.

MARIA.

Sine peccato ſaluata.

Vocabis nomen eius Ieſum. Meritò, ait, Virgini ſalua ſunt omnia, quæ omnium genuit ſaluatorem. Ex ſerm. 144. à p.

M

Nominis eius excellentia.

Maria, inquit, mater vocatur, & quando non Maria mater? Congregationes, inquit, aquarũ appellauit Maria. Nonne hæc exeuntem populum de Ægypto concepit vno vtero, vt emergeret cœleſtis in nouam creaturam renata progenies? iuxta illud Apoſtoli 1. Cor. 10. Bapti ſati ſunt in nube, &c. Et vt ſemper Maria humanæ præuia ſit ſalutis, populum quem vnda generatrix emiſit in lucem, ipſa iure præceſſit in Cantico, Exod. 15. &c. Nomen hoc prophetiæ germanum eſt, hoc renaſcentibus ſalutare, hoc virginitatis inſigne, hoc pudicitiæ decus, hoc Dei ſacrificium, hoc hoſpitalitatis virtus (de Maria Magdalena) hoc collegium ſanctitatis, meritò ergo matris Chriſti nomen eſt hoc maternum. Ex ſer. 146. à m.

Vmbra nominis eius vitalis.

Sine Maria, inquit, nec curari mors poterat, nec vita poterat reparari: veniat Maria, veniat materni nominis baiula, &c. quatenus prodeant ab inferis mortui, mortui exeant de ſepulchris. Ex ſer. 64. à p.

M

Maria gratiæ plenitudo.

Aue gratia plena. Hæc eſt, inquit, gratia quæ dedit cœlis gloriam, terris Deum, &c. Plena, quia ſingulis gratia ſe eſt largita per partes, Mariæ verò ſimul ſe totã dedit gratiæ plenitudo, &c. Ioan. 1. omnes de plenitudine, &c. vnde & Dauid Pſ. 71. Deſcendit ſicut pluuia, &c. Ex ſer. 143. à p.

Euæ contraria.

Venit Maria, & alia Maria. Quò & vnam in duabus nominis vnitas figuraret, & mutatam fœminam diuerſitas panderet perſonarum, &c. Venit, quæ intulit mortem, redit quæ genuit vitam: venit, Adam quæ deduxit ad inferos, redit quæ ab inferis Chriſtum recepit, &c. Quare? Videre ſepulchrum; reatus ſui titulum, facinoris ſui triſte documentum, ſuæ cum Diabolo præſumptionis, ſui quæſtus ferale commercium, vt inde recuperaret fidem, vnde perpetuum ſuæ præuaricationis ſuſtinebat opprobrium. Ser. 77. à p.

Vide ſup. v. Magdalena, tit. Euæ contraria.

M

Figura eſt Eccleſiæ.

Verè, inquit, ſponſa, quæ virginali partu, nouam Chriſti regignit infantiam, &c. Et ibidem ponit virginem figuram Eccleſiæ, & Ioſeph filium Iacob Chriſti figuram. Ser. 146. in m.

Domina eſt.

Ne timeas Maria. Maria, inquit, Hebræo ſermone Domina nuncupatur: vocat ergo Angelus Dominam, vt dominatoris genitricem trepidatio deſerat ſeruitutis, quam naſci & vocari dominam ipſa ſui germinis fecit & impetrauit auctoritas. Ser. 142. à p.

Mortis eſt reparatrix.

Martha, &c. occurrit illi, &c. Mulier, ait, currit pro morte, quæ cucurrit ad mortem, feſtinat ad veniam quæ feſtinauit ad culpam, &c. Et ipſa quæ mortem viro attulit, vt vitam viro referat hæc anhelat, &c. vt quæ fuit perditionis obſequium, ſalutis eadem ſit miniſtra, & ſit tandem per Deum viuentium mater, quæ per Diabolum diu mater extitit mortuorũ, &c. Ac ne multis, perijſſet mulier ſi antè ad

virum Chriſtus Dominus perueniſſet. Hinc eſt fratres, quod per mulierem naſcitur Chriſtus. Hinc eſt quod virum mulier ſemper ventris ſui ſuſcitat de ſepulchro, vt doloribus reuocet quem depulit blandimentis, vt flendo reparet, quem perdidit manducando, &c. Vide ſupra, tit. Vmbra nominis eius vitalis.

Per tria ſata, tria tempora intelligit ab Adam ad Noë, inde ad Moyſem & ad Chriſtum. Mulier, inquit, accepit à Deo fermentum fidei, quæ acceperat à Diabolo perfidiæ fermentum, &c. vt mulier, quæ corruperat fermento mortis in Adam totam maſſam generis humani, fermento reſurrectionis totam carnis noſtræ maſſam redintegraret in Chriſto: vt mulier quæ confecerat panem gemitus & ſudoris; panem vitæ coqueret & ſalutis, & eſſet omnium viuentium mater vera per Chriſtum, quæ erat in Adam omnium mater mortuorum: ob hoc namque Chriſtus naſci voluit vt ſicut per Euam venit ad omnes mors, ita per Mariam rediret omnibus vita, &c. de ſupernis ſuſcipit fermentum verbi, &c. Ser. 99. à m.

M

Cur cum ea Angelus loquitur.

Agit, inquit, agit cum Maria Angelus de ſalute, quia cum Eua Angelus egerat de ruina. Ser. 142. in p.

Vide ſupra v. Magdalena, tit. Cum Angelo loquitur.

Vmbra Spiritus protecta eſt.

Et virtus Altiſſimi, &c. Obumbrat, ait, Dei virtus, ne portatura Deum fragilitas humana ſuccumbat, &c. æſtus noſtri corporis neſcit quam diuinæ protegit vmbra virtutis, nec ſecretum mundanæ habitationis inquirit, quæ ſe ſeptam ſuperni ſplendoris circumſpicit velamento. Ser. 142. à m.

Eius cum Spiritu ſancto ineffabile coniugium.

Qui conceptus eſt, &c. Spiritus, inquit, & Virgo copula terrena non eſt cœleſte ſed eſt ſecretum: hinc quod naſcitur eſt diuinum. Ergo quod natus eſt, confitendum eſt; quomodo natus eſt, tacendum eſt: quia quod ſecretum eſt, ſciri non poteſt: quod clauſum eſt

M

neſcit aperiri : quod ſingulare eſt, non refertur exemplo. Ser. 61 à m.

Quæ, inquit, ibi verecundiæ læſio, vbi init Deitas cum amica ſibi ſemper integritate conſortium, vbi eſt interpres Angelus, fides pronuba, deſponſatio caſtitas, donatio virtus, Iudex conſcientia, cauſa Deus, conceptus integritas, virginitas partus, virgo mater. Nemo ergo iudicet humano modo, quod diuino geritur ſacramento. Nemo myſterium cœleſte diſcutiat ratione terrena; nemo ex vſu tractet nouitatis arcanum : nemo quod ſingulare eſt, metiatur exemplo; nemo contumeliam de pietate componat; nemo periculum ſubeat de ſalute. Ser. 148. in m.

Fide concepit.

Quæ, inquit, credit verbo, meritò concipit verbum. Ser. 142. in f.

Mirabiliter concipit.

Virgo, inquit, concipit, Virgo parturit, Virgo permanet; ergo virtutis eſt caro conſcia, non doloris, quæ magis pariendo integritatis augmenta ſuſcipit, &c. & ſacramentis cœleſtibus

interfuiſſe ſe noua Mater miratur, teſtis ſui partus exiſtit, quæ nullas partus pertulit paſſiones. Ser. 117. in m.

Vellus Gedeonis eſt.

Ex Pſal. 71. Deſcendit ſicut pluuia, &c. Cœleſtis, inquit, imber virgineum in vellus placido ſe fudit illapſu, & tota diuinitatis vnda bibulo ſe noſtræ carnis celauit in vellere, donec per patibulum crucis expreſſum terris omnibus in pluuiam ſalutis effunderet. Ser. 143. in m.

Virgo & Mater eſt.

Cum deſponſata eſſet Mater: Quid, ait, ſibi vult ſponſa mater? ſi mater non ſponſa: ſi ſponſa non adhuc mater; virginitate ſponſa, fœcunditate mater: mater viri neſcia, partus conſcia: aut quomodo non ante conceptum mater:, quæ poſt partum virgo mater? aut genitrix quando non, quæ ſæculorum generauit authorem? Ser. 146. à p.

M

De ea vir natus.

Quia virum non cognoſco, &c. Mulier, inquit, quem virum quæris? quem tu in paradiſo perdidiſti? &c. Redde ex te, quem perdidiſti ex te: prætermitte naturæ ordinem, recognoſce ordinem creatoris. Ille ex te aſſumet, & faciet virum: qui in principio te fecit & aſſumpſit ex viro. Ne quæras virum; ceſſet opus hominis: quia ad reparationem hominis ſufficit ars diuina. Ex ſerm. 142. à m.

Virga onerata fructu.

Ne timeas, &c. Ne, ait, tanto ponderi cœleſtis fabricæ in Maria ſubtilis noſtri corporis arena ſuccumberet, & in virgine totius generis humani portatura fructum virga tenuis frangeretur, fugatura metum vox Angeli mox præceſſit dicens, Ne timeas. &c. Serm. 142. à p.

Beata Mater.

Ecce concipies, &c. Quis, inquit, antè ad fructum peruenit quàm terræ laborem ſentiat & ſudorem? &c. Quis

M

præter viam ad vllam peruenit manſionem ? &c. Beata ergo, & verè beata Maria, quæ præter generandi curas, præter materni doloris faſtidia, tantam germinis peruenit ad gloriam, &c. Tua ex te oritur origo, in tuo germine eſt genitor tuus, in tua carne eſt Deus tuus, & ipſe lucem mundi per te cœpit, qui lucem mundo dedit. Ser. 142. à p.

Benedicta tu. Verè, inquit, benedicta, quæ & diuini germinis ſuſcepit gloriam, & Regina totius extitit caſtitatis. Verè benedicta quæ fuit maior cœlo, fortior terra, orbe latior : nam Deum quem mundus non capit, ſola cæpit; portauit eum qui portat orbem, genuit genitorem ſuum, nutriuit omnium viuentium nutritorem. Ex ſerm. 143. in m.

De Spiritu ſancto eſt, &c. Veniant, ait, audiant, qui Græco turbine, Latinam nubilare niſi ſunt puritatem, ἀνθρωποτόκον, Χριστοτόκον : vt Θεοτόκον tollerent blaſphemantes, &c. Et quod de Spiritu ſancto natum eſt, ſpiritus eſt, quia Deus ſpiritus eſt, &c. Ex ſer. 145. à m.

M

Tremuit ſuſcipiens Iudicem.

Turbata eſt. Quid plura? inquit, mox in ſe ſupernum ſenſit ſuſcipi iudicem; vbi antè iam cœleſtem vidit, & contemplata eſt metatorem. Serm. 140. in m.

Timor eius.

Ne timeas. Quare? inquit, quia inueniſti gratiam, timet non qui inuenit ſed qui perdit. Quid timet quæ ſecuritatem rerum concipit, parit gaudia ſæculorum? &c. Quid timet, quæ ſuſcepit eum, quem timent omnia, quæ timentur? &c. Quid timet, cui Iudex cauſæ eſt aſſertor; integritas, teſtis innocentiæ? Ex ſer. 144. à p.

Magnam penſionem pro vteri domo accepit.

Cogitabat, &c. Cogitat, ait, virgo, quia citò reſpondere facilitatis eſt humanæ, cogitare verò ponderis eſt maximi, & iudicij præmaturi. Quantus ſit Deus ſatis ignorat ille, qui huius virginis mentem nō ſtupet, animū non miratur: pauet cœlum, tremunt Angeli, creatu-

M

ra non ſuſtinet, natura non ſufficit: & vna puella ſic Deum in ſui pectoris capit, recipit, oblectat hoſpitio, vt pacem terris, cœlis gloriam, ſalutem perditis, vitam mortuis, terrenis cum cœleſtibus parentelam, ipſius Dei cum carne commercium pro ipſa domus exigat penſione, pro ipſius vteri mercede conquirat. Ex ſerm. 140. à m.

Quantus ſit Deus ſua magnitudine prodit.

Stupet, inquit, Angelus totum Deum venire intra virginalis vteri anguſtias; cui tota* ſimul anguſta eſt creatura. Ser. 142. à p.

Vide ſupra, tit. proximè præcedentem.

Gratia eius in nos redundat.

Inueniſti gratiam, &c. Et verè, inquit, plenam quæ largo imbre totam funderet, & infunderet creaturam. Ser. 142. à p.

Quo reſpecta ad eam veniendum.

Vide ſupra v. Incarnatio, tit. Secretum eſt.

M

MARTYR.

Ex Dei gratia ſit.

Hoc loco, inquit, attendat auditor, &c. Martyrium non conſtare per meritum ſed venire per gratiam. In paruulis quæ voluntas? quod arbitrium, vbi captiua fuit ipſa natura? De Martyrio ergo debemus totum Deo, nihil nobis, vincere Diabolum, corpus tradere, &c. laſſare tortorem, capere de iniurijs gloriam, de morte vitam, non eſt virtutis humanæ, muneris eſt diuini: ad Martyrium qui ſua virtute currit, per Chriſtum non peruenit ad coronam. Ex ſer. 152. in f.

Martyrium, virtutis eſt.

Ex 1. Cor. 15 Quotidie morior. Semel, ait, mori parum eſt eum, qui poteſt regi ſuo glorioſam ſæpè de hoſtibus referre victoriam, non tam mors, quàm fides & deuotio martyrem facit: & ſicut virtutis eſt, in acie, in conflictu pro re amata ſuccumbere, ita perfectæ virtutis

M

tutis diu agere & conſummare certamina. Ser. 128. à p.

Martyres minus tormenti, quàm Tyranni tulerunt.

Vbi de Tyranno. Plus, inquit, ardebat, quàm vrebat: vrebat in carne, ardebat in corde. Supplicium eius tanto erat grauius, quantò interius. Et de ſancto patiente. Nullum, inquit, eſt ſupplicium damnati, vbi non eſt pœna peccati. Ser. 135. in m.

Carere dementia, inquit, furor neſcit; in ſe namque ſæuit, quoties in alterum tendit: ſe punit, dum percellit inſontem: ſibi lethalis eſt totus, cùm erga iuſtum crudelis exiſtit. Ex ſer 173. in m.

Martyr lætabitur de pœna Tyranni.

Carnis reſurrectionem. Reſurget, inquit, caro, reſurget, vt ipſi ſumus, vt agnitio maneat perſonarum, vt & Martyr de perſecutoris pœna lætitiam ſumat, & perſecutor ſumat de martyris honore ſupplicium. Ser. 60. à m.

M

Martyres imitandi.

Imitandum, inquit, tibi proponitur, quod in memoria martyris celebras. Ex ſerm. 129. à p.

MILES.

Boni militis officium.

Neminem concutiatis. Verus, inquit, miles eſt, qui non concutit, ſed defendit; qui calumniam non ingerit, ſed repellit, qui currit ad regis ſtipendia, non ciuis currit ad prædam. Ser. 137. in f.

Miles ciui prælatus.

Simplicitas, inquit, ciuem bonum facit, non facit militem fortem: hinc eſt quod ille cenſum ſoluit, hic ſtipendia percipit, & honores. Ex ſer. 166. in p.

MISERICORDIA

Dei in peccatores.

Quid audio de te? Cognita, inquit, velut audita imputat, quia in reum non vult accelerare ſententiam, &

conuictum penes ſe velut accuſatum conuenit, qui iudicium geſtit venia ſic præire, &c. Redde rationem, &c. Rationem, ait, petit, non vt exigat ſed relaxet: petit vt petatur; petit hîc, ne petat ibi: petit in ſæculo, ne petat in iudicio: petit citò, ne pœnarum tempus, tempus ſatisfactionis excludat, &c. feſtina ergo ne ſatisfactionis tẽpus perdas, qui tempus operis perdidiſti, &c. Debita ſuſcepi ego, cùm te ſuſcepi: ſolui ego, cùm te abſolui, &c. Iudicium intraui iudex, rei mei reus factus ſum: à pœnalibus ſuſcepi pœnas: à damnatis ſententiam non refugi, &c. vt te per iſta non modo ſubducerem tuæ pœnæ, ſed & meæ conſortem facerem dignitatis. Ex ſer. 125. à p.

Dat tempus pœnitentiæ.

Inſipientibus, inquit, inducias dat credendi, errantes vt reuertantur expectat, patientiam præbet, & veniam, qui non vult proferre ſententiam: ſuſtinet contumaces qui non vult perdere, ſed ſaluare quod fecit Ex ſer 19. in p.

Hæc eſt, inquit, Chriſti magna, larga, ſola miſericordia, quæ iudicium

omne in diem ſeruauit vnum: & homini totum tempus ad pœnitentiæ deputauit inducias, vt quod de vitijs infantia ſuſcipit, rapit adoleſcentia, inuadit iuuentus, corrigat vel ſenectus: & de peccato vel tunc pœniteat, quando ſentit iam ſe non poſſe peccare, &c. faciat de neceſſitate virtutem, moriatur innocens qui totus vixit in crimine. Ex ſer. 42. à m.

Ea abutitur recidens.

Augeantur, inquit, humana facinora, vt bonitas cœleſtis exuperet? Abſit, &c. Medicus non vulneri, ſed curæ proficit & ſaluti, &c. nec peccato, ſed homini largitus eſt gratiam: nec ad multiplicanda, ſed ad delenda delicta imbrem ſuæ pietatis effudit. Ingratus medico, inimicus eſt curæ, qui ſemper curari æſtuat, nec vnquam deſiderat hic ſanari, &c. Miſer qui tali voto reus eſſe contendit per veniam. Fugienda, fratres, dementia iſta eſt; fugienda, quæ etiam poſt curam captiua tenetur amore morborum: recidiua enim lethalis eſt ſæpius ægritudo. Ex ſerm. 113. à p.

M

Miſericordia Dei non ſine Iuſtitia.

In æternum miſericordia eius. Deus, inquit, ſalua veritate miſeretur, qui ſic dat peccatis veniam, vt iuſtitiam in ipſa miſeratione, rationemque cuſtodiat. Ex ſer. 6. in f.

MORS CHRISTI.

Similis Ionæ.

Per deſcenſum Ionæ in Ioppem, ſignat deſcenſum Verbi in terram; per aſcenſum in nauem, Chriſti in Eccleſiam; per fluctus Diaboli tentationes; per ſortem, eamdem in Chriſti veſtem Pſal. 21. Quod autem, inquit, Ionas author ſuæ demerſionis extitit, cùm dicit: Tollite me & mittite in mare; voluntariam Domini indicat paſſionem, &c. Expectatur, inquit, morientis authoritas, vt mori non ſit neceſſitas, ſed poteſtas. Ioan. 10 Poteſtatem habeo, &c. Quomodo? quia Chriſtus etſi emiſit ſpiritum, non amiſit; quia qui omnium in ſua manu recipit & tenet

animas, ipſe animam ſuam quemadmodum poſſit perdere non videtur. Audi Prophetam dicentem, anima mea in manibus, &c. Ex ſerm. 37. à p.

Mortis Chriſti triduum.

Tertia die reſurrexit, &c. Tres dies, inquit, ſepulturæ ſuæ tribus impendit Chriſtus habitationibus profuturos, inferis, terræ, cœlo; inſtauraturus quæ in cœlo ſunt; & quæ ſunt reparaturus in terra: & quæ apud inferos redempturus. Ser. 57. à m.

Tertia die, &c. Vt, ait, per triduanum tempus humana trium temporum generatio ſolueretur, id eſt, ante legem, in lege, & in gratia. Ex ſer. 59. à m.

Chriſtus venit ad mortem in Lazaro.

Vide ſupra v. Chriſtus, tit. Non eſt vbique vt homo.

Mors Chriſti in poteſtate, & voluntate eius.

Poteſtatis, inquit, inſigne eſt, cùm pro multis volens quis moritur, nolens

cùm moritur eſt neceſſitatis extremæ; quia venit de contemptu mortis alterum, alterum de conditione naturæ. Ser. 23. à p.

Vita, inquit, mori non poterat niſi voluiſſet. Datori animæ, animam quis tollere potuiſſet nolenti? Serm. 40. in m.

Deſcendit ad inferos. Mortem, inquit, ſuſcepiſſe, & viciſſe; intraſſe inferos & redijſſe, veniſſe in iura tartari, & tartari iura ſoluiſſe, non eſt fragilitas ſed poteſtas. Ser. 60. à m.

Mors Chriſti lugenda.

Ex Deut. 34. Moyſi, ait, mortuo aſſiſtunt Angeli, agit ſepulchri curam Deus ipſe: Iudaica caſtra ſiſtuntur, diſſimulatur iter, horrida eremi ſtatio duratur, indicitur triginta dierum planctus, & longo lamentationis obſequio ſeruile funus honoratur, & Chriſtus verus vnus Dominus, Creator omnium, Redemptor omnium poſt illam tragicam paſſionem, poſt mortem, & mortem crucis, triduanas à diſcipulis lachrymas non meretur? Terra tremit, turbatur tartarus, ſcinduntur ſaxa, monumenta diſſiliunt, ſol

M

fugit, dies ſepelitur, fit nox totum, & ſoli diſcipuli, &c. Ser. 83. à p.

Omnes creaturas terruit.

Creatoris, ait, iniuriam tota fugerat creatura: necem Domini ſui mundus euitare contendit: ſciens ad totam domum vindictam pertendere, in qua fuerit ſuorum ſcelere dominator occiſus. Hinc eſt quod ſuis ſe deſerentibus fundamentis terra tremuit; ſol ne videret, aufugit; dies ne intereſſet abſceſſit. Petræ quia non valebant diſcedere per naturam nouum ſcinduntur per vulnus, facinus tantum ſono, quia voce non poterant, accuſantes. Ex ſer. 78. in p.

Mors Chriſti nox Iudæis, lux Gentibus.

Veſpera quæ luceſcit. Veſper, inquit, finit non inchoat diem; nec lucem parturit ſed tenebras. Sed hic elementorum auctor, elementorum vices mutat, &c. Reſurgente Chriſto fidelibus luceſcit veſper, dies infidelibus tenebreſcit: diſcipulis nox mutatur in diem, Iudæis dies vertitur & muta-

tur in noctem, &c. Ex ſerm. 75. in p.

Mors Chriſti tranſitoria, vita permanens.

Dum tranſiret inde vidit hominem. Prætergrediebatur, ait, carnis patriam, vt deitatis ſuæ remearet ad ſedem: In Chriſto fratres, tranſitoria eſt carnis iniuria, in quo diuinitatis honor eſt ſempiternus. Ser. 30. in p.

Mors Chriſti mortem ſuperauit.

Paſtor, inquit, pro ouibus morti quæ ouibus imminebat, occurrit: vt authorem mortis Diabolum nouo ordine captus caperet, victus vinceret, puniret occiſus; & ouibus moriendo viam vincendæ mortis aperiret: nam & Diabolus, dum in hominem tendit, proſiliuit in Deum; dum in reum ſæuit, incurrit in iudicem: inuenit ſupplicium, dum ingerit pœnam: ipſe accipit, dum dat ſententiam: & viuens mortalium paſtu mors moritur: dum deuorat vitam; abſorbens reos mors, abſorbetur, innocentiæ dum deglutit authorem: & perit mors ipſa, quæ per-

M

debat omnes; dùm omnium perimere vult ſalutem. Ser. 40. in m.

Mortuus, &c. Hoc eſt, inquit, diuinæ virtutis inſigne, cùm mors morte moritur, author mortis proprio mucrone (ligno) truncatur: prædo capitur ſua præda, infernus vita dirumpitur deglutita. Ser. 57. à m.

Chriſtus, inquit, cœleſtis & verus parens, ſoluta mortis condemnatione per mortem, propria reſurrectione iuſtificat: vt non reus pereat ſed reatus: ipſaque pœna, id eſt, mors, quæ reos iuſſa erat percellere; meriò deficiat, & ſuæ amittat infulas poteſtatis. Cur innocentem, cur ipſum iudicem crudelis & impia auſa eſt contingere? Ser. 110. à p.

Crucifixus. Vt, inquit, quia per lignum mors venerat, rediret vita per lignum. Ser. 59. in m.

Mortem, inquit, Chriſtus vt mors moreretur, accepit: Chriſtus dum occiditur, illud quod omnes occidebat, occidit: ſepulchrum Chriſtus infernum patefacturus intrauit, &c. non eſt vngendus vt mortuus, ſed adorandus vt victor. Ser. 81. in p.

M

Quis, ait, poterat ſubuenire occiſo niſi Chriſtus, qui vitam reparauit occiſus? qui talionem morti reddidit, per mortem, mortem peremit: atque eam prodidit contumacem quæ incubare iuſſa pœnis reorum, attentare auſa eſt ipſum iudicem, inuadere ipſum Innocentiæ præſumpſit authorem. Ex ſerm. 116. in f.

Morte Chriſti viuimus, & abſoluimur.

Adducite vitulum ſaginatum. Communis, ait, vitulus non ſufficit, niſi fuerit pinguis, &c. vitulus pinguis teſtatur paternæ pinguedinem charitatis, &c. Mortuus filius vituli ſuſcitatur ex morte, & vnus vitulus totius familiæ funditur in ſaginam. Ex ſerm. 3. in fine.

Vide ſupra v. Miſericordia, tit. Dei in peccatores.

Mors Chriſti manum aridam ſanat.

In hoc, inquit, homine omnium hominum imago figuratur: in hoc ge-

M

ritur cura cunctorum, &c. Aruerat manus hominis magis ſtupore fidei, quàm ſiccitate neruorum, &c. Antiqua nimis iſta erat; & quæ in ipſo mundi principio contigerat ægritudo, nec arte hominis, aut beneficio poterat hæc curari, quæ iuſta Dei fuerat indignatione contracta, tetigerat vetita, inconceſſa præſumpſerat, cùm ſe ad arborem ſciendi bonum, malumque porrexerat, &c. tunc ariditas noſtræ manus miſerando diſſoluitur, cùm cruore perfunditur Dominicæ paſſionis, cùm in illo vitali ligno crucis extenditur, &c. quo numquam ad arborem concupiſcentiæ, & aridæ redeat voluntatis. Ser. 32. à p.

Mors Chriſti ſignum amoris.

Crucifixus, &c. Audis, inquit, crucifixum, vt ex mortis ignominia magnitudinem ſentias charitatis: mortemque quæ per lignum venit, mortificatam ſcias eſſe per lignum; & credas maiora tibi eſſe reddita per crucis arborem, quàm perdidiſſe te per paradiſi arborem ſuſpirabas. Ser. 60. à m.

M

Mors Chriſti data impijs vt vita iuſtis.

Chriſtus pro impijs mortuus eſt, &c. Si, ait, Chriſtus genus hominum ſic dilexit, vt daret pro impijs & peccatoribus mortem ſuam: iuſtis eum quid credimus largiturum, quàm vitam ſuam, regnum ſuum, gloriam ſuam? Ex te ſuſcepit mortem, quam impijs impenderet ſuper terram: reſeruat tibi quod in ſe, & per ſe ſemper poſſidet, & poſſidet in cœlo. Ex ſerm. 110. à m.

Morti Chriſti fructum centeſimum debemus.

Centum Coros tritici. Poſtquam, inquit, granum tritici quod eſt Chriſtus ſatum eſt in terra noſtræ carnis, & ad vbertatem ſupernam, per Dominicam fœcundatum eſt ſepulturam, factum eſt vt homo fructum centeſiſimum ſuo iam debeat authori. Serm. 126. à m.

M

MORS HOMINIS.

Mors homini non eſt creata.

Si mors, inquit, etiam penes homines eſt criminum pœna, quo auſu concreata homini, & penè antè creditur innocenti Deo inſita eſſe quàm vita. Ser. 112. à p.

Mors ab Adam, à Chriſto vita.

Si vnius delicto mors regnauit, &c. Ita & per vnius iuſtitiam, &c. Ecce, inquit, vnum, & vnum; Adam & Chriſtus: per illum peccatum regnauit in mortem: per iſtum gratia regnauit in vitam: denique duo hæc principia vitæ & mortis; abſolutionis & pœnæ; deſideratæ libertatis, & damnationis extremæ, &c. Quid hic ergo addere ſermo poſſit interpretis? quid adiunges? ſilentium, &c. ſicut fonti fluuius, ſic fructus ſemini: ita origini deſeruit, aut addicta, aut erepta poſteritas. Ser. 112. à p.

M

Mortis veſpera confundit rerum ſpecies.

Cùm ſero eſſet, &c. Serò, inquit, tunc eſt cùm tempus extremum, & hora nouiſſima ſenſibus humanis confuſiones rerum nunciant, quæ procedunt. Ser. 21. à p.

Iuſtè homini inflicta, vt agnoſcat authorem vitæ.

Mortem non videbit in æternum. Iudæe, ait, quos mors in præſenti ſæculo faciebat non eſſe; hos reſurrectio perpetuos reficit in futurum, &c. Sed dico, qui potuit auferre mortem, quare hominem voluit tranſire per mortem? gratior enim medicus, qui anticipat morbos; quàm qui morbis inſerit ſeram, & non ſine dolore medicinam: Iudæe feciſſet & hoc Chriſtus, ſi medico ægrotus non fuiſſet ingratus. Ille & vitam dedit homini & mortem venire prædixit; ſed ille qui aduerſa ſenſerat, proſpera ſeruare neſciuit. Bona quam ſint bona ſcire, niſi malorum cognitione non poſſumus. Ergo magnificabitur Chriſtus, qui & ante inhabitam

M

vitam dedit, & perditam modo reddit: & homo plus gnarus vitæ, erit ſibi cautior, erit plus gratus authori. Serm. 131. à m.

Mors noſtra Chriſti mortem compenſare non poteſt.

Vix pro iuſto quis moritur, &c. Ego vix, inquit, quia me ad mortem non tam voluntas quàm neceſſitas ducit Ioan. 21. ducet te quo tu non vis. In aduerſis fratres, neceſſitas voluntati non poteſt comparari: acquieſcere neceſſitatis eſt: velle, virtutis. Volenti mors ipſa ſubiecta eſt, quia ſemper dominata eſt mors nolenti, &c. ibidem ex Pſalte, quid retribuam, &c. calicem, &c hoc eſt, & ego moriar pro eo. Et quid ſimile? Ille ſponte pro impio & peccatore, ego vix pro iuſto & bono. Et tamen fratres, quia diuinæ charitati nihil ſimile poteſt homo redhibere: det quod poteſt: quia ſecundum quod habet, acceptus eſt. Deficiat ad gloriam, moriatur ad vitam, pereat ad ſalutem. Ser. 110. in f.

M

Mortis timor fidem & ſpem tollit.

Reſurrectionem, inquit, mente, ore, oculis, ſpectet, cantet, cogitet Chriſtianus, vt totam mortis poſſit deſpicere, & calcare formidinem. Mors eſt fratres, deſperationis domina, incredulitatis mater, germana corruptionis, inferni parens, Diaboli coniux, &c. Deinde inducit, mortem ſic per deſperationem internunciam, ſuadentem. Homo cur tua perdis tempora? Ecce domina mors venit animam tuam in nihilum redigens, &c. vt te qui non fuiſſe antequam naſcereris, faciat non eſſe poſt mortem. Redde ergo debita ante mortem, &c. Da luſibus infantiam, &c. Deinde inducit incredulitatem. Te decipit fides, &c. quæ vt tollat præſentia, futura promittit, &c. Subdit de morte. Ducit reges, trahit populos, gentes impellit: non diuitijs redimi, non flecti precibus, non lachrymis molliri, non viribus potuit vnquam iſta ſuperari. Ser. 118. à p.

M

Vana Pholoſòphorum conſòlatio de bono mortis.

Errauere fratres, ait, qui de bono mortis ſcribere ſunt conati, &c. Tunc ſe mundi ſapientes æſtimant & præclaros, ſi id quod eſt ſummum malum, hoc eſſe ſummum bonum ſimplicibus perſuaſerint, &c. ſed hæc fratres, veritas ſubmouet, lux fugat, impugnat fides, Apoſtolus notat, Chriſtus delet, qui dum bonum reddit, malum mortis prodit, damnat, excludit. Ex ſerm. 118. in m.

Ne terreamini ab his, &c. Audiant, inquit, qui de bono mortis veterum vetuſta volumina detriuerunt, &c. Et ſi totis eloquentiæ viribus ad tolerantiam mortis, armarunt animos, ſiccarunt lachrymas, ſuſpiria ſuſtulerunt, negauerunt gemitus, incluſerunt dolores; nihil tamen aut de ſpe certa, aut de perpetua vita, aut de vera ſuis lectoribus ſalute conquiſierunt. Quis homini? quis ſapienti dicat? mori naturæ eſt, neceſſe eſt deperire. Nobis vixerunt veteres, viuimus nos futuris, &c. Suſcipe voluntarius, ad quod vrgeris inuitus;

M

mors antequam veniat non eſt, cùm autem venerit, veniſſe neſcitur: nec ergo amiſiſſe te doleas, quod cùm amiſeris non dolebis. Ser. 101. à p.

Mortis conſolator verus Chriſtus, quia vitæ redditor.

Vide ſupra titulum proximè præcedentem.

Mortem qui vult, ei dominatur.

Vide ſupra, tit. Mors noſtra Chriſti mortem compenſare non poteſt.

Mors ſomnus eſt iuſto.

Sanctorum mors, inquit, ſomnus eſt; peccatorum verò mors eſt, quia in inferno pœnæ viuunt, vitæ pereunt peccatores. Ser. 96. à m.

A Iuſto expectatur.

Vtitur comparatione boni villici, diligentis operarij, deuoti militis. Sic, inquit, ad palmam ſuam cupit venire Chriſtum, qui bella mundi indefeſſa virtute proſternit. Ser. 158. in m.

M

Pretioſa.

Vobis autem dico, &c. Quos, ait, mors abſoluit iſta, non finit, &c. quibus morte vita inchoatur, non finitur; quorum mors pretioſa fit non ſui qualitate, ſed cauſa. Ser. 101. à p.

Non hic perſona, inquit, ſed infirmitas perit, non hic Ioánnes, ſed mors magis tali morte ſuccubuit. Illuſa eſt pœna, carnifex habetur illuſus: Ipſa eſt cognitoris miſeri decepta ſententia, quæ interemptum non perdidit, ſed promouit. Ser. 173. à p.

Volo vt des, &c. Iam tunc, inquit, auidus draco in ſerui capite, Domini deguſtabat ſitiens paſſionem, &c. Cur in diſco? Cur pretioſè geſtas, quem viliter occidis? niſi quia pretioſa eſt, &c. Pſal. 115 hoc ipſum quod vis non agis, quomodo ipſa vis: quia agit te ſuperna ratio aliter quàm vis. Ser. 174. à p.

Gaudendum in morte, cui ſuccedit reſurrectio.

Mortuus eſt, & gaudeo. Hoc, inquit, eſt amaſſe? gaudèbat Chriſtus, quia

M

mœror mortis vertendus mox erat reſurrectionis in gaudium. Serm. 63. à p.

Semper, inquit, de reſurrectione libet, dicere iugiter de reſurrectione delectat audire, quia mori nunquam libet, viuere ſemper delectat. Subdit exempla agricolæ ſpe meſſis: Nautæ, portus & lucri, militis præmij ſe ad omnia aduerſa præparantis Serm. 118. in p.

MVLIER.

Cauſa eſt mortis.

Si fuiſſes hic, &c. Mulier, inquit, & Deum confiteris, & dicis, ſi fuiſſes hic? Deum non abſentant loca, nec tempora repreſentant. Non moreretur Lazarus ſi Dominus fuiſſet ibi, qui erat ibi: ſed ſi in paradiſo tu mulier non fuiſſes, &c. tu mortem gulæ pretio comparaſti, & accuſas abſentiam Dei: quando cauſam mortis fuiſſe tuam præſentiam non recuſas? Ex ſer 63. à m.

Videte locum, &c. Venite, inquit, mulieres, venite, videte vbi Adam poſuiſtis vos, vbi ſepeliſtis hominem, vbi virum veſtro conſilio contruſiſtis, per

M

quod feciſtis pro ſeruis ipſis Dominum ſic iacere. Ex ſerm. 80. à p.

Cauſa eſt fœtoris.

Iam fœtet. Mulier, inquit, & quod fœtet cuius eſt? modo ad te pertinet, quod à te venit ad ſepulchrum, non ſentires fœtorem, ſi in paradiſo ſuaſorem noluiſſes audire, &c. Sed dicendo ſic teſtaris mortem, quam tu mulier intuliſti. Ex ſer. 65. à p.

Cauſa eſt peccati, ſed prima reſurgit in fide.

Qui, inquit, ad Lazarum venerat, quid ſic occupatur in Martha? Quid? vt antè iſta in fide ſurgeret, quàm ille reſuſcitaretur in carne; ſic facit qui & viuis & mortuis conſulturus aduenit Ex ſer. 63. in f.

Hominem poſuit in ſepulchro.

Vbi poſuiſtis eum. Cùm, inquit, dicit, vbi poſuiſtis eum, mulieres increpat, mulieres arguit; hoc eſt, quem ego poſui in paradiſo, in regione vitæ; Ecce vos vbi poſuiſtis eum. Ex ſerm. 64. à m.

M

Ab ea ruina hominis.

Ipſa, inquit, fit totius materia ruinæ, quæ facta fuerat ad ſolatium ſingulare, &c. hinc peccatum primum, &c. O homo antè Dominus omnium, in omnium deiectus eſt ſeruitutem; & timet omnes qui timebatur ab omnibus, & vix arte valet, qui poteſtate regnabat. Ex ſer. 148. à m.

Titulus peccati eius eſt ſepulchrum Christi.

Vide ſupra v. Maria, tit. Euæ contraria.

Lachrymis eſt addicta.

Mulier, inquit, mali cauſa, peccati authot, via mortis, ſepulchri titulus, inferni ianua, lamenti neceſſitas tota; ob hoc naſcuntur lachrymis, mancipantur mœroribus, gemitibus addicuntur, & in lamentis tantum fortes ſunt, quantum viribus inueniuntur infirmæ, &c. hinc eſt quod lachrymis arma vincunt, regna fletibus inclinant, lamentis totam fortitudinem virorum frangunt, &c. Mulier prima currit ad lachrymas, quæ prima currit ad lapſum; præcedit

M

ad ſepulchrum quæ prræceſſit ad mortem, fit reſurrectionis nuncia, quæ fuit mortis interpres. Ex ſer. 79 à p.

Vis lachrymarum mulieris.

Vide ſupra titulum proximè præcedentem.

Pariens eſt miſera.

Vbi de ruina peccati. Mulierem, inquit, de virginitatis gloria, gemitus conſcios deiecit ad partus, &c. & ſoluit antè de reatu pœnam, quàm ſobolis gaudeat de proceſſu, &c. Qualis finis eſt, vbi eſt origo pœnalis? Serm. 44. in m.

In Eccleſia taceat.

Nemini quicquam dixerunt. Quia, inquit, mulieribus audire, non loqui datum eſt; diſcere datum eſt non docere, dicente Apoſtolo 1. Cor. 4. Mulieres in Eccleſia taceant. Denique eadem Maria poſtea & vadit & nunciat, ſed iam non fœminam, ſed Eccleſiam geſtans; vt ibi ſicut fœmina, taceat; hîc vt Eccleſia enunciet & loquatur. Ex ſerm. 82. à m.

Incredula

M

Incredula eſt.

Quis reuoluet? &c. Ab oſtio, ait, monumenti, an cordis? à ſepulchro, ab oculis? Mulieres, obſeratum eſt pectus, oculi ſunt clauſi: & ideo patefacti ſepulchri gloriam non videtis: oleum non corpori dominico, ſed lucernæ cordis veſtri, ſi videre deſideratis infundite, vt luce fidei pateat, quod clauditur incredulitatis obſcuro. Serm. 82. à p.

Ei ne citò credas.

Vbi de dubitatione Apoſtolorum non credentium mulieribus. Altè, inquit, dubitat, qui altius credit: decipi non poteſt, qui non eſt facilis auditui: ignauus nimis eſt, qui poſt exemplum inuenitur incautus, &c. Peritia eſt, non eſt ſegnities cùm ſenſim miles veteranus incedit. Sic Adam nouus cito cecidit, dum cito credidit. Petrus, &c. vt veteranus deliberat, ne vt puer incurrat. Ser. 79. à m.

N

M

Veſpere Chriſtum quærit tarda ad bonum.

Veſpere autem Sabbathi. Veſpera, inquit, mater noctis parturit diem, mutat ordinem, dum agnoſcit authorem, &c. anhelat creatori ſeruire non tempori, &c. Serò mulier currit ad veniam, quæ maturè cucurrit ad culpam; Veſpere quærit Chriſtum, quæ in matutinis Adam ſe nouerat perdidiſſe. Ex ſerm. 74. in p.

Nuncia eſt vitæ, & mortis.

Euntes dicite diſcipulis, &c. Reuertere, inquit, ad virum mulier iam ſanata, & ſuade fidem, quæ perfidiam ſuaſiſti: refer homini Dominicæ reſurrectionis indicium, cui antè tentationis & ruinæ conſilium detuliſti. Ex ſer. 77. in f.

Mortem reparauit.

Vide ſupra v. Maria, tit. Mortis eſt reparatrix.

M

MVLIER COMPTA.

Scandalum eſt.

Scandalum, inquit, populo Iſraëlitico Balaam diuinator obiecit; quando bellatoribus, non cum ferratis viris, ſed cum puellis toto lenocinio fucatis occurrit, vt arma verteret in luxum, triumphum mutaret in inſaniam. Ex ſer. 27. in m.

Vox eius cæcat hominem.

Petrus vt audiuit. Quæ res, inquit, illam Petri ſic tardauerat mentem, vt ab alio audiret Dominum, qui cæteris conſueuerat nunciare? Vbi eſt illud ipſius ſingulare: Tu es Chriſtus, &c. Vbi eſt? In domo aufugerat Caiphæ Principis Iudæorum, tardius ſuum Dominum videbat, qui vocem facile Ancillæ ſuſurrantis audiuit. Ser. 78. à m.

Omnem ætatem perdit.

Deijcit, inquit, pueritiam, perdit iuuentutem; illicit, & inquietat emortuam ſenectutem. Ex ſer. 127. à m.

M

Vnica lubrica totam inficit ciuitatem.

In ciuitate peccatrix. Quia, inquit, fama ſua, famam totius tetigerat ciuitatis; ſicque iam non peccatrix ſolum, ſed ipſius ciuitatis facta fuerat ipſa peccatum. Hæc cognouit quod niſi ab illo ſolo ciuitatis peccatum non poſſet auferri, qui ſolus venerat mundi abolere peccatum. Ex ſer. 93. in m.

Mulieris tactus fugiendus.

Quæ & qualis mulier, quæ tangit eum. Mulieris, inquit, malæ tactus vrit malè conſcium, parem polluit, ſuſpectum notat, hominem malæ voluntatis infamat, &c. Vide ſupra v. Christi miracula, tit. tactus eius primæ mulieris.

MVNDVS.

Eſt vmbra tranſiens.

Vide ſupra v. Homo, tit. Homo tranſit vt arbor, non manet in mundo.

M

Eſt mare fluctuans.

Ad huius, inquit, ſæculi mare, tumens pompa, elatum vertice, vndoſum ſectis, inſcitia fluctuans, clamoſum litibus, fremens ira, ſæuum perfidia, peccatis naufragum, impietate demerſum miſit piſcatores ſuos Chriſtus. Ex ſerm. 47. à p.

Mundi rumor non curandus.

Dimittentes turbam, &c. Dimittunt, inquit, turbam, qui popularem auram & vultum deſerunt incerto ſemper iudicio peruagantem, neque addicti rumoribus humanis, à virtutis itinere retardantur; ſed de bono conſcientiæ ſtabiles & ſecuri, laudum & derogationum mendaces fluctus, comitante Chriſto pertranſeunt. Serm. 21. à p.

N

NOMEN.

Titulus eſt rei.

Sicut, inquit, Dominum prædiorum limitibus affixi tituli proloquuntur, ita nomina ipſa ſæpe Sanctorum merita indicant, teſtantur inſignia. Ita Abraham, &c. vt dilatandus genere, nomine antè dilataretur, ſic Sarah vt & ipſa antè creſcat nomine quàm pignore. Sic & hoc aptauit in nomine Iſaac quod ſenſu paſſa eſt cùm rideret, &c. Sic Iacob qui in vtero cœpit antè luctari quàm viuere, antè viribus ſuperare quàm membris. Sicut Petrus à Petra nomen adeptus eſt, quia primus meruit Eccleſiam fidei firmitate fundare. Ita Stephanus vocatus eſt à corona, quia primus meruit pro Chriſti nomine ſubire conflictum, &c. Stephanus purpuratum duxit exercitum, qui pro Domini ſui adhuc calente ſanguine, ſanguinem ſuum auidus bellator effudit: & quia ſanguine proprio

tinctam ſibi ipſe purpuram conquiſiuit, merito à Rege ſuo conſecutus eſt poſt coronam, qui iam cùm naſceretur, nomen ſortitus eſt à corona. Serm. 154. in p.

NVPTIÆ.

Quæ fœlices.

Fœlices, inquit, nuptiæ, fœlices illæ quibus Chriſtus eſt præſens : non luxu, ſed virtutibus conſecrantur: quid ibi non tranſibit in gratiam, vbi aqua tranſiuit in vinum? Ser. 157. à m.

Vide coniugium.

O

OBEDIENTIA.

Præſtanda ſuperiori exemplo Chriſti.

EDicto, inquit, Cæſaris & pagani Dominus obtemperaturus occurrit; & decreto B. Petri, decreto Principis Chriſtiani ſeruus adhuc aliquis irreuerenter obſiſtit? Ser. 175. à p.

OPVS BONVM.

Lucerna ſignatur.

Vide ſupra v. Caſtitas, tit. cingulo gnata.

Sine opere bono, homo ſuccidendus eſt.

Comparat hominem huic arbori. Infructuoſa, inquit, arbor intricat ceſpitem, necat ſpatia, exhaurit terræ vires, cultorem conficit damno, &c. ac ſic excidere iſtam, lucrum eſt; ſic homo

O

qui naturæ donum, &c. per ſteriles atque inopes actus peruertit, occupat, mergit; authori fructum, cultori gratiam negat; ſicut arbor è terra, ſic iſte vita meretur excidi. Ser.106. à p.

ORACVLVM.

Ridiculum ex pecoribus occiſis.

Occidetur, ait, pecus, vt quod viuum nihil ſciebat, diuinaret occiſum, & loqueretur ex fibris mortuum quod nunquam fuerat ore prolocutum. Ser.5. in m.

ORATIO.

Theſaurus eſt.

Quid eſt, inquit, quod homini aſtare toto tempore libet, & Deo aſſiſtere nec puncto libet? quid de aduerſis queritur, qui ſibi proſpera non precatur? &c. Ex ſer. 43. à m.

Miſericordia & ieiunio ſocianda.

Quod, inquit, oratio petit, impetrat ieiuniū, miſericordia accipit. Dant hæc ſibi inuicem vitam: eſt namque ora-

O

tionis anima ieiunium, ieiunij vita miſericordia, &c. iſta qui ſimul non habet, nihil habet. Ergo qui orat, ieiunet: & qui ieiunat, miſereatur, audiat petentem, qui petens optat audiri, &c. Ieiunum ieiunator intelligat, &c. Improbus petitor eſt, qui quod alijs negat, ſibi poſtulat: homo eſto tibi miſericordiæ forma, &c. Vna hæc pro nobis oratio ſit triformis, &c. Hæc cui in cœleſtibus non aſſiſtunt, ipſe non ſubſiſtit in terris. Per hæc in templum Dei humana pectora conſurgunt. Hæc hominem præſtant Angelum, homini Deitatis deferunt hæc honorem. Hinc eſt quod fit horum ſuffragio Moyſes Deus, & ad triumphos ſuos militare ſibi mandat elementa, &c. Per hæc Elias neſcit mortem, relinquit terras, cœlos intrat, commoratur Angelis, conuiuit Deo, &c. Per iſta Ioannes fit Angelus in carne, cœleſtis in terra, & auditu, viſu, tactu, totam ſolus capit, tenet, complectitur Trinitatem: Et nos, fratres, ſi volumus Moyſi gloriæ, Eliæ vitæ, Ioannis virtutibus, omnium Sanctorum meritis applicari inſiſtamus orationi, vacemus ieiunio, miſericordiæ ſeruiamus, &c. Ser. 43. in p.

O

His adiunctis homo ſit Angelus & Deus.

Vide ſupra v. Ieiunium, tit. Ieiunium dat alas ad Deum.

Deum cogit.

Vide ſupra v. Eleemoſyna, tit. Obligat Deum reddere.

Facienda in communi cum fidelibus.

Si duo ex vobis conuenerint, &c. Vbi ſunt, inquit, qui præſumunt Eccleſiæ conuentum poſſe contemni, & ſolitarias preces venerandæ congregationi autumant anteferri? Qui nil negauit paucis, quid in concilijs & congregatione Sāctorum poſcentibus denegabit? Pſal. 110. Confitebor tibi Domine, &c. Pſal. 132. Ecce quàm bonum, &c. Quia non Deo ſingularitas eſt accepta, ſed vnitas (pater non me reliquit ſolum, vſque modo operatur, &c. ad extrà communia) Spiritus ſanctus Apoſtolis in vnum congregatis vbertate tota ſui fontis illabitur, &c. perdit gratiæ largitatem, charitatis fraudatur bonis, vni-

tatis illum benedictio non manebit, qui de ſe maleficus, & ex defectu ſuo ſtultè ſibi ſufficiens, ſic præter Eccleſiam vitam quærit, quam in ipſa tantum eſſe Propheta teſtatur, &c. quia illic mandauit Dominus benedictionem & vitam vſque in ſæculum. Ser. 132. à p.

Facienda cum fiducia.

Chriſtus, inquit, breuiter orare docuit, qui citò vult poſtulata præſtare, aut quid petentibus ſe non dabit, qui ſeipſum non petentibus dedit? aut in reſpondendo quam facit moram, qui in dictandis precibus vota ſupplicum ſic præuenit? Serm. 67. in p.

Totum, inquit, voluit præſtare, qui ſua ſibi prece voluit ſupplicari. Ex ſer. 69. à m.

Orandi, inquit, thema, materiam petendi, ſupplicandi normam pauciſſimis in verbis, ipſe tibi qui tibi eſt exorandus indulſit: vt ex hoc, &c. ad amoris indicium Rex ipſe officio functus eſt aduocati, vt preces quibus reſponſurus erat, ipſe dictaret. Ser. 70. in fine.

O

Breuiſſimo, inquit, magiſterio orandi latiſſimam capias diſciplinam, &c. Cunctatio ablata eſt impetrandi omnis, imò fiducia collata eſt tota promerendi, quando ipſum ſe legit in precibus qui rogatur: metus locum non habet, vbi à patre filius pietate interprete deſiderat quæ ſancta ſunt impetrare. Ser. 70. in f.

Totam, inquit, petendi formam paucis aptauit in verbis, quia cùm patrem poſtulat, multa prece filius non laborat: ſicut enim petere cogit neceſſitas genitum, ita vrget charitas dare genitorem? Ser. 71. in p.

Iuſta oranda ſunt.

Pater, inquit, qui ſponte præſtat, non tam vt petatur quàm quid petatur oſtendit: vt filius petendo iuſta placeat, qui poteſt iniuſta poſtulans diſplicere. Ser. 71. in p.

[*Patienter expectanda orationis exanditio.*

Quicunque, inquit, cùm ſemel pulſauerit, indignatur mox ſi non fuerit auditus, iſte non eſt petitor ſupplex,

ſed eſt imperioſus exactor. Ex ſer. 39. à m.

Digna Deo petenda.

De omni re, &c. Salua tamen, ait, ea cautela & reuerẽtia, vt à Deo, quæ Deo digna ſunt, poſtulentur: qui enim mala à Deo poſtulat, Deum mali iudicat, & ſentit authorem: & qui vilia, & indigna precatur, præſtantis poteſtatem degener petitor ignorat. Non ergo impia, ſed pia, non terrena, ſed cœleſtia, non illecebris, ſed virtuti congrua, non digna odijs, ſed apta concordiæ, à tali ſemper exoranda ſunt largitore. Serm. 132. à p.

Regnum cœli petendum.

Adueniat regnum tuum. Non, ait, vt Deo veniat regnum habenti ſemper, ſed poſtulas vt tibi veniat non habenti, Ser. 69. in f.

Veniat regnum, &c. Ipſe, inquit, dicit Luc. 17. regnum Dei intra vos eſt: ſi intra nos eſt, veniat vt quid oramus? Eſt in fide, eſt in ſpe, eſt in expectatione; ſed vt in re veniat iam precamur, &c. veniat nobis. Venite benedicti, &c. Ser. 70. in m.

O.

ORIGINALE PECCATVM.

In Adam nos punit.

Sit, inquit, homo peccator, vt ſit Deus iuſtus, quia reatus redundat ad iudicem, ſi pœna percellit innoxiū, &c. Sicut per vnius hominis inobedientiam, &c. Vt ſcirent, inquit, ſe eius culpæ fuiſſe participes, cuius pœnæ ſocios ſe eſſe perſentiunt. Ser. 112. in m.

Minus eſt actuali reſpectu noſtri.

Vſque ad legem peccatum erat in mundo, &c. Vſque, inquit, ad finem legis, hoc eſt, vſque ad aduentum Domini noſtri Ieſu Chriſti accipe. Quia peccatum non imputabatur, cùm lex non eſſet; & quando lex non fuit, quæ cum ipſo homine cœpit? Si lex non fuiſſet, Adam præuaricator vtique non fuiſſet. Sed regnauit mors ab Adam vſque ad Moyſem, &c. quia grauius præuaricatores, quàm peccatores, & non tantum parentum vitio, ſed ſuo iam lapſos facinore, ſæua deuorauit. Ex ſer. 111. à m.

O

Quàm luctuoſum eſt.

Si, inquit, eximij vates ſingularis populi, & vnius vrbis ac ſolius nonnunquam hominis diu lamentauere diſcrimen; quæ mens non totis tenebris obſcuretur, quos oculos non redigat in fontes, & fluenta lachrymarum, quando vnius lapſus extitit ruina cunctorum, &c. qui nos tantarum miſeriarum reliquit hæredes; qui non ſolum collata bona perdidit, ſed omnes poſteros ſuos tam feris creditoribus obnoxios ſic reliquit. O dura hæreditas ac crudelis! ô miſeri quibus nec adipiſci libuit, nec renunciare licuit, &c. Si generi debeo quod natus ſum; nunquid & crimini? vt antè me reum faciat natura, quàm culpa. Vide ſequentia. in p.

A Chriſto purgatum.

Et hinc, ait, grauius lamentanda conditio, quia eius parentis ſoluebat pœnam, cuius vix vitam deguſtarat infantulus, & luebat peccatum mundi, qui mundum cognitum non habebat, &c. Et alterius tibi pœnam ob-

fuiſſe conquereris, qui tibi conſpicis alterius ſubueniſſe iuſtitiam: Nunquid in ſemine tota arbor? vitium ergo ſeminis, vitium totius eſt arboris. Si ſibi ipſa per ſe natura ſubuenire potuiſſet, nunquam eam ad reparandum in ſe author ipſe ſuſcepiſſet, &c. Ecce Agnus Dei: Ecce qui tollit peccatum mundi; peccatum mundi hoc eſt, fratres, quod per vnum hominem Apoſtolus intraſſe teſtatur. Ser. 111. in f.

Ex ligno deteſtandum.

Ecce terræ motus, &c. Modò, inquit, terræ motus magnus. O ſi tunc vel leuis turbo arborem mortiferam deieciſſet! ô ſi nebulæ fumus illius mulieris tenebraſſet aſpectum: ô ſi tetra nubes lethalis pomi ſpeciem caligaſſet: ô ſi manus tangens inconceſſa tremuiſſet, &c. Sed vitijs ſemper ſeruiunt blandimenta, lenocinantur dulcia delictis, virtutibus verò auſtera, & fortia ſunt omnia. Ser. 74. in m.

Damnoſum & deteſtabile.

Peccatum, ait, natura, an ſubſtantia? nec natura eſt, nec ſubſtantia, ſed acci-

O

dens : & aduerſa eſt hæc poteſtas, quæ videtur in opere, ſentitur in pœna, impugnat animam, vulnerat mentem, ipſam violat, confunditque naturam : Et qui plura ? fratres, hoc eſt peccatum naturæ, quod fumus oculis, quod febris corpori, quod dulciſſimis fontibus amara ſalſedo, &c. Peccatum, ô crudelis fera, & non vno capite in hominum genus ſæuire contenta, &c. trino ore fratres, peccatum capit, mors deuorat, deglutit infernus. Ser. 111. à p.

P

PARABOLA.

Senſum internum velat.

SIcut, inquit, in lapide friget ignis, latet ignis in ferro : ipſe tamen ignis ferri ac lapidis colliſione flammatur : ſic obſcurum verbum, verbi ac ſenſus collatione reſplendet. Ser. 96. in p.

Si, inquit, perfecta omnia, ſi robuſta, ſi nullius indiga gigneret, & pro-

ferret natura, profectò aboleretur pietas, ingenium deficeret, ars periret, &c. In cunabulis iam natus homo in homine eſt, ſed latet, &c. inclinatur pietas, deſudat induſtria, ars laborat, &c. Aurum obſcuraretur in terra, gemma occultaretur in lapide, vtraque tamen inuenit, purgat, diſtinguit, elimat opifex diſciplina: & ars eadem, vſque ad murenulæ pretioſæ ſpeciem gratiamque producit: hinc eſt quod ſenſus in littera latet, &c. Ser. 132. in p.

PASTOR.

Quis bonus.

Vbi de Paſtore bono, &c. Senſit, inquit, hoc Rex beatus, & ideo pro balatu clamat. Pſal. 22. Dominus paſcit me, & nihil mihi deerit, &c. Ex ſer. 6. à p.

PATER.

Sine Deo non generat.

Ipſe fecit nos, &c. Inanis eſt, inquit, patris matriſque labor, niſi in germine affuerit opus & authoritas con-

P

ditoris. Pſal. 118. Manus tuæ fecerunt me, &c. & iterum. Tu formaſti me & poſuiſti, &c. Ser. 6. à m.

Deo poſtponendus.

Permitte mihi primùm ire, & ſepelire patrem, &c. Hoc, inquit, ei non primum eſſe debuit, ſed ſecundum: terrenus Pater cœleſti poſtponendus patri, &c. non pietatis obſequium negat, ſed diuinam præponit humanis affectibus ſeruitutem. Ser. 19. à m.

Imitetur Abraham filium offerentem.

Ex Gen. 22. probat Abraham arietem, & Iſaac filium arietis. Aries, ait, Abraham, maturus ad innocentiam, grandæuus ad fidem, perfectus ad hoſtiam, paratus ad holocauſtum: afferebat filium ſuum, filium Arietis, imò ſe immolabat in filio, &c. vt eſſet idem victima & Pontifex; Sacerdos & ſacrificium: Patris erat paſſio ibi tota, vbi filius immolabatur, &c. non quærebatur mors filij, ſed patris charitas probabatur, nec expetebatur ſanguis filij

vbi tota victima in patris dilectione conſtabat, &c. filium pater offerat, non retardet, vt cui præſentem vitam præſtitit, conferat & futuram. Vir coniugem deducat ad fidem, ne quod vnum eſt in carne, ſpiritu ſit diuiſum, &c. Serm. 10. in m.

Quid aliud, inquit, Abraham, quàm corpus ſuum immolabat in filio? Quid aliud Deus, quàm fidem requirebat in patre? qui filium ſicut offerri iuſſit, ſic non permiſit occidi. Ser. 108. à m.

Vide ſupra v. S. Fœlicitas, tit. Eius filij 7. dies & candelabra.

Pius in filios.

Quicquid, inquit, filijs parentes impenderint, repenſabit parentibus parens omnium Deus. Ser. 33. ă p.

Patris nomen veniæ ſpem dat filio.

Surgam, &c. Qua ſpe? inquit, qua fiducia? qua confidentia? Illa qua pater eſt. Ego perdidi quod erat filij; ille quod patris eſt, non amiſit. apud patrem non intercedit extraneus, intus eſt in Patris pectore ipſe qui interuenit, &

exorat affectus. Vrgentur patris viſcera iterum filium genitura per veniam, &c. Diſſimulat iudicem, qui magis implere vult genitorem, & ſententiã citò vertit in veniam, qui redire cupit filium, nòn perire. Ser. 2. à p.

Pater malus cauſa eſt peccati filiorum.

O generatio incredula, &c. In filijs, inquit, patrum perfidiam ſic inurit, & in genitoribus germina ſic venenoſa percellit. Ser 51. à p.

Quantum temporis eſt, &c. Requirit, inquit, paſſionis tempus auctor temporis, &c. tempus aperit, ætatem pandit, reuoluit infantiam vt tanti mali cauſa non tangat ſobolem ſed parentem; quia à Deo ſibi datum pignus, ad Diaboli gratiam, Dæmonum retulit ad honorem, &c. obtulerunt filios ſuos Pſal. 105. &c. Infantia vt in ſe Diabolo locum faceret, quid criminis admiſerat? quid reatus? ſed replentur dæmone paruuli, quando à parentibus ſuis offeruntur Diabolo, Dæmonum ducuntur ad curam. Ex ſer. 51. à m.

P

PAVLVS.

Per zelum, & ignorantiam excuſatur.

Paulus, inquit, de perſecutore factus eſt Prædicator, quia per zelum legis impugnabat legem, & in Deum Dei amore peccabat. Ser. 157. in m.

Subitò conuerſus.

Vbi de Paulo. Nonne, inquit, Paulus acerbo dolore viam noſtræ vexauit, & viſcera genitricis, &c. vt ſubitò & in via naſceretur, qui erat ad fidem viam gentibus præbiturus; meritò ſe abortiuum nuncupat, & miratur ſe fuiſſe natum qui nouit ſe nulla conceptus tempora pertuliſſe, &c. vt cœleſti turbine ac tota tempeſtate Eccleſiæ præueniret tempora parientis. (quaſi filius tonitrui & ceruæ.) Vox Domini, &c. Ser. 56. à p.

Doctrina eius cœleſtes facit homines.

Vide ſupra v. Cratia, tit. Gratia animam cœlo maiorem facit.

P

PAVPER.

Magnæ eſt dignitatis.

Eſt, inquit, virtutibus cognata paupertas, &c. Petrus & Andræas, Iacobus & Ioannes germanitas combinata, imò congeminata paupertas; in Apoſtolorum principes eliguntur, pauperes cenſu, &c. Ser. 28 in p.

Vide ſupra v. Ieiunium, tit. Nullum eſt ſine miſericordia.

Chriſtum repræſentat.

Et quæ, inquit, eſt intelligentia; vbi eſt profeſſa paupertas? &c. ſubiecta oculis, expoſita in publico, &c. non eſt intelligere ſed videre. Oremus, fratres, vt ipſe nobis intelligere intelligenda concedat, qui ſe intelligi in paupere ſic demonſtrat: quod ipſe qui cœlum tegit, ſit nudus in paupere: quod in eſuriente eſuriat ſaturitas rerum: quod ſitiat in ſitiente fons fontium. intelligere quomodo non magnum eſt? quomodo non beatum intelligere, quod ei ſit ampla paupertas, cui anguſtum eſt cœlum? qui ditat mundum quod egeat

in

P

in egente? quod ſe Deus amore pauperis ſic deponat, vt non adſit pauperi, ſed ſit ipſe pauper, &c. Sed quomodo aut in ſe transfuderit pauperem, aut ſe in pauperem fuderit, dicat ipſe iam nobis: Matt. 25. Eſuriui, &c. ſibi datum clamat quod pauper acceperit: ſe manducare dicit; quod, &c. O quid agit amor pauperis; gloriatur in cœlo Deus: vnde pauper erubeſcit in terra. Paruus fuiſſet amor pauperis, quod pauperem ſuſcepiſcet, niſi & paſſiones pauperis ſuſcepiſſet: & certe verus amor non niſi paſſionibus probatur, &c. nimis eſt quod ſapit pauperis cibus, qui totius creaturæ bona non eſurit: ſaginatum ſe in eſca pauperis prophetizat in regno cœli coram omnibus Angelis, in conuentu reſurgentium. Ser. 14. à p.

Homo, inquit, da patri, crede Deo; quia & hæredi pater, & Deus homini creditum non negabit; tenere tua non poteſt, qui ſua dedit, &c. certè quibus regnum contulit, quid negabit? Ser. 22. à p.

Ad hoc, ait, pauperis diuerſorium primus intrauit, vt antè humanitatis debitor quàm largitor exiſteret. Imita-

P

PAVPER.

Magnæ eſt dignitatis.

Eſt, inquit, virtutibus cognata paupertas, &c. Petrus & Andræas, Iacobus & Ioannes germanitas combinata, imò congeminata paupertas; in Apoſtolorum principes eliguntur, pauperes cenſu, &c. Ser. 28 in p.

Vide ſupra v. Ieiunium, tit. Nullum eſt ſine miſericordia.

Chriſtum repræſentat.

Et quæ, inquit, eſt intelligentia; vbi eſt profeſſa paupertas? &c. ;ſubiecta oculis, expoſita in publico, &c. non eſt intelligere ſed videre. Oremus, fratres, vt ipſe nobis intelligere intelligenda concedat, qui ſe intelligi in paupere ſic demonſtrat: quod ipſe qui cœlum tegit, ſit nudus in paupere: quod in eſuriente eſuriat ſaturitas rerum: quod ſitiat in ſitiente fons fontium. intelligere quomodo non magnum eſt? quomodo non beatum intelligere, quod ei ſit ampla paupertas, cui anguſtum eſt cœlum? qui ditat mundum quod egeat

in

P

in egente? quod ſe Deus amore pauperis ſic deponat, vt non adſit pauperi, ſed ſit ipſe pauper, &c. Sed quomodo aut in ſe transfuderit pauperem, aut ſe in pauperem fuderit, dicat ipſe iam nobis: Matt. 25. Eſuriui, &c. ſibi datum clamat quod pauper acceperit: ſe manducare dicit; quod, &c. O quid agit amor pauperis; gloriatur in cœlo Deus: vnde pauper erubeſcit in terra. Paruus fuiſſet amor pauperis, quod pauperem ſuſcepiſcet, niſi & paſſiones pauperis ſuſcepiſſet: & certe verus amor non niſi paſſionibus probatur, &c. nimis eſt quod ſapit pauperis cibus, qui totius creaturæ bona non eſurit: ſaginatum ſe in eſca pauperis prophetizat in regno cœli coram omnibus Angelis, in conuentu reſurgentium. Ser. 14. à p.

Homo, inquit, da patri, crede Deo; quia & hæredi pater, & Deus homini creditum non negabit; tenere tua non poteſt, qui ſua dedit, &c. certè quibus regnum contulit, quid negabit? Ser. 22. à p.

Ad hoc, ait, pauperis diuerſorium primus intrauit, vt antè humanitatis debitor quàm largitor exiſteret. Imita-

O

ri Deum euidenter iſte geſtiuit, qui antè in corpore ſuſcepit obſequia, quàm beneficia homini diuina concederet. Ser. 136. à p.

Pauper ditat diuitem.

Non, inquit, trepidet erogando; deficere neſcit cui porrigit manum parcus acceptor. Ser. 14. in m.

Portat noſtra in cœlum.

Date eleemoſynam, &c. Ne, inquit, cui forte deeſſet euectio ad portanda illa quæ dimittitis, angariatus eſt pauper: ferunt pauperes onera noſtra; & volentes ferunt, quia non tali deprimuntur onere, ſed leuantur. Serm. 25. à p.

Pauper Lazarus habuit fauſtas vices.

Vide ſupra v. Diues, tit. Diuitis vices diuerſæ à paupere.

Ei paupertas bonorum cauſa fuit.

Pauperem, inquit, prouexit ad Philoſophiam paupertas, ad virtutem do-

lor, contemptus ad patientiam, neceſſitas ad voluntatem, fames ad ieiunium, ſitis ad tolerantiam, ad vitam mors, ad præmium pœna, ad cœlum terra, egeſtas ad regnum. Ser. 124. à p.

PAX ET PACIFICVS.

Laudes Pacis.

O quàm deſiderabile, inquit, nomen pacis, quàm religionis Chriſtianæ ſtabile fundamentum, & altaris Dominici cœleſtis ornatus: Et quid dignum poſſumus de pace proloqui? Pax nomen eſt ipſius Chriſti, ſicut & Apoſtolus dicit. Epheſ. 2. Quia Chriſtus eſt pax noſtra, qui facit vtraque vnum. Serm. 149. à p.

Pax à Chriſto reſurgente.

Dum, inquit, rebellis Iudæa creatorem ſuum debellare contendit, &c. terris abſtulit pacem, concordiam rerum ſoluit, &c. Deſcribit chaos in paſſione. Hinc eſt, inquit, quod reuerſus ab inferis Chriſtus, vt rebus pacem reddat, exclamat, Pax vobis: benè addidit, vobis; quia iam terra ſteterat, dies re-

dierat, ſol recurrerat, & ordinem ſuum compago mundi redditum iam tenebat: Diſcipulis autem manebat adhuc bellum, & collidebat eos acriter fidei, perfidiæque conflictus, &c. Inſiſtebant mentibus eorum cogitationum caterruæ, &c. inter miracula innumeroſa ſignorum Chriſti, & multimoda paſſionis eius genera, &c. nunc ſpiritus eorum tollebatur ad cœlum, &c. & in intimis eorum, tali procella ſæuiente portum quietis nullum, nullam ſtationem pacis poterant inuenire, &c. Hinc ſubdit à Chriſto ventis imperante dictum: Pax vobis; ego ſum crucifixus ille, &c. per me Deus, per vos homo, &c. Ego ex mortuis ſum viuus, ex inferis ſum ſupernus, &c. Noli timere Petre, quod negaueris; quod fugeris tu Ioannes, &c. Ser. 81. in p.

Pax ſeruanda.

Dixit eis iterum pax vobis. Quid, inquit, repetitæ pacis largitas iſta manifeſtat? niſi quia quietem, quam ſenſibus indixerat ſingulorum, vult etiam inter eos repetitæ pacis donatione ſaluari. Ser. 84. à p.

P

Quanta bona ſint vitæ communis pacificæ.

Si duo ex vobis conuenerint, &c. Vide ſupra v. Oratio, tit. Facienda in communi cum fidelibus.

Spiritus ſanctus, inquit, Apoſtolis in vnum congregatis vbertate tota ſui fontis illabitur, &c. perdit gratiæ largitatem, charitatis fraudatur bonis, vnitatis illum benedictio non manebit, qui de ſe maleficus & ex defectu ſuo ſtultè ſibi ſufficiens, ſic præter Eccleſiam vitam quærit, quam in ipſa tantum eſſe Propheta teſtatur, &c. quia illic mandauit, &c. vitam vſque &c. Iſti ſunt qui corpus Chriſti diſſipant, membra diſperdunt, nec ad decorem ſuum patiuntur formam dominici habitus peruenire, &c. Pſal. 44. Specioſus forma, &c. habent quidem ſingula membra proprium ſui munus officij, quod tamen tunc implere poterunt, ſi connexa ſibi & compaginata perfecti corporis perueniant ad decorem, &c. Subdit congregationem ſimilem vnitis membris, ſingularitatem diuiſis. Homo, inquit, quid aliud te docuit in tuo

corpore, aut ſic diuiſa coniunctio, aut tam coniuncta diuiſio, niſi vt ex multis vnus, & vnus in multis viueres? Eſt membrorum commercio ſalutaris: pretioſus oculus, ſed ſi perſeuerat in corpore: alioqui vbi corpori defuerit, ſibi non aderit; euulſus à corpore nec ſibi videt, &c. debent illi membra omnia ſuæ lucis obſequium, ſed & ipſe oculus ſentit ſe debere corpori quod lux eſt, &c. Lex data eſt non vni ſed omnibus; Chriſtus non pro vno nec ad vnum, ſed ad omnes & pro omnibus venit, vt redintegraret omnes in vnum; ſolum bonum, ſolum iucundum, &c. Ecce quàm bonum, &c. Ex ſerm. 132. in m.

Væ ſoli diuiſo à communi.

De miſſis binis. Binos, inquit, mittebat, ne deſtituta ſingularitas aut negaret vt Petrus, aut fugeret vt Ioannes. Citò cadit fragilitas humana, quæ de ſe ſuperbè confiſa deſpicit ſocios, non vult habere collegam. Ser. 170. à m.

Diſcordia mortis cauſa.

Cain, &c. In exitium, inquit, fraternum mortis dignus extitit dedica-

tor, &c. ſic ex diſcordia nata mors ſemper humanam ſcindit & ſeparat charitatem. Ser. 96. in m.

Pacifici ſunt filij Dei.

Non, ait, peruenitur ad vocabulum filij Dei, niſi per nomen pacifici. Pacem relinquo vobis; in pace vos dimiſi, in pace vos inueniam; plantare pacem radicitus eſt Dei, euellere penitus, inimici. Ser. 53. in p.

PECCATOR.

Peccator à Deo auerſus.

Stans retro, &c. Venit, inquit, mulier, & venit retrò, quia reus animus poſt tergum ſtat ad veniam; quia per culpam nouit ſe vultus fiduciam perdidiſſe. Ser. 93. à p.

Abit & ſtat ſimul.

Qui non abijt, &c. Quod, inquit, in concilio abire, & in via ſtare dixit; forſitan videatur abſurdum; cùm in concilio conſiſtere, & in via abire magis hominum ſit in vſu: peruerſa quidem ſunt vniuerſa peruerſis, nec poſ-

P

ſunt tenere ordinem, quæ per ordinem non aguntur, &c. Abijt à ſe iniquus; à Deo dum receſſit, nec ſtat in concilio impijs cogitationibus qui vagatur, &c. cùm ſua ſemper mente volutetur vt ebrius. Ser. 44. à p.

Et in via peccatorum, &c. Non, ait, dixit, non venit, nemo enim in viam non venit peccatorum; in quam nos lex ipſa naturæ perducit & mortis, ſed beatus ille qui non ſtat in ea: ſtat ille qui demoratur in ea, qui leuat onera peccatorum, & onuſtus viator tardè peruenit, & cœleſtem clauſam ſibi inuenit manſionem. Subdit ex Pſal. 37. Sicut onus graue, &c. & quia toto vitæ tempore has ferebat, exclamat, Incuruatus ſum vſque in finem. Ex ſerm. eodem. in m.

Peccatoris vita eſt mortalis.

Viuendo luxurioſè, &c. Mortalis, inquit, eſt iſta vita; quia morítur virtutibus qui vitijs viuit, ſepelitur famæ, perit gloriæ. Ex ſerm. 1. à m.

P

Peccator Diabolum portat in capite.

Erat inclinata, &c. Sic, inquit, premebatur publicanus ille, qui oculos ſuos ad cœlum tollere non valebat, &c. hoc ſuſtinens Propheta beatiſſimus ſic canebat. Pſal. 27. Sicut onus graue, &c. & vt ſui operis aperiret authorem, alibi ſic profatur. Pſal. 63. Verticem capilli perambulantium, &c. quia qui non reſiſtunt delictis, ſed perambulant in eis, eorum Diabolus & equitat & percurrit in vertice. Ex ſer. 105. à p.

Diabolum paſcit.

Vide ſupra v. Diabolus, tit. Noſtris malis paſcitur.

Sibi, non Deo nocet.

In altum tendens, inquit, cadit ab alto, cœlum pulſans intrat profundum, in ſe vadit qui vadit in Deum, ſe occidit qui vitam conatur occidere. Ex ſer. 152. à p.

Tulerunt lapides, &c. Ædificantes, inquit, turrem vt altius caderent ipſi lapides prouiderunt; & iſti la-

pides non vt Deum occiderent; ſed ſe vnde occiderent miſerabiles attulerunt. Ex ſer. 131. in f.

Peccatorem amat Chriſtus.

Vide ſupra v. Conuerſio, tit. Cibus Chriſti eſt.

Ad Chriſti pedes ſit firmus.

Stans, &c. Et benè ſtans, inquit, quia iam cadere non poteſt; qui ad Chriſti pedes meruit peruenire, &c. vt Chriſti veſtigijs innixa percurreret per viam vitæ, quæ per viam percurrerat mortis. Ser. 93. à m.

Deo concurrat ad veniam.

Attulit alabaſtrum, &c. Portauit, inquit, oleum, quia medicinam lethali vulneri à ſuperno medico perquirebat. Ser. 93. in m.

Quò maior, Deum magis eleuat.

Ecce mulier, &c. Exaggerat, inquit, Euangeliſta mulieris facinus, vt accumulet indulgentiam largitoris Ser. 93. à p.

P

Cum eo Chriſtus recumbit ad veniam.

Vt cognouit quod accumberet, &c. Non, inquit, ad ſtantem, ſed ad ſedentem audet venire peccatrix: Deus cùm ſtat, (in Synagoga Deorum, &c. ſtetit & menſus eſt) corripit, cùm ſedet, iudicat: proſtratis coniacet, cùm decumbit, &c. Inclinem ad miſerandum ſupernam didicit maieſtatem. Ser. 93. in m.

Cùm, inquit, in Euangelio à Scribis & Doctoribus legis apud Dominum iſta accuſaretur adultera, auertit faciem ſuam Dominus, & declinauit in terram: ne crimen cerneret quod puniret: & maluit fratres, in puluere ſcribere veniam, quàm dare in carne ſententiam. Ser. 115. à p.

Peccator in reprobo ſenſu.

Non, inquit, parui eſt cruciatus, viſa non cernere, audita neſcire, ſalutifera velut noxia declinare; virtutes quaſi vitia ſic cauere; dicente ipſo Domino: In parabolis loquor, vt videntes non videant, &c. Ser. 132. à p.

P

Peccator à Deo præfertur Diabolo.

Diabolum, inquit, ſic reliquit, vt perderet, & gentilem ſuſtinere paſſus eſt famem, vt rediret. Ser. 5. à m.

PECCATVM.

Clamat.

Diffamatus eſt apud illum, &c. Clamabat cœlum, inquit, clamabat terra, dolebant Angeli, quando iam tota ſæculi fama loquebatur. Ser. 125. à p.

Peccatum ignorantiæ, & malitiæ punitur.

Seruus qui cognouit voluntatem Domini, &c. Ille quidem, inquit, qui per conſcientiam peccat, meritò grauius ſoluit conſcientiæ pœnas; ſed & iſte per ignorantiæ culpas, plagas ignorantiæ non vitabit: Deum ſicut contemnere non licet, ſic non licet ignorare. Ser. 26. in f.

Peccati via deſerenda.

Peccatorum, ait, viam viator ille

pertranſit, qui mala huius vitæ videt, ſed deſpicit; ſentit, ſed calcat; patitur, ſed vincit; dum fugit illa plus currit, ſed occurrit illi cœleſtis ianitor, cœleſtis illi manſio ſe non claudit. Ser. 44. à m.

Peccatum Deus diſſimulat.

Iudex, inquit, cùm vult cognoſcere, hominem reſpicit, non culpam: Pater cùm miſereri vult filio, affectum cogitat non delictum; ſic in homine Deus ſui memor eſt operis, vt operis obliuiſcatur humani. Ex ſer. 54. à m.

PETRVS.

Nomen impleuit.

Petrum, inquit, vocari in alijs appellatio nominis eſt, in hoc prærogatiua virtutis, verè beatus Petrus immobile fundamentum ſalutis. Ex ſer. 107. à p.

Sedebat, inquit, ſuper petram, vt ſoliditas ſedis daret credentibus firmitatem. Ponebat Angelus ſuper petram fundamenta fidei, ſuper quam Chriſtus erat Eccleſiam fundaturus, qui dixit: Tu es Petrus. Matt. 16. Serm. 74. à m.

P

Laudes eius & officia.

Ipſe, inquit, eſt cuſtos fidei, Petra Eccleſiæ, ianitorque cœlorum: ipſe eſt Apoſtolicus piſcator electus, qui ad ſe turbas, errorum fluctibus merſas, hamo ſanctitatis inuitat, & doctrinæ ſuæ reti concludit ad fidem hominum multitudinem copioſam. Eſt etiam ipſe beatiſſimus & apoſtolicus auceps, qui animas iuuenum per aëra volantes calamo diuini ſermonis attingit, &c. Quicunque inuias ſolitudines, &c. incolebant mirabilem Petrum magis veniunt videre quàm ſæculum: Datum eſt illis aliquando diſcere, difficilius quidem ſed glorioſius mundo præſente luctari: & aduerſus inſtructas delinquentes turbas aciem quandam diſponere ſanctitatis. Quanta enim in mundo poſitis poſt certamen palma eſt? ſi in ſolitudine conſtitutis ſine luctamine coronæ debentur. Ser. 107. in m.

Pœnitens.

Vide ſupra v. Lachrymæ, tit. Sunt inſtar maris.

P

Martyr.

Tunica, inquit, præcinxit ſe, qui præcingendus erat martyrij paſſione, dicente Domino, Ioan. 21. Alius te præcinget, &c. Ex ſer. 78. in f.

POENITENTIA.

Inſtituta cum poteſtate abſoluendi.

Quorum remiſeritis, &c. Dedit, inquit, poteſtatem remittendi peccata, qui inſufflatione ſua infudit ipſum cordibus eorum, & largitus eſt remiſſorem. Ser. 84. in m.

Eius neceſſitas.

Vbi ſunt, inquit, qui per homines hominibus remitti peccata non poſſe præſcribunt, &c. Remittit peccata Petrus, & toto cum gaudio ſuſcipit pœnitentes, atque omnibus ſacerdotibus hanc à Deo conceſſam amplectitur poteſtatem: qui post negationem niſi pœnitẽtiam reperiſſet, Apoſtolatus gloriam, & vitam pariter perdidiſſet. Et ſi Petrus per pœnitentiam redijt, quis ſine pœnitentia ſubſiſtit? Ser. 84. in m.

P

Signata per numerum quinquagenarium.

Scribe quinquaginta. Quinquageſimum, ait, numerum ad miſericordiam pertinere Dauid pandit, cùm Pſal. 50. cantat, clamans; Miſerere mei Deus, &c. Ser. 126. à m.

Medicina neceſſaria.

Si quo, inquit, forte mens noſtra iaculo fuerit confixa peccati, ſi caro tumeſcat ex crimine, ſi vitiorum ſanie fragilitas humana corrumpatur: tunc ægris illa quæ non ſanis, pœnitentiæ medicina ſuccurrat, ferrum compunctionis accedat, apponatur aduſtio tunc doloris, adhibeantur ſuſpiriorum tunc fomenta, &c. Ferat, ferat amaram pœnitentiæ curam, qui ſeruare debitam noluit ſanitatem. Cui ſua vita chara eſt, dura nulla eſt cura: Medicus non fit ingratus, qui per doloren reuocat ad ſalutem; qui innocentiæ creditum ſeruat, pœnitentiæ non ſoluit vſuram: Dominus hoc aperit dicendo. Matt. 9. Non eſt opus ſanis medicus, & c. Serm. 167. à m.

P

Eam expectat Deus.

Quod, inquit, moras facit, nos ſibi redire deſiderat, non perire,&c. Serm. 167. à p.

Debita ſoluit.

Ait intra ſe, &c. Pungit, inquit, cor ſuum, ſtimulat mentem ſuam, & omnia vexat interna, vt à ſe pœnitentiam quam pro ſe dare poſſit, extorqueat. Serm. 125. à m.

Eripit iudicio Dei.

Ne iudicemur, inquit, Iudices noſtri ſimus, pœnitentiam debemus nobis, vt poſſimus nobis auferre ſententiam. Ex ſer. 167. in m.

Diſtantem à Deo, citò ipſi iungit.

Surgens venit ad patrem. Surrexit, inquit, iſte mentis & corporis de ruina; ſurrexit de profundo inferni; cœli alta contingens apud cœleſtem patrem filius ſurgit plus de venia, quàm corruit de reatu, &c. Venit non greſſu pedum, ſed mentis inceſſu: longinquus terreni itineris non indiguit; quia compendia

viæ ſalutaris inuenit: Diuinum patrem neſcit viarum curſu quærere, qui fide quærens mox ſibi illum inuenit eſſe præſentem. Ex ſer. 3. in p.

Facit appropinquare regnum cœli.

Pœnitentiam agite. Quare, inquit, non magis gaudete? Gaudete magis quia ſuccedunt humanis diuina, cœleſtia terrenis, &c. Pœniteat planè, pœniteat, qui diuinis prætulit humana, &c. Appropinquauit enim regnum cœlorum. Regnum cœlorum, eſt præmium iuſtorum, iudicium peccatorum, impijs pœna. Beatus ergo Ioannes qui pœnitentia iudicium voluit præueniri, peccatores non iudicium voluit habere ſed præmium. Ex ſer. 167. à p.

Pœnitentia ſera.

Quid faciam? Semper, inquit, homo bona facere tunc cupit, quando mors faciendi tempus ademit. Ex ſer. 125. à m.

P

Vel ſera latronis cœlum rapuit.

Currat, inquit, pœnitentia, ne ſententia præcurrat, &c. ne de arcto temporis pertimeſcamus; quia author temporis neſcit arctari: probat hoc Euangelicus latro, qui in cruce & in hora mortis rapuit veniam, inuaſit vitam, effregit paradiſum, penetrauit ad regnum. Ex ſer. 167. à p.

Camelum per foramen inducit in regnum.

Ioannes habebat veſtimentum de pilis camelorum: Accepit, inquit, tortuoſiſſimi pilos animantis, nihil habentis recti, nihil gratiæ, nihil decoris, quem natura dedit labori duro, addixit magno ponderi, extremæ tradidit ſeruituti: tali pœnitentiæ magiſter indui debuit veſtimento; vt qui à recti detorſerant diſciplina, & deformes totos formis reddiderant peccatorum, magnis pœnitentiæ ſarcinis ſubderentur, &c. vt directi & attenuati in modum acus per anguſtum pœnitentiæ foramen ampla remiſſionis intrarent: & impleretur Dominicum dictum: Matt. 19. Ca-

P

totius Deitatis pertingant gloriam, perueniant ad honorem. Ser. 76. in m.

Negotiator margaritarum.

Neminem, ait, qui hoc audit, nomen negotiatoris offendat: hic negotiatorem loquitur, qui dat miſericordiam, non qui dat fœnoris ſemper vſuram: prouidentem ornamenta virtutum, non irritamenta vitiorum, grauitatem morum, non lapidum pondera perferentem; honeſtatis, non luxus monilia portantem. Ser. 47. à p.

Sit humilis in exordio.

Cùm ſit, ait, verbo diues, ſcientia copioſus, magnus ingenio, loco primus; egeni ſenſus, & mediocris eloquij noſtri audientiam concupiuit: illius prophetæ inſtar, qui illius viduæ victum eſuriuit extremum, & paruulorum eius ſua fame vexauit anguſtias, nouum differens ſua petitione miniſterium, vt petendo tribueret, eſuriendo ſaturaret, & exhauriendo deficientibus horreum diuina largitate cumularet, &c. Ex ſer. 136. in m.

P

Sine Deo eſt aridus.

Diuinus, inquit, ſermo in poteſtatè dantis eſt, non dicentis, &c. Deus qui loqui dat, tacere facit; & imperat ſilentium, qui inſerit verbum: dominatur diuinus ſermo, non ſeruit; quia Deus verbum, &c. hoc doctor accipit, quod meretur auditor, &c. Hieroſolymitanus fons abundat cùm impellit Angelus, non cùm ſitit hauritor; ſic Sacerdotis ſermo exuberat; quando dat Deus, non cùm perorat Sacerdos, &c. Quæ tacentis culpa, ſi imperat ſilentium vis iubentis? &c. Vide per totum excuſationem, quod hæſerit concionator. Ex ſer. 86. in p.

Non quærat verborum flores, ſed doctrinam ſolidam.

Qui, ait, maturitatis fructum quærit, deſpicit amœna camporum: violæ, roſæ, lilia, grati flores: ſed gratior panis: quod eſt odor naribus, hoc eſt auribus ſermonis ornatus: quod dat panis vitæ: hoc ſcientia dat ſaluti: ſeponenda eſt ergo eloquentiæ voluptas, quando ſcientiæ depoſcitur fortitudo. Ser. 18. in m.

P

Aptet ſe auditoribus.

Nutritor pius, inquit, niſi totus fuerit redactus in paruulum: numquam paruulum, perfectum perducit in virum: denique tunc vocem tenuat, verba ponit, agit nutibus, &c. greſſum tardat, geſtit non ambulare, ſed repere: ridere ſimulat, timere fingit, flere mentitur, quia eſt in illo mendacium pietas, deſipuiſſe prudentia eſt, eſt infirmitas virtus: hoc reor beatum Paulum feciſſe cùm dicit: factus ſum paruulis in medio veſtri tanquam ſi nutrix foueat filios ſuos, &c. Hoc ſtultitiam dicere non poteſt, qui ſcit amare. Vnde vos iam Patres, iam fortes, iam prudentes deprecor vt me patiamini paruulis Domini mei, dependere debitæ nutritionis obſequia, & blandimentis hodie magis congrua, quàm peritiæ verba depromere, non quadrare, ſed liquare ſermones, & eos adhuc teneris faucibus in modum lactis effundere: docente Apoſtolo. Lac potum dedi vobis, &c. Venite filij, audite me, &c. Ex ſer. 62. in p.

P

Communia dicat.

Regni ſui, inquit, ſimilitudines iterat, variat comparationes, quas non de occulto ſumit, non captat de cœleſtibus, ſed profert de quotidiano vſu, & de communi conuerſatione proponit, vt ad omne genus hominum perueniat, quod eſt omnibus profuturum, iuxta illud Prophetæ, Pſal. 48. Audite hæc, &c. Si quid de diuinitatis occulto, ſi quid de ſecreto regali, ſi quid de penetralibus diuitum afferret in medium, hoc neſciret pauper, &c. Nunc verò loquitur nota diuiti, vſitata pauperi, omnibus vitæ ipſius neceſſitate vernacula: quia homo in Dei vocatione quæritur, non diſcernitur in eius vocatione perſona. Ex ſer. 99. in p.

Paulum imitetur patiendo pro auditoribus.

Paulus, ait, vapulando docuit, non cædendo, vt eximius magiſter quot ſunt homini mores, tot ferret & exciperet paſſiones. Ser. 101. à p.

PROPHETA.

Scit tantum reuelata.

Hic ſi eſſet Propheta, &c. Phariſæe, inquit, erras, neſcire magis potuit ſi eſſet Propheta; quia prophetia non eſt humani arbitrij, muneris eſt diuini: vnde propheta ſcit non quantum vult; ſed quãtum dederit ille qui tribuit prophetiam, &c. Phariſæus Chriſtum prophetam crederet, ſi expoſita oculis, nota populis ſi videret. Ex ſerm. 94. in p.

S. PROIECTVS.

In Deum proiectus ex vtero.

Proiectum dixi, inquit, ſed non abiectum iuxta illud: In te proiectus ſum Pſal. 21. Et verè iſte proiectus ex vtero humanæ matris; matris diuinæ in vtero iugiter manſit: qui domus ſuæ neſcius, domus Dei eſſe perſtitit habitator. Ser. 165. in m.

P

PROVIDENTIA DEI.

Coruis prouidet.

Conſiderate coruos. Luc. 12. Dubiũ, ait, merito infidelem ad auem mittit amicam belli, furoris ſociã, inſatiatam ſanguine, & in ipſos mortuos ferro grauius ſæuientem. Namque ceſſante gladio carnifex improbiſſimus exanime graſſatur in corpus, laniat, diſſipat, ſpargit, ne quid funeris inuentum quieti miſericors ſepultura commendet. Itaque Dominus exemplo tali exaggerat dubitantis inſaniam: qui putat Deum hoc pijs filijs denegaturum, quod impijs auibus ſubminiſtrat. Serm. 163. in m.

Lilia veſtit.

O miſerum, inquit, ô tota infœlicitate digniſſimum cui cùm detur regnum, ſuſpirat panem, cùm perpetuitate donetur, deflet potum; cùm immortalitatis gloria induatur, plangit corporis veſtimentum, &c. Crede ergo tibi à Deo veſtitum corporis poſſe præſtari; à quo fides corporis incremen-

P

ta repromittit, &c. Quos comparatione fœdiſſimæ auis exaſperaſſe videbatur, ad floris odorati & ſpecioſi nimium hos reducit exemplum, &c. Lilium Salomonis ſublimat exemplo, quia inter omnes mundi reges ipſo Domino teſtante, Salomon ſingulari gloria, ornatu vnico ſpecioſus effúlſit: & omnes terræ flores lilium vincit & præcellit in gratia; tantumque diſtat ab vniuerſo germine lilium (Iuſtus germinabit, &c.) quantum regem ſpecie, gloria, cunctis conſtat excellere (Vide Greg. de laude Regis Galliæ, &c.) Sed ſicut, inquit, ariditate iſta (lilia) ſicut clibani deputantur incendio, ita gehennæ ignibus deſtinātur, qui præſentia ſibi à Deo præſtari dubitant, cùm futura ſibi iam ſentiant contributa. Ser. 163. in m.

Petro neceſſaria prouidit.

Si te, inquit, legalis cibi (manna) ſingularitas & parcitas terret; inuitet & prouocet Euangelici conuiuij cœleſtis effuſio: quæ in vno ferculo manducaturo Petro totius apponit genera creaturæ. Nam quicquid Noë vector noui ſæculi, ſæculi ſeruauit ad ſemen, quicquid in aëre volitat, & fertur, quic-

quid gignitur & viuit in terra, quicquid in aquis eſt & mouetur, hoc vnam Petri cœlitus mactatur, & exhibetur ad cœnam. Ser. 163. à p.

Prouidentiæ Dei confidendum.

Si pater eſt, inquit, non poteſt non amare: ſi amat niſi quod bonum eſt, dare neſcit: negat patrem qui de patris ſuſpectus eſt largitate; ignorat ſe filium quem data paterna ſollicitant; quomodo Pater poterit filijs dare mala pro bonis, qui mala ſemper pro filiis paratus eſt ſuſtinere? &c. Ideo te Deus patrem fecit, &c. qui poterat de terra feciſſe quamplurimos, &c. vt generando ſcires, quanta eſſet generantis affectio, & in te amorem tui probares authoris, &c. ſed in feris, & in pecudibus & auibus hoc Deus voluit te videre, &c. Si ergo Deum credis & cõfeſſus es patrem; quicquid iuſſerit, quicquid in te elegerit, crede tibi ſatis eſſe ſalutiferum, &c. ſit licet paterni mandati ſpecies triſtior, res tamen ipſa ſalutifera & vitalis. Sic Abraham vbi Deum patrem credidit, &c. hinc Iſaac, &c. hinc Iephte filia, &c. Quare ergo iam ſciens

P

Deum de patris diſputas datis? Ser. 55. in p.

Prouidentia confidendum in vita neceſſarijs.

Nolite ſolliciti eſſe, &c. Quis Rex, inquit, deuotis militibus debitam non procurat annonam? Quis Dominus fidelibus ſeruis iuſta cibaria non miniſtrat? Quis pater non dat panem filiis? Si ergo nobis Deus, & Rex, & Dominus, & Pater eſt, quid negabit? Stipendiis ſuis militans derogat miles regi, ſuis ſumptibus viuens Dominum ſeruus accuſat, pro ſe ſollicitus filius culpat ſuperſtitem patrem. Ser. 163. à p.

PSALMVS.

Primus aliorum eſt clauis.

Sicut, ait, clauis aulæ regalis, vbi primam ianuam patefecit, penetrales reddit intimas ac multiplices manſiones. ita Pſalmus iſte, &c. Ex ſer. 44. à p.

Q

QVADRAGESIMA.

Vide Ieiunium.

R

REGNVM DEI.

Re minima ſignatum.

QVid eſt, inquit, quod poteſtatem tantam ſic parua, ſic minima, imò minimorum minima ſimilitudo concludit? &c. Quærens in cœlo & in terra, nil inuenit, niſi granum ſinapis, in quo potentiam ſupernæ dominationis includat? &c. Spes iſta eſt credentium tota? &c. Iſta eſt fœlicitas virginum longis continẽtiæ laboribus comparata? Iſta eſt gloria martyrum totius effuſione ſanguinis conquiſita? Hoc eſt quod nec oculus vidit, &c. Si infirmum Dei fortius eſt hominibus, & ſtultum Dei ſapientius, &c. 1. Cor. 1. Hoc minimum Dei, tota magnitudine

R

mundi magnificentius inuenitur, &c. Cœleſtis regni maieſtas omnis ad grani ſinapis ſimilitudinem venit, quid queritur, quod Deus ad hominem, Dominus ſerui deſcendit in formam, &c. Ex ſer. 98. in p.

Cui ſimile æſtimabo, &c. ſupra ſer. 98. Et ille, inquit, ſolus verbum, ſcientiæ fons, dicendi flumen, qui omnium corda rigat, ſenſus aperit, ingenium dilatat, in inuenienda ſimilitudine nunc laborat? hic autem. Sic, inquit, dicendo appendit animos auditorum, &c. Quid regno Dei, quid imperio diuino valeat comparari? Atque illis mente per multa, & magna peruagantibus cœli Dominus in hoſpitio pauperis, in manu panicoctricis mulieris regni ſui inuenit & format exemplum. Ex ſer. 99. à p.

Quantum.

Adueniat regnum, &c. Petimus, inquit, vt ſit terra cœlum, vita Deus, tempus æternitas, patria requies, cenſus innocentia, honor immortalitas, forma caſtitas, Deus totum. Ex ſer. 71. in m.

R

Petendum in nobis.

Adueniat regnum tuum. Et quando, inquit, non regnauit Deus? petimus ergo vt qui ſibi regnauit ſemper, modò regnet in nobis; vt & nos in illo regnare poſſimus. Regnauit Diabolus, regnauit peccatum, regnauit mors, &c. petimus ergo vt regnāte Deo, pereat Diabolus, deficiat peccatum, &c. Serm. 67. in m.

Adueniat, &c. Hic petis, ait, vt tibi & in te adueniat regnaturus; in quo Diabolus arcem, mors imperium, diu infernus geſſit ac tenuit poteſtatem. Oremus ergo chariſſimi, vt Chriſtus ſemper ſuo regnet in milite, vt miles ſuo ſemper triumphet in rege. Ser. 68. à m.

Regnum Dei eſt in faciente voluntatem eius.

Fiat voluntas tua. Hoc eſt, inquit, regnum Dei, quando & in cœlo & in terra Dei voluntas eſt ſola. Serm. 67. in m.

R

REX.

Per Deum regnat.

Iſa. 6. Deum regali habitu ſedere conſpexit: Vt, inquit, agnoſceret niſi à Deo rege regantur reges; ipſos cùm ſint homines, nihil regere poſſe rectores. Ser. 131. à p.

RESVRRECTIO CHRISTI.

Signata per Ionam.

Vide ſupra v. Mors Chriſti, tit. Similis Ionæ.

Signata per Lazarum.

Audeo, inquit, & dico totum rapuiſſe dominicæ reſurrectionis ſacramentum triduanus ab inferis Lazarus ſi rediiſſet. Serm. 63. in m.

Propter vos, &c. Quia, inquit, quod erat ſecuturum mox in Domino, iam præcedebat in ſeruo, &c. vt diſcipuli dubium non haberent, poſſe Dominum poſt triduum adhuc recentem ſurgere, cùm ſeruum vidiſſent poſt quatriduum ſurgere iam fœtentem: & crederent

illum facile poſſe ſibi vitam reddere, qui alium taliter reuocarat ad vitam. Ex ſerm. 63. à p.

Exordium in die reſurrectionis.

Quæ caro, inquit, terra tremente, non tremuit? quæ mens non torpuit? quod ingenium non defecit, cùm ſol ante tempus occidit, lux refugit? Deniq; fratres, & noſtra tunc occubuere viſcera, ſenſus eſt, commortuus, ſermo noſter ſuo eſt conſepultus authori, &c. & toto affectionis obſequio ad inferos etiam ſuum ſecutus eſt largitorem, vt eius totam nunc ſuſcitaretur ad gloriam. Ser. 77. in p.

Reſurrectio Chriſti ad Trinitatis gloriam fuit.

Tertia die. Et ſi, inquit, in paſſione noſtræ ſe carnis veram probauit habuiſſe ſubſtantiam: per trium dierum figuram, totam Trinitatis reſurgit ad gloriam. Ser. 58. à m.

Chriſtus propria virtute reſurrexit.

Qui ſuſcitauit Ieſum, &c. Ne quis, ait, ab alio credat: ipſe qui factor &

reſuſcitator eſt corporis, qui dixit: Poteſtatem habeo, &c. neque enim ab alio reſurrectio ſuſcitari, neque ab alio viuificari vita potuit: nec eadem negare ſibi, quod erat omnibus collatura. Quia nec fons ſitit, nec panis eſurit, nec ſol indiget luce, nec requies ipſa laſſeſcit. Ser 110. à p.

Reſurrectio eius mirabilior natiuitate.

Si, inquit, diuinum eſt, quod ex virgine naſcitur, quantum diuinius eſt, Chriſtus à mortuis quod reſurgit. Ser. 74. in p.

Eo reſurgente, terra tremuit.

Terræ motus, &c. Tremuit, inquit, terra, non quia Angelus deſcendit de cœlo; ſed quia ab inferis dominator aſcendit, &c. Mouetur chaos, diſſiliunt ima terrarum: addicitur mors, quæ in reos tendens incurrit in iudicem: dominata ſeruis exarſit in Dominum, ſæuiens in homines proſiliuit in Deum: meritò ergo perit lex tartari, remota ſunt inferni iura, poteſtas mortis ablata eſt, & in pœnam temeritatis ſuſcitauit mortuos cognitoris iniuria, &c. Ser. 74. à p.

R

Terram concuſſit.

Vide ſupra titulum proximè præcedentem.

Illuſtrauit veſperam mœroris.

Cùm ſerò eſſet, &c. Serò, inquit, erat plus mœrore quàm tempore, &c. quia etſi crepuſculum dederat aliquod reſurrectionis indicium, nec dum tamen eis Dominus refulſerat plena ſui luminis claritate. Ser. 84. in p.

Tenebras mortis mutauit in lucem.

Veſpera Sabbathi quæ luceſcit, &c. Ecce, inquit, Domino reſurgente, non tenebreſcit veſpera ſed luceſſit, & fit lucis exordium quod principium noctis eſſe conſueuerat, &c. Et nox illuminatiō mea, &c. Sicut mortalitas in immortalitatem, corruptio in incorruptionem, caro in Deum; ita tenebræ transferuntur in lucem; vt ſe nox ipſa taliter non perijſſe gaudeat, ſed eſſe mutatam, quæ obſcuritate magis quàm tempore ſic defecit. Ser. 77. à p.

R

In ea ſol ſurrexit citiùs.

Orto iam ſole. Si, inquit, valde mane, quomodo orto iam ſole? ſic neſcit Euangeliſta quid dicat? &c. Dixerat ab hora ſexta vſque ad horam nonam tenebræ, &c. Ergo ſol qui præter horam, vt Domino compateretur, abſceſſerat; claritate, cùm reſurgeret Dominus, ante tempus occurrit, &c. Et qui ante noctem fugerat, nunc ipſe noctem præuenit fugaturus; vt reddat luci nox horas, quas terror Dominicæ paſſionis inuaſerat. Ser. 82. à p.

Suſtulit ignominiam mortis.

Non eſt hîc, ſurrexit, &c. Vtique, inquit, qui ſcire potuit, potuit & cauere: ſed quia vincere potuit, declinare contempſit: quia reſurgentis gloria ſepeliuit morientis iniuriam. Ser. 75. in fine.

Reſurrectio Chriſti ſuadetur.

Videte manus, &c Quia, inquit, negare non poſſum diſcipulis ad fidem, quod inimicis in pœnam ſæuientibus non negaui, &c. Quare me reſurrexiſſe

R

non creditis, qui innumeros mortuos ſub veſtris oculis ſuſcitaui? niſi forte virtus, quæ alijs affuit, mihi defuit; iuxta illam vocem: Alios ſaluos fecit, &c. Si ſeruus quatriduanus ſurgit, cur triduanus Dominus non reſurgit? Ser. 81. à m.

Chriſtus in ſepulchro non quærendus.

Qui crucifixus eſt, quæritur, &c. Quid, ait, quæritis viuentem cum mortuis, vitam quid quæritis in ſepulchro? Ser. 80. à p.

Reſurrectio Chriſti ſemen eſt noſtræ.

Sepultus. Vt, inquit, ex illius ſemine corporis, omnis humanorum corporum ſatio vitalem ſurgeret, & leuaretur in meſſem. Ser. 59. à m.

Vbi de Lazaro Martha, inquit, ante te eſt reſurrectio, quam tam longe mittis; vt qui reſuſcitat iubendo vnum: reſurgendo in ſe reſuſcitet omnes; & quibus Adam puteus mortis extitit, his vitæ fons Chriſtus exiſtat, & impleatur illud Apoſtoli. 1. Cor. 15. Sicut in Adam, &c. Ex ſer. 63. in f.

R

Credens eam, cœlum; non credens, ſepulchrum eſt.

Reuoluit lapidem, &c. Reuoluit, inquit, ad fidem, qui ad perfidiam fuerat aduolutus: vt idem eſſet vitæ titulus, &c. Orate fratres, vt nunc deſcendat Angelus, & totam duritiam noſtri cordis euoluat, &c. quia ſicut illud cor cœlum eſt, in quo viuit & regnat Chriſtus: ita illud pectus ſepulchrum, in quo Chriſtus adhuc habetur mortuus & ſepultus. Ser. 75. in m.

RESVRRECTIO NOSTRA

Victoria Trinitatis eſt.

Tertia die reſurrexit. Vt, inquit, intelligas reſurrectionem Chriſti, totius Trinitatis fuiſſe victoriam Ser. 60. à m.

Vna dies æterna.

Vna Sabbathi, &c. Benè vna, inquit, quia reſurrectionis dies alteram neſcit, Lucis æternæ Mater noctis tempus ignorat. Ser. 79. in p.

R

Veſtiet nos luce innocentiæ.

Veſtimenta eius ſicut nix, &c. Quid, inquit, facit veſtis, vbi nulla eſt nuditas? quid indumentum, vbi tegendi neceſſitas non habetur? Sed Angelus, fratres, noſtrum habitum, &c. in reſurrectione taliter præfigurat; vbi homo ipſa corporis ſui claritate veſtitur: dicente Domino: Matt. 13. tunc Iuſti fulgebunt ſicut ſol. Ex ſer. 77. à m.

Corpus excitabit ſpiritale.

Exiſtimabant ſe ſpiritum videre. Quare? inquit, quia clauſis oſtijs intrauerat Dominus, &c. Spiritus hominis, &c. Clauſo corpore intrat corpus incluſum: ſic anima quando dat vitæ finem, &c. Vnde reſurrectionis aſſerebat fides; inde totius cunctationis ſcrupulus naſcebatur, &c. humanum non erat, ſed homo erat, vt eſſet verum corpus in deitatis potentia, non inanis carnis ſpecies in reſurrectionis iniuriam. Ex ſer. 81. in m.

In ea Spiritus carnem poſſidebit.

Caro & ſanguis regnum Dei poſſidere non poſſunt. Ecce, inquit, quomo;

R

do carnis reſurrectio prædicatur, quia ibi caro poſſidebitur à ſpiritu; non caro ſpiritum poſſidebit, &c Neque, inquit, Apoſtolus corruptio incorruptionem poſſidebit. Vides quia non caro deperit, ſed corruptio; non homo ſed culpa, non perſona ſed crimen. Serm. 117. in fine.

Perpetua iuuentus.

Viderunt iuuenem, &c. Vt, inquit, cernerent noſtræ reſurrectionis ætatem, vident iuuenem: quia neſcit reſurrectio ſenectutem, neque ætates recipit æterna perfectio. Ser. 82. in m.

Dextera eſt.

Sedentem à dextris. Quia, ait, reſurrectio recipit nihil ſiniſtrum. Vias, (inquit, quæ à dextris ſunt, nouit Dominus: Prou. 2. iuxta 70. &, Tunc ſtatuet iuſtos ad dexteram ſuam.) Ser. 82. in m.

Reſurrectio probatur exemplis naturæ poßibilis.

Carnis reſurrectionem. Benè, inquit, credis, ſi te per Deum credis ex morte

R

reſurgere poſſe, cui reſurgunt ſemper elementa; ſic tempus ex tempore, ſic ex nocte dies; ſic de ſepultura tua ſemina: nec tu perire poteris, cùm illa reuiuiſcant: nec difficile eſt Deo facere de te ſene, quod tu facies ipſe de ſemine. Ser. 57. in f.

Carnis reſurrectionem. Crede homo, ait, de morte reſurgere te poſſe, quia antequam viueres, nil fuiſti: aut quare dubitas, quod reſurgas, cùm tibi totum quod in rebus eſt, quotidie ſic reſurgat? Sol occidit, & reſurgit; dies ſepelitur & redit, menſes, &c. Et vt reſurrecturum te iugi & vernaculo inſtruaris exemplo, quoties dormis & vigilas, toties moreris & reſurgis. Ser. 59. à m.

Cœlum quod tu vides, inquit, homo firmatum, aëre toto portat aquas multas, nec portatur ab aliquo ipſum: quià ſola illud appendit iuſſio; ſola ſuſtinet vis præcepti, &c. Terra quæ toto calcatur pōdere atque onere montium, hac mole ſolidatur, ſupernatat liquido fundamento, &c. Vt quod ſtat, mandati ſit, non naturæ, &c. Mare quod tanto commotionis ſuæ vertice fertur, & eleuatur ad nubes, frænant tenues arenæ;

R

vt videamus poteſtatem non pulueri cedere, ſed præcepto, &c. omnia quæ in eis ſunt, mouentur ac viuunt ſolo iuſſu facta, iterum ſola iuſſione ſoluenda confirmat Propheta cùm dicit: Initio tu Domine, &c. Iſtis ſtantibus tu nutaſti: iſtis lucentibus cæcatus es, &c. iſtos rectores mundi, iſtos confeſſus es Deos, quos tuæ verus Deus ſubiecerat ſeruituti. Neceſſe eſt ergo ſolui cuncta, nouari omnia, vt vel tunc facta credas, cùm videris eſſe reparata. Serm. 101. in in.

Si te, inquit, vidiſſes factum, nunquam te moriturum ſic defleuiſſes, &c. vidiſti te perfectum, vidiſti te decorum, &c. vnde eſſes, qualis eſſes, quia nec naſcentem, nec morientem videras, neſciebas. Hinc eſt quod naturæ dediſti totum, tibi te, Deo nihil. Propterea per naturam redegit te, permiſit ex nihilo in puluerem reuocari, vt quid fueris ſic videas, & reſurrecturus agas gratias, qui factus, qui creatus ingratiſſimus extitiſti. Ex eodem. in f.

Non, inquit, timeamus eos, qui occidunt corpus, quia iſtam vitam non perimunt, ſed deſtruunt, dum de temporali faciunt ſempiternam. Quid plu-

R

ra? qui viuificare ſufficit, permiſit occidi. Serm. 101. in f.

Et in nouiſſima tuba: Tuba, inquit, quæ in principio mundum vocauit ex nihilo, ipſa in nouiſſimo mundum reuocabit ex perdito; & quæ initio hominem ſuſcitauit ex limo, ipſa in fine hominem reſuſcitabit ex puluere. Subijcit hac tuba diuinæ vocis diuiſum chaos. Deſcribit ornatum mundi. Sol & Luna, inquit, viciſſim mundi circumeunt metas, &c. hinc tempora eundo veniunt; eſſe incipiunt dum deſiſtunt. Hinc ſemina naſcuntur, creſcunt, adoleſcunt, ſeneſcunt, decidunt, moriuntur: & iterum vitalibus ſepulta ſulcis, reſoluta putredine ſalutari ex morte in vitam ſuam redeunt; de corruptione propria ſuſcitantur in forma. Et ſi hoc fratres, Dei vox, tuba Chriſti, per dies, per menſes, &c. dat morti, vitæ reddit; quare quod in omnibus facit ſemper, ſemel facere non poſſit in nobis? aut in nobis ſolis virtus diuina laſſeſcit, propter quos ſolos totum quod prædictum eſt, Dei operata eſt maieſtas? Homo ſi tibi omnia, ſua ex morte reuiuiſcunt; cur tu Deo tua non reuiuiſcas ex morte? Ser. 103. à p.

R

Notum vobis facio, quia Chriſtus mortuus eſt, & quia reſurrexit, &c. in quo & ſtatis, &c. Stat vtique, inquit, qui ſemper viuit: quia moriturus ſemper, iacet, &c. Niſi, inquit, Paulus ſine cauſa crediditis: Non ſolum, fratres, ſine cauſa credidit, ſed & ſine cauſa vixit, qui ſe ad hoc ſolùm natum credidit, vt periret: homo, quid tibi oritur, quod non occidat; quid tibi quod occiderit, non reſurgit? Dies mane oritur, ſerò ſepelitur in nocte, & iterum reſurgit in mane. Sol quotidie naſcitur, quotidie moritur, reſurgit ipſe quotidie: tempora dum tranſeunt, pereunt; dum redeunt, reuiuiſcunt: Vnde homo ſi Deo non credis, ſi non acquieſcis legi, ſi non conſentis auditui, vel oculis tuis crede, &c. Subdit de elementis: Certè, inquit, ſi iſta longè ſunt inferiora, quæ de morte, tuo opere ſuſcitantur, te poſſe Dei opere doceant ſuſcitari. Vade ad ſemen Apoſtolo te docente, 1. Cor. 15. Tolle triticum aridum ſine ſenſu, ſine motu, duc ſulcum, fodi terram, fac ſepulchrum, ſepeli triticum. Inſpice quemadmodum morte deperit, putredine corrumpitur, & cùm peruenerit ad totum, quicquid

R

deſperatio, &c. ingerebat: tunc ſubito reuiuiſcit in germine, in herba pubeſcit, &c. & ad totam ipſam quam tu periiſſe deflebas, ſpeciem reſurgit, & formam: vt te homo triticum non tam doceat manducare quàm ſapere, non tam cogat laborare quàm credere, &c. Homo accipe fidem, quia gratis datur: crede reſurrectionem, quia qui promittit illam, pretiū non requirit. Ser. 118. à m.

Reſurget caro vt ſemen.

Credamus, ait, quod crux noſtri corporis ſit aratrum, fides ſemen, ſulcus ſepulchrum, reſolutio germen; expectatio tempus: vt cùm ver Dominici aduentus arriſerit; corporum noſtrorum matura tunc viriditas vitalem reſurgat in meſſem, neſcituram iam finem, non paſſuram falces, nec flagella ſenſuram; quia depoſitis in morte vetuſtatis paleis nouum glorioſi corporis conſurgit in fructum. Ser. 103. in m.

Reſurrectio fiet in propria carne.

Quare, inquit, homo ſe in alia putat, aut in ſua non putat carne rediturum, aut carnem ſeruus forte dedignatur ſuam; cùm noſtram Dominus non

mutauit? Acquieſce homo ipſum te futurum eſſe in carne tua, ne tu ipſe non ſis, ſi in carne ſurrexeris aliena. Ser. 76. à p.

Ros verbi mortuos ſuſcitabit.

Dominico ſputo, ait, vacuas oculorum replet lacunas, diuino ore luciferam dat ſaliuam; vt ſancti roris gutta baptiſaret oculos peccatoris, vt aperiat venia quos clauſerat culpa. nemo ergo dubitet diuino imbre tota arefacta mortalia membra poſſe reuiuiſcere; cùm videat parua Dominici ſputi gutta arentes cæcitate oculos ſic ſubitò ſuſcitatos in lucem, Eſa. 26. Exurgent mortui, & reſurgent qui in monumentis ſunt, &c. Quomodo? Ros enim qui abs te eſt, ſanitas eſt illis: quod eſt pluuia ſemini, hoc reſurrecturis Dominicus imber. Ex ſer. 176. à p.

Reſurrectio noſtra Chriſtus eſt.

Non, inquit, de pinna templi tantum ſe dedit ad terram; ſed è cœlis ſe ad inferos vſque iactauit, vt non cadentium forma, ſed reſurrectio eſſet mortuorum. Ex ſer. 13. à m.

R.

Tuba vox Chriſti ſuſcitans mortuos.

Ex verbis Apoſtoli 1. Cor. 15. Canet tuba, & mortui, &c. Quæ eſt, inquit, iſta tuba, quæ inferis infert bellum, ſepulchri reſoluit moles, intonat mortuis vitam, reſurgentibus in lucem perpetem dat triumphum? Quæ eſt? Illa quam ſuperius Dominus dixit Ioan. 5. Mortui audient vocem filij Dei. Tuba, non quæ, &c. ſed quæ de corde patris, ore filij, vitalem ſimul & inferis & ſuperis dat clamorem: (quia & de cœlo & de inferis animas educet ad corpora) Ser. 103. in p.

Fleuit Chriſtus quia nondum omnes ſuſcitaret.

Lachrymatus eſt Ieſus. De quo, inquit, gaudet mortuo, ipſum cùm reſuſcitat, tunc lamentatur: qui cùm amittit non flet, cùm recipit, tunc deplorat, tunc fundit mortales lachrymas, vitæ ſpiritum cùm refundit? &c. non dolore mortis, ſed illius lætitiæ recordatione lachrymauit; qui voce ſua, voce vna omnes eſt mortuos perpetuam reſuſcitaturus

turus ad vitam: fremit ſpiritu, & tota ſe viſcerum commotione conturbat, quia adhuc ſolùm Lazarum, & non iam omnes mortuos ſuſcitabat. Serm. 64. à m.

Cur tunc Chriſtus non omnes ſuſcitauit.

Chriſtus, inquit, in corpore noſtro manens quod omnes non ſuſcitauit mortuos, omnes non ſanauit ægrotos, credamus hoc non poteſtati defuiſſe, ſed tempori, &c. ſuſtuliſſet fidei tempus, & nihil ſecundi aduentus ſui reſeruaſſet ad gloriam. Ser. 102. in p.

Eccleſia vidua ad ſuſcitandum hominem Chriſtum mouet.

Si, ait, ad vnius viduæ lachrymas temporales ſic motus eſt Chriſtus, &c. vt planctum verteret in gaudium, & exequias lugubres in feſtiuitatem natalitiam commutaret, &c. Quid modo quando inardeſcet viribus ſuis ad Eccleſiæ ſuæ lachrymas diuturnas, ad ſponſæ ſuæ ſanguineos ſudores? (intelligit lachrymas confeſſorum) donec vnicum ſuum, hoc eſt, populum Chri-

ſtianum, quem tot ad mortem ferunt tempora, occurrens Chriſtus de mortali feretro, perpetuæ vitæ reddat, in ſupernæ matris gaudium ſempiternum. Ser. 103. à m.

Reſurrectio credenda.

Vide infra, titulo proximè ſequenti.

Amanda non timenda.

Exterriti ſunt cuſtodes, &c. Miſeri, inquit, quos tunc percutit mortis pauor, quando ſecuritas redditur vitæ, &c. obſidebant ſepulchrum, reſurrectionis ianuas obſtruebant; & ne qua poſſet intrare vita, mors perire, ſeruabant, &c. Miſera & ſibi inimica mortalitas, dolet ſe mori, ne reſurgere poſſit, oppugnat, &c. Grandis dementia eſt, hoc hominem nolle credere, quod ſibi deſiderat euenire. Ser. 74. à m.

Reſurrectio timorem dat impijs, gaudium bonis.

Nolite timere vos. Hoc eſt dicere, inquit, timeat Iudæus qui tradidit, Pilatus qui addixit, qui illuſit miles, quæ

R

crucifixit impietas, &c. quæ obſedit ſepulchrum ſæuitia; perfidia, quæ emit mendacium, fidem quæ vendidit: Inhumanitas quæ Dominum ſuum reſurrexiſſe dolet, non dolet occidiſſe. Ser. 80. à p.

In reſurrectione vir mulierem præcedit.

Vbi de mulieribus quibus prior apparuit. Putas, inquit, &c. ipſa etiam virilis portio ſic notatur, vt ad reſurrectionis gloriam muliebris recurrat infirmitas? &c. Mulier hic virum ſequitur, non præcedit, vbi vir reſurgit in Christo, &c. Iam vir erat in Chriſto quando Angelus ad mulieres venit: vt quantùm præcellit Deus Angelum, tantùm vir mulierem præcederet in honore. Ser. 80. in p.

S

SABBATHVM.

Abuſus Iudæorum.

PVtat, inquit, Sabbathum iumentis, non hominibus conſecratum, qui periclitanti boui, vel aſino, Sabbatho feſtinus occurrit; hominique morienti Sabbatho pietatis quicquam, miſerationis quicquam non indulget. Et hoc facit excors, vt in pecore violet Sabbathum, & in homine ipſam violet ſanctitatem, ac ſic Deo Dei lege præſcribit, &c. Et conuerſi ſunt in arcum peruerſum qui in Dominum legis præcepta rectiſſima ſic retorquent. Ser. 105. in f.

Dies boni operis.

Obſeruabant, inquit, ſolliciti Sacerdotes Sabbathis, non ſi peccaret, ſed ſi curaret, &c. quaſi contra ſalutem, non pro ſalute Sabbathum ſit prouiſum, &c. tali legis interprete, non dico laborat nimis, ſed funditus & expirat ægrotus. Ser. 32. in m.

S

SACERDOS.

Grauius peccat.

Deſperatus, inquit, incurrit, qui in ipſis dominantis oculis offendit, & excuſatione caret; qui facinus ipſo iudice teſte committit. Aut quam defenſionem ſperat, quem teſtimonium conditoris accuſat? Ser. 26. à p.

Diſpenſator, inquit, diuini Verbi, & cœleſtis doctrinæ prorogator, qui ante Dominum ſtat iugiter, verſatur inter altaria ſemper, &c. ex homine totus in Angelum ſubſtitutus, non poteſt niſi in ipſa Dei facie inter Sanctorum Sancta peccare; vt inde ſibi ſumat crimen, vnde alijs veniam conſueuerat reportare. Ser. 26. à p.

Simoniacus.

Cùm notaſſet Scribas & Sacerdotes turbatos. Sacerdotes, inquit, prophanauerant ſancta, & peccata vendentes, in quæſtum veniam pietatemque conuerterant. Scribæ doctrinam cœleſtem, ſcientiam ſalutarem, vitale magiſterium, in ſenſum ſuum, in perfidiæ lapſum, in lethale vaniloquium commu-

tarant: hinc eſt quod Chriſtum nolunt naſci, viuere timent, quia nouerant ſe eijciendos templo, priuandos Sacerdotio, oblationum munere vacuandos. Ex ſer. 158. à p.

SACRIFICIVM hominis.

Corpus & anima ſacrificanda.

Vt exhibeatis corpora, &c. Et quid eſt, ait, quod tacetur anima, & ſolum corpus ad Dei hoſtiam ſic vocatur. Fratres, hic Apoſtolus honorat corpus, non minorat animam, &c. Hoc Apoſtolus cupit ſoluere, &c. expirare contendit, vt corpus ad originem animæ conſcendat, non anima deſcendat corporis ad naturam, &c. Et animam & corpus, id eſt, hominem totum ad hoſtiam ſanctam, ad placitum Deo ſacrificium vult venire. Ser. 109. in p.

Quod optimum, offerendum.

Sanctum, &c. Quantum, inquit, immaculata hoſtia placat Deum, tantum Deum victima ſi maculata fuerit, exacerbat, &c. Abel Deum portans ad

S

Dei ſacrificium, ſicut agnus aſſumitur] Cain (ſupra dixerat cum ſua, ſuo malè compartitur authori) geſtans ſibi ſtipulam fomentum ſibi per quod exureretur inuenit, &c. Ser. 109. à p.

Homo ſe victimet Deo.

Homo, ait, offer Deo animam tuam, vt ſit pura hoſtia, ſacrificium ſanctum, viuens victima, quæ & tibi maneat, & data ſit Deo. Hoc qui non dederit Deo excuſatus non erit, quia daturus ſe non poteſt habere. Ser. 43. à m.

Vt exhibeatis corpora veſtra, hoſtiam viuam, &c. Apoſtolus, inquit, ſic rogando omnes homines ad Sacerdotale faſtigium prouexit, &c. ô inauditum Chriſtiani Pontificatus officium! quãdo homo ſibi ipſe eſt & hoſtia, & ſacerdos, &c. quando hoſtia mactatur, & viuit; ſacerdos neſcit occidereq́, qui litabit. Mirum ſacrificium, vbi corpus ſine corpore; vbi ſine ſanguine ſanguis offertur, &c. Hoſtiam viuam, fratres, hoc ſacrificium Chriſti deſcendit ex forma, (factus obediens, pauper Aug. Chriſtus lancea vulneratur, ô pauperas! caſtus vt lilium inter ſpinas) qui corpus ſuum pro vita ſæculi vitaliter immolauit; &

S

verè corpus ſuum fecit hoſtiam viuam, quia viuit occiſus. In tali ergo victima mors expenditur, hoſtia permanet, viuit hoſtia, mors punitur. Hinc Martyres morte naſcuntur, fine inchoant, occiſione viuunt, & in cœlis lucent, qui in terris putabantur extincti. Ser. 108. in m.

Hoſtiam viuam offerat.

Viuit, inquit, corpus tuum homo, viuit quoties à te Deo virtutum vita, vitiorum mortibus immolatur; non poteſt mori qui vitali gladio meretur occidi. Ser. 108. in f.

Rationalem.

Rationale obſequium, &c. Quod, inquit, non præſumptione turbatur, non temeritate confunditur, non violatur illicitis, non ſimulatione fucatur, &c. Obſequium ratione carens, feruor eſt, furor eſt, quod ratione non frænatur. Hinc Iudaicus populus Deum, dum ſibi præter rationem quærit, Deum, cui cum ratione ſeruiebat, amiſit: hinc filij Aaron dum rationis ſunt immemores, dum præſumunt terrenos ignes diuinis ignibus admouere, flammam ſacrificij,

S

ſalutaris in pœnale ſibi incendium commutarunt: hinc Saül tumens regali vertice, dum putat ſibi & de ſacerdotio aliquid licere, regnum quod acceperat, altaris temerator amiſit. Hinc Iudæus dum legem ſine legis ratione excolit, legis interemit authorem, &c. Serm. 109. in m.

SANCTI.

Nil illis mirabilius.

Vide ſupra, v. Petrus, tit. Laudes eius & officia.

Ætate non deficiunt.

Proceſſerant in diebus, &c. Non deceſſerant, inquit, vixit in ſanctis ætas; non defecit, ſed præceſſit; aut quid illis deficit? quibus accedunt ſemper incrementa virtutum? Ex ſer. 89. à m.

Non ſemper exauditi ſunt.

Moyſes, inquit, qui de ſeruo in amicum, de homine promouetur in Deum, Dei faciem quærit, & non inuenit; petit, ſed non accipit; & vt poſteriora Dei tantùm videat, admonetur, quatenus

S

homo Deum quærat ſequi, non præcedere; neque ante Deum quæ ſint, quærere præſumat, ſed quod per Deum ſint omnia adorator agnoſcat. Ex ſer. 131. in p.

Lapſus eorum nos erigunt.

Erigi nos, inquit, ſanctorum lapſibus, ſanctorum trepidatione fundari; cunctatio nos hodie Zachariæ docuit ſacerdotis. Ser. 90. in p.

SAPIENTIA

Sobria eſt.

Vbi de ſale, & ex Rom. 12. Non plus ſapere. Amarat, inquit, nimietas, quod poterat condire menſura. Ex ſerm. 125. in p.

SATISFACTIO.

Per eadem facienda, quibus deliquimus.

Et capillis, &c. Vt, inquit, iuxta Pſalmiſtam 67. Verticem capilli, ex quo ambulauerat in delictis ſuis, in ſanctitatem tali veteret ſeruitute. Serm. 93. à m.

S

SCANDALVM

Acceptum à Chriſto.

Lapidem, inquit, firmandis veſtigijs latum, in totam ſulcauit & exaſperauit offenſam: & totius fundamenti petram vertit in ſcandalum, vt eſſet miſeris ad ruinam Ecce pono, inquit, Eſa. 8. & 28. in Sion lapidem offenſionis & petram ſcandali. Ser. 27. à p.

De venia data publicano.

Vrebat, inquit, videntes, quod vſura quæ vaſtat terram tollebatur ad cœlum, & hanc quam deteſtantur homines Deitas aduocabat, &c. Ser. 28. à m.

Datum à Diabolo.

Vide ſupra, verbo Diabolus, tit. Ab eo ſcandalum.

A ſenſibus noſtris.

Tertium genus, ait, eſt ſcandali, quod noſtris generatur ex ſenſibus, &c. Vnde Eua Gen. 3. vetiti & lethalis cibi ſic guſtu ſauciata, ſic viſu, &c. Marci 9. Si ſcandalizauerit te oculus, &c. quam-

S

nis Dominus lapſus & vitia iuſſerit nos ſic ſecare, non membra; tamen ſi hoc Eua mater humani generis ſic feciſſet: melius ſine oculo & manu in vitam veniſſet, quàm totam poſteritatem ſuam lamentabilem miſiſſet in mortem. Ser. 27. à m.

A mulieribus ornatis.

Vide ſupra, v. Mulier compta, tit. Scandalum eſt.

Mola aſinaria pœna eſt eius.

Vbi de lapide molari, &c. Quare, inquit, non lapis, ſed lapis molaris? quia lapis molaris, dum triticum terit, dum farinam fundit, à polline furfurem dum ſecernit, panem piè laborantibus ſubminiſtrat. Benè ergo illi, qui eligit miniſter ſcandali magis eſſe, quàm pacis, ad collum lapis alligatur molaris, vt hoc illum ad mortem trahat, quod illum trahere debuiſſet ad vitam: quia ſenſus ad vitam datos, mortis conuertit in ſcandalum, ſuadendo aliud videre, aliud audire, aliud ſentire, aliud ſaperequàm erat in Chriſto: hinc angularem lapidem, hinc adiutorij lapidem: hinc lapidē ſine manibus exciſum

S

(Iſa. 28. 1. Reg. 7. Dan. 2. Vide Aug. in verſum, per diem ſol non vret te, &c.) quod eſt Chriſtus; ſic puſillorum circuit & traxit ad ſcandalum, vt non panem vitæ, ſed panem lachrymarum conficeret & doloris, &c. inde ſumat pœnam, vnde ſumpſit & ſenſum: & exæquetur iumentis inſipientibus qui noluit hominibus ſuperna ſapientibus comparari. Ser. 27. à m.

SCRIPTVRA SANCTA obſcura eſt.

Singula, inquit, Scripturæ verba, ſi libris ſingulis mandarentur, nec ſic myſteria, quæ in ipſis ſunt, audientibus perlucerent; & quid faciet ſubitus & breuis ſermo? qui in modum fulguris, priuſquam illuſtret oculos, iam refugit; nec dat lucem videntibus, ſed pauorem. Orate ergo vt qui in ſæculi obſcuritate verſamur, & in carne poſiti noctis tempus agimus, non diei, lucernam nobis verbi ſui accendat, quà præuia, myſterij cœleſtis ingrediamur obſcura; & gradu lento perueniamus ad ſcientiæ diuinæ quantum poſſumus, claritatem, &c. Ser. 64. in p.

S

Se comparat, hauſtum aquæ viatori ſitibundo porrigenti, ſed ſitim penitus non extinguenti, ſcire volenti ſecreta fidei. Si, inquit, ad humana perdiſcenda tota hominis breuis eſt vita: quod tempus ſufficere credimus ad intelligentiam poſſe diuinam? Date ergo veniam fratres, ſi intra punctum temporis, & vnius horæ vix momentum obſcura lucidare, clauſa reſerare, firmare dubia, profunda contingere non poſſum. Ser. 112. in p.

Cautè intelligenda, non occidat.

Initio vtitur ſimilitudine eius qui niſi cautè vtatur antidoto, fit ei pernicioſum, ſic verbum Dei, &c. Ser. 156.

SENECTVS

Fœcunda, ridicula eſt.

Celabat ſe menſibus quinque. Puerperam, inquit, ſenectus abſcondit extrema, ne ſterilitatis opprobrium riſus fœcundæ ſenectutis augeret, &c. Subdit de Sara. Quod, inquit, riſui poſſet eſſe omnibus prægnans & onerata canicies, ipſius germinis teſtatur ex nomine. Ex ſer. 92. in m.

S

SEPVLTVRA CHRISTI

Vera eſt.

Sepultus, &c. Sepulturam, inquit, patitur, ne mortem non adiſſe vt vinceret, ſed ſimulaſſe vt eluderet, ab impijs iactaretur. Ex ſer. 58. à m.

Vitalis eſt.

Mutatur, ait, hic ordo rerum: mortem, non mortuum deuorat hoc ſepulchrum; domus mortis manſio fit vitalis: vteri noua forma mortuum concipit, parit viuum. Ser 74. à m.

Schola vitæ.

Sedebat, &c. Cœleſtis, ait, natura ignorat laſſitudinem; neſcit laborem, ſed factus eſt lapis vas angelicæ ſeſſionis; doctrinæ cœleſtis cathedra, ſchola vitæ, qui à Iudæis ad mortis ianuam, ad cineris ſeruitium, ad triſte ſilentium fuerat conſtitutus. Ser. 57. à m.

Ingrediuntur, inquit, ſepulchrum vt conſepultæ Domino, totam fidei reſurgerent in ſalutem. Ser. 77. in f.

S

Vtero virginis nobilior.

Videre ſepulchrum, &c. Venit, inquit, Maria ad ſepulchrum, venit ad reſurrectionis vterum, venit ad vitæ partum; vt iterum Chriſtus ex ſepulchro naſceretur fidei, qui carnis fuerat generatus ex ventre: & eũ quem clauſa virginitas vitam protulerat ad præſentem, clauſum ſepulchrum ad vitam redderet ſempiternam. Diuinitatis inſigne eſt clauſum virginem reliquiſſe poſt partum: de ſepulchro clauſo exijſſe cum corpore, eſt diuinitatis inſigne. Ex ſer. 75. à p.

In ea Chriſtus ſepeliuit mortis ignominiam.

Vide ſupra, v. Reſurrectio Chriſti, tit. Suſtulit ignominiam mortis.

Eam Angeli cuſtodiunt.

Sedebat ſuper eum. Non, inquit, laſſitudinem recreans, ſed ſacri & vitalis ſepulchri ſe eſſe præſidem ſic demonſtrans, &c. Sedet, quia ab illo tam venerabili ſepulchro numquam Angelus recedit. Ex ſer. 77. à m.

Cathedra eſt Angelica.

Vide ſupra, v. eodem, tit. Schola vitæ.

SEPVLTVRA LAZARI.

Spelunca eius latrociniorum receptaculum.

Erat ſpelunca. Quid eſt, inquit, quod tantopere ſpeluncam Euangeliſta commemorat? Spelunca planè vbi hominem Diaboli latrocinium collocauit; ſpelunca vbi virum fraus condidit mulieris; ſpelunca, vbi Dei plaſma mortis rapacitas includebat. Ser. 65. à p.

SERVVS ET DOMINVS

Inuicem ſibi debitores.

Vbi de Dominis, &c. Seruis, inquit, victum & veſtitum debitum reddas, remittas culpas, minas temperes, imperes diſciplinam & habeas eos fratres progenie cœleſti, quos ſubditos mundana poſſides ſeruitute, &c. Deinde de ſeruis erga Dominos, &c. Deo antè qui corda videt, quàm homini tenetur obnoxius: qui te parem fecit per gratiam,

quem conditio fecerat diſparem vilitate ſeruili. Ex ſerm. 26. à m.

Homo, ait, quod à ſeruo exigis; impende ei, qui te Dominum fecit: tu qui ſemper dormis, & à ſeruo exigis vigilias indefeſſas, aliquando vigila Domino tuo ſine ceſſatione pro te vigilanti: aſſiſte tuo Domino, vel momento vno, ieiunanti; cui manducanti tuus ſeruus ſemper aſſiſtit: remitte ſeruo innocenti, cui peccanti blanditur Dominus tuus. Ex ſer. 161. in m.

Seruus quàm miſer.

Vbi inter multa de ſeruorum miſeria. Apponit, inquit, Domino ſuo cibos multiplices arte tota totius ſaporis conditos: ipſe autem ſemicoctam, nec ſalitam forſitan cœnulam guſtaturus: ad longiſſimi conuiuij fabulas longiores ſtat fixus, &c. ſeruus colligit, componit, reponit, &c. vt nihil ſibi aut parum noctis ad eſcam reſeruet & ſaporem, &c. poſt hæc omnia, niſi vigilet in craſtinum, &c. manicabit ad verba, &c. vocem non habet conditio ſeruitutis. Ex ſer. 161. à p.

S

SERVITVS DEI.

Iugum ſuaue.

Ex Matt. 11. Iugum ſuaue. Neſcit, ait, laſſeſcere baiulus miſericordiæ, pietatis euector. Ser 170. in m.

Quàm diuerſa à ſeruitute peccati.

Liberati à peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ, &c. Peccatum, inquit, te antè mentiebatur liberum, quem tenebat miſerandè captiuum: nunc gratia te vocat ſeruum, quem vt verè faceret eſſe liberum, Dei ipſius adoptauit in filium. Impleta eſt ergo Chriſti ſententia, quæ dicit: qui vult eſſe Dominus, ſit ſeruus. Beata eſt hæc ſeruitus, quæ dominationem generat ſempiternam, &c. Quem enim fructum, &c. nam finis illorum mors eſt. Ecce, inquit, qualiter manumittit: Ecce quali præmio honorat illum Diaboli ſeruitutem; vt mors ſimul, & vitam finiat, & inchoet pœnam: Et qui Chriſto ſeruiunt fratres illuſa morte cùm ſtipendijs ſanctitatis perpetuam transferuntur ad vitam: finis enim

S

Chriſti non ſuſcipit finem, quia non interficit hominem finis iſte ſed perficit. (neminem poſſe duobus Dominis ſeruire Paulus oſtendit, cùm, inquit, ſerui eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ: nunc autem liberati à peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ; antè, inquit, ſerui peccati, nunc iuſtitiæ. Per Apoſtolum, ecce ſuccedit ſeruitus ſeruituti. Serm. 114. in fine.

Seruitus noſtra Deo inutilis.

Serui inutiles ſumus, &c. Si quicquam, inquit, boni feceris, crede te dominanti ſoluiſſe debitum, non beneficium præſtitiſſe, &c. quando per ſe homo vtilis ad diuina, qui ſic ſibi eſt inutilis ad humana? Serm. 161. à m.

Serui Dei ſtant.

Iacet in domo, &c. Serui tui, inquit, etſi patiuntur mala, non patiuntur ad pœnam, ſed ſubeunt ad coronas. Aduerſa illis non ſunt neceſſitatum cauſæ, ſed cauſa victoriæ. Ex ſer. 15. à p.

S

Seruiendum Deo in ſpe & timore.

Renunciemus malis, inquit, vt reſpondeant bona, ſeruiamus Deo bono, vt non malis gentibus & poteſtatibus iniquis ſeruiamus. Ser. 20. in f.

Deus imitandus eſt à ſeruis ſuis.

Nec, inquit, de dignetur ſeruus hoc accipere à conſeruis, quod Dominus à ſeruis, & pro ſeruis dignanter accepit, palmis faciem non negauit, &c. Ergo, fratres, ſi dignum Dominus pati duxit; pati ſeruum quomodo videtur indignum? Erramus, erramus, fratres; qui non facit quod iuſſit Dominus; gratis ſperat, Dominus quod promiſit. Ser. 38. in fine.

Deo aliquid dandum ſeruitij.

Dedimus, inquit, corpori annum, demus animæ dies; impendimus nobis tempora, tempus deputemus authori; viuamus Deo paululum qui ſæculo viximus totum. Ser. 12. in p.

Demus, inquit, Deo aliquid temporis vitæ noſtræ, ne totam diem infœlix iſta

S

nis Dominus lapſus & vitia iuſſerit nos ſic ſecare, non membra; tamen ſi hoc Eua mater humani generis ſic feciſſet: melius ſine oculo & manu in vitam veniſſet, quàm totam poſteritatem ſuam lamentabilem miſiſſet in mortem. Ser. 27. à m.

A mulieribus ornatis.

Vide ſupra, v. Mulier compta, tit. Scandalum eſt.

Mola aſinaria pœna eſt eius.

Vbi de lapide molari, &c. Quare, inquit, non lapis, ſed lapis molaris? quia lapis molaris, dum triticum terit, dum farinam fundit, à polline furfurem dum ſecernit, panem piè laborantibus ſubminiſtrat. Benè ergo illi, qui eligit miniſter ſcandali magis eſſe, quàm pacis, ad collum lapis alligatur molaris, vt hoc illum ad mortem trahat, quod illum trahere debuiſſet ad vitam: quia ſenſus ad vitam datos, mortis conuertit in ſcandalum, ſuadendo aliud videre, aliud audire, aliud ſentire, aliud ſapere quàm erat in Chriſto: hinc angularem lapidem, hinc adiutorij lapidem: hinc lapidẽ ſine manibus exciſum

S

(Iſa. 28. 1. Reg. 7. Dan. 2. Vide Aug. in verſum, per diem ſol non vret te, &c.) quod eſt Chriſtus; ſic puſillorum circuit & traxit ad ſcandalum, vt non panem vitæ, ſed panem lachrymarum conficeret & doloris, &c. inde ſumat pœnam, vnde ſumpſit & ſenſum: & exæquetur iumentis inſipientibus qui noluit hominibus ſuperna ſapientibus comparari. Ser. 27. à m.

SCRIPTVRA SANCTA obſcura eſt.

Singula, inquit, Scripturæ verba, ſi libris ſingulis mandarentur, nec ſic myſteria, quæ in ipſis ſunt, audientibus perlucerent; & quid faciet ſubitus & breuis ſermo? qui in modum fulguris priuſquam illuſtret oculos, iam refugit; nec dat lucem videntibus, ſed pauorem. Orate ergo vt qui in ſæculi obſcuritate verſamur, & in carne poſiti noctis tempus agimus, non diei, lucernam nobis verbi ſui accendat, quà præuia, myſterij cœleſtis ingrediamur obſcura; & gradu lento perueniamus ad ſcientiæ diuinæ quantum poſſumus, claritatem, &c. Ser. 64. in p.

S

Se comparat, hauſtum aquæ viatori ſitibundo porrigenti, ſed ſitim penitus non extinguenti, ſcire volenti ſecreta fidei. Si, inquit, ad humana perdiſcenda tota hominis breuis eſt vita: quod tempus ſufficere credimus ad intelligentiam poſſe diuinam? Date ergo veniam fratres, ſi intra punctum temporis, & vnius horæ vix momentum obſcura lucidare, clauſa reſerare, firmare dubia, profunda contingere non poſſum. Ser. 112. in p.

Cautè intelligenda, non occidat.

Initio vtitur ſimilitudine eius qui niſi cautè vtatur antidoto, fit ei pernicioſum, ſic verbum Dei, &c. Ser. 156.

SENECTVS

Fœcunda, ridicula eſt.

Celabat ſe menſibus quinque. Puerpeaam, inquit, ſenectus abſcondit extrema, ne ſterilitatis opprobrium riſus fœcundæ ſenectutis augeret, &c. Subdit de Sara. Quod, inquit, riſui poſſet eſſe omnibus prægnans & onerata canicies, ipſius germinis teſtatur ex nomine. Ex ſer. 92. in m.

S

SEPVLTVRA CHRISTI

Vera eſt.

Sepultus, &c. Sepulturam, inquit, patitur, ne mortem non adiſſe vt vinceret, ſed ſimulaſſe vt eluderet, ab impijs iactaretur. Ex ſer. 58. à m.

Vitalis eſt.

Mutatur, ait, hic ordo rerum: mortem, non mortuum deuorat hoc ſepulchrum; domus mortis manſio fit vitalis: vteri noua forma mortuum concipit, parit viuum. Ser 74. à m.

Schola vitæ.

Sedebat, &c. Cœleſtis, ait, natura ignorat laſſitudinem; neſcit laborem, ſed factus eſt lapis vas angelicæ ſeſſionis; doctrinæ cœleſtis cathedra, ſchola vitæ, qui à Iudæis ad mortis ianuam, ad cineris ſeruitium, ad triſte ſilentium fuerat conſtitutus. Ser. 57. à m.

Ingrediuntur, inquit, ſepulchrum vt conſepultæ Domino, totam fidei reſurgerent in ſalutem. Ser. 77. in f.

S

Vtero virginis nobilior.

Videre ſepulchrum, &c. Venit, inquit, Maria ad ſepulchrum, venit ad reſurre-ctionis vterum, venit ad vitæ partum; vt iterum Chriſtus ex ſepulchro naſce-retur fidei, qui carnis fuerat generatus ex ventre: & eū quem clauſa virginitas vitam protulerat ad præſentem, clauſum ſepulchrum ad vitam redderet ſempi-ternam. Diuinitatis inſigne eſt clauſum: virginem reliquiſſe poſt partum: de ſe-pulchro clauſo exijſſe cum corpore, eſt diuinitatis inſigne. Ex ſer. 75. à p.

In ea Chriſtus ſepeliuit mortis ignominiam.

Vide ſupra, v. Reſurrectio Chriſti, tit. Suſtulit ignominiam mortis.

Eam Angeli cuſtodiunt.

Sedebat ſuper eum. Non, inquit, laſ-ſitudinem recreans, ſed ſacri & vitalis ſepulchri ſe eſſe præſidem ſic demon-ſtrans, &c. Sedet, quia ab illo tam ve-nerabili ſepulchro numquam Angelus recedit. Ex ſer. 77. à m.

S

Cathedra eſt Angelica.

Vide ſupra, v. eodem, tit. Schola vitæ.

SEPVLTVRA LAZARI.

Spelunca eius latrociniorum receptaculum.

Erat ſpelunca. Quid eſt, inquit, quod tantopere ſpeluncam Euangeliſta commemorat? Spelunca planè vbi hominem Diaboli latrocinium collocauit; ſpelunca vbi virum fraus condidit mulieris; ſpelunca, vbi Dei plaſma mortis rapacitas includebat. Ser. 65. à p.

SERVVS ET DOMINVS

Inuicem ſibi debitores.

Vbi de Dominis, &c. Seruis, inquit, victum & veſtitum debitum reddas, remittas culpas, minas temperes, imperes diſciplinam & habeas eos fratres progenie cœleſti, quos ſubditos mundana poſſides ſeruitute, &c. Deinde de ſeruis erga Dominos, &c. Deo antè qui corda videt, quàm homini tenetur obnoxius: qui te parem fecit per gratiam,

S

quem conditio fecerat diſparem vilitate ſeruili. Ex ſerm. 26. à m.

Homo, ait, quod à ſeruo exigis; impende ei, qui te Dominum fecit: tu qui ſemper dormis, & à ſeruo exigis vigilias indefeſſas, aliquando vigila Domino tuo ſine ceſſatione pro te vigilanti: aſſiſte tuo Domino, vel momento vno, ieiunanti; cui manducanti tuus ſeruus ſemper aſſiſtit: remitte ſeruo innocenti, cui peccanti blanditur Dominus tuus. Ex ſer. 161. in m.

Seruus quàm miſer.

Vbi inter multa de ſeruorum miſeria, Apponit, inquit, Domino ſuo cibos multiplices arte tota totius ſaporis conditos: ipſe autem ſemicoctam, nec ſalitam forſitan cœnulam guſtaturus: ad longiſſimi conuiuij fabulas longiores ſtat fixus, &c. ſeruus colligit, componit, reponit, &c. vt nihil ſibi aut parum noctis ad eſcam reſeruet & ſaporem, &c. poſt hæc omnia, niſi vigilet in craſtinum, &c. manicabit ad verba, &c. vocem non habet conditio ſeruitutis. Ex ſer. 161. à p.

S

SERVITVS DEI.

Iugum ſuaue.

Ex Matt. 11. Iugum ſuaue. Neſcit, ait, laſſeſcere baiulus miſericordiæ, pietatis euector. Ser 170. in m,

Quàm diuerſa à ſeruitute peccati.

Liberati à peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ, &c. Peccatum, inquit, te antè mentiebatur liberum, quem tenebat miſerandè captiuum: nunc gratia te vocat ſeruum, quem vt verè faceret eſſe liberum, Dei ipſius adoptauit in filium. Impleta eſt ergo Chriſti ſententia, quæ dicit: qui vult eſſe Dominus, ſit ſeruus. Beata eſt hæc ſeruitus, quæ dominationem generat ſempiternam, &c. Quem enim fructum, &c. nam finis illorum mors eſt. Ecce, inquit, qualiter manumittit: Ecce quali præmio honorat illum Diaboli ſeruitutem; vt mors ſimul, & vitam finiat, & inchoet pœnam: Et qui Chriſto ſeruiunt fratres illuſa morte cùm ſtipendijs ſanctitatis perpetuam transferuntur ad vitam: finis enim

Chriſti non ſuſcipit finem, quia non interficit hominem finis iſte ſed perficit. (neminem poſſe duobus Dominis ſeruire·Paulus oſtendit, cùm, inquit, ſerui eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ: nunc autem liberati à peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ; antè, inquit, ſerui peccati, nunc iuſtitiæ. Per Apoſtolum, ecce ſuccedit ſeruitus ſeruituti. Serm. 114. in fine.

Seruitus noſtra Deo inutilis.

Serui inutiles ſumus, &c. Si quicquam, inquit, boni feceris, crede te dominanti ſoluiſſe debitum, non beneficium præſtitiſſe, &c. quando per ſe homo vtilis ad diuina, qui ſic ſibi eſt inutilis ad humana? Serm. 161. à m.

Serui Dei ſtant.

Iacet in domo, &c. Serui tui, inquit, etſi patiuntur mala, non patiuntur ad pœnam, ſed ſubeunt ad coronas. Aduerſa illis non ſunt neceſſitatum cauſæ, ſed cauſa victoriæ, Ex ſer. 15. à p.

S

Seruiendum Deo in ſpe & timore.

Renunciemus malis, inquit, vt reſpondeant bona, ſeruiamus Deo bono, vt non malis gentibus & poteſtatibus iniquis ſeruiamus. Ser. 20. in f.

Deus imitandus eſt à ſeruis ſuis.

Nec, inquit, de dignetur ſeruus hoc accipere à conſeruis, quod Dominus à ſeruis, & pro ſeruis dignanter accepit, palmis faciem non negauit, &c. Ergo, fratres, ſi dignum Dominus pati duxit; pati ſeruum quomodo videtur indignum? Erramus, erramus, fratres; qui non facit quod iuſſit Dominus; gratis ſperat, Dominus quod promiſit. Ser. 38. in fine.

Deo aliquid dandum ſeruitij.

Dedimus, inquit, corpori annum, demus animæ dies; impendimus nobis tempora, tempus deputemus authori; viuamus Deo paululum qui ſæculo viximus totum. Ser. 12. in p.

Demus, inquit, Deo aliquid temporis vitæ noſtræ, ne totam diem infœlix iſta

nis Dominus lapſus & vitia iuſſerit nos ſic ſecare, non membra; tamen ſi hoc Eua mater humani generis ſic feciſſet: melius ſine oculo & manu in vitam veniſſet, quàm totam poſteritatem ſuam lamentabilem miſiſſet in mortem. Ser. 27. à m.

A mulieribus ornatis.

Vide ſupra, v. Mulier compta, tit. Scandalum eſt.

Mola aſinaria pœna eſt eius.

Vbi de lapide molari, &c. Quare, inquit, non lapis, ſed lapis molaris? quia lapis molaris, dum triticum terit, dum farinam fundit, à polline furfurem dum ſecernit, panem piè laborantibus ſubminiſtrat. Benè ergo illi, qui eligit miniſter ſcandali magis eſſe, quàm pacis, ad collum lapis alligatur molaris, vt hoc illum ad mortem trahat, quod illum trahere debuiſſet ad vitam: quia ſenſus ad vitam datos, mortis conuertit in ſcandalum, ſuadendo aliud videre, aliud audire, aliud ſentire, aliud ſaperequàm erat in Chriſto: hinc angularem lapidem, hinc adiutorij lapidem: hinc lapidē ſine manibus exciſum

S

(Iſa. 28. 1. Reg. 7. Dan. 2. Vide Aug. in verſum, per diem ſol non vret te, &c.) quod eſt Chriſtus; ſic puſillorum circuit & traxit ad ſcandalum, vt non panem vitæ, ſed panem lachrymarum conficeret & doloris, &c. inde ſumat pœnam, vnde ſumpſit & ſenſum: & exæquetur iumentis inſipientibus qui noluit hominibus ſuperna ſapientibus comparari. Ser. 27. à m.

SCRIPTVRA SANCTA obſcura eſt.

Singula, inquit, Scripturæ verba, ſi libris ſingulis mandarentur, nec ſic myſteria, quæ in ipſis ſunt, audientibus perlucerent; & quid faciet ſubitus & breuis ſermo? qui in modum fulguris, priuſquam illuſtret oculos, iam refugit; nec dat lucem videntibus, ſed pauorem. Orate ergo vt qui in ſæculi obſcuritate verſamur, & in carne poſiti noctis tempus agimus, non diei, lucernam nobis verbi ſui accendat, quà præuia, myſterij cœleſtis ingrediamur obſcura; & gradu lento perueniamus ad ſcientiæ diuinæ quantum poſſumus, claritatem, &c. Ser. 64. in p.

S

Se comparat, hauſtum aquæ viatori ſitibundo porrigenti, ſed ſitim penitus non extinguenti, ſcire volenti ſecreta fidei. Si, inquit, ad humana perdiſcenda tota hominis breuis eſt vita: quod tempus ſufficere credimus ad intelligentiam poſſe diuinam? Date ergo veniam fratres, ſi intra punctum temporis, & vnius horæ vix momentum obſcura lucidare, clauſa reſerare, firmare dubia, profunda contingere non poſſum. Ser. 112. in p.

Cautè intelligenda, non occidat.

Initio vtitur ſimilitudine eius qui niſi cautè vtatur antidoto, fit ei pernicioſum, ſic verbum Dei, &c. Ser. 136.

SENECTVS

Fœcunda, ridicula eſt.

Celabat ſe menſibus quinque. Puerperaam, inquit, ſenectus abſcondit extrema, ne ſterilitatis opprobrium riſus fœcundæ ſenectutis augeret, &c. Subdit de Sara. Quod, inquit, riſui poſſet eſſe omnibus prægnans & onerata canicies, ipſius germinis teſtatur ex nomine. Ex ſer. 92. in m.

S

SEPVLTVRA CHRISTI

Vera eſt.

Sepultus, &c. Sepulturam, inquit, patitur, ne mortem non adiſſe vt vinceret, ſed ſimulaſſe vt eluderet, ab impijs iactaretur. Ex ſer. 58. à m.

Vitalis eſt.

Mutatur, ait, hic ordo rerum: mortem, non mortuum deuorat hoc ſepulchrum; domus mortis manſio fit vitalis: vteri noua forma mortuum concipit, parit viuum. Ser 74. à m.

Schola vitæ.

Sedebat, &c. Cœleſtis, ait, natura ignorat laſſitudinem; neſcit laborem, ſed factus eſt lapis vas angelicæ ſeſſionis; doctrinæ cœleſtis cathedra, ſchola vitæ, qui à Iudæis ad mortis ianuam, ad cineris ſeruitium, ad triſte ſilentium fuerat conſtitutus. Ser. 57. à m.

Ingrediuntur, inquit, ſepulchrum vt conſepultæ Domino, totam fidei reſurgerent in ſalutem. Ser. 77. in f.

S

Vtero virginis nobilior.

Videre ſepulchrum, &c. Venit, inquit, Maria ad ſepulchrum, venit ad reſurrectionis vterum, venit ad vitæ partum; vt iterum Chriſtus ex ſepulchro naſceretur fidei, qui carnis fuerat generatus ex ventre: & eũ quem clauſa virginitas vitam protulerat ad præſentem, clauſum ſepulchrum ad vitam redderet ſempiternam. Diuinitatis inſigne eſt clauſum virginem reliquiſſe poſt partum: de ſepulchro clauſo exijſſe cum corpore, eſt diuinitatis inſigne. Ex ſer. 75. à p.

In ea Chriſtus ſepeliuit mortis ignominiam.

Vide ſupra, v. Reſurrectio Chriſti, tit. Suſtulit ignominiam mortis.

Eam Angeli cuſtodiunt.

Sedebat ſuper eum. Non, inquit, laſſitudinem recreans, ſed ſacri & vitalis ſepulchri ſe eſſe præſidem ſic demonſtrans, &c. Sedet, quia ab illo tam venerabili ſepulchro numquam Angelus recedit. Ex ſer. 77. à m.

Cathedra eſt Angelica.

Vide ſupra, v. eodem, tit. Schola vitæ.

SEPVLTVRA LAZARI.

Spelunca eius latrociniorum receptaculum.

Erat ſpelunca. Quid eſt, inquit, quod tantopere ſpeluncam Euangeliſta commemorat? Spelunca planè vbi hominem Diaboli latrocinium collocauit; ſpelunca vbi virum fraus condidit mulieris; ſpelunca, vbi Dei plaſma mortis rapacitas includebat. Ser. 65. à p.

SERVVS ET DOMINVS

Inuicem ſibi debitores.

Vbi de Dominis, &c. Seruis, inquit, victum & veſtitum debitum reddas, remittas culpas, minas temperes, impéres diſciplinam & habeas eos fratres progenie cœleſti, quos ſubditos mundana poſſides ſeruitute, &c. Deinde de ſeruis erga Dominos, &c. Deo antè qui corda videt, quàm homini tenetur obnoxius: qui te parem fecit per gratiam,

quem conditio fecerat diſparem vilitate ſeruili. Ex ſerm. 26. à m.

Homo, ait, quod à ſeruo exigis; impende ei, qui te Dominum fecit: tu qui ſemper dormis, & à ſeruo exigis vigilias indefeſſas, aliquando vigila Domino tuo ſine ceſſatione pro te vigilanti: aſſiſte tuo Domino, vel momento vno, ieiunanti; cui manducanti tuus ſeruus ſemper aſſiſtit: remitte ſeruo innocenti, cui peccanti blanditur Dominus tuus. Ex ſer. 161. in m.

Seruus quàm miſer.

Vbi inter multa de ſeruorum miſeria. Apponit, inquit, Domino ſuo cibos multiplices arte tota totius ſaporis conditos: ipſe autem ſemicoctam, nec ſalitam forſitan cœnulam guſtaturus: ad longiſſimi conuiuij fabulas longiores ſtat fixũs, &c. ſeruus colligit, componit, reponit, &c. vt nihil ſibi aut parum noctis ad eſcam reſeruet & ſaporem, &c. poſt hæc omnia, niſi vigilet in craſtinum, &c. manicabit ad verba, &c. vocem non habet conditio ſeruitutis. Ex ſer. 161. à p.

S

SERVITVS DEI.

Iugum ſuaue.

Ex Matt. 11. Iugum ſuaue. Neſcit, ait, laſſeſcere baiulus miſericordiæ, pietatis euector. Ser 170. in m.

Quàm diuerſa à ſeruitute peccati.

Liberati à peccato, ſerui facti eſtis iuſtitiæ, &c. Peccatum, inquit, te antè mentiebatur liberum, quem tenebat miſerandè captiuum: nunc gratia te vocat ſeruum, quem vt verè faceret eſſe liberum, Dei ipſius adoptauit in filium. Impleta eſt ergo Chriſti ſententia, quæ dicit: qui vult eſſe Dominus, ſit ſeruus. Beata eſt hæc ſeruitus, quæ dominationem generat ſempiternam, &c. Quem enim fructum, &c. nam finis illorum mors eſt. Ecce, inquit, qualiter manumittit: Ecce quali præmio honorat illum Diaboli ſeruitutem; vt mors ſimul, & vitam finiat, & inchoet pœnam: Et qui Chriſto ſeruiunt fratres illuſa morte cùm ſtipendijs ſanctitatis perpetuam transferuntur ad vitam: finis enim

S

Seruiendum Deo in ſpe & timore.

Renunciemus malis, inquit, vt reſpondeant bona, ſeruiamus Deo bono, vt non malis gentibus & poteſtatibus iniquis ſeruiamus. Ser. 20. in f.

Deus imitandus eſt à ſeruis ſuis.

Nec, inquit, de dignetur ſeruus hoc accipere à conſeruis, quod Dominus à ſeruis, & pro ſeruis dignanter accepit, palmis faciem non negauit, &c. Ergo, fratres, ſi dignum Dominus pati duxit; pati ſeruum quomodo videtur indignum? Erramus, erramus, fratres; qui non facit quod iuſſit Dominus; gratis ſperat, Dominus quod promiſit. Ser. 38. in fine.

Deo aliquid dandum ſeruitij.

Dedimus, inquit, corpori annum, demus animæ dies; impendimus nobis tempora, tempus deputemus authori; viuamus Deo paululum qui ſæculo viximus totum. Ser. 12. in p.

Demus, inquit, Deo aliquid temporis vitæ noſtræ, ne totam diem infœlix iſta

S

vanitas & ſollicitudo miſeranda conſumat: ne noctem totam perniciosus ſomnus, & inanis ſopor expendat, ſed itidem pars diei & noctis, ipſi temporum deputetur authori. Vigila homo, vigila, habes exemplum, vt quod tibi Gallus impendit hoſpiti: tu tuo exhibeas creatori, &c. audi prophetam dicentem Iſa. 26. iuxta 70. De nocte ſpiritus meus vigilat ad te Deus: & Pſal. 76. Deum exquiſiui nocte manibus, &c. & Pſ. 54. Diei verò tria tempora idem Pſal. Deo admonet deputanda. Veſpere & mane, &c. & Dan. 6. &c Ex ſerm. 21. à m.

Tantum Deo ſeruiendum, quantum mundo.

Humanum dico propter infirmitatem carnis veſtræ: ſicut exhibuiſtis membra veſtra, &c. Magnitudinem, inquit, pietatem oſtendit, cùm Euangelicam doctrinam ad eam humilia, & penè verecunda deponit exemplum, &c. Abſurda, fratres, atque indecens comparatio videtur, quæ tantum gloriæ, quantum turpitudini hominem cupit eſſe ſubiectum; ſed vtinam vel tantùm.

S

Et quando tantum Deo, quantum mundo? quando tantum cœlo, quantum terræ, quando tantum virtuti, quantum vitiis fragilitas humana famulatur? &c. Adimit excuſationem, qui poſſibilia ſibi & vſitata præcipit repenſari debere pro maximis. Da ergo homo Deo tantum, quantum carni, vitijſque tribuiſti. Ser. 114. à m.

Deo ſimul & Diabolo ſeruire non poſſumus.

Renunciate mihi. Conuenienter dixit, ait, renunciante mihi, quia ſemper Diabolo renunciat, qui peruenire feſtinat ad Chriſtum. Chriſtianus futurus à Sacerdote cùm audit: Renuncias Diabolo? reſpondet, renuncio: propriè ergo Herodes à Magis ſibi renunciari debere dicit, qui ſe Diaboli ſciebat tenere locum, Satanæ nouerat implere figuram. Ex ſer. à m.

Putatis quia pacem, &c. Non, dico vobis, ſed ſeparationem. Quare, inquit? Quia coniunctio cœleſtis eſt, in iſta ſeparatione terrena. Nemo poteſt connecti terræ, & iungi cœlo. Grata ergo & chara ſit iſta terrena ſeparatio, quæ

nos à terrenis ſic ſeparat, inſerat nos diuinis. Ex ſer. 164. à m.

Seruos ſuos Deus regni ſui participes facit.

O bonitas effuſa! inquit, ô Inaudita pietas! ô ineffabilis affectio! in ſocietate cenſus paſtor oues aſſumit: atque ad conſortium dominationis ſeruos Dominus aſciſcit: ſic ſic dat, cui deficere cenſus, cui regnum minui, vacuari poteſtas non poteſt largiendo. Ex ſer. 23. à p.

Nolite timere puſillus grex, &c. Prouiſionem regni, inquit, ſine timore ſeruilis ſtatus audire non ſufficit, quia qui libertate vix dignus eſt, capere non valet infulas principatus: regnum velle ſeruum crimen eſt: adire periculum, temeritas non timere. Sed hoc ad Chriſtum quantum eſt? aut quàm mirum, quod dat ſeruis regnum, quod ſibi ſeruos facit in dominatione conſortes, qui ſeruorum pedes lauat, vt extrema ſeruis ſeruiat ſeruitute? &c. Ex ſer. 23. in m.

S

Seruis ſuis ſeruit in cœlo Deus.

Præcinget ſe, &c. En, ait, mutatio inaudita rerum: En terribilis correptio dominationis, en pauenda conuerſio ſeruitutis: quia parumper ſeruus aſſiſtit in Domini ſui expectatione ſuccinctus, & ſuſtinendi fidem breui fatigatione portauit, cui vt talionem redderet, diſſimulat ſe in ipſa diuinitate diuinitas. Epulanti ſeruo ſeruit Dominus, &c. & facit in patris iam gloria conſtitutus. Ser. 24. à m.

SERVITVS PECCATI.

Multi ſeruiunt vitijs, qui dominantur hoſtibus.

Audiuimus, inquit, eos dediſſe vitijs pectora, qui dorſa hoſtibus non dederunt: proh dolor! victores gentium, vitiorũ fuiſſe captiuos, &c. ſtetiſſe inter ſæuientes gladios, & inter eneruata lenocinia corruiſſe, regnis fuiſſe terrori, ludibrio fuiſſe peccatis, &c. iacuiſſe effuſo vino, qui iacere effuſo ſanguine neſcierunt. Ser. 41. in p.

S

Seruitus peccati quàm miſera.

Erat homo, inquit, peccati ſeruus, erat captiuus mortis, erat mancipium Dæmonum, &c. Quando homo non ſub peccato triſtis? quando non ſub morte lugens? quando non ſub Dæmonibus pallens? Ser. 6. à p.

Vide ſupra v. Lex vetus, titulo Abrogata.

Qui ſeruiuit peccato, ei dominetur.

Non regnet peccatum in veſtro mortali corpore, &c. Non dixit, ait, non prouocet, non titillet, ſed non regnet, non dominetur, confligat ad vincentis gloriam, &c. Et tandem ſe doleat impia peccati dominatio à ſeruis quondam ſuis tota ſecuritate calcari: & crudelis tyrannus ingemiſcat, ſubiectum ſe ſuorum pedibus captiuorum: & ad eorum de quibus diu triumphauerat ſe veteranus hoſtis perueniſſe deploret. Ser. 113. in f.

S

Qui ſeruiuit Diabolo, de eo triumphet.

Hoc eſt, inquit, diuinæ virtutis inſigne, hoc trophæum ſingularis triumphi, vt prædæ ſuæ prædo ipſe, ipſis captiuis ſuis ipſe captiuus; vinctis quondam ſuis vinctus ipſe Diabolus nunc tradatur. Serm. 170. à m.

SILENTIVM.

Vocis pater eſt.

Pater, inquit, tacet ex pœna, ex verecundia mater celat: O quanta ſilentio vox naſcitur! ô quanta taciturnitate tuba ſæculis inclamatura generatur! O quod ſecretum diuini iudicis dat præconem. Ser. 92. à m.

Non citò reſpondendum.

Vide ſupra v. Maria, titulo Magnam penſionem pro vteri domo accepit.

S

SPES,

Virtus perfecta eſt.

Vide ſupra v. Chriſtianus, tit. Eius ætates.

Spes meſſis in ſemine.

Laborans meſſor, inquit, quod in ſemine non videt, videbit in meſſe, & quod in ſulco deflet, gaudebit in fructu. Ser. 40. in f.

Spes veniæ.

Remiſſionem peccatorum. Ipſe, inquit, ſibi donat veniam, qui ſibi peccata per Chriſtum remitti poſſe confidit. Ser. 57. in f.

Acquire, ait, tibi tua fide veniam, quia ſatis ſibi inimicus eſt, qui hoc ſibi dari non credit, quod tota benignitate largiſſimus promittit indultor. Ser. 58. in fine.

Spes in extremis habenda.

Vbi de Lazaro reſuſcitando. Dilecto, inquit, non langoris medicinam, ſed reſurrectionis gloriam mox para-

S

uit, &c. Dat locum morti, licentiam dat ſepulchro, &c. nil negat putredini, nil fœtori, &c. atque agit vt humana ſpes pereat tota, &c. quatenus quod facturus eſt, diuinum ſit, non humanum. Ser 63. à p.

Cùm quæſiſſet, curſub Herode impio natus Chriſtus. Meritò, inquit, genti ſanctæ, quia humana deſunt, diuina ſuccurrunt, & adeſt Deus ipſe, cui homo non erat, qui adeſſet. Ex ſerm. 156. in m.

Spes vitia ſuperat.

Beatus vir, &c. Sicut, inquit, dimicaturo cum beſtijs, pronunciantur antè brauia, &c. Propheta beatitudinem ſic præmiſit, vt prouocaret hominem, totam quam poſt enumerat, criminum vincere feritatem. Ser. 44. à p.

Spes vilia temnit.

Vide ſupra v. Chriſtianus, tit. Patrem Deum habens, nil in terra quærat

Quis, inquit, de victu, quis de veſtitu? quis de plebeio cenſu, & vernalis ceſpitis vilitate ſuſpirat, de regno certus, de dominatione ſecurus? Satis ſibi inuidet, qui eleuatus ad ſumma, ipſe

ſe ad humilia deijcit, ad egena deponit, &c. Quid ergo cum terra, illi qui poſſidet cœlum! quid illi cum humanis qui adeptus eſt iam diuina? niſi forte placent gemitus, eliguntur labores, amantur pericula, peſſima mors delectat, & illata mala bonis ſunt gratiora collatis. Ser. 25. in p.

Spes cœli, pericula transgreditur.

Pericula, inquit, deſpicit, qui tendit ad regnum, victoriæ cupidus neſcit timere. Ser. 22. in p.

Spei motiua.

Crede, inquit, creditori tuo, qui tibi credidit debitori; expecta parumper vt veniat, qui te diu expectauit vt venires: Da illi inducias de promiſſo, qui tibi quicquid erat debiti iam donauit. Aut quare fatigaris ſpe Dei, cùm omne genus hominum ſubſiſtat ſpe, fide viuat? Subdit exempla agricolæ, viatoris, nautæ, militis, filij expectantis hæreditatem. Ser. 71. à m.

S

SPIRITVS SANCTVS.

In igne & aqua.

Et vbi eſt illud, inquit, Ecce Agnus Dei? vbi illud ſicut ouis, &c. ſed & illud, Ecce Rex tuus, &c. Quid ſic arietat in verbo qui in paſſione tanta patientia tacet, in morte tota humilitate ſuccumbit? &c. Ignem veni, &c. Quid eſt? Ager quoties longa incuria ſyluеſcit, & toto luxuriæ agreſtis ſordeſcit horrore, peritiſſimi cultoris vtique ſemper aperitur & purgatur incendio, ac ſtudio benigno cultor ignis apponitur, vt exuſtis ſentibus fiat facilis via vomeri, &c. Applicat, deſerta Iudææ terra ſpinas producente, conuerſum Chriſtum ad gentes, &c. Sed hic ipſe cultus non eſt nouus agricolæ veteri & cœleſti, nam legem pangere, gratiam ſerere, ignis ſemper opere conſueuit. Daturus legem ignem præmiſit in rubo: ſed diuinum rubus portauit, non concepit incendium: Iam tunc aculeis malitiæ plenum & ingratum culturæ legis populum præfigurans, & nunc in arua gentium cùm deſtinaret Apoſtolos, ſic eos igneo imbre perfudit, vt poſſent hu-

mecta ſiccare, ſicca infundere, decoquere cruda, frigida calefacere, accendere extincta, comburere noxia, &c. Ser. 164. in p.

Baptiſmo habeo baptizari, &c. Vrget, inquit, aqua ignem: cogitanda eſt talis, tam diuiſa coniunctio. Vrget vnda flammam, multiplicat flamma vndam (per rarefactionem.) Quæ eſt talis, tam concors iſta diſcordia? Geritur hic ſicut diximus, agricolæ diuini ſpecies: plena namque omnia calore germinant, humore nutriuntur. Vnde rerum parens Deus ignis & aquæ commercio nos generat, nos enutrit; quorum tanto ardet, calet, exæſtuat, anhelat affectu. Ex ſerm. 164. in m.

STEPHANVS.

Dux Martyrum eſt.

Vide ſupra v. Nomen, tit. Titulus eſt rei.

STERILITAS.

Grauis eſt.

Satis, inquit, graue eſt, & ſatis triſte, & virginitatis carere præmio, &

S

filiorum ſolatia non habere: ſuſtinere onera matrimonij, & ad fructum matrimonij non venire, &c.

Apud homines miſerum computatur (hinc dixit Eliſabeth reſpexit auferre opprobrium meum inter homines) apud Deum verò reatus nullus eſt, vbi parentis culpa nulla eſt, ſed iudicium denegantis. Serm. 92. à m.

SYDERA.

Non Chriſto imperant, ſed parent.

Cultores, inquit, ſyderum, noctis incolæ; authorem lucis, denſis inueniunt in tenebris, &c. vidimus ſtellam eius. Et quid non eius? Stella eius eſt, non ille ſtellæ, quæ accepit eſſe, ſed non dedit, &c. non à Geneſi, ſed à genitore, mandato non fato, non à computatore, ſed ab authore, non quæ daret ortum; ſed quæ i ſuſtineret occaſum. Stellam non legiferam, ſed ſigniferam, &c. Stella hæc miniſtra eſt viæ non vitæ, comes magorum, non cognata; Chriſti, non dominantis domina, ſed ancillula ſeruorum, &c. Ser. 157. à p.

S

Sydera colens peccat in cœlum.

Gentili applicat peccaui, &c. Peccauit, inquit, in cœlum, dum in cœlo ſolem, lunam, ſydera Deos eſſe blaſphemat, & hæc eadem profana adorando. Serm. 5. à m.

Syderum cultor magno miraculo conuertitur.

Ecce Magi ab Oriente. Ab Oriente, inquit, ad Orientem veniunt Magi, &c. quando vnum Deum, ſine Deo Chaldæus adoraret in terra, qui in cœlo dijs totidem, quot ſyderibus ſeruiebat? Plus cœleſte de Magis quàm de ſtella ſignum eſt, quod legis authorem Magus ſcit, &c. Ser. 156. in m.

Vidimus ſtellam eius, &c. Verè, inquit, ſicut dixit Apoſtolus: Cùm eſſet Diues, pauper factus eſt, &c. & habere cœpit ſtellam vnam, totam qui fecit, habet & continet creaturam, &c. qui habet ſtellam, non habetur à ſtella; nec ipſe agitur curſu ſtellæ, ſed ipſe ſtellæ agit curſum, &c. Apparuit ſtella non volens ſed iuſſa; non Aſtrologi ſcientia, ſed præſcientia conditoris, non Arithmetica ratione, ſed ſanctione di-

uina, non arte magica,ſed Iudaica prophetia,&c. Ex ſer. 156. à m.

SYNAGOGA.

Meretrix.

Meritò, inquit, lex carnali coniugio comparatur, quæ non obtinuit cum Synagoga ſpirituale conſortium,&c. Occurrit enim tanto viro, id eſt, legi, non compta moribus, non monilibus ornata virtutum, non inceſſu grauis, non verè illo flammeo virginalis verecundiæ operta velamento, ſed laſciua oculis,ſoluta greſſibus,&c. & tota dolis & ſimulationibus perfucata, &c. tota præceps ad idolorum lupanaria conuolauit, &c. Vide ſupra v. Peccator, tit. cum eo recumbit ad veniam. Ser. 115. à p.

Ciuitas peccatrix.

Vide ſupra v. Eccleſia, tit. Eccleſia prælata Synagogæ.

Ficus ſterilis.

Comparat hominem arbori. Infructuoſa, inquit, arbor intricat ceſpitem, necat ſpatia, exhaurit terræ vires, cultorem conficit damno, &c. ac ſic exci-

S

dere iſtam lucrum eſt: Sic homo qui naturæ donum, &c. per ſteriles atque inopes actus peruertit, occupat, mergit; authori fructum, cultori gratiam negat; ſicut arbor è terra, ſic iſte è vita meretur excidi. à p.

Dicit hanc ficum ſignare Synagogam, quæ floruit in figura, legali tempore. Patriarcharum, inquit, radice ſolidata Sacerdotali exaltata culmine, propheticis dilatata ramis, Iudaicæ obſeruationis repleta groſſis, florebat tunc ſpe ſola fructuum, &c. Hinc eſt quod Dominus aduentus ſui tempora ſcire cupientes mittit ad ficum Luc. 21. Videte ficulneam, &c. Venit Chriſtus & in Synagoga fructum fidei reperit nullum, quia tota dolis inumbrata perfidiæ. Subdit cultorem Angelus eſſe, Synagogæ, tres annos; legem, prophetas, aduentum Chriſti; ſtercora; gentium miſeratio. Ex ſer. 106. à p.

Vipera.

Progenies viperarum. Quia, inquit, quos Deus creauerat homines, fecerat filios Abrahæ, malitia peperit & conuertit in viperas, &c. & fecit infando crudelitatis auſpicio de morte patris

S

concipi, matris de morte generari. *So*boles ingrata naturæ, cuius ortus eſt genitoris exitium, cuius vita eſt mors parentis. Vipera conceptus ſui tempore, intra os ſuum receptum caput coniugis refertur abſcindere, vt per cruenta oſcula, non fœtum concipiat illa; ſed crimen: ac ſic carnifices, ſceleris ſui pariat filios, vindictæ ordine, non naturæ. Nam genimina patris concepta de cæde, ſanguinis antequam lactis exigunt nutrimentum, & vltionem petunt: Matris namque vterum viperæ dicuntur exſcindere & ſceleſtum conceptus ſui domicilium adhuc immaturis viſceribus, maturo furore confringere: vt hoc ſit illis viuere, matrem ſuam, matrem quæ illos tales genuit, non videre, &c. Deinde applicat Synagogæ. Ad quam, inquit, Chriſtus affectu coniugis cùm veniſſet, dicente Ioan. c. 3. qui ſponſam habet, ſponſus eſt; inter amplexus & oſcula cruenta Iudæ Chriſti caput eſt expetitum, & ore petitum, cùm dicitur, Crucifige, crucifige. Vnde pignora ſanguine concepta tantò mox ad matris armantur interitum (vt Paulus abortiuus) vt diſrupto Synagogæ vtero ad vocem Ioannis concurrerent & regenera-

rentur ad Dei progeniem. Ex ſer. 137. in m.

In vna dragma omnium rea.

Decem drachmas, inquit, decem legis diximus verba, ex quibus verbum perdiderat & Synagoga vnum. Quod vnum? Illud quod in Eccleſia primus, quia lucerna ardens erat Ioannes inuenit: In principio, &c. Deinde probat violatum ab ea decalogum, Deum vnum. Hoc, inquit, Synagoga dum non videt in filio, amittit in patre, &c. Non occides. Dum, inquit, Iudæus ipſam mandatorũ ſeriem capite detruncat, antè Chriſti quàm legis extitit homicida, &c. Non mœchaberis: Damnata eſt, ait, Synagoga, quæ iuncta dijs gentium, repulit Chriſtum, qui ſepoſita poteſtate dominantis, coniugis ad eam deſcendit affectu. Non furtum facies: furata eſt dominicam reſurrectionem quæ pretium militibus dedit, vt reſurrectionis infoderet, & occuleret veritatem, &c. hæc eſt quæ conquiſiuit falſos teſtes, &c. Ser 169. à m.

T

TEMPLVM.

Peccato violare quantum ſcelus.

Vide ſupra v. Sacerdos, tit. Grauius peccat.

Templum noſtrum Chriſtus aſcendit.

Aſcendit in templum. In cuius templum, ait, hic non aſcenderit Chriſtus, cœlum non aſcendit ille cum Chriſto, &c. Quod templum? Neſcitis quia templum eſtis, & ſpiritus Dei habitat in vobis. Ser. 85. in m.

S. THOMAS.

Prophetauit, non dubitauit.

Niſi videro, &c. Cur, inquit, tam piè patientem, tam durè diſcutit reſurgentem? Cur ea vulnera, quæ manus infixit impia, deuota dextera ſic reſulcat? &c. Cur tormentis Dominum, cur pœnis Deum, cur cœleſtem medicum

probaturus de vulnere (diſcipulus ſic requirit? &c. Quæſiuit, fratres pietas iſta, exegit iſta deuotio, vt reſurrexiſſe Dominum nec ipſa in poſterum dubitaret impietas. Sed Thomas non ſolum cordis ſui, ſed omnium hominum curabat incertum, &c. Certè prophetia magis, quàm cunctatio fuit. Nam cur talia peteret niſi à Domino ad indicium reſurrectionis ſuæ ſeruata ſola vulnera prophetali ſpiritu cognouiſſet? Denique ſponte præſtitit cæteris, quod iſte tardius implorat. Ser. 84. à m.

TIMOR

Morte peior, amorem fugat.

Amare non poteſt, inquit, qui ſatis timet. Hinc eſt quod mundus perire maluit quàm timere, pauore mors ipſa leuior: denique Cain vbi parricidali cœpit terrore vexari, mortem petit, requiem credidit, ſi periret: Et quid dicam Cain? Elias ille vbi ſenſit toto ſe timore aſpergi, repetebat quam fugerat mortem, melius exiſtimans morti ſuccumbere quàm timori. Ser. 147. à p.

T

Timor Sanctus meretur reuelationes.

Quod, inquit, per Angelum Deus mandat, ille meretur ſcire, qui timet ſcire, audi Dominum dicentem Iſa. 60. ſuper quem reſpiciam niſi ſuper humilem, &c. Ser. 143. à p.

Timor S. ſanctificat hominem.

Ex Pſal. 18. Timor Domini ſanctus, &c. Ergo, inquit, in ſanctitate manet, qui Dei permanet in timore. Ex ſer. 80. in m.

TRIBVLATIO ET TENTATIO.

Vita hominis tota eſt.

Et ne nos, &c. Quia, inquit, in ſæculo eſt ipſa vita tentatio. Iob. 7. &c. rogemus ergo vt nos arbitrio noſtro non relinquat. Ser. 67. à m.

Diaboli eſt miniſtra.

Et ne nos, &c. Tentatio, inquit, Diaboli præuia, & amara eſt miniſtra. Ser. 72. in f.

~~Sanctis~~ est quies.

Sed ille craticulam supplicii lectum quietis putabat. ser. 135. in m.

T

Ferenda à bonis inter malos.

Segregabunt malos, &c. Portate, inquit, iuſti, portate; imò inducias iuſti date, breuis iſta mixtura, longa ſeparatione penſabitur. Ex ſer. 47. in f.

Iniuria ſupportanda.

Si quis te percuſſerit, &c. Putaſne, inquit, poteſt vulneribus inuenire victoriam, qui nec ictu palmæ acquirere vult coronam? &c. homo nonne talibus præceptis infantiæ tuæ rudimenta componuntur? Palmæ paruulorum ſunt verbera, non virorum. Hinc eſt quod leuibus mandatis pueritia Chriſti animatur, vt ad grauia toto iam robore Euangelica iuuentus accedat, vt hoc laboribus, pœnis, morte ſe gaudeat obtinere, quod per infantiam paruis iniurijs acquirere non valebat. Ser. 38. in p.

Tribulatio famis reuocat ad domum Patris.

Fames, inquit, reuocat, quem ſaturitas exularat, fames illi patrem dedit ſapere, cui copia tulerat ſentire genitorem. Ser. 11. à p.

T

Dei ſpectaculum eſt homo in tribulatione.

Vide ſupra v. Fides, tit. Fides formata brauium accipit ſub finem.

Tribulatio Deum inuitat.

Videtis, inquit, quæ res ad domum Petri inuitauerit Chriſtum, vtique non diſcumbendi voluptas, ſed iacentis infirmitas, &c. In domo Petri non vina, ſed lachrymæ fundebantur, turbabat ibi familiam non cura conuiuij, ſed cura languentis; febris ibi, non edacitas æſtuabat. Ser. 18. in p.

Dat intellectum.

In arduis, ait, languoribus dat crebrò conſilium vis doloris, in deſperatis cauſis eſt ſæpe magiſtra neceſſitas, inuenit ipſa ſibi paſſio medicinam. Ser. 35. in p.

Mittitur ad maius bonum.

Inimicus homo, &c. Et tu, inquit, quare hoc cùm videres Domine permiſiſti? Quare? quia timere fraudes non poteſt, cui nihil poteſt deperire:

T

& quia plus eſt myſtica diſcernere, quàm prohibere myſterium : Maius eſt reparare perdita, quàm illæſa reſeruare: ſimul quia oportet zizania eſſe vt qui probati ſunt, manifeſti fiant. 1. Cor. 1. Ser. 97. à m.

Quomodo Deus inducat in tentationem.

Et ne nos inducas, &c. Deus, ait, ſicut ſcriptum eſt Iacobi 1. neminem tentat, ſed tentare dicitur, cùm contumaciter euntes ad tentationũ laqueos, derelinquit. Ser. 70. à m.

Petimus, inquit, ne peccatis impellentibus in tentationum foueas incidamus; inducere autem Deus dicitur, currentes ad crimina cùm relinquit. Ser. 71. à m.

In ea Deus conſolator.

Fuit in diebus Herodis Sacerdos, &c. Dum dicitur, inquit, ſub quo rege quis Sacerdos ſit, temperantur mala : adeſt ſemper in mærore ſolatium, nec conſolator deeſt cui imminet perſecutor. Ser. 86. in m.

T

Tribulatio delicta compenſat.

Meritò, inquit, paralitico dicitur; confide fili, remittuntur tibi peccata tua, quia compenſarat delicta doloribus. Ser. 30. à p.

Probat virtutem.

Gubernatoris, ait, peritiam non probat temperies ſerena, ſed procelloſa tempeſtas; blandiente aura nauim regit vltimus nauta; in confuſione ventorum primi quæritur ars magiſtri. Ser. 20. à p.

Matth. 7. Ex fructibus eorum, &c. Flores, inquit, multi multitudinem fructuum pollicentur, ſed examinati ventorum flabris ad fructum pauciſſimi perſeuerant. Ser. 97. à p.

Ex ea virtus noſtra.

Si quis te angariauerit mille paſſus, &c. Vt, inquit, vincat neceſſitatem voluntas, impietatem pietas, & hoc ſit patientis virtus, quod imperat vis cogentis. Ex ſerm. 38. in m.

T

Superatur Dei gratia.

Sicut, inquit, per falcem ſpinæ magis dum ſucciduntur accreſcunt; ita dum reſecantur per legem, pullulant paſſiones, quia intrinſecus velut in radice carnis fixæ ſolidantur: Sauciati ergo taliter Spiritum ſanctum percipimus intrinſecus debellantem, victoremque vitiorum, vt paſſiones forinſecus excluſæ pulſent, tentent, prouocent; ſed concidant ad noſtrorũ gloriam triumphorum. Nobis, nobis cupit vincere, qui cùm dominaretur nobis dignatus eſt militare. Ser. 115. à m.

Dat ſalutem æternam.

Fides tua te ſaluam fecit, &c. Vt, inquit, ſciret ſibi præſentis vulneris cauſam, fuiſſe perpetuæ rem ſalutis. Serm. 34. à m.

Dat coronam.

Vide ſupra v. Seruitus Dei, tit. Serui Dei ſtant.

T

TRINITAS.

Diſtincta eſt in perſonis.

Credo in Deum. Perſonis, inquit, trinitas diſtincta eſt, non eſt diuiſa ſubſtantijs; Deus vnus eſt, Deus ſolus eſt, ſed non ſolitarius: Diuinitas nec Trinitate diuiditur nec confunditur vnitate. Ser. 60. à p.

Signata per ſata tria.

Vbi de Sara, tres panes, Gen. 18. apponente. Vt, inquit, ſterilitas mundi tota ſenectute concluſa in menſuris tribus, hoc eſt, in æqualitate Patris & Filij, &c. Fermentum fidei collocaret. Ser. 99. à m.

Vnitas Trinitatis.

Ex Baruch 3. Hic eſt Deus noſter, & non eſt alius abſque eo. Si, inquit, non eſt alius, &c. hæretice, cùm hunc non habueris quem habebis? &c. vbi eſt pater? Propheta dicit, non eſt alius abſque eo. Et vbi eſt? In filio vtique; quia præter filium non eſt pater. Et ſi in ipſo eſt,

T

quomodo eſt alius hæreticè? ſic eſt alius perſona, vt ſit ipſe ſubſtantia, &c. vt inſit in Patre & Filio & Spiritu ſancto perſonalitas diſiuncta, non ſeparata diuinitas. Ex ſer. 88. à m.

Pater æternus eſt.

Patrem omnipotentem. Semper ergo, inquit, filium fuiſſe credas, ne patrem ſemper non fuiſſe blaſphemes. Sed dicis: ſi genuit, quomodo ſemper habuit? quomodo genuit? Qui interrogas, fidem denegas, quã fateris: Credo dixiſti: ſi credis vnde venit quomodo? Quomodo ſermo dubitantis eſt, non credentis, &c. ſi eſt quod non poteſt, omnipotens non eſt; ſed tu illum ex aliquo genuiſſe filium putas, quem totum feciſſe confiteris ex nihilo: ex aliquo vtique ſi ex tempore: quod ſi pater tempus non capit, filius initium neſcit: Sed quàm miſerum! vt tu illum facias temporalem, qui te præſtitit ſempiternum. Ex ſer. 62. in m.

Patris

T

Patris & Filij coæternitas.

Credo in Deum Patrem. Qui, inquit, confeſſus eſt patrem, confitetur & filium, quia ſine filio pater dici non poteſt; & quia Deo augeri, Deo addi nihil poteſt, ſemper fuit filius, quia fuit ſemper & Pater; neſcit inchoari filius, quia deficere pater neſcit: nec creſcit genitus, vbi genitor non ſeneſcit. Ex ſer. 58. in m.

Patris vox ſuper Filium.

Hodie, inquit, vox Domini ſuper aquas. Quæ vox? Hic eſt filius meus dilectus, &c. quia alterum qui teſtimonium diceret, non habebat, &c. nemo nouit filium, &c. Ex ſerm. 160. in m.

Filius à Patre accipit.

Dabit illi Dominus, &c. Quid dat, inquit, aut cui dat? Vtique Deus homini dat diuinitas carni, &c. ex Ioan. 16. omnia quæ habet, &c. Et quæ neceſſitas accipiendi, vbi eſt habendi po-

T

teſtas? &c. Quis accipit quæ ſua ſunt? &c. Putas quod honorem à Deo dedignatur accipere, qui ab hominibus tantas accepit iniurias. Ex ſerm. 144. in m.

Filius ineffabilis eſt.

Age homo, inquit, ſi tamen homo, progredere corde tuo, conſurge, &c. ſolus aperi quid eſt quod ſpiritus generat, Virgo concipit? fit Verbum caro, Deus homo, homo transfertur in Deum, &c. Cunabula capiunt quem non capit cœlum; portatur humeris, orbem qui ſuſtinet totum, &c. Eſto maior Iſaïa dicente: generationem eius quis, &c. Ex ſer. 62. à m.

Filij proceſſio.

Patrem, &c. Qui, inquit vocari pater, pater dici voluit, habere ſe filium clementer oſtendit, &c. de Patre filius proceſſit, non receſſit nec ſucceſſurus patri prodiuit ex patre, ſed prodiuit manſurus ſemper in patre, &c. primus & nouiſſimus: qui primus eſt, non eſt iſte poſt alterum: qui nouiſſimus, poſt ſe alterum non reliquit: ſed iſta cùm dicit, non excludit patrem, ſed in ſe

T

& patre vniuerſa concludit. Ex ſer. 57. p.

Filius naturalis vnus eſt patri, adoptiui plures.

Vnicum, &c. Quia, inquit, etſi ſunt multi filij per gratiam: iſte vnus & ſingularis eſt per naturam. Ex ſer. 57. in m.

Trinitas nos fecit, & refecit.

Spiritus ſanctus, inquit, tunc toto ſe fudit illapſu, quando Pater de cœleſtibus clamat; hic eſt filius, &c. & quibus in creandis nobis operatio fuerat vna, cum filio, vna fieret de noſtra reparatione dignatio; ſicque Chriſtus diuerſo tempore, vno eodemque die, magorum munere, atque mutatione, atque patris voce, Deus trino teſtimonio noſceretur, fieretque de trina oſtenſione Chriſti, Epiphaniæ vna & ſacrata ſolemnitas. Ser. 157. in f.

A Trinitate reſurrectio.

Tertia die reſurrexit. Vt eſſet, inquit, noſtri corporis reſurrectio, virtus, gratia, beneficium Trinitatis. Serm. 62. in fine.

T

Tertia die, &c. Mori nolle, inquit, eſt timoris humani, diuinæ virtutis eſt ſurrexiſſe de morte: hic ergo non offendat mortis auditus, vbi reſurrectionis gloria abſcondit mortis iniuriam: quia hominis eſt quod moritur, Trinitatis eſt quod reſurgit. Ex ſer. 61. à m.

Trinitatis fides hominem eleuat.

Quid valeat, inquit, fides, credulitas quid poſſit, quanti ſit confeſſio hodie monſtratur in vobis, &c. Ecce fides, quæ Deum locuta eſt patrem; patrem vobis Deum hodie conquiſiuit: Ecce vox quæ confeſſa eſt filium, vos Dei adoptat in filios: Ecce credulitas quæ Deum ſpiritum proclamauit, de carnis ſubſtantia mortali, in vitalem ſpiritus ſubſtantiam vos mutauit, &c. Ex ſer. 71. in p.

Ad Trinitatem videndam purganda peccata.

Plane beatus, inquit, qui iſta tria (ſcilicet, abire in conſilium impiorum, in via peccatorum ſtare, & in Cathedra peſtilentiæ ſedere) declinando ad Trinitatis beatitudinem meruit peruenire. Ex ſer. 44 in f.

V

VANITAS.

Vanus iactans eleemoſynam, pauperem inhonorat.

AVditis, inquit, quemadmodum notat eleemoſynam in conuentu, in plateis, in triuijs, non impenſam ad leuamen pauperum, ſed hominum propoſitam ad fauorem: vt probetur miſericordiam vendere, non donare, &c. fugienda eſt hypocriſis, quæ captiua gloriæ verecundiam pauperum non releuat, ſed fatigat; quæ de gemitu inopis pompam ſuæ gloriationis inquirit, quæ ſuam laudem dilatat pauperis ex dolore, &c. Ser. 9. in m.

Si, inquit, in paupere Deo fœneras, teſtes homines non requiras, fides arbitros non requirit; de accipientis fide diſputat, qui ſine mediatoribus nil dat: qui credita diffamat, vrit verecundia debitorem. Ergo homo daturus Deo, da ſecreto: vt quod dederis non ſit oneris, ſed honoris. Ex ſer. 9. à m.

V

Vanitas Scribæ Chriſtum ſequi quocumque volentis.

Sequar te quocunque ieris. Ad omnia poſſe, ait, quis promittit? Dixiſſet cautius, ſequar te quocunque iuſſeris, humanius certè quocunque volueris. ſic dicit qui inter ſe & Dominum quid interſit, ignorat. Petrus per mare ſequitur, & mergitur; ad paſſionem ſequitur ſed negat; & ſi Petrus ſic deficit, ſuccumbit ad pauca; iſte quid eſt, qui ſe ad omnia ſequi ,Dominum ſic promittit? Subdit præſumere crucem aſcendere, ſaxa ſcindere, aperire ſepulchra, &c. Adhuc, inquit, adijciat iſte ire quocunque vadit Chriſtus; ſuperſedeat humeris Angelorum, conſcendat cœlos, conſideat Patri, apicem teneat omnium cœleſtium dignitatum. Serm. 19. à p.

Vanitas laudis humanæ contra Deum pugnat.

Noli tuba canere, &c. Benè tuba, inquit, quia talis eleemoſyna hoſtilis eſt, non ciuilis; non miſericordiæ de-

V

dita ſed clamori; ſeditionis vernula, non alumna pietatis; oſtentationis nundinatio, non commercium charitatis. Ser. 9. à p.

VERBVM DEI.

Vt fermentum ex modico dilatatur.

Dicit Eccleſiam eſſe mulierem, fermentum verbum Dei, ſata tria, legem, Prophetas, Euangelium; abſconditum vt lateat infidelem: Aſpergit, inquit, ſenſus, leuat corda, incrementat ingenia, &c. Ser. 99. in f.

VIGILIÆ ET vigilandum.

Tres vigiliæ Chriſti, natiuitatis, reſurrectionis & iudicij.

Si in 2. vigilia venerit, &c. Vigilias, ait, mundus plures, tres tantum vigilias nouit expectatio Trinitatis: quare tamen à ſecunda cœpit, & tacuit primam? Quia prima iam vigilia, in ortu

V

dominicæ natiuitatis exceſſerat, &c. Secunda eſt vigilia, qua noſtra redit & ſuſcitatur in carne. Tertia vigilia eſt illa, qua expectatio tota nouiſſimo venientis finitur aduentu: vt ſicut ille reſurrexit nobis, ita nos illi iam perpetuam reſurgamus ad vitam. Amen. Ser. 24. in f.

Non vigilantes ſunt mortui.

Quid faciunt, inquit, qui ſe non in cubili, ſed ipſo collocant in ſepulchro? qui ſe non ſomno ſed morti tradunt? quos Gallus non commonet, lucifer non ſuſcitat, ſol ipſe non reuocat & producit ad lucem? Iſti & tempus ſupplicandi, & hoſpitis mercedem, ipſi diei opera perdiderunt. Ser. 39. à m.

Vigilans viuit, dormiens quaſi mortuus eſt.

Semper, inquit, ad omnia vigilias eſſe ſalutares nullus ignorat, quia reuera plus vigilare, plus viuere eſt; nam quid tam morti ſimile, quàm dormientis aſpectus? Quid tam vita plenum quàm forma vigilantis? &c. Probat deinde vtilitatem vigiliarum exemplo

V

regis, militis, paſtoris, viatoris, &c. Ex ſer. 24. in p.

VIRGINITAS ET VIRGO.

Angeli ſimilis eſt.

Miſſus eſt Angelus ad Virginem. Quia, inquit, ſemper eſt Angelis cognata virginitas, &c. Angelicam gloriam acquirere maius eſt, quàm habere: eſſe, Angelum fœlicitatis èſt; virginem eſſe virtutis: Virginitas enim hoc obtinet viribus; quod habet Angelus ex natura: Angelus ergo & Virgo diuinum agunt officium, non humanum. Ser. 143. à p.

Vita eſt cœleſtis.

In carne, inquit, præter carnem viuere, non terrena vita eſt, ſed cœleſtis. Ex ſer. 143. à p.

Chriſtum ſponſum habet.

Deus, inquit, & integritas eſt cœleſte conſortium, virginitas iuncta Chriſto, eſt copula perfecta virtutis. Ser. 146. à p.

V

Virgo & Martyr. S. Euphemia.

Euphemia ſancta, inquit, plus ſoluit in fructu, quàm promiſit in flore; quæ manente virginitatis flore copioſum martyrij peruenit ad fructum. Ex ſer. 97. à p.

VIRTVTES.

Inuicem ſunt complexæ.

Penes Deum, inquit, neque pietas ſine iuſtitia eſt, neque ſine pietate iuſtitia, &c. Virtutes ſi ſeparatæ fuerint dilabuntur; æquitas ſine bonitate ſæuitia eſt, & iuſtitia ſine pietate crudelitas, &c. Ser. 145. à p.

Suadendæ ſunt amore non rigore.

Mira pietas, inquit, quæ vt precetur, vt largiatur exorat, &c. Subdit exemplum medici ad remedia auſtera ægrũ; & Patris ad diſciplinæ rigorem blandè compellentis. Et ſi, inquit, corporalis infirmitas ad curam precibus ſic mouetur, ſic puerilis animus vix ad prudentiam ducitur blandimentis; Quid mi-

V erum ſi Apoſtolus, qui ſemper eſt medicus & Pater, humanas mentes morbis carnalibus ſauciatas, vt ad remedia diuina ſubrigat, ſic precetur? Ser. 108. in p.

VITA COMMVNIS.

Solitariæ præferenda.

Vide ſupra, v. Petrus, tit. Laudes eius & officia.

VITIVM.

Deformat animum, & ſepelit.

Cùm deſcripſiſſet vitia à Paulo enumerata. Audiſtis, inquit, ſæculi formam, didiciſtis ſpeciem, vidiſtis figuram: ſi tamen formam & non informe monſtrum? vbi confuſione criminum tota rerum facies eſt deleta; vbi peccatorum connubio tota mundi figura eſt diſſoluta; vbi delictorum morbis, imago ipſa ablata eſt conditoris, &c. vbi homo hominis eſt ſepulchrum, &c. Apoſtolus ergo huic formæ nos prohibet eſſe conformes, &c. Ser. 120. à p.

V

Vide v. Peccatoris vita mortalis: & v. Anima ſine Deo mortua.

Nudat hominem.

Tunica ſe præcinxit, &c. Mirum fratres, inquit, cùm comprehenderetur Dominus, Ioannes abiecit Syndonem: Et petrus inuentus eſt nudus, quia Ioannem texit fuga, Petrum negatio ſic nudauit. Mirum, fratres, & verè mirum, quia qui in naui nudatus eſt, in mare ſe demergit indutus, quia innocentia nunquam nuda eſt; reatus ſemper refugit ad velamen. Denique ſicut Adam, ita & nunc Petrus ſuam geſtit tegere nuditatem, qui fuerant ambo vtique ante culpam nuditate veſtiti. Ex ſer. 78. à m.

Graue eſt onus.

Vide ſupra, v. Peccator, tit. Peccator Diabolum portat in capite.

Fœlix eſt qui vitium ignorat.

Peccatum non cognoui niſi per legem, &c. Vitia, inquit, non noſſe, fœlicitatis eſt; noſſe periculi, viciſſe virtutis eſt, &c. Quod ignis aridæ ſegeti

hoc vitia corpori ſunt humano, quæ ſola ſecurius ſeparatione vincuntur, necantur ignorantia, & neſcita fœliciter euaneſcunt. Ser. 116. à p.

Quot vitia vincimus, tot coronas accipimus.

Vide ſupra v. Fides, tit. Fides formata brauium accipit.

VOLVNTAS PROPRIA.

Vbique nocet.

Nec ouis, inquit, ad caulas peruenit, ſi pro ſuo libito peruagetur, nec ſcientiam diſcipulus poterit obtinere, ſi doceri pro ſua voluntate contenderit; ægrotus quoque nunquam poterit recipere ſanitatem, ſi pro ſuo fuerit curatus arbitrio. Ex ſer. 173. à p.

VOTVM RELIGIOSVM.

Sacrificium eſt.

Non amittas, inquit, quod tibi diuina dedit & conceſſit authoritas; induc-

V

re ſanctitatis ſtolam, præcingere baltheum caſtitatis; ſit in velamento capitis tui Chriſtus; Crux in frontis tuæ munimine perſeueret; pectori tuo appone diuinæ ſcientiæ ſacramentum; in odorem thymiama ſemper orationis accende; arripe gladium ſpiritus; altare cor tuum pone, Et ſic corpus tuum admoue Dei ſecurus ad victimam; Deus fidem non mortem quærit, votum non ſanguinem ſitit, placatur voluntate, non nece. Serm. 108. à m.

VVLNERA CHRISTI.

Sunt ſchola fidei.

Vide manus meas, &c. Vt, inquit, effundant toto orbe iterum te aperiente hæc vulnera fidem: quæ aquam in lauachrum, ſanguinem in omnium pretium iam fuderunt. Ex ſer 84. in f.

Z

ZACHARIAS PATER Ioannis.

Quantæ excellentiæ vir, pater vocis obmutuit.

AVdiſtis, inquit, quemadmodum Zacharias, ille ſummi Sacerdotij ſplendor, &c. Sacerdotij ſpectaculum, ſanctitatis exemplum. Euangeliſtarum Princeps, clauſula Prophetarum dum exorat obmutuit, tacuit Pater vocis, genitor clamoris obmutuit, & egreſſus ſilentium retulit, qui reſponſa relaturus intrauerat. Subdit excuſationem ſuæ taciturnitatis. Videtis ergo, inquit, quia ſilentium meum quod antea contriſtauit vos, venit de antiquo Pontificali vſu, non de nouitatis incurſu, &c. ſed hoc ad tempus, quia Sacerdotis differtur ſermo, non aufertur, &c. Denique Zacharias ipſe, quod tacet non eſt pœna, ſed ſignum; non eſt terrena de-

bilitas, ſed cœleſte ſecretum, &c. Ingrati Deo non ſimus, ſi nos ſemel tacere voluit, quibus ſemper inoffenſum largitus eſt verbum: ille non dedignatur à filio verbum recipere qui dederat lucem: & vos filij orate nobis vocem, vt poſſitis audire ſermonem. Ser. 86. in p.

Pater vocis mutus.

Vbi de Zacharia. Vocem, inquit, cùm vocem percipit, tunc amittit. Serm. 88. à p.

Templum fuit Dei.

Ingreſſus in templum Zacharias. Non, inquit, ingreſſus templum, quia ipſe erat Dei familiarius templum, portans in ſui pectoris puritate tota legis arcana, &c. Gratius namque Deus in ſuo quàm in hominis opere requieſcit, & non tam libenter odoratur Arabicæ arboris guttam, quàm ſinceri cordis & pectoris ſanctitatem. Ser. 8[illegible]. in m.

Z

ZELVS.

Trahit proximos ad Deum.

Vir, inquit, coniugem deducat ad fidem, ne quod vnum eſt in carne, ſpiritu ſit diuiſum: amicus amicum attrahat ad ſalutem, vt de gratia diuina humanam comprobet charitatem: peregrinum ciuis, poſſeſſor hoſpitem Dei ducat ad menſam, vt ſine ſuo ſumptu de diuinis copijs ſit humanus, &c. Adducite volentes, attrahite nolentes, facite vobis de aliena neceſſitate mercedem, &c. Abraham vt offerret filium colligauit; & Loth Angeli vt ſubtraherent flammis; extractum manibus ſuſtulerunt: & Petrum Dominus vt iret ad martyrium quò nolebat, auxilij ſui virtute præcinxit dicens: Ducet te quo tu non vis: & Pater cœleſtis non ſolum volentes ſuſcipit: ſed attrahit & nolentes, dicente filio: nemo poteſt venire ad me, &c. Serm. 10. à m.

Si qua ſunt, inquit, viſcera pietatis in nobis, abſtrahamus eos qui ſic ad perditionem currunt, &c. Beatus

Z

qui ſuæ vitæ cuſtos eſt, & prouiſor eſt ſalutis alienæ. Ser. 155. in f.

Zelus indiſcretus.

Vide ſupra v. Conuerſio, tit. Expectandum, vt zizania conuertantur in triticum.

INDEX
OMNIVM SERMONVM D. CHRYSOLOGI,
iuxta argumenta, quæ tractauit De Perſona, Verbis, Hiſtorijs, Parabolis, & Miraculis Chriſti, necnon de verbis Pſaltis, & Pauli, itemque de Sanctorum feſtis.

Ac primò quidem de Perſona Chriſti.

DE Incarnatione Chriſti, eſt ſermo 141.
De generatione Chriſti, 145.
De eadem, 146, 147, 148.
De partu Virginis, 145.
De Natiuitate Chriſti, 149.
De Epiphania, 156, 157, 158, 159, 160.
De fuga in Ægyptum, 150, 151.
De Chriſto veniente in patriam ſuam. Sermone, 48, 49.
De Aſcendente Chriſto in nauiculam, 50.

De Ieiunio & Tentationibus Christi, 11, 12, 13.
De Bono Paſtore, 40.
In die Paſcha, 37.
De Chriſti Reſurrectione, 74, 75, 77, 79.
De eadem, & ſecunda Chriſti manifeſtatione facta mulieribus, 76.
De 7. Chriſti manifeſtatione ad mare Tyberiadis, 78.
De Chriſti Reſurrect. & ſecunda manifeſtatione, 80.
De 5. manifeſtatione, abſente Thoma, 81.
De Chriſti reſurrect. & 4. manifeſtatione facta Diſcipulis Emmaus, 82.
De manifeſtatione facta recumbentibus vndecim, 83.
De 5. & 6. Chriſti manifeſtatione, abſente & praſente Thoma, 84.
De ſcientia Chriſti, 85.

De Verbis Chriſti.

De ſigno Iona, 37.
De puſillo grege, 22, 23, 25.
De pace, 53.
De vnitate fidelium, 132.
De tollendo ſcandalo, 27.
De iniuria aquo animo ferenda, 38.
De cura terrenorum deſpicienda, 163.
De igne, quem venit mittere in terram, 164.

De Oratione Dominica, 67, 68, 69, 70. 71, 72.
De perſeuerantia orationis, 39, 55.
De ieiunio, eleemoſyna, & oratione, 43.
De ieiunio & eleemoſyna, 8, 41, 42.
De Ieiunio Phariſæorum & Diſcipulorum Ioannis, 31.
De Ieiunio Quadrageſimæ, 166.
De hypocriſi, 7.
De inuidia & hypocriſi, 172.
De Iuſtitia non facienda coram hominibus, 9.
De non timendis corpus occidentibus, 101.
De Verbo: Si quis ſermonem meum ſeruauerit, 131.
De Diſcipulis miſſis ad curandos morbos, 170.
De illotis eorum manibus excuſatis, 171.

De hiſtorijs à Chriſto relatis, vel actis.

De Hiſtoria diuitis & Lazari, 66, 121, 122, 123, 124.
Hiſtoria volentis diuidere hereditatem, 162.
De Scriba volente ſequi. 19.
De Zachæo, 54.

De Parabolis.

De ſeruo vigili, 24.

De fidei diſpenſatore, 26.
De Margarita, & ſagena, 47.
De Drachmis, 169.
De zizanijs, 96, 97.
De grano ſinapis, 98.
De fermento, 99.
De ficulnea tribus annis ſterili, 106.
De centum ouibus, 168.
De villico iniquitatis, 125.
De diuite cuius ager ferax, 104.
De prodigo, 1, 2, 3, 4, 5.
De ſeruo ab agro veniente, 161.

De Miraculis Chriſti.

De ſedata tempeſtate, 20, 21.
De ſocru Petri, 18.
De Muliere inclinata, 105.
De hæmorrhoiſſa, 35.
De eadem & filia Archiſynagogi, 36.
De eiſdem, 33, 34.
De manu arida, 32.
De Centurione, 15, 102.
De Cæco nato, 176.
De Vidua Naïm, 103.
De Lazaro reſuſcitato, 63, 64, 65.
De filia Cananææ, 100.
De Dæmoniaco ſurdo & muto, 51.
De duobus dæmoniacis, 16, 17.

De verbis Pſaltis.

In Pſalmum primum, 44.
In Pſalmum 6, 45.
In Pſalmum 28, 10.
In Pſalmum 40, 14.
In Pſalmum 94, 46.
In Pſalmum 99, 6.

De Symbolo Apoſtolorum.

Sermone, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62.

In verba Pauli.

In verba Rom. 4. Non propter Abraham tantum, 110.
In verba Rom. 5. ſicut per vnum hominem, &c. 111.
In verba Rom. 5. Si vnius delicto, 112.
Ad Rom. 6. Peccauimus quia non ſumus ſub lege, &c. 114.
In verba Rom. 6. Quid ergo dicemus? 113.
In verba Rom. 7. Lex dominabitur homini, 115.
In verba Rom. 7. Peccatum non cognoui, &c. 116.
In verba Rom. 12. Obſecro vos per miſericordiam Dei, &c. 108, 109.
In verba Rom. 12. Nolite configurari, &c. 120.

In verba 1. Cor. 9. Neſcitis quod ij qui in ſtadio, &c. 119.
In verba 1. *Cor. 15. Primus Adam, &c.* 117.
Ex verbis 1. Cor. 15. Notum vobis facio, 118.

Sermones de Sanctis.

De Annunciatione Virginis, 140, 142, 143, 144.
De conceptione S. Ioannis Bapt. 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92.
De prædicatione eiuſdem, 137, 167.
De *decollatione eiuſdem,* 127, 173, 174.
De SS. *Innocentibus,* 152, 153.
De S. *Andrea,* 133.
De S. *Matthæo,* 28, 29, 30.
De S. *Stephano,* 154.
De B. *Magdalena,* 93, 94, 95.
De S. *Cypriano,* 129.
De S. *Apollinari,* 128.
De S. *Adelpho,* 136.
De S. *Petro Epiſcopo,* 107.
De *conſecratione* S. *Proiecti,* 165.
De *conſecratione Epiſcopi.* 130.
De S. *Fœlicitate,* 134.
De *Calendis Ianuarij ſacrilegis,* 155.

Omnes Sermones Diui Chryſologi, numero ſunt 176.

OMISSOS PRÆTEREA eximios locos, ſuis literis reſtitues ſic.

Æ

Æterna & perfecta libertas à ſeruitute peccati, debito mortis, &c. Per numerum 77. ſignata.

SI ſeptimus numerus ſeptemplicatus per dies, per menſes, per annos, totum contulit remiſſionis & veniæ, ſeptemplicatus ſeptuagies ſepties: ſeptimus numerus quid afferre poſſit, Chriſtianus æſtimet, & aduertat auditor. Tunc verè ceſſabit crediti contractus, & debiti; tunc verè abolebitur tota conditio ſeruitutis; tunc illa, illa veniet ſine fine libertas; tunc æternus ager victurus ſemper remeabit. Veniet, veniet remiſſio tunc vera, quando abolebitur etiam neceſſitas ipſa peccandi: quando pereunte immundi-

tia verè mundus iam vocabitur mundus: quando redeunte vita mors non erit; quando regnante Chriſto Diabolus iam peribit. Ex ſerm. 139. in f.

C

Charitas fraterna corrigit & excuſat fratrum delicta.

Si peccauerit in te frater tuus, &c. Increpa, inquit, vt Iudex: vt frater remitte: quia iuncta libertati Charitas, Charitati mixta libertas, & terrorem comprimit, & ſuſcitat fratrem: fratrem, frater eſt, in febre cum lædit; eſt in fide proximo cum delinquit: Eſt ſui neſcius, eſt humanitatis extraneus: huic qui per compaſſionem non ſubuenit, hunc qui per patientiam non curat, non per veniam ſanat, ſanus non eſt, ægrotat, infirmatur, viſcera non habet, & ab humano ſenſu monſtratur alienus. Furit frater, aſcribe ægritudini, tu illum iuua vt frater: aſcribe tu quod ſic geritur febri, & fratri non poteris imputare commiſſum: Dabiſque tu prudenter infirmitati culpam, fratri veniam, vt illius ſanitas ad

tuam gloriam recurrat, illius venia tuum redundet ad præmium. Ex ſerm. 139. in m.

D

Detractio aliena, non ſua errata conſiderat.

¶ Attendite vobis, &c. Ille, inquit, attendit ſibi qui non alienis actibus importunus, impudens, curioſus intendit, &c. vagus oculus, laſciuus intuitus, improbus aſpectus, ſuas non reſpicit ad ruinas, alienos currit & decurrit ad lapſus: ſua cæcus ad crimina, ad aliena errata perlucet: malorum ſuorum neſcius, alienorum eſt accuſator & teſtis: ſuum tepidus ad reatum, ad alterius & innocentis flammatur, & excandeſcit examen. Et ne multis, ſicut dixit Dominus: oculus in ſe trabem non videns, videt in alio feſtucam. Ex ſer. 139. in p.

I

Iniuriam remittat qui ſibi vult remitti.

Si pœnitentiam egerit, dimitte illi. Nemo, inquit, iſta audiens cenſuram ſibi remittentis aſſumat, & imponat fratris delinquenti, vana præſumptione perſonam: ac ſi durum putet remittere delicta, ſe peccatorem, peccaturum ſe homo cogitet: Et tunc incipit amare veniam, non amare vindictam. Audis tu quia remittere debeas, & quia tibi remitti debeat, non audis. Peccabis & tu illi cras, qui tibi hodie peccauit: Et erit tibi Iudex, qui tibi erat reus antè, & reddet tibi veniam, ſi dediſti; ſi non dediſti, aut negabit veniam, aut ſi dederit, imputabit amplius, quàm donabit. Remitte peccanti, remitte pœnitenti, vt cum tu peccaueris, repenſetur in venia, non donetur. Bona ſemper venia, ſed tunc dulciſſima cum debetur. Vicit pœnam, iudicem præuenit, euaſit iudicium, qui remittendo, ante ſibi veniam quam delinqueret iam prouidit. Ex ſerm. 159. in m.

I

Iniuriam remittens Dei potentiam repræſentat.

Dimitte illi, &c. Age, inquit, homo mandante Deo, dimitte, dimitte peccata: Eſto miſericors ad delicta: in te commiſſorum tu remiſſor eſto peccatorum: tu modo ne perdas in te diuinæ inſulas poteſtatis: quidquid in alio tu non remiſeris, tibi in alio tu negabis. Ex ſer. 139. à p.

O

Oculus præuaricationis author, & peccati ianua.

Nonne, inquit, oculus præuaricationis eſt author? Et vidit, inquit, mulier quod bonum eſſet lignum ad manducandum, & quod gratum oculis ad videndum. Mortis ianua, inuidiæ fax, liuoris caminus, toto cupiditatis incendio velocius per aliena percurrit, quam currit ignis arida & terrena per gramina. Dei eſt, quod oculus in orbem ſic apertus arctatur, anguſtiſſimus in

pupillam, quatenus moderatè viſum, videat, non inuideat: præuideat, non proripiat: proſpiciat, non deſpiciat: oculus ſit animæ feneſtra, ſpeculum ſit mentis, ſit lumen corporis, membrorum dux ſit, non introitus vitiorum. Ex ſer. 139. à p.

R

Remiſſio iniuriarum numero ſeptenario deſignatur.

Si ſepties in die peccauerit in te, &c. Quare, inquit, veniam lege conſtringit? Anguſtiat numero, fine concludit, quam ſic pulſat per miſericordiam, per gratiam ſic relaxat? ſi ſepties, ſi octies, vincit numerus gratiam? bonitati calculus obſiſtit? Et addicit vna culpa pœnæ, quem commiſſæ ſeptem, veniæ iam dederunt? Abſit. Nam ſicut fœlix ille qui ſepties remiſit, fœlicior iſte ſeptuagies ſepties qui remiſit, &c. Non ſolum ſepties, ſed ſeptuagies ſepties. Præſcriptus ergo numerus non anguſtat veniam, ſed dilatat, & quod præcepto finit, ſine fine relinquit arbitrio, &c. Verum ſeptimus numerus, qui numerus videtur paruus, inuenitur ampliſſimus ſacra-

R

mento: nam ſeptimus numerus per dies gradiens Sabbathum facit, quod benedixit Dominus, & deputauit ad requiem tam ſui operis quam laboris humani. Septimus numerus per ogdoadas currens, ſic ſeptem ſeptemplicat ſeptimanas, vt Pentecoſtem nobis impletam myſterij ſolemnitate concludat, totumque ſancti Spiritus imbrem in Eccleſiaſticam ſegetem cœleſti ſonitu tunc effundat. Septimus numerus cum per menſes properat, ſeptimi menſis feſta conſecrat tota nobis ieiunij ſanctitate. Septimus numerus cum vadit per annos ſeptimanas facit: facit annum qui requiem dat terræ, nexus omnes fraternæ obligationis abſoluit. Septimus numerus annorum cum circuit ſeptimanas, annum quinquageſimum qui iubilæus vocatur, ad plenitudinem totam veniæ, & remiſſionis adducit: vt tollatur ſeruitus, redeat libertas: vt cautionum documenta & monumenta rumpantur, reſurgat debitor, debitum ſit ſepultum; redeat vt ager pauperis, vt pereat diuitis totus de cupiditate contractus. Ex ſer. 139. à m.

Z

Zelus ſaluti proximi attendit, & reciprocum meretur.

Attendite vobis, &c. Vobis, inquit, non dixit tibi: quia quidquid alij attenderit homo, attendit ſibi: Et quantum videbit ipſe alteri, videbit alter ipſi. Ex ſer.139. à p.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Sig.r Girolamo Pisani &
Prospero, Mercante di
seta

55

101

120

32

25

1639. Ag.
1. 13

4-3-5

25
27
18
47